

รายงานของคณะกรรมการการวิสามัญ
ติดตามและให้ข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ประมวลความเห็นหรือข้อเสนอแนะ
ของคณะกรรมการการวิสามัญประจำสภา
๑๘ คณะ

เสนอ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ
เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ

คำนำ

ตามมติที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญติดตามและให้ข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ (๑) จำนวน ๑๒ คน โดยให้กรรมการคณะนี้มีอำนาจหน้าที่รวบรวมและสังเคราะห์ความเห็นหรือข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาปฏิรูปแห่งชาติ ๑๘ คณะ และจากแหล่งอื่น ๆ เสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๑ (๒) และวรรคสาม รวมทั้งประสานงานและติดตามความก้าวหน้าในการยกร่างรัฐธรรมนูญ รวบรวมประเด็นและข้อสังเกตจากการยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อนำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ ต่อไป นั้น

คณะกรรมการได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสภาปฏิรูปแห่งชาติแล้ว และมีมติเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ในคณะกรรมการ คือ

๑.๑ นายไพโรจน์ พรหมสาส์น	ประธานกรรมการ
๑.๒ นางสาวพจนีย์ ธนวรานิช	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑.๓ นายเสรี สุวรรณภานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๑.๔ พลเอก วิชิต ยาทิพย์	ที่ปรึกษากรรมการ
๑.๕ นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	ที่ปรึกษาและโฆษกกรรมการ
๑.๖ นายศุภชัย ยาวะประภาษ	เลขานุการคณะกรรมการ

อนึ่ง ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อรวบรวมและสังเคราะห์และสรุปความเห็นหรือข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการวิสามัญประจำสภา ๑๘ คณะ ประกอบด้วย

(๑) นายศุภชัย ยาวะประภาษ	เป็นประธานอนุกรรมการ
(๒) ว่าที่ร้อยเอก จิตร ศิริธรรานนท์	เป็นรองประธานอนุกรรมการ
(๓) นายสุชาติ สหัสโชติ	เป็นอนุกรรมการ
(๔) นายภักดี รัตนผล	เป็นอนุกรรมการ
(๕) นายศิวะ ศิริเสาวลักษณ์	เป็นอนุกรรมการ
(๖) นางพรรณนิภา เสริมศรี	เป็นอนุกรรมการ
(๗) นางพงษ์ทอง ตั้งชูพงศ์	เป็นอนุกรรมการ
(๘) นายอำนาจ ศรีพูนสุข	เป็นอนุกรรมการ
(๙) นางสาวณปภัช โพธิ์ทัด	เป็นอนุกรรมการ
(๑๐) นายภานุ แยมศรี	เป็นอนุกรรมการ
(๑๑) นายวิชเรนทร์ สืบสิทธิ์	เป็นอนุกรรมการ

(๑๒) นายวัชรพงษ์ จาวรุ่งวัฒนสกุล	เป็นอนุกรรมการ
(๑๓) นายประสงค์ ประสพทรัพย์	เป็นอนุกรรมการ
(๑๔) นางอรชชาติ สืบสิทธิ์	เป็นอนุกรรมการ
(๑๕) นายชูพงศ์ นิลสกุล	เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญติดตามฯ ได้ประชุมปรึกษาและได้พิจารณาความเห็นหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ๑๘ คณะ โดย ได้สรุปความเห็นหรือข้อเสนอแนะยึดตามโครงสร้างการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในการรวบรวมประมวลและสังเคราะห์ความเห็นหรือข้อเสนอแนะดังกล่าว ปรากฏผลว่ามีความเห็นหรือข้อเสนอแนะ รวมทั้งสิ้น ๒๔๖ ประเด็น จำแนกเป็น

บททั่วไปจำนวน ๑ ประเด็น

ภาคที่ ๑ : พระมหากษัตริย์และประชาชน มีคณะกรรมการเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ จำนวน ๔๒ ประเด็น

ภาคที่ ๒ : ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง มีคณะกรรมการเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ จำนวน ๑๓๒ ประเด็น

ภาคที่ ๓ : นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ มีคณะกรรมการเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ จำนวน ๓๕ ประเด็น

ภาคที่ ๔ : การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง มีคณะกรรมการเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ จำนวน ๓๕ ประเด็น

บทเฉพาะกาล จำนวน ๑ ประเด็น

รายละเอียดความเห็นหรือข้อเสนอแนะทั้ง ๒๔๖ ประเด็น ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้

(นายไพโรจน์ พรหมสาสน์)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

ติดตามและให้ข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการวิสามัญติดตามและให้ข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น
ประธานคณะกรรมการ

นางสาวพจนีย์ ธนวานิช
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

นายเสรี สุวรรณภานนท์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

พลเอก วิชิต ยาทิพย์
กรรมการที่ปรึกษา

นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง
กรรมการที่ปรึกษา

ว่าที่ร้อยเอก จิตร ศิริรัตน
กรรมการ

นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์
กรรมการ

นายธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์
กรรมการที่ปรึกษา

นายศุภชัย ยาวะประภา
กรรมการ

นางอรพินท์ วงศ์ชุมพิศ
กรรมการ

นางตรึงใจ บุรณสมภพ
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

นางพรธนิภา เสริมศรี
ผู้แทนเลขาธิการ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

คณะกรรมการการกลั่นกรอง รวบรวม สังเคราะห์ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ในคณะกรรมการวิสามัญติดตามและให้ข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ
ประธานคณะกรรมการ

นายสุชาติ สหัสโชติ
อนุกรรมการ

ว่าที่ร้อยเอก จิตร ศิริธวานนท์
รองประธานคณะกรรมการ

นายศิวัช ศิริเสาวลักษณ์
อนุกรรมการ

นางพรรณิภา เสริมศรี
อนุกรรมการ

นายภักดี รัตนผล
อนุกรรมการ

นายอำนาจ ศรีพูนสุข
อนุกรรมการ

นายวิชรพงษ์ จารุ่งวงนิชสกุล
อนุกรรมการ

นางพงษ์ทอง ตั้งชูพงศ์
อนุกรรมการ

นายวัชรินทร์ สืบสิทธิ์
อนุกรรมการ

นายประสงค์ ประสพทรัพย์
อนุกรรมการ

นายภานุ แยมศรี
อนุกรรมการ

นางอรชาด สืบสิทธิ์
อนุกรรมการ

นางสาวณปภัช โพธิ์ดี
อนุกรรมการ

นายชูพงศ์ นิลสกุล
อนุกรรมการและเลขานุการ

สารบัญ

คณะกรรมการ	หน้า
๑. คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง	๑
๒. คณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน	๔๐
๓. คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	๕๗
๔. คณะกรรมการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น	๙๖
๕. คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	๑๐๘
๖. คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง	๑๒๑
๗. คณะกรรมการปฏิรูปการเกษตรอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ	๑๕๔
๘. คณะกรรมการปฏิรูปพลังงาน	๑๘๐
๙. คณะกรรมการปฏิรูประบบสาธารณสุข	๑๘๗
๑๐. คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๙๙
๑๑. คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ	๒๑๐
๑๒. คณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส	๒๒๔
๑๓. คณะกรรมการปฏิรูปการแรงงาน	๒๔๓
๑๔. คณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๒๕๑
๑๕. คณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา	๒๘๔
๑๖. คณะกรรมการปฏิรูปการกีฬา	๓๓๐
๑๗. คณะกรรมการปฏิรูปวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา	๓๓๓
๑๘. คณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค	๓๕๘

๑

คณะกรรมการการปฏิรูป
การเมือง

**บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
	<u>การปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองและองค์กรอิสระ</u>	
๑.	การเลือกตั้งคณะรัฐมนตรีจากประชาชนโดยตรง	สมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี
๒.	รัฐบาลรักษาการ	สมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี
๓.	ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)	สมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๓ รัฐสภา
๔.	ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.)	สมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๓ รัฐสภา
๕.	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ (ป.ป.ช.)	สมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตาม รัฐธรรมนูญ)
๖.	คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.)	สมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (องค์กรอิสระตาม และองค์กรตาม รัฐธรรมนูญ)

ร	ประเด็น	หมายเหตุ
๗.	องค์กรอัยการ	ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กร อื่นตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามที่รัฐธรรมนูญ บัญญัติ)
๘.	การจัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) ให้เป็นองค์กรอิสระ	สมควรบรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กร อื่นตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามที่รัฐธรรมนูญ บัญญัติ)

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
	การปฏิรูประบบพรรคการเมือง	
๑.	การพัฒนาสถาบันพรรคการเมือง	สมควรให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑
๒.	หน้าที่ของพรรคการเมือง	สมควรให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑
๓.	การยุบพรรคการเมือง	สมควรให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑
๔.	การสนับสนุนพรรคการเมือง	สมควรให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑
๕.	การตรวจสอบพรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	สมควรให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑
๖.	การสังกัดพรรคการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	สมควรให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
	<p><u>การปฏิรูปกลไกและระบบการเลือกตั้ง</u></p>	
๑.	<p>บุคคลย่อมมีสิทธิในการเลือกตั้งการใช้สิทธิเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>สมควรให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง</p>
๒.	<p>คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p>	<p>สมควรให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวด ๓ ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร</p>
๓.	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ที่มาคณะกรรมการการเลือกตั้ง - วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง - การพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ - อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง 	<p>สมควรให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๓ หมวด ๒ ส่วนที่ ๑ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ</p>

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
	<p><u>การปฏิรูปการเรียนรู้ การปรองดอง และการมีส่วนร่วม</u> <u>ร่วมทางการเมืองของประชาชน</u></p>	
๑.	การเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน	<p>สมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง</p>
๒.	การสร้างจิตสำนึกความปรองดอง	<p>สมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๒ การสร้างความปรองดอง</p>
๓.	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	<p>สมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชนหมวด ๒ ประชาชน</p>

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการเมืองสภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองและองค์กรอิสระ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การเลือกตั้งคณะกรรมการรัฐมนตรีจากประชาชนโดยตรง ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

ให้ประชาชนเลือกตั้งคณะกรรมการรัฐมนตรีโดยตรง โดยให้ผู้สมัครระบุชื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีทั้งคณะตามที่กฎหมายกำหนด ผู้สมัครคณะกรรมการรัฐมนตรีต้องเสนอชื่อโดยพรรคการเมืองที่มีสมาชิกพรรคตามที่กฎหมายกำหนด

หากปรากฏว่าการเลือกคณะกรรมการรัฐมนตรีรอบแรกไม่มีผู้สมัครคณะใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้นำคณะที่ได้รับคะแนนอันดับหนึ่งและอันดับสองมาเลือกตั้งใหม่ภายในเวลาที่กำหนด

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

การสมัครรับเลือกตั้งต้องสมัครโดยพรรคการเมืองที่มีสมาชิกมากพอสมควร เพื่อคัดกรองการสมัครให้มีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือของประชาชน

ผู้สมัครจะต้องจัดทำบัญชีคณะกรรมการรัฐมนตรี ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดทั้งหมด โดยระบุผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบประวัติและผลงานก่อนตัดสินใจเลือก

หากการเลือกตั้งรอบแรกไม่มีผู้สมัครชุดใดได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิ ให้นำผู้ที่ได้คะแนนอันดับหนึ่งและอันดับสองมาเลือกตั้งรอบสองภายในเวลาที่กำหนด เพื่อให้ผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งจะต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิ ให้เป็นไปตามหลักการของเสียงข้างมากในการเลือกผู้บริหารประเทศโดยตรงจากประชาชน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ การเลือกตั้งคณะกรรมการรัฐมนตรีโดยตรงเป็นการประยุกต์หลักการแบ่งแยกอำนาจมาใช้เพื่อส่งเสริมระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติให้มีความเข้มแข็ง

๓.๒ การกำหนดให้ประชาชนเลือกตั้งคณะกรรมการรัฐมนตรีโดยตรงจะเป็นการสะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชนส่วนใหญ่ว่า ต้องการให้ผู้ใดเป็นผู้นำและผู้บริหารประเทศ และเมื่อการเลือกตั้งเสร็จประชาชนจะรู้ทันทีว่าผู้ใดจะเป็นผู้นำและผู้บริหารประเทศ ไม่ต้องรอให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เป็นผู้เลือกในภายหลัง

๓.๓ ตามหลักการเดิมที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เป็นผู้เลือกนายกรัฐมนตรีจะได้ผลดีก็ต่อเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ส่วนใหญ่มาจากการเลือกตั้งที่สุจริต เที่ยงธรรม และโปร่งใส การให้อำนาจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ส่วนใหญ่ที่มาจาก การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นผู้เลือกนายกรัฐมนตรีเป็นสาเหตุสำคัญ

ที่ทำให้การทุจริตคอร์รัปชันระบาดอย่างรุนแรง เพราะนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเอื้อประโยชน์ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่ค้ำจุนอำนาจของตนเอง

๓.๔ การให้ประชาชนเลือกคณะรัฐมนตรีโดยตรงทั้งคณะต่างจากการให้ประชาชนเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง คือ ประชาชนจะรู้ว่าใครจะได้เป็นนายกรัฐมนตรีแล้วจะรู้ว่าใครที่จะเป็นรัฐมนตรี ถ้าประชาชนเห็นว่ารัฐมนตรีที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อนั้นไม่เหมาะสมก็อาจจะตัดสินใจไม่เลือก ดังนั้น ชัยชนะของผู้สมัครจึงเป็นชัยชนะของคณะรัฐมนตรีทั้งคณะ ไม่ใช่เพราะผู้สมัครนายกรัฐมนตรีคนเดียว ประการสำคัญจะป้องกันไม่ให้ผู้ที่ค้ำจุนอำนาจนายกรัฐมนตรีเหิมเกริมว่าประชาชนเลือกตนเองคนเดียว

๓.๕ เพื่อขจัดระบบโควตาของกลุ่มการเมืองในพรรคหรือกลุ่มของพรรคร่วมรัฐบาลในการต่อรองตำแหน่งรัฐมนตรี ทำให้มีการปรับคณะรัฐมนตรีบ่อยครั้งส่งผลให้การบริหารประเทศไม่ต่อเนื่อง

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐบาลรักษาการ ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

ในขณะที่มีพระราชกฤษฎีกาให้จัดการเลือกตั้ง ให้มีรัฐบาลรักษาการคณะหนึ่งที่เป็นกลางเพื่อรับผิดชอบการบริหารราชการแผ่นดินในช่วงที่มีการเลือกตั้งและป้องกันมิให้รัฐบาลทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับความเป็นธรรม และสนับสนุนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ในการจัดการเลือกตั้งให้เป็นกลาง สุจริตเที่ยงธรรม และโปร่งใส โดยให้ปลัดกระทรวงทุกกระทรวงทำหน้าที่รักษาการรัฐมนตรี และให้ปลัดกระทรวงเลือกตนเองคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่รักษาการนายกรัฐมนตรี กระทรวงที่ปลัดกระทรวงทำหน้าที่รักษาการนายกรัฐมนตรี ให้รองปลัดกระทรวงอันดับหนึ่งทำหน้าที่รักษาการรัฐมนตรีแทน

ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการเป็นผู้นำความกราบบังคมทูลเพื่อโปรดเกล้าแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

การจัดให้มีรัฐบาลรักษาการในช่วงที่มีพระราชกฤษฎีกาให้จัดการเลือกตั้ง จะทำให้มีรัฐบาลที่เป็นกลางในการสนับสนุนการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จะทำให้ไม่มีพรรคการเมืองใดได้เปรียบหรือเสียเปรียบในการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการป้องกันมิให้หน่วยราชการนำทรัพยากรของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ของกลุ่มการเมืองใด ทั้งนี้ เพื่อความยุติธรรมในการเลือกตั้งแก่ทุกกลุ่มการเมือง

การให้ปลัดกระทรวงทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการเพราะปลัดกระทรวงเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารกระทรวงเป็นอย่างดี จึงเหมาะสมที่จะทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการในระยะสั้น เพื่อให้การบริหารงานประจำในการให้บริการประชาชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและราบรื่น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้มีรัฐบาลที่เป็นกลางรับผิดชอบการบริหารราชการแผ่นดินในช่วงที่มีการเลือกตั้งและสนับสนุนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ในการจัดการเลือกตั้ง ทำหน้าที่ดูแลการจัดการเลือกตั้งให้สุจริตเที่ยงธรรม และโปร่งใส และเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำใด ๆ ของรัฐบาลที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดไม่ได้รับความเป็นธรรม

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี

๙

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกย่องรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จำนวน ๓๕๐ คน โดยให้แบ่งเป็นเขตเลือกตั้ง เขตละไม่เกิน ๓ คน

การเลือกตั้ง ให้ประชาชน ๑ คน เลือกได้ ๑ เสียง (๑ คน) และให้นำคะแนนของผู้สมัครมาเรียงลำดับจากมากสุดไปน้อยสุด ให้ผู้ที่ได้คะแนน ลำดับที่ ๑, ๒ และ ๓ เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ในเขตเลือกตั้งนั้นโดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. มีอำนาจในการบัญญัติกฎหมาย ทั้งกฎหมายที่เสนอโดยฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้ริเริ่มเสนอเอง
๒. มีอำนาจในการตรวจสอบฝ่ายบริหาร โดยการยื่นญัตติ กระทู้ และการเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ
๓. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการประพฤติมิชอบของนักการเมืองร่วมกับอัยการอิสระ เพื่อยื่นฟ้องศาลคดีการเมืองโดยตรง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

การกำหนดให้หนึ่งเขตเลือกตั้งต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จำนวนไม่เกิน ๓ คน แทนการเลือกตั้งแบบหนึ่งเขตหนึ่งคนโดยใช้หลัก ๑ คน ๑ เสียง และนำคะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยและถือว่าผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ๓ ลำดับแรกเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง วิธีการนี้จะลดอิทธิพลของการซื้อสิทธิขายเสียงได้มากกว่าการใช้หลัก ๑ เขต ๑ คน เพราะเขตเลือกตั้งจะใหญ่กว่า ถึงแม้ผู้สมัครจะทำงานมากขึ้นแต่ก็ยังน้อยกว่าข้อเสนอที่ให้ใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง

การให้อำนาจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สามารถริเริ่มเสนอกฎหมายได้เองทุกประเภท จะทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) มีบทบาทสำคัญในการบัญญัติกฎหมายตามหลักการของระบอบประชาธิปไตย มิใช่เพียงมีหน้าที่สนับสนุนกฎหมายของฝ่ายบริหารเท่านั้น

ส่วนการกำหนดให้คณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจตรวจสอบ ใต้สวนนักการเมืองที่ประพฤติมิชอบร่วมกับอัยการอิสระเพื่อส่งฟ้องศาลคดีการเมือง จะทำให้การตรวจสอบของฝ่ายบริหารมีความเข้มข้นมากกว่าการอภิปรายไม่ไว้วางใจ เพราะการอภิปรายไม่ไว้วางใจจะยุติด้วยชัยชนะของฝ่ายบริหารเสมอ แต่การใต้สวนของคณะกรรมการตามหลักการนี้ อัยการอิสระสามารถนำคดีฟ้องศาลเพื่อลงโทษนักการเมืองที่กระทำความผิดได้โดยตรง ซึ่งจะทำให้การตรวจสอบมีความเข้มข้นมากกว่า

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ การกำหนดให้ประชาชนคนหนึ่ง มีสิทธิออกเสียงได้ ๑ เสียง โดยเลือกผู้สมัครได้ ๑ คนเท่านั้น โดยใช้หลัก ๑ คน ๑ เสียง (One man one vote) แสดงถึงความเท่าเทียมกันในการใช้สิทธิในระบอบประชาธิปไตย

๓.๒ การแบ่งเขตเลือกตั้งเป็นเขตละไม่เกิน ๓ คน เป็นเขตเลือกตั้งที่ไม่เล็กและใหญ่เกินไป

๓.๓ การแบ่งเขตเลือกตั้งเป็นเขตละไม่เกิน ๓ คน เพื่อลดอิทธิพลของการซื้อสิทธิขายเสียง เพราะเขตใหญ่ขึ้น หากจะมีการซื้อสิทธิขายเสียงก็จะทำยากขึ้นและต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) มีความใกล้ชิดกับประชาชน รับทราบปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ประชาชนสามารถเข้าถึง หรือติดต่อได้โดยง่าย นำความเดือดร้อนของประชาชนมาแจ้งแก่ฝ่ายบริหารให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไปได้โดยเร็ว

๓.๔ ระบบการแบ่งแยกอำนาจซึ่งกำหนดให้ฝ่ายนิติบัญญัติทำหน้าที่บัญญัติกฎหมายและตรวจสอบฝ่ายบริหารโดยไม่ให้มีอำนาจในการเลือกนายกรัฐมนตรี จะลดสิ่งจูงใจในการซื้อสิทธิขายเสียง

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๓ รัฐสภา

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน จังหวัดละ ๑ คน ๗๗ จังหวัด และการเลือกตั้งจากกลุ่มองค์กรวิชาชีพที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและกลุ่มอาชีพอื่น ๆ จำนวน ๗๗ คน รวมเป็น ๑๕๔ คน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑.๑ มีอำนาจกลั่นกรองกฎหมายที่ผ่านสภาผู้แทนราษฎร

๑.๒ มีอำนาจในการให้ความเห็นชอบผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรอิสระ การตรวจสอบประวัติให้กระทำโดยเปิดเผย

๑.๓ มีอำนาจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริงต้องกระทำโดยเปิดเผย

๑.๔ มีอำนาจในการยื่นกระทู้และญัตติ ให้รัฐบาลชี้แจง

๑.๕ มีอำนาจร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรเปิดอภิปรายทั่วไปรัฐบาล โดยไม่มีการลงมติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

หลักการทั่วไปของการมีวุฒิสภาหรือสภาสูงนั้น ถ้าต้องการให้มีอำนาจในการเสนอร่างกฎหมายได้เหมือนสภาผู้แทนราษฎร จะต้องกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทั้งหมด การที่กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจเพียงการกลั่นกรองกฎหมายเท่านั้น จึงไม่จำเป็นต้องให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามขณะนี้ประชาชนชาวไทยมีความคุ้นชินกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแล้ว การยกเลิกไม่ให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ดังนั้น จึงยังคงให้ประชาชนเลือกสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) จังหวัดละ ๑ คน และอีกครั้งหนึ่งให้เลือกตั้งจากกลุ่มวิชาชีพและกลุ่มอาชีพตามกฎหมาย เพื่อให้ได้ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิที่ครอบคลุมวิชาชีพและอาชีพต่าง ๆ ทั้งสังคม มาทำหน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมายและหน้าที่อื่นที่เหมาะสม

การกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ครั้งหนึ่งมาจากการเลือกตั้งของผู้แทนกลุ่มวิชาชีพและกลุ่มอาชีพ จะมีส่วนสำคัญที่ทำให้การพิจารณาถอดถอนของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) มีความเป็นไปได้อย่างมากขึ้นเพราะผู้แทนกลุ่มวิชาชีพและกลุ่มอาชีพอาจไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองโดยตรง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน จะต้องมีความเป็นประชาชนที่แตกต่างจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กล่าวคือ มาจากการเลือกตั้งในระดับจังหวัด โดยให้แต่ละจังหวัดมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) เท่ากัน จังหวัดละ ๑ คน

๓.๒ เพื่อให้มีความหลากหลาย และเป็นบุคคลที่มีความชำนาญ หรือเชี่ยวชาญพิเศษ และสิ้นประโยชน์ ในการทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมายที่เสนอมาจากสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องมีสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) มาจากกลุ่มที่มีความชำนาญพิเศษในด้านต่าง ๆ

๓.๓ เพื่อให้มีความกว้างขวางและมีความหลากหลายในสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) จึงกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) มาจากกลุ่มวิชาอาชีพและอาชีพอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) กำหนดหลักเกณฑ์การเลือกตั้งให้เป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ

๓.๔ การให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ให้อำนาจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น เพื่อเป็นกระบวนการถ่วงดุล กลั่นกรอง ตรวจสอบ ผู้ที่ใช้อำนาจในการบริหาร จะต้องมีความระมัดระวัง ในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินนโยบาย และให้กระบวนการถอดถอนต้องเป็นกระบวนการตรวจสอบ ที่กระทำโดยเปิดเผย

๓.๕ การติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาล วุฒิสภาสามารถอาศัยการตั้งกระทู้ หรือการอภิปราย ทั่วไปได้

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ ในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๓ รัฐสภา

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ดำเนินการปฏิรูปดังนี้

๑.๑ ที่มาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ต้องปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

๑.๒ แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑.๓ ปฏิรูประบบและกลไกการสอบสวนคดีการทุจริตให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยจัดลำดับคดีตามความรุนแรงและความเสียหายอันเกิดจากการทุจริตคอร์รัปชัน และการจัดทีมงานการสอบสวนที่มีความชำนาญมาทำหน้าที่และรับผิดชอบการสอบสวนในแต่ละคดีจนแล้วเสร็จเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติวินิจฉัยต่อไป

๑.๔ ปฏิรูปการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) โดยแยกหน้าที่ด้านการส่งเสริมและการปราบปรามให้ชัดเจน เพื่อประชาชนจะได้รับทราบถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

๑.๕ โอนหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เป็นหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ(ป.ป.ช.) เพื่อให้มีความอิสระและไม่ถูกแทรกแซงจากทางการเมือง

๑.๖ ให้ฟ้องคดีต่อศาลของข้าราชการประจำดำเนินการเช่นเดียวกับคดีของนักการเมือง คือ ดำเนินการฟ้องคดี ๒ ชั้นศาลเท่ากัน

๑.๗ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ควรมีอำนาจฟ้องคดีได้เอง โดยไม่ต้องผ่านองค์กรอัยการ

๑.๘ ควรมีการจัดตั้งศาลว่าด้วยคดีการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

๑.๙ คดีทุจริตไม่ควรมียอายุความ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

เนื่องจากการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้ง ๆ ที่มีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอยู่ครบถ้วน แสดงว่าการดำเนินงานขององค์กรเหล่านี้ ยังไม่เป็นที่เกรงกลัวของผู้ที่กระทำความทุจริต จึงจำเป็นต้องปรับกลไกและเสริมสร้างประสิทธิภาพในกระบวนการตรวจสอบและไต่สวนให้เป็นมืออาชีพ สามารถลดความเสียหายจากการทุจริต ประพฤติมิชอบได้อย่างชัดเจน และทำให้เป็นที่ยำเกรงของผู้ที่คิดจะกระทำความทุจริตและประพฤติมิชอบ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารับให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ เนื่องจากที่มาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ยังมีอิทธิพลทางการเมืองแทรกแซงได้ เพราะองค์คณะของคณะกรรมการสรรหา ยังมีฝ่ายการเมืองเข้าไปเป็นองค์คณะ คือ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และการที่ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี วาระเดียว เพื่อไม่ให้เอื้อประโยชน์ในทางการเมืองและหวังผลในการดำรงตำแหน่งในวาระต่อไป

๓.๒ ปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังขาดประสิทธิภาพและไม่ทันกาล เพราะมีคดีเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถพิจารณาได้ทันและปรากฏตามข้อเท็จจริงว่า มีคดีที่ถูกตัดสินว่ากระทำผิดจริงมีจำนวนน้อย

๓.๓ เหตุผลที่ต้องมีการแยกหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นด้านการส่งเสริมและการปราบปรามออกจากกันให้ชัดเจนนั้น เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) อย่างชัดเจน และสามารถติดต่อประสานงานได้อย่างถูกต้อง

๓.๔ เหตุผลที่ต้องโอนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เป็นหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพราะที่ผ่านมาบทบาทของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) มักถูกแทรกแซงโดยการเมืองและผลงานภารกิจในการปราบปรามการทุจริตก็มีน้อยมาก

๓.๕ การที่กำหนดให้ฟ้องคดีการทุจริตของข้าราชการและนักการเมืองเพียง ๒ ชั้นศาลนั้น เพื่อให้กระบวนการในการพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายจนเกินกว่าที่จะแก้ไขได้ และลักษณะความผิดของนักการเมืองและข้าราชการประจำมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน และบางครั้งความผิดอันเกิดจากการทุจริตนั้นมีความเกี่ยวข้องกันระหว่างข้าราชการประจำและนักการเมือง

๓.๖ เหตุผลที่ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีอำนาจฟ้องคดีได้เองนั้น เพราะที่ผ่านมานอกจากอัยการจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของฝ่ายการเมืองแล้ว ในบางคดีซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายจำนวนมาก และควรจะแก้ไขได้โดยเร็วแต่ก็ทำให้เกิดความล่าช้าเพราะคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จะต้องได้รับฟังความเห็นของอัยการก่อน

๓.๗ การที่ให้มีการจัดตั้งศาลว่าด้วยคดีการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เนื่องจากมีคดีการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการจำนวนมาก เข้าสู่การพิจารณาของศาล และโดยวัฒนธรรมในการพิจารณาคดีของศาลปกติต้องใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน ทำให้คดีค้างการพิจารณาในระบบเป็นจำนวนมาก

อนึ่ง การพิจารณาคดีประเภทดังกล่าวต้องอาศัยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในเรื่องดังกล่าวมาเป็นผู้พิพากษาพิจารณาและตัดสินคดี

๓.๘ การที่ให้คดีทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการไม่มีอายุความ เพราะความเสียหายที่เกิดจากการกระทำผิดดังกล่าวมีความเสียหายอย่างร้ายแรงและกระทบเป็นวงกว้าง บ่อยครั้งที่ผู้กระทำความผิดใช้ช่องโหว่ทางกฎหมายหนีคดีไปอยู่ต่างประเทศที่เป็นประเทศที่ไม่มีอนุสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน จนกระทั่งคดีหมดอายุความ จนทำให้ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้

๓.๙ คุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จะต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการสืบสวนสอบสวน การไต่สวน การดำเนินกระบวนการพิจารณา และชี้ขาดตัดสินคดี

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ ในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ)

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

๑.๑ ที่มาของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง

๑.๒ ปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

๑.๓ ให้อำนาจกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในการปรับปรุงแก้ไขกฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเท่าทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๑.๔ การตรวจสอบของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินควรให้ความสำคัญในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Performance Audit) เพื่อให้ผู้กระทำความผิดหลีกเลี่ยงได้ยาก เพราะมีหลักฐานชัดเจน

๑.๕ ปฏิรูปมาตรฐานและกลไกการตรวจสอบของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินให้มีมาตรฐานอย่างเดียวกัน เพื่อป้องกันมิให้เป็นข้ออ้างของหน่วยงานรับตรวจ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

เนื่องจากการทำงานของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) มีผลกระทบกับนักการเมืองและข้าราชการที่ประพฤติมิชอบ ดังนั้น การป้องกันมิให้การแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้ปลอดจากการแทรกแซงทางการเมืองจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) มีประสิทธิภาพ

การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Performance Audit) จะทำให้มีหลักฐานประจักษ์ที่สามารถนำผู้กระทำความผิดไปลงโทษได้ เพราะการทุจริตโครงการก่อสร้างทั้งหลายจะทำให้คุณภาพไม่เป็นไปตามสเปค

นอกจากนี้ จะต้องกำหนดให้สำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) เป็นสำนวนที่ใช้ฟ้องคดีได้ ไม่ต้องสอบสวนใหม่ ทั้งนี้ เพื่อความรวดเร็วในการลงโทษผู้กระทำความผิด

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) เป็นตำแหน่งที่อิสระ ปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง และปรับปรุงระเบียบกลไกให้มีมาตรฐานเดียวกัน

๓.๒ ปัจจุบันการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ส่วนใหญ่เป็นการตรวจสอบทางการเงิน (Financial Audit) ซึ่งผู้ที่กระทำความผิดประพฤติมิชอบล้วนมีความเชี่ยวชาญและสามารถป้องกันมิให้เกิดความบกพร่องทางการเงิน จึงทำให้การตรวจสอบความผิดของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ไม่สอดคล้องกับสภาพความทุจริตที่เกิดขึ้นในโครงการของรัฐ การกำหนดให้ตรวจสอบผลการดำเนินงาน

(Performance Audit) จะทำให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถหลบหลีกได้ เนื่องจากเป็นหลักฐานประจักษ์ที่ปรากฏอยู่ในโครงการแต่ละโครงการ

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาพัฒนาการเมืองแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ)

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกย่องรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สถาปปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

องค์กรอัยการ ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

- ๑.๑ ที่มาของกรรมการองค์กรอัยการและอัยการสูงสุดต้องปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง
- ๑.๒ ปฏิรูประบบและกลไกการทำงานของอัยการให้ทำหน้าที่อำนวยความยุติธรรมอย่างเที่ยงธรรม
- ๑.๓ ปฏิรูประบบและกลไกการทำงานขององค์กรอัยการให้มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานในการอำนวยความยุติธรรม
- ๑.๔ ให้ภารกิจการสอบสวนคดีอาญาเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการโดยตรง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจเพียงการจับกุม
- ๑.๕ เพื่อให้องค์กรอัยการดำรงความยุติธรรมอย่างเที่ยงธรรม ห้ามมิให้พนักงานอัยการไปดำรงตำแหน่งคณะกรรมการในรัฐวิสาหกิจ และหรือตำแหน่งอื่น ๆ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

องค์กรอัยการมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความยุติธรรม จึงต้องป้องกันมิให้ถูกแทรกแซงโดยนักการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรอัยการต้องไม่ทำตัวเป็นเครื่องมือของนักการเมือง และไม่กระทำการใด ๆ ที่มีประโยชน์ส่วนตน เพื่อให้ปลอดพ้นจากข้อครหาในการเป็นเครื่องมือของฝ่ายการเมือง

การกำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการสอบสวน เพื่อให้เป็นไปตามหลักสากลในการถ่วงดุลระหว่างตำรวจที่มีหน้าที่ในการจับกุมกับพนักงานอัยการที่มีหน้าที่สอบสวน จะทำให้กระบวนการยุติธรรมมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

การให้มีอัยการอิสระเพื่อตรวจสอบ ใต้สวน และฟ้องคดีนักการเมืองร่วมกับฝ่ายนิติบัญญัติ จะทำให้กระบวนการตรวจสอบฝ่ายบริหารที่ประพฤตินิยมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ ที่ผ่านมาองค์กรอัยการและอัยการสูงสุดมักถูกแทรกแซงจากการฝ่ายการเมือง โดยในขณะที่อยู่ในตำแหน่งอัยการก็มีบทบาทในการช่วยเหลือการเมือง และเมื่อเกษียณอายุราชการก็ได้รับการตอบแทนให้มีตำแหน่งในทางการเมือง

๓.๒ การทำหน้าที่ของพนักงานอัยการที่ผ่านมายังมีข้อครหาจากประชาชนว่า มีการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งทำให้กระบวนการยุติธรรมมีการผิดเพี้ยนไป

๓.๓ ที่ผ่านมากการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการจับกุมและสอบสวน ทำให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจมีมากเกินไป เป็นการลดบทบาทอำนาจของพนักงานอัยการลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักสากลที่ถือปฏิบัติกัน

๓.๔ เหตุผลที่ไม่ให้พนักงานอัยการรับตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจเพราะต้องการให้พนักงานอัยการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะการอำนวยความยุติธรรม เพราะกระบวนการขึ้นสู่ตำแหน่งของพนักงานอัยการก็ใช้วิธีการเช่นเดียวกับกับผู้พิพากษา

๓.๕ เพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติได้ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหาร จึงให้อัยการอิสระร่วมกับคณะกรรมการธิการของฝ่ายนิติบัญญัติตรวจสอบและไต่สวนนักการเมืองที่ประพฤติมิชอบและทำหน้าที่ฟ้องคดีต่อศาลการเมือง

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ)

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สถาปนิกรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การจัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

ให้จัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) ขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ประเมินบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งบริหารระดับสูงของข้าราชการพลเรือน (ระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่าขึ้นไป) ของภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจให้สุจริตเที่ยงธรรม ตามระบบคุณธรรม และการประเมินผลโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ เพื่อทำความเข้าใจถึงความคุ้มค่าของนโยบายหรือโครงการให้รัฐบาลและสาธารณชนได้ทราบ

การประเมินบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งระดับสูงของภาครัฐและรัฐวิสาหกิจให้คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ประเมินบุคคลเป็นคราว ๆ ไป

การประเมินผลโครงการ ให้หน่วยงานเจ้าของโครงการจัดเตรียมงบประมาณสำหรับการประเมินผลไว้ด้วยทุกโครงการ ให้คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) จัดให้มีผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินผลโครงการของหน่วยงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ และรายงานผลการประเมินให้รัฐบาลทราบภายในเวลาที่กำหนด

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ปัจจุบันนักการเมืองเข้าไปแทรกแซงการแต่งตั้งข้าราชการประจำ ทำให้เกิดการซื้อขายตำแหน่งอย่างกว้างขวางเป็นที่มาของการทุจริตประพฤติมิชอบที่รุนแรงยิ่งขึ้น การจัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) จะเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันการแทรกแซงของฝ่ายการเมืองในการแต่งตั้งข้าราชการประจำระดับบริหารระดับสูง (ระดับ ๑๐ ขึ้นไป) จะทำให้คนดีมีความรู้ความสามารถมีโอกาสได้ทำหน้าที่สำคัญให้แผ่นดิน

การสรรหาคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) จะต้องดำเนินการให้ปลอดจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมือง เพราะเป็นต้นน้ำของความโปร่งใสในการประเมินบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งบริหารระดับสูงของรัฐ คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) จะมีอำนาจในการกำหนดเกณฑ์การประเมินบุคคลที่โปร่งใสให้เป็นที่รู้จักกันทั่วไป รวมทั้ง การตรวจสอบประวัติและผลงานจะต้องกระทำโดยเปิดเผยให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินแต่ละครั้ง ให้มีตัวแทนจากคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) รวมอยู่ในคณะกรรมการประเมิน จำนวน ๑ คน

ส่วนการประเมินโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ ให้รัฐบาลกำหนดให้ชัดเจนว่าในการจัดทำโครงการขนาดใหญ่ทุกหน่วยงานจะต้องจัดงบประมาณเพื่อให้คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) ทำการประเมินด้วยทุกโครงการ การประเมินโครงการให้คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) จัดหาผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินให้เหมาะสมกับโครงการ การประเมินให้มุ่งเน้นความคุ้มค่าและระดับการบรรลุเป้าหมายของโครงการ ให้คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) รายงานพร้อมความเห็นให้รัฐบาลและประชาชนทราบ และรัฐบาลจะต้องดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารับให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ การแต่งตั้งบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งระดับสูงของภาครัฐในปัจจุบันถูกกล่าวหาว่าถูกแทรกแซงโดยฝ่ายการเมือง รวมทั้งการซื้อขายตำแหน่ง ทำให้คนดีไม่มีโอกาสเข้าสู่ตำแหน่งที่สำคัญ ทำให้ข้าราชการที่ดีท้อแท้และหมดกำลังใจ ส่วนข้าราชการที่ได้ตำแหน่งด้วยการวิ่งเต้นซื้อขายตำแหน่ง หรือมุ่งรับใช้การเมืองก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง การมีคณะกรรมการประเมินผลระดับชาติ (กปช.) เข้ามาดูแลการประเมินผลบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งระดับสูง โดยมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานตามระบบคุณธรรม และรวบรวมผลงานประกอบการประเมินอย่างเที่ยงตรง พร้อมทั้งมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (กปช.) ทำการแต่งตั้ง เป็นผู้ประเมินอย่างเที่ยงธรรม จะแก้ไขปัญหาการวิ่งเต้นซื้อขายตำแหน่งและการแทรกแซงของฝ่ายการเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะลดการทุจริตคอร์รัปชัน เพราะข้าราชการที่ดีจะมีโอกาสเข้าสู่ตำแหน่งและไม่มีเงื่อนไขที่จะต้องทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อหาเงินมาใช้ในการซื้อตำแหน่ง ประการสำคัญจะเป็นการส่งเสริมให้ข้าราชการที่ดีมีความรู้ความสามารถได้มีโอกาสทำงานเพื่อประชาชน

๓.๒ การประเมินผลนโยบายหรือโครงการภาครัฐเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหลักการบริหารงานสมัยใหม่ เพราะจะทำให้รู้ว่านโยบายหรือโครงการของรัฐที่ดำเนินการไปนั้น เป็นไปตามเป้าหมายและมีความคุ้มค่าหรือไม่การประเมินผลโดยองค์กรที่มีความเป็นอิสระและโดยผู้เชี่ยวชาญมีอาชีพ จะทำให้ผลการประเมินเป็นที่เชื่อถือของสาธารณชน โดยเฉพาะข้อเสนอแนะจากการประเมินผลโครงการจะทำให้รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐรู้ว่าควรจะดำเนินโครงการต่อไปหรือหยุดโครงการ หรือจะต้องปรับปรุงโครงการอย่างไรให้มีความคุ้มค่า จะทำให้ลดความเสียหายของภาครัฐจากการดำเนินนโยบายหรือโครงการที่ไม่คุ้มค่าได้มาก

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ (องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ)

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูประบบพรรคการเมือง

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การพัฒนาสถาบันพรรคการเมือง ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

ต้องพัฒนาสถาบันพรรคการเมืองให้เข้มแข็ง โดยสมาชิกพรรคต้องมีส่วนร่วม และตรวจสอบได้

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๒.๑ พรรคการเมืองต้องมีสมาชิกพรรคตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ทุกภูมิภาคของประเทศ จำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองรวมแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน และไม่ควรถูกกำหนดเงื่อนไขในการตั้งพรรคการเมืองไว้มากเพราะเป็นสิทธิเสรีภาพของประชาชน

๒.๒ การส่งสมาชิกพรรคการเมืองลงสมัครรับการเลือกตั้งต้องได้รับความเห็นชอบของสมาชิกพรรคการเมืองในพื้นที่เลือกตั้งนั้น ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้นายทุนเข้าครอบงำหรือแทรกแซง

๒.๓ ข้อบังคับของพรรคการเมืองต้องให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง การส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตั้งแต่ระดับกลางไปจนถึงสาขาพรรคการเมือง ควรกำหนดไว้อย่างชัดเจน เป็นต้น

๒.๔ สมาชิกพรรคการเมืองสามารถควบคุมตรวจสอบการบริหารจัดการพรรคการเมืองให้เกิดความเข้มแข็ง โปร่งใส และเป็นธรรม

(ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่จะบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เนื่องจากพรรคการเมืองไทยในอดีตยังไม่มีระบบการพัฒนาให้เป็นสถาบันพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง การขยายสาขาพรรคการเมืองยังไม่เพียงพอ ประชาชนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองยังมีจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำการเมืองที่ดี

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

หน้าที่ของพรรคการเมือง ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้
พรรคการเมืองมีหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์แห่งชาติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๒.๑ ผลประโยชน์แห่งชาติ หมายถึง ความต้องการหรือความปรารถนาอันสำคัญยิ่งของประชาชนส่วนรวม (ประชาชนส่วนรวม มีความหมายว่า ชาติ คือประชาชนส่วนรวมไม่ใช่บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดโดยเฉพาะ)

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ได้กำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ ๗ ประการคือ

๑) การมีเอกราช อธิปไตยและบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ

๒) ความปรองดองความสามัคคีของคนในชาติ

๓) การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากการคุกคามทุกรูปแบบ

๔) ความปลอดภัย ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน การมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

๕) การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิทธิเหนือทรัพยากรชีวภาพของชาติ

๖) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขกับประเทศเพื่อนบ้าน

๗) การมีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมระหว่างประเทศ

๒.๒ ผลประโยชน์แห่งชาติจะมีความเกี่ยวข้องกับการวางแผนยุทธศาสตร์ชาติ คือ จะวางแผนในช่วงระยะสั้น ๒ ปีข้างหน้า หรือช่วงระยะปานกลาง ๓ - ๑๐ ปีข้างหน้า หรือช่วงระยะยาวซึ่งครอบคลุมจาก ๑๑ - ๒๐ ปีข้างหน้า พรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกให้บริหารประเทศจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการเพื่อบริหารประเทศ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์แห่งชาติโดยตรง หากนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการที่พรรคการเมืองกำหนด เป็นไปในลักษณะการผูกขาดการบริหาร และการปกครองประเทศเพื่อผลประโยชน์และปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจ ไม่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ประเทศจะล่มสลาย และที่ผ่านมาพรรคการเมืองที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ให้บริหารประเทศ ได้กำหนดนโยบายที่ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ นำความเสียหายมาสู่ประเทศอย่างใหญ่หลวง ดังนั้น จึงต้องกำหนดให้พรรคการเมือง มีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ เป็นกรอบบังคับไม่ให้กระทำการใด ๆ ที่ไม่เป็นผลดีต่อประเทศ

(ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่จะบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ เนื่องจากในรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาไม่เคยมีการบัญญัติประเด็นนี้ไว้ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญมากต่อการกำหนด นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการของพรรคการเมืองในการบริหารประเทศ ในอดีตพรรคการเมืองบางส่วนเห็นว่ากรอกนโยบายหรือวางแผนพัฒนาประเทศไม่ได้เป็นหน้าที่ของฝ่ายการเมืองแต่เป็นหน้าที่ของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓.๒ เป็นกรอบให้กับพรรคการเมืองในการกำหนด นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการที่จะใช้ในการหาเสียงและการบริหารประเทศ

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้มีบรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำการเมืองที่ดี

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การยุบพรรคการเมือง ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้
การยุบพรรคการเมืองกระทำได้เฉพาะกรณีที่พรรคการเมืองกระทำผิดร้ายแรง ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
ลัทธิลี้ลับระบอบประชาธิปไตย ความมั่นคง และผลประโยชน์แห่งชาติ ทั้งนี้ เมื่อมีคำพิพากษาถึงที่สุดของ
ศาลยุติธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

พรรคการเมืองใดก็ตามที่ลัทธิลี้ลับสถาบันพระมหากษัตริย์ ลัทธิลี้ลับระบอบประชาธิปไตย ลัทธิลี้ลับการปกครอง
ของประเทศ ความมั่นคง และเจตนาจงใจไม่รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ ดังนี้
กรณีหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีการกระทำผิดร้ายแรง ตามบทบัญญัติ
ในมาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ พรรคการเมืองนั้นต้องถูกยุบ
กรณีหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีการกระทำผิดที่ไม่ร้ายแรง
ตามบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้ถือว่าเป็น
เป็นความผิดเฉพาะตัวของหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้น
(ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่จะบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เนื่องจากการกระทำดังกล่าวข้างต้นเป็นการกระทำความผิดอย่างร้ายแรง จึงเป็นเหตุให้ต้องยุบ
พรรคการเมือง

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ
ในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำการเมืองที่ดี

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การสนับสนุนพรรคการเมือง ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้
ให้รัฐสนับสนุนพรรคการเมืองอย่างเหมาะสมและยุติธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๒.๑ พรรคการเมืองเป็นองค์กรที่ต้องมีระบบบริหารจัดการ ต้องมีค่าใช้จ่าย และต้องปฏิบัติตามกฎหมายหลายฉบับ ต้องรับรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน และให้ความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น รัฐควรให้การสนับสนุนพรรคการเมืองอย่างเหมาะสมและยุติธรรม

๒.๒ ควรให้มีการสนับสนุนพรรคการเมืองทั้งเรื่องทุน และการดำเนินงานอย่างอื่น ส่วนวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเหมาะสมและยุติธรรมนั้น ควรกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่จะบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒ เพื่อให้พรรคการเมืองเข้มแข็ง

๓.๓ เพื่อลดอิทธิพลของนายทุน

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ
ในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำการเมืองที่ดี

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การตรวจสอบพรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้
ให้มีองค์กรตรวจสอบจริยธรรมพรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๒.๑ ให้เป็นองค์กรที่เป็นนิติบุคคล เช่น สภาวิชาชีพทางการเมือง เป็นต้น

๒.๒ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับ

๒.๓ เป็นองค์กรที่ตรวจสอบคุณธรรมจริยธรรมพรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และ
ควรครอบคลุมไปถึงนักการเมืองที่ไม่สังกัดพรรคการเมือง ต้องได้รับการตรวจสอบโดยมีกลไกการตรวจสอบ
ที่มีความรอบคอบ

(ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่จะบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของพรรคการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง ให้การปฏิบัติหน้าที่ของพรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคุณธรรมจริยธรรม
มีความโปร่งใส และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ
ในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้ว่าการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำการเมืองที่ดี

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การสังกัดพรรคการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองก็ได้

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

บุคคลใดก็ตามที่จะเข้ามาทำหน้าที่ทางการเมืองหรือนักการเมืองจะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
หรือไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองก็ได้ โดยต้องสร้างกลไกขึ้นมาเพื่อควบคุมดูแลนักการเมืองอิสระ
(ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่จะบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อสอดคล้องกับหลักสากลของนานาอารยประเทศที่ให้สิทธินักการเมืองที่จะสังกัดพรรคการเมือง
หรือไม่ก็ได้

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ
ในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำการเมืองที่ดี

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปกลไกและระบบการเลือกตั้ง

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

สิทธิในการเลือกตั้ง ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

บุคคลย่อมมีสิทธิในการเลือกตั้งการใช้สิทธิเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๒.๑ การใช้สิทธิเลือกตั้งควรเป็นสิทธิ เนื่องจากการเลือกตั้งควรมาจากความต้องการของบุคคลนั้น ๆ จริง ๆ ไม่ใช่การถูกบังคับเพราะเป็นหน้าที่

๒.๒ ปัจจุบันประเทศส่วนใหญ่กำหนดให้การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิ มีเพียงไม่กี่ประเทศเท่านั้นที่กำหนดให้การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่

๒.๓ การกำหนดให้การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิ จะช่วยลดปัญหาการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง เพราะผู้ที่ซื้อเสียงจะรู้ว่าบุคคลนั้น ๆ จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งจริงหรือไม่

๒.๔ ปัจจุบันประชาชนมีความสนใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น จึงไม่จำเป็นต้องบังคับให้ประชาชนต้องไปเลือกตั้งแต่อย่างใด

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ไม่ควรบังคับให้เป็นหน้าที่ และเป็นไปตามหลักสากลที่ประเทศส่วนใหญ่กำหนดให้เป็นสิทธิ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเสรี

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกย่องรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการปฏิรูป
ดังนี้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอกการลงโทษในความผิด
อันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๒) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลภาษีอากรให้ชำระภาษีกับรัฐ

(๓) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญนี้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไป โดยให้มีผลนับแต่
รัฐธรรมนูญนี้ (ฉบับใหม่) ใช้บังคับ

(๔) ไม่เป็นบุพการี คู่สมรสทั้งโดยนิตินัยและพฤตินัย บุตรหรือบุตรบุญธรรม เคยเป็นคู่สมรส
และยังคงมีความสัมพันธ์ฉันท์สามี ภรรยา ของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา
หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของประชาชนซึ่งเข้าไปใช้อำนาจรัฐดูแลประชาชน จึงต้องเป็นบุคคล
ที่มีความประพฤติที่ดี ไม่มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือประพฤติมิชอบจนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า
กระทำความผิดทางอาญา หรือเคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมาก่อน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้ได้ผู้กการเมืองที่ดี ไม่มีประวัติเสื่อมเสียป้องกันมิให้บุคคลที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of interest) คุ้มครอง
ผลประโยชน์สาธารณะ และเพื่อให้การตรวจสอบถ่วงดุลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ
ในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๓ รัฐสภา

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกย่องรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

๑.๑ ที่มาคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีที่มาโดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง และให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสรรหา โดยสรรหาเป็นสองเท่าของจำนวนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ที่พึงมีเพื่อส่งให้วุฒิสภาพิจารณาคัดเลือก

๑.๒ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งห้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

๑.๓ การพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการการเลือกตั้งนั้นเป็นการเฉพาะตัว ผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างสามารถดำรงตำแหน่งได้จนครบวาระของตน ไม่จำกัดเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

๑.๔ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

๑) ในช่วงการเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และบุคคลที่มีหน้าที่จัดการเลือกตั้ง มีอำนาจเข้าไปตรวจค้นสถานที่ต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นสถานที่ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทางการเมือง และจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้งโดยไม่ต้องมีหมายค้นหรือหมายจับ

๒) กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เห็นว่าเป็นการทุจริตการเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลเลือกตั้งเพื่อวินิจฉัย เมื่อศาลเลือกตั้งได้รับคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) แล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้จนกว่าศาลเลือกตั้งจะมีคำสั่งยกคำร้อง หากเป็นความผิดอื่นที่มีโทษการทุจริตการเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีอำนาจวินิจฉัยสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่และดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดนั้นได้

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๒.๑ กระบวนการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ที่ผ่านมาขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เดิมมีวาระเจ็ดปีเป็นระยะเวลาที่นานเกินไป อาจใช้อำนาจโดยไม่สนใจต่อการถูกตรวจสอบ

๒.๒ การพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นควรเป็นการเฉพาะตัวของผู้มาดำรงตำแหน่งแทนและสามารถอยู่ในตำแหน่งได้จนครบตามวาระของตน ถ้าจำกัดให้อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลือ อาจทำให้คนที่มิ

ความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสอดคล้องกับใจที่จะสมัครเข้ารับการศึกษาแทนในตำแหน่งที่ว่าง เพราะเป็นได้เพียงระยะเวลาสั้น ๆ เท่าที่เหลืออยู่ และได้เพียงวาระเดียว ไม่สามารถสมัครต่อได้อีก

๒.๓ ในช่วงการเลือกตั้งต้องให้อำนาจแก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และบุคคลที่มีหน้าที่จัดการเลือกตั้งในการตรวจค้นและจับกุมการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

๒.๔ ความผิดทุจริตการเลือกตั้งให้ยื่นคำร้องต่อศาลเลือกตั้งเพื่อวินิจฉัย แต่ถ้าไม่เกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นผู้วินิจฉัย

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ การเลือกตั้งจำเป็นต้องมีคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เพื่อเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ออกกฎ ระเบียบการเลือกตั้ง ประกาศผลการเลือกตั้ง และสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้ง

๓.๒ เพื่อให้การควบคุมบริหารจัดการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ต้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีอำนาจตามสมควรที่จะควบคุมสถานการณ์การเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงจำเป็นต้องให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีอำนาจอย่างเพียงพอในการดำเนินการ โดยสามารถสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้ทันก่อนวันเลือกตั้งหรือก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง

ทั้งนี้ การตรวจสอบความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แบ่งความผิดเป็น ๒ ประเภท

๑) ความผิดที่เกิดจากการทุจริตการเลือกตั้งโดยตรง เช่น

๑.๑) การจัดทำ การให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ การจัดทำมีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ การเลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง หรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด เป็นต้น

๑.๒) จัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งเพื่อเลือกตั้งหรือนำกลับจากที่เลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารหรือค่าจ้างซึ่งต้องเสียตามปกติ หรือจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งหรือกลับจากที่เลือกตั้งเพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง เป็นต้น

๒) ความผิดที่ไม่เกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งโดยตรง แต่มีผลให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม เช่น การปราศรัยหาเสียงใส่ร้าย หลอกลวงหรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด การจัดทำและติดตั้งป้ายหาเสียง การโฆษณาหาเสียงในเวลาห้าม เป็นต้น

๓.๓ ให้มีศาลเลือกตั้ง เพื่อวินิจฉัยในกรณีทุจริตการเลือกตั้งตามที่กฎหมายบัญญัติให้นำคดีไปสู่ศาลเลือกตั้งเพื่อวินิจฉัย หากมิใช่กรณีทุจริตโดยตรงให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีอำนาจวินิจฉัยสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่และดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดนั้นได้

๓.๔ เพื่อให้มีมาตรการในการตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้งในเชิงรุก

๓.๕ ผู้ที่กระทำความผิดการเลือกตั้งไม่ว่าจะแพ้หรือชนะการเลือกตั้ง ต้องมีบทลงโทษทุกคน

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวดที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
(องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ)

34

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปการเรียนรู้ การป้องกัน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการศึกษาเรียนรู้ทางการเมืองตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง โดยกำหนดให้มืองค์กรรับผิดชอบและกระบวนการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๒.๑ สถานการณ์การเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนที่ถูกต้องยังอยู่ในวงจำกัดหรืออยู่ในกลุ่มที่สนใจทางการเมืองและเกี่ยวข้องทางการเมืองทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเท่านั้น จึงทำให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้เรื่องราวทางการเมือง และเกิดความแตกแยกทางความคิดในที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการเสริมสร้างความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่สามารถระดมทรัพยากรจากสถาบันการศึกษา และสถาบันทางสังคมมาสนับสนุนได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งหน่วยงานด้านการสื่อสารมวลชนก็มิได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ประชาชนจึงขาดโอกาสการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่ถูกต้อง มีเหตุผล และไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาขาอาชีพทั้งในเมืองและในชนบท จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่นักการเมืองสามารถใช้ความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือระบบอุปถัมภ์มาเป็นประโยชน์ทางการเมืองได้

๒.๒ การเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน จะต้องทำให้ประชาชนเรียนรู้ทางการเมืองแบบองค์รวม ไม่มองเพียงด้านใดด้านหนึ่งแบบแยกส่วน เพราะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ อย่างเป็นเนื้อเดียวกันทั้งหมด และต้องมุ่งเน้นที่ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมหรือสาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตนหรือพรรคพวก

๒.๓ การส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของประชาชนมีความสำคัญมาก ประชาชนจึงควรได้รับโอกาสในการเรียนรู้ทางการเมืองและพัฒนาสู่ความเป็นพลเมือง เพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินงานทางการเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการสนับสนุนอย่างจริงจังต่อเนื่องและมีความครอบคลุมทั้งในระดับพื้นที่และกลุ่มสาขาอาชีพต่าง ๆ

๒.๔ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ก็มีความสำคัญมากเช่นเดียวกันเพราะประชาชนสูญเสียความเชื่อมั่นในตนเองไปเกือบหมดอันเป็นผลสืบเนื่องจากการพัฒนาประเทศ และนโยบายประชานิยมของพรรคการเมืองที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำมากกว่าความเสมอภาค ทำให้คนยากจนต้องการความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ขาดความมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ดังนั้น การเรียนรู้ทางการเมืองจะช่วยให้ทุกภาคส่วนมีความสามารถในการพึ่งตนเอง และมีความสามารถในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เหมาะสมกับสังคมไทยต่อไป

๒.๕ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนสามารถใช้วิถีชีวิตของประชาชนและสภาพการณ์ทางการเมืองในสังคมเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ทางการเมืองได้เป็นอย่างดี หากได้พัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีความรู้ทางการเมือง และทำหน้าที่เป็นวิทยากรกระบวนการ พร้อมทั้งพัฒนาเนื้อหาวิชาทางการเมืองที่เป็นเอกภาพก็จะสามารถสร้างสรรค์กระบวนการเรียนรู้ไปได้อย่างกว้างขวางสอดคล้องกับทุกภาคส่วนได้ และหากเชื่อมโยงในระบบสื่อออนไลน์ สถาบันการศึกษาและสถาบันทางสังคมก็จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุป การปฏิรูปการเรียนรู้ทางการเมืองสามารถพัฒนาประชาชนสู่ความเป็นพลเมืองและการมีส่วนร่วมในทางการเมืองทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่นและระดับชาติได้ ภายใต้การสนับสนุนของภาครัฐ ทั้งที่มีบทบาทหน้าที่ในทางการเมืองโดยตรง และสถาบันการศึกษาและสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสร้างทัศนคติทางการเมืองนั้น ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมหรือของสาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง ซึ่งจะช่วยให้ระบบอุปถัมภ์ลดความสำคัญลง และสามารถเชื่อมโยงต่อการลดการทุจริตคอร์รัปชันในที่สุด ซึ่งการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองในมิติใหม่นี้จะช่วยให้สังคมลดความขัดแย้งลงได้เช่นเดียวกัน และเกิดความปรองดองในทุกภาคส่วนตลอดไปตามระบอบประชาธิปไตย

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๒๗ กำหนดให้สภาปฏิรูปแห่งชาติ มีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ๑๑ ด้าน และมาตรา ๓๑ (๒) กำหนดให้สภาปฏิรูปแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง เป็นคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาปฏิรูปแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๐ มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการเมืองให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย และเพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภาปฏิรูปแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง ศึกษาและจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะการปฏิรูปการเมืองเพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ด้วยอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายดังกล่าว คณะกรรมการการปฏิรูปการเมืองได้มีการศึกษาการปฏิรูปการเมืองในด้านต่าง ๆ และสรุปความเห็นว่าการปฏิรูปการเมืองจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น รัฐธรรมนูญควรมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน โดยเสนอขอให้บรรจุประเด็นดังกล่าวไว้ในร่างรัฐธรรมนูญว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการศึกษาเรียนรู้ทางการเมืองตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง โดยกำหนดให้มีองค์กรรับผิดชอบและกระบวนการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน”

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การสร้างความปลอดภัย ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

รัฐต้องส่งเสริมให้มีกระบวนการและกลไกในการสร้างความปลอดภัยเพื่อเสริมสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ ทั้งในยามสถานการณ์ปกติ และกรณีที่เกิดความขัดแย้ง และมีพื้นที่สาธารณะให้กับประชาชนเพื่อสร้างวัฒนธรรมแห่งการปรองดอง

ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองกระทำการใดที่เป็นการทำลายความเป็นเอกภาพของชาติหรือสร้างความขัดแย้งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

รัฐธรรมนูญที่ถูกร่างขึ้นจะสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งที่ผ่านมา สร้างความปลอดภัยในชาติ และป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งหวนคืนกลับมาได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับ “กระบวนการ” (Process) ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเป็นสำคัญ และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ จะต้องตอบโจทย์การสร้างความปลอดภัยในแง่ที่ต้องมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเหตุแห่งความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และสามารถแก้ไขเหตุดังกล่าวได้ด้วยข้อสรุปที่ตกผลึกแล้ว และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของคู่ขัดแย้งและกลุ่มพลังต่าง ๆ ในสังคม

การสร้างความปลอดภัย ควรตั้งกลไกหรือองค์กรที่จะทำหน้าที่ในการสร้างความปลอดภัย โดยหลักแล้วจะเป็นการตั้งขึ้นโดยอาศัยคำสั่งจากฝ่ายบริหาร เช่น กรณีของฟิลิปปินส์ หรือจากมติของฝ่ายนิติบัญญัติ กรณีของแอฟริกาใต้ ซึ่งการจัดตั้งดังกล่าว จะไม่ได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หากแต่เกิดขึ้นก่อนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกในการรับฟังความคิดเห็นและหาข้อสรุปเบื้องต้น

สำหรับประเทศไทยนั้น ควรกำหนดให้มีกระบวนการหรือกลไกทำหน้าที่สร้างความปลอดภัย ดังนี้

๒.๑ ควรจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่สร้างความปลอดภัย (เป็นกลไกเชิงป้องกันและติดตามไม่ให้เกิดความขัดแย้ง)

๒.๒ ในกรณีเกิดความขัดแย้งขึ้นแล้ว ควรมีกลไกหรือชุดคณะบุคคลที่ทำหน้าที่ในการพูดคุยเจรจาเพื่อยุติความขัดแย้ง (เป็นกลไกการแก้ไขปัญหา)

๒.๓ หากเกิดความขัดแย้งขึ้นจนเกิดความเสียหาย ควรมีกลไกหรือมาตรการในการเยียวยาหรือฟื้นฟู เพื่อไม่ให้ความขัดแย้งหวนกลับมาใหม่ โดยผู้ดูแลการเยียวยาหรือฟื้นฟูไม่ควรเป็นรัฐบาล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ทั้งนี้ มาตรการในการเยียวยาหรือฟื้นฟู นอกจากการชดเชยเยียวยาด้วยเงินแล้ว ยังรวมถึงการนิรโทษกรรมให้แก่คู่ขัดแย้ง ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้ ๑) ค้นหาความจริง ๒) ดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรม ๓) คดีถึงที่สุด

๒.๔ จัดให้มีพื้นที่สาธารณะในระดับต่าง ๆ สำหรับประชาชนในการพูดคุยเพื่อสร้างวัฒนธรรมแห่งการปรองดอง ในรูปแบบหลากหลายทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๒๗ กำหนดให้สภาปฏิรูปแห่งชาติ มีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ๑๑ ด้าน และมาตรา ๓๑ (๒) กำหนดให้สภาปฏิรูปแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง เป็นคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาปฏิรูปแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๐ มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการเมืองให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย และเพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภาปฏิรูปแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ศึกษาและจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะการปฏิรูปการเมืองเพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ด้วยอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองได้มีการศึกษาการปฏิรูปการเมืองในด้านต่าง ๆ และสรุปความเห็นว่าการปฏิรูปการเมืองจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น รัฐธรรมนูญควรมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการสร้างความปรองดอง โดยเสนอขอให้บรรจุประเด็นดังกล่าวไว้ในร่างรัฐธรรมนูญว่า

“รัฐต้องส่งเสริมให้มีกระบวนการและกลไกในการสร้างความปรองดองเพื่อเสริมสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ ทั้งในยามสถานการณ์ปกติ และกรณีที่เกิดความขัดแย้ง และมีพื้นที่สาธารณะให้กับประชาชนเพื่อสร้างวัฒนธรรมแห่งการปรองดอง

ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองกระทำการใดที่เป็นการทำลายความเป็นเอกภาพของชาติหรือสร้างความขัดแย้งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน”

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๒ การสร้างความปรองดอง

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดำเนินการปฏิรูป ดังนี้
บุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมการใช้อำนาจรัฐและการตรวจสอบการใช้อำนาจ รวมทั้ง
การจัดสรรทรัพยากรสาธารณะและของรัฐ โดยส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสภาพลเมืองให้ทำหน้าที่ดังกล่าว
และรัฐต้องจัดให้มีระบบและกลไกส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๒.๑ เป็นสิทธิของพลเมืองในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สิทธิพื้นฐาน ๓ ด้าน

- ๑) สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ
- ๒) สิทธิในการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ
และของรัฐ
- ๓) สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมาย

๒.๒ เป็นหน้าที่ของพลเมืองในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประชาชนทุกคนมีหน้าที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นการมีส่วนร่วม
ที่เชื่อมโยงการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันทางการเมือง ได้แก่ การมีส่วนร่วมตั้งแต่การไปฟังการอภิปราย
การหาเสียงเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ไปจนถึง
การตรวจสอบผู้ใช้อำนาจ การลงคะแนนเสียงถอดถอน ฯลฯ และการมีส่วนร่วมในการจัดการชีวิตความเป็นอยู่
ของชุมชนท้องถิ่นให้อยู่เย็นเป็นสุข

๒.๓ เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องจัดให้มีการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รัฐต้องจัดให้มีระบบและกลไกส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยต้องทำให้
การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกระบวนการที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย สะดวก และไม่สิ้นเปลือง เปิดพื้นที่
สาธารณะเพื่อขยายพื้นที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเปิดกว้างมากขึ้น ทำให้กระบวนการ
มีส่วนร่วมเป็นการเสริมสร้างความสามารถของประชาชน ในการดูแล คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของชุมชน
ของตนเองและของผู้อื่น

ในการนี้ รัฐต้องส่งเสริมให้สถาบันการศึกษา สถาบันวิชาการ และองค์กรอิสระสาธารณะประโยชน์
ทำหน้าที่ในการวิจัยและพัฒนาความรู้ และสร้างนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรัฐควรจัดให้
มีมาตรการทางภาษีและการเงินสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของการมีส่วนร่วม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๒๗ กำหนดให้สภาปฏิรูปแห่งชาติ มีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ๑๑ ด้าน และมาตรา ๓๑ (๒) กำหนดให้สภาปฏิรูปแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง เป็นคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาปฏิรูปแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๐ มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการเมืองให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย และเพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภาปฏิรูปแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ศึกษาและจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะการปฏิรูปการเมือง เพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ด้วยอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองได้มีการศึกษาการปฏิรูปการเมืองในด้านต่าง ๆ และสรุปความเห็นว่าการปฏิรูปการเมืองจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น รัฐธรรมนูญควรมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเสนอขอให้บรรจุประเด็นดังกล่าวไว้ในร่างรัฐธรรมนูญว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมการใช้อำนาจรัฐและการตรวจสอบการใช้อำนาจ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะและของรัฐ โดยส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสภาพลเมืองให้ทำหน้าที่ดังกล่าวและรัฐต้องจัดให้มีระบบและกลไกส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน”

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวข้างต้นต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน

๒

คณะกรรมการปฏิรูป
การบริหารราชการแผ่นดิน

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	ธรรมาภิบาล	จัดตั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญให้มีอำนาจส่งเสริมและธำรงรักษาจริยธรรมและหลักธรรมาภิบาลในการบริหารแผ่นดิน
๒.	ความสัมพันธ์ของการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น	กำหนดขอบเขตอำนาจ ภารกิจ และจัดดุลอำนาจระหว่างราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่นให้ชัดเจน เพิ่มอำนาจประชาชนในการมีส่วนร่วมและมีบทบาทการบริหารงานมากขึ้น
๓.	ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบบริหารราชการแผ่นดิน	การบริหารราชการแผ่นดินทุกระดับต้องยึดหลักการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยมีกระบวนการบริหารที่มีจริยธรรมและธรรมาภิบาล มีการวัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน เชื่อถือได้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติระยะยาว และรายงานผลให้ประชาชนทราบด้วย
๔.	การเข้าถึงบริการภาครัฐและการมีส่วนร่วมของประชาชน	ประเด็นที่ ๑ การจัดสรรทรัพยากรที่มีผลกระทบต่อประชาชนควรให้ผู้มีอำนาจควบคุมการจัดการที่เป็นอิสระจากภายนอก เข้าร่วมดำเนินการ ประเด็นที่ ๒ ปฏิรูประบบบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลแบบบูรณาการเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง
๕.	การจำกัดอำนาจ บทบาท ขนาดและการขยายตัวของภาครัฐ	ประเด็นที่ ๑ รัฐต้องปรับลดบทบาทและลดการแทรกแซงกลไกตลาด รวมถึงภาคเอกชน และภาคประชาสังคมต้องสามารถขอจัดบริการสาธารณะได้ตามที่กฎหมายกำหนด โดยได้รับการสนับสนุนและตรวจสอบการจัดบริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานมีคุณภาพและเป็นธรรมจากภาครัฐ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
		<p>ประเด็นที่ ๒ การขยายและตั้งส่วนราชการหรือหน่วยงานภาครัฐใหม่ในส่วนกลางและภูมิภาค จะต้องไม่เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดบริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจะกระทำได้เฉพาะเมื่อมีการปรับยุบเลิกส่วนราชการเดิมลง</p>
๖.	ความมั่นคงแห่งรัฐ	<p>ประเด็นที่ ๑ ต้องมีการจัดแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะยาวที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ของชาติและประชาชนอย่างแท้จริง</p> <p>ประเด็นที่ ๒ ให้มีการกำหนดนโยบายความมั่นคงของรัฐที่ชัดเจน</p>
๗	งบประมาณและการคลัง	<p>ประเด็นที่ ๑ ควรจัดทำงบประมาณที่เน้นการควบคุมที่ผลงาน และสร้างกลไกบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานตามภารกิจต่าง ๆ</p> <p>ประเด็นที่ ๒ ควรจัดระบบงบประมาณเป็นระบบคู่ขนาน คือ การจัดสรรงบประมาณตามภารกิจและการจัดสรรงบประมาณตามพื้นที่ เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรของชาติเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของท้องถิ่น</p>

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ด้านธรรมาภิบาล

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

เห็นสมควรให้มีการจัดตั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญขึ้น เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและธำรงรักษาจริยธรรมและหลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ควรมีการจัดตั้ง “คณะกรรมการจริยธรรมและธรรมาภิบาลแห่งชาติ (จจช.)” ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกสี่คน รับผิดชอบในการพัฒนาระบบและกลไกที่สำคัญเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดินและการให้บริการประชาชนด้วยความสุจริต ประพฤติชอบ กอปรด้วยคุณธรรม หลีกเลียงการฉ้อฉลและการแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้ มีกลไกและกระบวนการที่โปร่งใสในการสรรหาและคัดกรองข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภทและทุกระดับเข้าสู่ตำแหน่ง การส่งเสริมคนดีและสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมุ่งมั่นจัดทำบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพแก่ประชาชน ตลอดจนให้มีการตรวจสอบและมีมาตรการให้มีการลงโทษผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมและธรรมาภิบาลอย่างร้ายแรง รวมถึงการแทรกแซงหรือใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมให้คุณให้โทษแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเด็ดขาดและไม่ชักช้า

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เรื่องจริยธรรมและธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญสูงสุดเรื่องหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดิน และปัญหาสำคัญที่สุดที่ทำให้ระบบราชการอ่อนแอไร้ประสิทธิภาพ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการและให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็วและเป็นธรรม ก็คือการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังขาดองค์กรกลางระดับชาติและกลไกสำคัญที่จะรับผิดชอบในการบูรณาการกำกับ ดูแลประสาน ป้องกัน ละแกไขปัญหาให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

ที่ผ่านมาได้มีการบรรจุเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลไว้ในกฎหมายสำคัญ ๆ หลายฉบับ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด นอกจากนี้ได้มีการตั้งคณะกรรมการ

จริยธรรมประจำส่วนราชการขึ้นในส่วนราชการ และทุกจังหวัด และคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดขึ้นในทุกจังหวัด แต่ยังคงขาดองค์กรที่จะรับผิดชอบโดยตรงในการกำกับดูแลและติดตามประเมินผลหรือดำเนินมาตรการในกรณีที่มีการฝ่าฝืนจริยธรรมและธรรมาภิบาลอย่างร้ายแรง แม้ในมาตรา ๒๘๐ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จะกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจไต่สวนและเปิดเผยการไต่สวนต่อสาธารณะได้ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติก็ยังไม่มีการดำเนินการตามบทบัญญัติดังกล่าวแต่อย่างใด

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๓ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ โดยอาจกำหนดให้เป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญหรือองค์กรตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

เห็นควรกำหนดขอบเขตภารกิจ อำนาจหน้าที่ และจัดดุลอำนาจและความสัมพันธ์ที่ชัดเจนระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน รวมทั้งเพิ่มอำนาจของประชาชนในการมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการบริหารงานมากขึ้น

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ควรมีการกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน ดังนี้

- ส่วนกลาง ดำเนินการได้เฉพาะในกิจการด้านการป้องกันประเทศ การต่างประเทศ การยุติธรรม ระบบการเงินการคลัง ระบบการสื่อสาร คมนาคม การพลังงานและการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีของประเทศ ส่วนการดำเนินการของกิจการอื่นที่ลงไปปฏิบัติจัดทำในส่วนภูมิภาคและพื้นที่ ให้ปฏิบัติได้เฉพาะงานที่เป็นนโยบายสำคัญ งานด้านวิชาการ การกำกับดูแล ตรวจสอบติดตามการบริหารงานของส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น กิจการอื่นนอกจากนี้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ การป้องกันอาชญากรรม การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม การสาธารณสุข สวัสดิการ การพัฒนาอาชีพ และกิจการอื่นที่มีใช้กิจการที่ระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนกลางให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการ ทั้งนี้ โดยราชการส่วนกลางจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากรและงบประมาณเพื่อให้ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ส่วนภูมิภาค ทำหน้าที่กำกับดูแล ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประกันความมีธรรมาภิบาล ประสิทธิภาพ และความเสมอภาคในการจัดบริการ สาธารณะและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ส่วนท้องถิ่น มีอำนาจในการตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ภายใต้เงื่อนไขของการเปิดให้องค์กรชุมชน/ภาคประชาสังคมเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ให้มากขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่สามารถดำเนินการจัดเก็บภาษี ทหารายได้ และก้อหน้ได้ภายใต้ระเบียบที่ส่วนกลางกำหนด และทำหน้าที่จัดบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาและแก้ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ ในการจัดบริการสาธารณะนั้น ท้องถิ่นสามารถดำเนินการเอง ทำร่วมกันระหว่างท้องถิ่น หรือการจ้างหน่วยงานเอกชนมาดำเนินการแทนก็ได้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ทั้งนี้ ราชการส่วนกลางจะต้องดำเนินการถ่ายโอนภารกิจที่ควรมอบให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านบุคลากรและงบประมาณ ภายในเงื่อนไขที่กำหนดตามแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจ สำหรับส่วนราชการภูมิภาค จะต้องมีขนาดเล็กและปรับเปลี่ยนบทบาทไปสู่การเป็นผู้กำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

มีความจำเป็นในการกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน เพื่อลดความซ้ำซ้อน ความสิ้นเปลืองด้านงบประมาณ และเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการโดยรวม ทั้งนี้ หลักการสำคัญคือการแบ่งแยกให้ชัดเจนระหว่างผู้ดำเนินงาน/จัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน (service provider) กับผู้กำกับดูแล (procurer) การลดการรวมศูนย์ของส่วนกลาง ปรับเปลี่ยนบทบาทของภูมิภาค และขยายบทบาทของท้องถิ่น

นอกจากนี้ การกระจุกตัวของอำนาจที่ราชการส่วนกลางยังก่อผลเสีย กล่าวคือ เป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้ง่าย เนื่องจากมีการควบคุมได้เบ็ดเสร็จที่จุดเดียว จึงมีความเสี่ยงสูงที่จะก่อผลเสียหายมหึมาได้ง่ายและเกิดอิทธิพลในทางมิชอบที่แก้ได้ยาก การถ่ายโอนบทบาทไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะในกิจการที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับชีวิตของประชาชน จะทำให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและตรวจสอบการบริหารงานในการจัดบริการสาธารณะได้และสามารถสร้างธรรมาภิบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า กิจการสำคัญที่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปและถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่กิจการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม การสาธารณสุข สวัสดิการ การพัฒนาอาชีพ และกิจการอื่นที่มีใช้กิจการที่ระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนกลาง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ หมวด ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ
๓. ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบบริหารราชการแผ่นดิน

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การบริหารราชการแผ่นดินทุกระดับต้องยึดหลักการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยมีกระบวนการบริหารที่มีจริยธรรมและธรรมาภิบาล มีการวัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน เชื่อถือได้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติระยะยาว และรายงานผลให้ประชาชนทราบด้วย

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ปฏิรูปหน่วยงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นองค์กรที่ใช้ความรู้ที่สร้างสรรค์ มีโครงสร้างขนาดเล็กกะทัดรัด ลดบทบาทภารกิจให้ทำงานเฉพาะที่เป็นหน้าที่สำคัญของรัฐ วางระบบการทำงานแบบบูรณาการ มุ่งเพิ่มผลิตภาพ โดยให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ ใช้อย่างเหมาะสม รวมทั้งให้มีการพัฒนาระบบประเมินผลรับรองการปฏิบัติงานให้เหมาะสม มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ปฏิรูประบบการบริหารจัดการบุคลากรภาครัฐให้มีสมรรถนะ เหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ข้าราชการประจำและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเป็นกลาง โดยคำนึงถึงประโยชน์สุขประชาชน มีความเป็นมืออาชีพ ใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานอย่างเที่ยงธรรม สุจริต โปร่งใส พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เพื่อให้เกิดการปฏิรูปโครงสร้างส่วนราชการให้ทันสมัยปรับตัวทันโลกได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนากำลังคนภาครัฐให้มีสมรรถนะสูงและเป็นมืออาชีพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ได้

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่เกี่ยวกับ การบริหารราชการแผ่นดิน

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ
๔. ด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การจัดสรรทรัพยากรบางประเภทที่มีผลกระทบต่อประชาชนให้ผู้มีอำนาจควบคุมการจัดการที่เป็นอิสระจากภายนอกเข้าร่วมดำเนินการ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

กำหนดในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนว่า ในการจัดสรรทรัพยากร บางประเภท เช่น ทรัพยากรพลังงาน ให้ดำเนินการ โดย ผู้มีอำนาจควบคุมจัดการที่เป็นอิสระจากภายนอก "Independent Regulator" และ การจัดบริการสาธารณะบางประเภท เช่น สื่อ ให้ดำเนินการโดย ผู้ให้บริการที่เป็นอิสระจากภายนอก "Independent Provider"

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เพื่อสร้างกลไกในการ สร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๔ การปฏิรูปความโปร่งใส หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สภาปฏิรูปแห่งชาติ
๔. ด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ปฏิรูประบบบริหารงานภาครัฐ ตามหลักธรรมาภิบาลแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

การให้บริการภาครัฐยังไม่สามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนและให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้าถึงการมีส่วนร่วมและประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง ด้วยการปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการ พัฒนากลไก พัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในมิติต่าง ๆ ให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักธรรมาภิบาล และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในสังคม เพื่อขจัดอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะการจัดสรรทรัพยากรและการจัดบริการสาธารณะบางประเภทที่มีผลกระทบต่อประชาชน สมควรให้ผู้มีอำนาจควบคุมจัดการที่เป็นอิสระจากภายนอก และ/หรือ ผู้ให้บริการที่เป็นอิสระจากภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักการสำคัญในสังคมยุคใหม่ (Participatory Democracy) แม้เคยมีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ ในหมวด ๕ มาตรา ๘๗ แต่ที่ผ่านมา ผู้ปฏิบัติและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามหลักการจัดการการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมถูกต้อง จึงมักจะนำไปสู่ความขัดแย้ง เผชิญหน้า จนนำไปสู่วิกฤติ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงการกำหนดเรื่องนี้ไว้ให้เกิดการปฏิบัติที่เหมาะสมถูกต้องมากขึ้น

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือ หมวด ๒ แนวนโยบายขั้นพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๕. การจำกัดอำนาจ บทบาท ขนาด และการขยายตัวของภาครัฐ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

เห็นควรกำหนดแนวทางในการจำกัดอำนาจและปรับลดบทบาทของภาครัฐลง รวมถึงลดการแทรกแซงของภาครัฐในกลไกตลาด

ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมสามารถขอจัดบริการสาธารณะได้ตามที่กฎหมายกำหนด โดยได้รับการสนับสนุน การกำกับดูแล ตรวจสอบและวัดผลสัมฤทธิ์ในการจัดบริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานมีคุณภาพ และเป็นธรรมจากภาครัฐ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ในกิจการที่ภาคเอกชนสามารถดำเนินการได้มีประสิทธิภาพสูงกว่า ภาครัฐไม่ควรไปแข่งขันกับเอกชนในการดำเนินการ แต่ควรส่งเสริมสนับสนุน และมีบทบาทในการกำกับดูแลมาตรฐาน และประกันโอกาสการเข้าถึงบริการของประชาชน

ในกิจการที่กลุ่มชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน หรือภาคประชาสังคมสามารถดำเนินการได้มีประสิทธิภาพ ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้กลุ่ม/องค์กรดังกล่าวเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งเพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องตั้งหน่วยขึ้นดำเนินการเอง และเพื่อส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมเติบโตขึ้น อันจะทำให้ดุลยภาพระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมมีความสมดุลมากขึ้น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ในระบอบทุนนิยมเสรีประชาธิปไตย ยิ่งพัฒนาให้ก้าวหน้า ภาครัฐยิ่งควรจำกัดบทบาทลง เพื่อเปิดให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนได้แสดงบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศได้มาก นอกจากนี้ ด้วยเหตุผลด้านประสิทธิภาพ หน่วยงานราชการของรัฐมักมีขั้นตอนกฎระเบียบจำนวนมาก ทำให้เกิดความล่าช้า และไม่สามารถปรับตัวได้เร็วทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกได้ เมื่อเทียบกับภาคธุรกิจเอกชนซึ่งเป็นภาคส่วนที่มีความไวในการปรับตัวได้เร็ว ประสิทธิภาพสูง การทำงานของภาครัฐควรเป็นผู้กำหนดกติกาเพื่อไม่ให้เกิดการเอาเปรียบกัน และส่งเสริมการเติบโตทั้งของภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาสังคม มากกว่าดึงเอาภารกิจส่วนใหญ่มารับทำเอง ยกเว้นในกิจการที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศในมิติต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบการจัดบริการสาธารณะซึ่งเดิมเป็นบทบาทของหน่วยงานภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว ปรับเปลี่ยนไปสู่การบริหารราชการแนวใหม่ที่เน้นรูปแบบการทำงานร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน (Public-private-people partnership)

สำหรับในส่วนของภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นเครื่องสะท้อนความเติบโตของสำนักพลเมืองที่ต้องการแสดงความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ รัฐพึงส่งเสริมให้ภาคส่วนดังกล่าวได้แสดงบทบาทมากขึ้น เพื่อให้ได้ดุลยภาพระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมมีความสมดุลมากขึ้น

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และหมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

๕. การจำกัดอำนาจ บทบาท ขนาด และการขยายตัวของภาครัฐ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การขยายและตั้งส่วนราชการหรือหน่วยงานภาครัฐใหม่ในส่วนกลางและภูมิภาค จะต้องไม่เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดบริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจะกระทำได้เฉพาะเมื่อมีการปรับยุบเลิกส่วนราชการเดิมลง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

มีความจำเป็นต้องควบคุมการขยายตัวของภาครัฐเพื่อไม่ให้เกิดภาระด้านงบประมาณ และไม่เป็นการขยายอำนาจของภาครัฐเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเพื่อให้ระบบราชการสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงได้ การขยายหรือตั้งหน่วยงานใหม่ในภาครัฐ จึงควรมีแนวทางที่สำคัญดังนี้

๑) เป็นการจัดกลุ่มงานหรือหน่วยงานเพื่อให้เกิดการบูรณาการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒) เป็นหน่วยงานที่มีระบบบริหารงานบุคคลในลักษณะการทำสัญญาจ้างทุกระยะไม่เกิน ๔ ปี

ทั้งนี้ การบริหารงานบุคลากรเหล่านี้ให้เป็นไปตามระเบียบบริหารงานบุคคลของพนักงานองค์กรของรัฐ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เพื่อลดภาระด้านงบประมาณในการบริหารงานภาครัฐ ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการทำงานของระบบราชการเดิม ไปสู่ระบบที่มีบูรณาการมากขึ้นและมีระยะเวลาสิ้นสุด สามารถยุบเลิกได้เมื่อหมดภารกิจ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๖. ด้านความมั่นคงแห่งรัฐ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การบริหารราชการแผ่นดินต้องมีการจัดแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะยาวที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ของชาติและประชาชนอย่างแท้จริง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ

การบริหารราชการแผ่นดินที่ผ่านมามักจะยึดตามนโยบายพรรคการเมืองในการหาเสียง ทำให้ขาดความต่อเนื่อง ขาดความรอบคอบ การมุ่งเน้นผลประโยชน์ของชาติและประชาชนอย่างแท้จริงที่มองไปข้างหน้าในระยะเวลาพอสมควรอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่เข้ามาใช้อำนาจบริหารสามารถกำหนดเป็นนโยบายตามยุทธศาสตร์ระยะยาวนี้ โดยกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดที่ชัดเจนในแต่ละปี โดยต้องมีการจัดทำรายงานประจำปีอย่างเป็นระบบ แสดงให้เห็นผลการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแผนของชาติระยะยาวอย่างไรบ้าง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

การบริหารราชการแผ่นดินของหลายรัฐบาลในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีการใช้นโยบายประชานิยมเพื่อหวังผลทางการเมืองเท่านั้น มิได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง ส่งผลเสียต่อการคลัง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างมาก ต้องใช้เวลาในการแก้ไขนานหลายปี ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มียุทธศาสตร์ชาติระยะยาวที่ชัดเจน แต่มีนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ที่ได้มีการจัดทำอย่างรอบคอบและมาจากการได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่สามารถใช้เป็นกรอบในเบื้องต้นได้ แต่ก็ยังอาจไม่ครบถ้วนและเป็นระยะปานกลาง จึงจำเป็นต้องจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะยาวขึ้น

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๖. ด้านความมั่นคงแห่งรัฐ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ให้มีการกำหนดนโยบายความมั่นคงของรัฐที่ชัดเจน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ที่ผ่านมาได้มีการกำหนดนโยบายความมั่นคงของรัฐจะเน้นไปทางด้านทหารทำให้ไม่สะท้อนความมั่นคงของรัฐที่แท้จริง จึงควรปรับเปลี่ยนให้มุ่งเน้นผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ นั่นก็คือ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การเจริญเติบโตและพัฒนาขึ้นของชาติ การอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปึกแผ่น สันติสุข เป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของคนในชาติ และการอยู่กับประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี รวมทั้งต้องจัดให้มีกำลังทหารที่มีศักยภาพในการปกป้องภัยคุกคามได้ทุกรูปแบบและเพื่อการพัฒนาประเทศ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

การระบุข้อความดังกล่าวจะสร้างความชัดเจนในบทบาทของรัฐด้านความมั่นคง ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันประเทศ อันเป็นผลประโยชน์ที่สำคัญยิ่งของชาติและประชาชน ซึ่งจะทำให้ทุกภาคส่วนในชาติเกิดความตระหนัก และยึดถือผลประโยชน์ของชาติในอันที่จะดำเนินการให้ชาติดำรงอยู่อย่างมั่นคงถาวร

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (ด้านความมั่นคงของรัฐ)

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๗. ด้านงบประมาณและการคลัง

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

เห็นควรให้การจัดทำงบประมาณมีลักษณะที่เน้นการควบคุมที่ผลงาน (Output/Result oriented) และสร้างกลไกบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานตามภารกิจต่าง ๆ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ระบบบริหารราชการแผ่นดินจะต้องเน้นที่ผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก ซึ่งหัวใจสำคัญคือการปรับกระบวนการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน ที่จะต้องเน้นผลการดำเนินงานแทนการจัดสรรตามรายการ ในส่วนนี้จำเป็นต้องมีการปรับบทบาท อำนาจหน้าที่ และกระบวนการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงบประมาณ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

การพิจารณางบประมาณปัจจุบันยังเน้นการควบคุมปัจจัยป้อน (input) มากกว่าการควบคุมที่ผลงาน (output) ขาดกลไกการวัดและประเมินผลจากการใช้จ่ายงบประมาณว่าคุ้มค่าหรือไม่ ทำให้เกิดความสิ้นเปลือง และเกิดการบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ได้ยาก

๔. เสนอให้บรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ หมวด ๕ การคลังและการงบประมาณของรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สภาปฏิรูปแห่งชาติ
๗. ด้านงบประมาณและการคลัง

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

เห็นควรให้จัดระบบงบประมาณเป็นระบบคู่ขนาน คือ การจัดสรรงบประมาณตามภารกิจ (function-based budgeting) และ การจัดสรรงบประมาณตามพื้นที่ (Area-based budgeting) เพื่อเพิ่มอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรของชาติเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาและแก้ปัญหาของท้องถิ่น

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ระบบงบประมาณจำเป็นต้องมี ๒ ระบบคู่ขนาน คือ การจัดสรรงบประมาณตามภารกิจ (function-based budgeting) และ การจัดสรรงบประมาณตามพื้นที่ (Area-based budgeting) โดยหลักการคือ

๑) การจัดสรรงบประมาณตามภารกิจ (Function-based budgeting) เป็นการงบประมาณที่ตอบสนองนโยบายจากส่วนกลางเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในภาพรวม ผ่านการทำงานของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ซึ่งจะต้องดำเนินไปภายใต้กรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนบริหารราชการแผ่นดินระยะกลางและระยะยาว

๒) การจัดสรรงบประมาณเชิงพื้นที่ (Area-based budgeting) เป็นการงบประมาณที่ตอบสนองการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นและพื้นที่จังหวัดต่างๆตามโจทย์ปัญหาของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีความหลากหลายและเร่งด่วนแตกต่างกัน จำเป็นต้องมีวิธีการงบประมาณที่ยืดหยุ่น และเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานโครงการโดยตรงได้มากขึ้น งบประมาณในส่วนนี้เป็นงบที่ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ สัดส่วนงบประมาณนี้ ไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ ๔๐ และอาจเพิ่มขึ้นได้ภายใต้แผนขั้นตอนการกระจายอำนาจ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ระบบงบประมาณเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนการพัฒนาและการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ระบบงบประมาณและกระบวนการงบประมาณปัจจุบันไม่เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและมีพลวัตสูงได้ การจัดทำงบประมาณเน้นการให้ส่วนราชการกระทรวงทบวงกรมต่างๆเป็นผู้จัดทำคำขอ ซึ่งหมายถึงการใช้หน่วยงานตามภารกิจ (Function based agencies) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา เป็นที่ประจักษ์ว่ากระบวนการจัดทำงบประมาณดังกล่าวต้องใช้เวลายาวนานข้ามปี ทำให้แผนงานโครงการที่ได้รับอนุมัติมักไม่ทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้กระบวนการพิจารณางบประมาณยังสร้าง

ภาระในการชี้แจงงบประมาณอย่างมหาศาล และเกิดการต่อรองระหว่างนักการเมืองกับข้าราชการ ทั้งนี้ทุกส่วนต่างกล่าวอ้างว่าการตั้งงบประมาณเพื่อตอบสนองการแก้ปัญหาให้ประชาชน แต่ในความเป็นจริง ประชาชนไม่มีโอกาสได้ร่วมเสนอปัญหา พิจารณา ชี้แจง หรือตรวจสอบการปรับโยกงบประมาณ เนื่องจากช่องทางของการงบประมาณเป็นช่องทางเดียวที่ต้องผ่านตัวแทน คือ ส.ส. เท่านั้น ดังนั้นกระบวนการงบประมาณจึงจำเป็นต้องเพิ่มช่องทางใหม่บนหลักแนวคิดของกระบวนการงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory budgeting) และประชาธิปไตยแบบมีการปรึกษาหารือ (Deliberative democracy) ซึ่งจะทำให้กระบวนการงบประมาณมีความยืดหยุ่นมีส่วนร่วม และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยตรงได้มากขึ้น

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ - หมวด ๕ การคลังและการงบประมาณของรัฐ

๓

คณะกรรมการปฏิรูป

กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม (ทั่วไป)

ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการยุติธรรม

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องบูรณาการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมด้วยการปรับปรุงโครงสร้างและกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรตำรวจ องค์กรนายความ องค์กรอัยการ และองค์กรศาล เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียมกัน สะดวก ต่อเนื่อง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเสียค่าใช้จ่ายน้อย รวมทั้งให้บูรณาการจัดหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสะดวกและคล่องตัว โดยเฉพาะให้จัดหน่วยงานการบังคับคดี ราชทัณฑ์ และการคุมประพฤติให้เป็นหน่วยงานของศาลยุติธรรม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันประสบปัญหาเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย และมาตรการต่าง ๆ ยังไม่สามารถช่วยให้กระบวนการยุติธรรมเกิดความเป็นธรรม รวดเร็ว และเสียค่าใช้จ่ายน้อย รัฐจึงต้องบูรณาการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมด้วยการปรับปรุงโครงสร้างและกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรตำรวจ องค์กรนายความ องค์กรอัยการ และองค์กรศาล เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงและได้รับการบริการจากกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ของรัฐอย่างเสมอภาค รวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรม โดยเฉพาะให้จัดหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวน การพิจารณา การพิพากษาคดี การบังคับคดี และการดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลให้สอดคล้องต้องกันตามที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อให้คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลมีสภาพบังคับตามกฎหมายอย่างแท้จริง นอกจากนี้ภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับมาตรการที่ป้องกันไม่ให้เกิดคดีความและอาชญากรรมเพื่อลดจำนวนคดีข้อพิพาทในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นข้อเสนอการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมซึ่งถือว่าเป็นบริการสาธารณะสามารถบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม รวมทั้งเป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการยุติธรรม

การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม (ทั่วไป)

ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการยุติธรรม

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้รัฐจัดให้มีมาตรการที่เด็ดขาดในการป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรม คดีความ และมีมาตรการชะลอการฟ้องคดีอาญา จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมาย ที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันมิให้เกิดคดีความ รวมทั้งให้มีมาตรการสำคัญในการป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เพื่อให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายโดยมีมาตรการอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และไม่เลือกปฏิบัติ ในการป้องกันและลดจำนวนการเกิดอาชญากรรม และคดีความต่าง ๆ ที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นข้อเสนอการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมซึ่งถือว่าเป็นบริการสาธารณะสามารถบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม รวมทั้งเป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการยุติธรรม

การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม (ทั่วไป)

ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการยุติธรรม

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้รัฐสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการระงับข้อพิพาท หรือหาข้อยุติทางคดี ก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาล โดยให้รัฐดำเนินการให้ประชาชนได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก ด้วยการจัดทนายความให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายให้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ในคดีแพ่งและในคดีอาญาที่เป็นความผิดอันยอมความกันได้ ก่อนคดีขึ้นสู่ศาลให้จัดให้มีการประนีประนอมข้อพิพาทในชุมชน หมู่บ้าน โดยตั้งคณะกรรมการยุติธรรมประจำตำบลเข้ามาทำหน้าที่ จากบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่นนั้น รวมทั้งจัดให้มีทนายความในการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นข้อเสนอการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมซึ่งถือว่าเป็นบริการสาธารณะสามารถบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม รวมทั้งเป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการยุติธรรม

การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม (ทั่วไป)
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการยุติธรรม

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ห้ามมิให้ข้าราชการที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม ข้าราชการอื่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เว้นแต่ หน่วยงานที่ถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจนั้นให้เข้าไปดำรงตำแหน่งได้เท่าที่จำเป็น

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เพื่อป้องกันการตอบแทนหรือส่งคนเข้าไปแสวงหาประโยชน์โดยอ้างความชอบของกฎหมาย ป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำเกินหน้าที่ของตนเอง และป้องกันไม่ให้เกิดการใช้อำนาจหน้าที่ไปในแนวทางที่ทำให้รัฐเกิดความเสียหาย เช่น โครงการทางด่วน โฮปเวลล์ และโครงการบ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่าน เป็นต้น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม ข้าราชการอื่นและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และเพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการยุติธรรม

การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม (ทั่วไป)
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการยุติธรรม

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้รัฐสนับสนุนจัดให้มีอุปกรณ์วีดิทัศน์ บันทึกภาพและเสียงมาใช้ในการสอบสวน ใต้สวน และพิจารณาคดีของหน่วยงานในองค์กรกระบวนการยุติธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เพื่อเป็นหลักสำคัญในการยืนยันพยานหลักฐาน การตรวจสอบ ความโปร่งใส และนำไปใช้อ้างอิงในชั้นศาลได้ รวมทั้งเป็นการยกระดับมาตรฐานการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อเป็นหลักประกันการให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการยุติธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปงานตำรวจ (การจัดรูปแบบและบริหารองค์กรตำรวจ)
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการยุติธรรม

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

๑. ให้องค์กรตำรวจมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ให้มีการแต่งตั้งโยกย้ายโดยคณะกรรมการในสภากิจการสภาตำรวจแห่งชาติ อย่างเป็นธรรมและปลอดจากการถูกแทรกแซงทางการเมืองภายใต้องค์กรการกำหนดนโยบายและการตรวจสอบใช้อำนาจอย่างเคร่งครัดและเป็นระบบ
๒. ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารราชการตำรวจ เป็นตำรวจส่วนกลาง ตำรวจส่วนภูมิภาคหรือตำรวจส่วนท้องถิ่น โดยให้มีหน่วยงานและกำหนดอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ
๓. ให้ประชาชนแต่ละภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ การแต่งตั้ง โยกย้าย การถอดถอน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ตามที่กฎหมายบัญญัติ
๔. ให้มีการจัดโครงสร้างองค์กรตำรวจและปรับเปลี่ยนหน่วยงานให้เหมาะสม
๕. ให้ตัดโอนอำนาจหน้าที่ของตำรวจในงานการป้องกันปราบปราม สืบสวนสอบสวนดำเนินคดีในความผิดตามกฎหมายให้เป็นของหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. ให้หน่วยงานตำรวจเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างอิสระ ไม่อยู่ภายใต้อาณัตินักรการเมือง แต่ในการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรักษาความสงบเรียบร้อยนั้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจในแต่ละภูมิภาคหรือท้องถิ่นนั้นด้วย และมีให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ว่าชั้นประทวนหรือชั้นสัญญาบัตรดำรงตำแหน่งแต่ละพื้นที่หรือแต่ละโรงพักเป็นเวลานาน โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีการสับเปลี่ยนพื้นที่ในแต่ละโรงพักตามเวลาที่เห็นสมควร โดยเฉพาะชั้นประทวนควรให้สับเปลี่ยนโยกย้ายในโรงพักที่อยู่ใกล้เคียงกัน
๒. จัดตั้ง "สภากิจการตำรวจแห่งชาติ" ซึ่งในขั้นต้นนี้เห็นว่าควรประกอบด้วย
  - ๑) หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานความมั่นคง
  - ๒) หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
  - ๓) กรรมการด้านสิทธิมนุษยชน
  - ๔) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการคัดเลือกจากวุฒิสภาจำนวนหนึ่ง
  - ๕) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการคัดเลือกจากสภาผู้แทนราษฎรจำนวนหนึ่ง
 โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการปฏิบัติหน้าที่ ควบคุมกำกับดูแล การปฏิบัติงานของตำรวจในงานการป้องกันปราบปราม สืบสวนสอบสวนดำเนินคดี การเสริมสร้างจริยธรรม และการบริหารงานบุคคลของตำรวจ ตลอดจนมีหน้าที่ในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในด้านต่าง ๆ

๓. จัดตั้งคณะกรรมการกิจการตำรวจระดับภาค ประกอบด้วย

- ๑) หัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่ที่รับผิดชอบงานความมั่นคง
- ๒) หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่
- ๓) ตัวแทนภาคส่วนของประชาชน

โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการปฏิบัติหน้าที่ ให้สอดคล้องกับสภาทนายความ ตำรวจแห่งชาติและสภาพปัญหาในพื้นที่ ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานของตำรวจในงานการป้องกันปราบปราม สืบสวนสอบสวนดำเนินคดี การเสริมสร้างจริยธรรม และการบริหารงานบุคคลของตำรวจ ตลอดจนมีหน้าที่ในการรับเรื่องร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในด้านต่าง ๆ ในแต่ละภาคนั้น ๆ

๔. ให้ตัดโอนอำนาจหน้าที่ของตำรวจในงานการป้องกันปราบปราม สืบสวนสอบสวนดำเนินคดี ในความผิดตามกฎหมาย ที่สมควรเป็นภารกิจของหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่น ไปเป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือส่วนราชการนั้น ๆ ตามความเหมาะสม ภายในระยะเวลาที่กำหนด

๕. ให้พนักงานอัยการเข้าไปร่วมทำการสอบสวน เมื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในคดีร้องขอต่อพนักงานอัยการและพนักงานอัยการเห็นสมควร

๖. ให้มีการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นสอบสวนสำหรับคดีอัตราโทษ ๕ ปีลงมา เพื่อลดจำนวนคดีในกระบวนการยุติธรรม เอาเรื่องไต่เตาะมาอยู่บนโต๊ะ จะได้คุมได้โปร่งใสเป็นธรรม ผู้เสียหายได้รับการเยียวยา รวดเร็ว และผู้ไกล่เกลี่ยมีวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับชุมชนหรือเรื่องนั้น ๆ

๗. ให้องค์กรส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อย กำกับดูแล ช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในท้องที่หรือชุมชนนั้น ๆ

๘. ปรับปรุงวุฒิ คุณสมบัติพื้นฐาน อายุและประสบการณ์ และค่าตอบแทนของข้าราชการตำรวจ ให้เหมาะสมกับระดับตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ และความสำคัญของคดี เพื่อให้เป็นหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๙. สร้างหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม เพื่อประกอบการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้าย และพิจารณาความดีความชอบ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อจัดรูปแบบองค์กรตำรวจที่มีความเป็นอิสระ ปลอดภัยจากการถูกแทรกแซงทางการเมือง โดยการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างองค์กรตำรวจ การกำกับดูแลการปฏิบัติงานของตำรวจ และจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ไปให้กับหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นที่เหมาะสม

ให้สถานีตำรวจเป็นศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานราชการ รวมทั้งความเดือดร้อนที่ได้รับและเป็นหน่วยงานประสานงานกลางของรัฐ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการยุติธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปงานศาลยุติธรรม
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนศาลยุติธรรม

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

๑. ให้คณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) เลือกมาจากผู้พิพากษาในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับหัวหน้าคณะในศาลฎีกาและมีสัดส่วนจากวุฒิสภา
๒. ให้ผู้พิพากษาที่อยู่ฝ่ายบริหารมีอายุไม่เกิน ๖๐ ปี
๓. ให้การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งให้อยู่ในสายงานความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละศาลที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานศาลนั้น ๆ
๔. ในศาลชั้นต้นที่จะตัดสินคดีที่จำเลยกระทำความผิดมีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป จะต้องเป็นผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า ๑ คน ที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี เป็นเจ้าของสำนวนหรือองค์คณะ
๕. ให้ผู้พิพากษานายเดี่ยวในศาลชั้นต้น มีอำนาจนั่งไต่สวนหรือพิจารณาคดีโดยการบันทึกคำพยานด้วยเอกสารและให้มีการบันทึกวิธีทัศนทั้งภาพและเสียง ทั้งนี้ การจัดเก็บ การคัดสำเนา หรือการเผยแพร่ภาพและเสียงของวิธีทัศน ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ
๖. ให้มีศาลแขวงประจำอำเภอ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. คณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) ให้เลือกมาจากผู้พิพากษาในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับหัวหน้าคณะในศาลฎีกา เพื่อจะได้ไม่มีการติดต่อหาเสียงและจะได้ไม่เอาตำแหน่งชั้นผู้น้อยมาแต่งตั้งชั้นผู้ใหญ่ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเป็นระบบอุปถัมภ์
๒. ให้ผู้พิพากษาเกษียณอายุราชการเมื่อมีอายุ ๖๐ ปี ส่วนผู้พิพากษาที่มีอายุเกินกว่า ๖๐ ปีขึ้นไป ให้เป็นผู้พิพากษาอาวุโส ไปจนถึงอายุ ๖๕ ปี
๓. ผู้พิพากษาที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป ให้กลับมาทำหน้าที่เป็นองค์คณะ พิจารณาพิพากษาคดีในศาลชั้นต้นได้จนถึงอายุ ๖๕ ปี
๔. การแต่งตั้งโยกย้ายผู้พิพากษา ให้เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งตามสายงานความเชี่ยวชาญในการพิจารณาคดี
๕. ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น จะตัดสินคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ต้องปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี เพื่อให้ศาลชั้นต้นเข้มแข็งและเป็นหลักประกันในกาสุให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชน
๖. เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำและให้ประชาชนได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง จึงควรให้มีศาลแขวงประจำอำเภอเพื่อพิจารณาคดีที่จำเลยรับสารภาพหรือคดีลหุโทษ
๗. จัดระบบงานศาล ปรับปรุงโครงสร้างในองค์กร และปรับปรุงอำนาจหน้าที่ในองค์กรศาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อสร้างกลไกการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การทำหน้าที่ของศาลเป็นหลักประกันการอำนวยความเป็นธรรมให้กับประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ให้พิจารณาและผู้พิพากษาคดีให้เสร็จโดยเร็ว และให้มีการบริหารงานในองค์กรศาลอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)
เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว และ
มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนศาลยุติธรรม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

การปฏิรูปการดำเนินคดีกับนักการเมือง
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนคดีของนักการเมือง

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้มีศาลแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลอุทธรณ์ มีองค์คณะ ๓ คน และในศาลฎีกา มีองค์คณะ ๕ คน เลือกจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา ให้ตั้งองค์คณะเป็นรายคดี โดยให้ใช้ระบบไต่สวน ซึ่งในแต่ละศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับนักการเมืองให้เสร็จโดยเร็ว โดยให้มีการกำหนดระยะเวลาการพิจารณาในแต่ละชั้นศาล

ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. ให้มีศาลแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลอุทธรณ์ ที่มีองค์คณะ ๓ คน และในศาลฎีกา มีองค์คณะ ๕ คน ที่เลือกจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา โดยให้ตั้งองค์คณะเป็นรายคดี

๒. คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้ใช้ระบบศาลสองชั้น ที่มาจากศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา โดยให้ใช้ระบบไต่สวน ซึ่งในแต่ละศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาให้เสร็จโดยเร็ว ส่วนรายละเอียดกระบวนการทำงาน ให้เป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ

๓. ไม่สมควรตั้งศาลพิจารณาคดีคอร์รัปชันแยกต่างหาก เพราะจะถูกแทรกแซงได้โดยง่าย

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเพื่อให้มีการทบทวนกลั่นกรองในการพิจารณาพิพากษาคดีตามหลักสากลที่ความยุติธรรมจะต้องมีการพิจารณาคดีอย่างน้อยสองชั้น รวมถึงเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการพิจารณาคดี

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนคดีของนักการเมือง

การปฏิรูปการดำเนินคดีกับนักการเมือง
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนคดีของนักการเมือง

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้คดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นให้อยู่ในอำนาจของศาลอุทธรณ์ และเมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งหรือคำพิพากษาแล้วให้เป็นที่สุด
ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เพื่อให้ศาลอุทธรณ์ทุกศาลในเขตอำนาจรับผิดชอบคดีของนักการเมืองท้องถิ่นและให้คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้มีการกระจายหน้าที่ของศาลอุทธรณ์ให้ตัดสินคดีเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นเพื่อสะดวกแก่การพิจารณาและตัดสินคดีซึ่งมีจำนวนมากในแต่ละท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้ง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนคดีของนักการเมือง

การปฏิรูปการดำเนินคดีกับนักการเมือง
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนคดีของนักการเมือง

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

๑. ให้ที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาตั้งคณะผู้พิพากษา จำนวน ๕ คน เป็นรายคดีเพื่อพิจารณาพิพากษาหรือวินิจฉัยคดี ดังต่อไปนี้

๑.๑ พิจารณาพิพากษาคดีเลือกตั้งของนายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

๑.๒ วินิจฉัยชี้ขาดปัญหา คุณสมบัติ หรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

๒. ส่วนการถอดถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ออกจากตำแหน่งให้เป็นการกระทำที่ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. เพื่อให้ศาลฎีกามีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา โดยไม่ควรให้มีการตั้งเป็นศาลเลือกตั้งต่างหากเพราะจะถูกแทรกแซงโดยง่าย

๒. เพื่อให้ศาลไม่ถูกแทรกแซงและสามารถตัดสินคดีได้อย่างเป็นธรรม

๓. ให้ที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาตั้งคณะผู้พิพากษา จำนวน ๓ คน เป็นรายคดี

๔. ศาลฎีกาควรทำหน้าที่ในการถอดถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา แทนวุฒิสภาเดิมซึ่งถูกแทรกแซงมาก่อนหน้านี้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เห็นควรให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีการับผิดชอบตัดสินคดีของนักการเมือง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนคดีของนักการเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปองค์กรศาลปกครอง
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนศาลปกครอง

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้การพิจารณาคดีในศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดเป็นไปด้วยความต่อเนื่อง รวดเร็วและคดีที่ต้องขึ้นศาลปกครองนั้นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. กำหนดให้คดีความทางปกครองบางคดีที่อยู่ศาลยุติธรรม ให้มาขึ้นอยู่กับศาลปกครอง

๒. ให้พิจารณาคดีต่อเนื่อง และลดระยะเวลาการพิจารณาคดี ควรให้พิพากษาหรือมีคำสั่งภายใน ๖ เดือน นับแต่วันที่สำนวนคดีส่งมาที่ศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้การทำหน้าที่ของศาลปกครองเป็นหลักประกันการอำนวยความสะดวกและเป็นธรรมให้กับประชาชน ให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และให้มีการบริหารงานในองค์กรศาลอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนศาลปกครอง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปองค์กรอัยการ
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนองค์กรอัยการ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง มีอำนาจหน้าที่และการแบ่งส่วนงานตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. เพื่อให้ปลอดจากการแทรกแซงทางการเมืองโดยเฉพาะจากฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลทั้งการแทรกแซงด้านการบริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณ และบริหารองค์กรด้านอื่น ๆ

๒. องค์กรอัยการ มีคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) ทำหน้าที่บริหารองค์กร และบริหารงานบุคคลขององค์กรอัยการ องค์ประกอบของ ก.อ. ยึดโยงกับประชาชนทำนองเดียวกับศาล คือ มี ก.อ. ที่วุฒิสภาเลือกตั้ง ๒ คน คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ๑ คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่ ก.อ. อื่นเลือก ๑ คน

๓. อัยการสูงสุด มีอำนาจหน้าที่หลายประการตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เช่น การฟ้องคดีอาญานักการเมืองต่อศาลฎีกา จึงต้องเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และต้องเป็นอิสระจากรัฐบาล

๔. อัยการสูงสุดและพนักงานอัยการ มีความรับผิดชอบทางการเมือง คืออาจถูกถอดถอนโดยวุฒิสภาได้ เช่นเดียวกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่น ๆ

๕. พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ว่าต่างแก่ต่างให้แก่องค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่น ๆ

๖. ในระดับสากล หลายประเทศได้จัดตั้งองค์กรอัยการไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น ประเทศในเอเชีย ได้แก่ อินเดีย พม่า สาธารณรัฐประชาชนจีน ในลาตินอเมริกา ได้แก่ เม็กซิโก เวเนซุเอลา ปานามา เอลซัลวาดอร์ โคลัมเบีย เอกวาดอร์ โดมินีกัน คิวบา ในกลุ่มประเทศสังคมนิยม ได้แก่ สหภาพโซเวียต และกลุ่มบริวารของรัสเซีย ประเทศในยุโรป เช่น สวีเดน หรือบางประเทศก็แยกองค์กรอัยการออกเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร เช่น สหพันธรัฐสวิส

๗. ให้อัยการทำหน้าที่อัยการอย่างแท้จริง โดยเป็นฝ่ายภาครัฐ ในการเอาผู้กระทำผิดมาลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างเต็มที่

๘. ให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาสำนวนที่ได้มีการสอบสวนคดีอาญาแผ่นดินมาแล้ว ให้มีอำนาจในการมีคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องผู้ถูกกล่าวหาต่อไป

๙. ให้อัยการมีอำนาจหน้าที่เพื่อให้ยุติคดีก่อนฟ้องคดีต่อศาล เช่น ให้มีกระบวนการชะลอการฟ้องหรือเปรียบเทียบคดีปรับในชั้นพนักงานอัยการ

๑๐. ให้อัยการต้องไม่ไปทำหน้าที่อื่น ในส่วนงานภาครัฐหรือรัฐวิสาหกิจ นอกจากเป็นที่ปรึกษากฎหมายในหน่วยงานฯ ดังกล่าวได้

๑๑. อายุราชการของอัยการให้เป็นเช่นเดียวกับศาล

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้องค์กรอัยการมีความเป็นอิสระ ไม่ถูกครอบงำจากฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายใด เพื่อจะได้ทำหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและเอาผิดเอาโทษผู้กระทำความผิดได้มีประสิทธิภาพ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนองค์กรอัยการ

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม (ทั่วไป) รัฐต้องบูรณาการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างและกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรตำรวจ องค์กรทนายความ องค์กรอัยการ และองค์กรศาล เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียมกัน สะดวก ต่อเนื่อง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเสียค่าใช้จ่ายน้อย รวมทั้งให้บูรณาการจัดหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ให้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสะดวกและคล่องตัว โดยเฉพาะให้จัดหน่วยงานการบังคับคดี ราชทัณฑ์ และการคุมประพฤติให้เป็นหน่วยงานของศาลยุติธรรม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการ ยุติธรรม
๒.	ให้รัฐจัดให้มีมาตรการที่เด็ดขาดในการป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรม คดีความ และมีมาตรการชะลอการฟ้องคดีอาญา จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมาย ที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันมิให้เกิดคดีความ รวมทั้งให้มีมาตรการสำคัญในการป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการ ยุติธรรม
๓.	ให้รัฐสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการระงับข้อพิพาท หรือหาข้อยุติทางคดีก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาล โดยให้รัฐดำเนินการให้ประชาชนได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกด้วยการจัดทนายความให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายให้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพให้ครอบคลุมทุกพื้นที่	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการ ยุติธรรม
๔.	ห้ามมิให้ข้าราชการที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม ข้าราชการอื่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เว้นแต่ หน่วยงานที่ถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจนั้น ให้เข้าไปดำรงตำแหน่งได้เท่าที่จำเป็น	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการ ยุติธรรม
	ให้รัฐสนับสนุนจัดให้มีอุปกรณ์วิดิทัศน์ บันทึกภาพและเสียงมาใช้ในการสอบสวน ได้สวน และพิจารณาคดีของหน่วยงานในองค์กรกระบวนการยุติธรรม	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการ ยุติธรรม

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่..... ส่วนที่ .....

.....

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	<p>การปฏิรูปงานตำรวจ (การจัดรูปแบบและบริหารองค์กรตำรวจ)</p> <p>๑. ให้องค์กรตำรวจมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ให้มีการแต่งตั้งโยกย้ายโดยคณะกรรมการในสภากิจการสภาตำรวจแห่งชาติ อย่างเป็นธรรมและปลอดจากการถูกแทรกแซงทางการเมืองภายใต้องค์กรการกำหนดนโยบายและการตรวจสอบการใช้อำนาจอย่างเคร่งครัดและเป็นระบบ</p> <p>๒. ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารราชการตำรวจ เป็นตำรวจส่วนกลาง ตำรวจส่วนภูมิภาค หรือตำรวจส่วนท้องถิ่น โดยให้มีหน่วยงานและกำหนดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัติ</p> <p>๓. ให้ประชาชนแต่ละภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ การแต่งตั้งโยกย้ายการถอดถอน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>๔. ให้มีการจัดโครงสร้างองค์กรตำรวจและปรับเปลี่ยนหน่วยงานให้เหมาะสม</p> <p>๕. ให้ตัดโอนอำนาจหน้าที่ของตำรวจในงานการป้องกันปราบปราม สืบสวนสอบสวน ดำเนินคดี ในความผิดตามกฎหมายให้เป็นของหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นตามความเหมาะสม</p> <p>ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนงานกระบวนการ ยุติธรรม
๒.		
๓.		
๕.		

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่..... ส่วนที่ .....

.....

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	<p>การปฏิรูปงานศาลยุติธรรม</p> <p>๑. ให้คณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) เลือกมาจากผู้พิพากษาในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับหัวหน้าคณะในศาลฎีกาและมีสัดส่วนจากวุฒิสภา</p> <p>๒. ให้ผู้พิพากษาที่อยู่ฝ่ายบริหารมีอายุไม่เกิน ๖๐ ปี</p> <p>๓. ให้การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งให้อยู่ในสายงานความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละศาลที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานศาลนั้น ๆ</p> <p>๔. ในศาลชั้นต้นที่จะตัดสินคดีที่จำเลยกระทำความผิดมีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป จะต้องเป็นผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า ๑ คน ที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี เป็นเจ้าของสำนวนหรือองค์คณะ</p> <p>๕. ให้ผู้พิพากษานายเดี่ยวในศาลชั้นต้น มีอำนาจนั่งไต่สวนหรือพิจารณาคดีโดยการบันทึกคำพยานด้วยเอกสารและให้มีการบันทึกวีดิทัศน์ทั้งภาพและเสียง ทั้งนี้ การจัดเก็บการคัดสำเนาหรือการเผยแพร่ภาพและเสียงของวีดิทัศน์ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>๖. ให้มีศาลแขวงประจำอำเภอ ตามความจำเป็นและเหมาะสม</p>	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนศาลยุติธรรม
๒.		
๓.		
๕.		

หมายเหตุ โปรดระบุว่าจะสมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่..... ส่วนที่ .....

.....

**บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ**

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	<p>การปฏิรูปการดำเนินคดีกับนักการเมือง</p> <p>ให้มีศาลแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลอุทธรณ์ มีองค์คณะ ๓ คนและในศาลฎีกา มีองค์คณะ ๕ คน เลือกจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา ให้ตั้งองค์คณะเป็นรายคดีโดยให้ใช้ระบบไต่สวน ซึ่งในแต่ละศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวกับนักการเมืองให้เสร็จโดยเร็วโดยให้มีการกำหนดระยะเวลาการพิจารณาในแต่ละชั้นศาล</p> <p>ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนคดีของนักการเมือง
๒.	<p>ให้คดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นให้อยู่ในอำนาจของศาลอุทธรณ์ และเมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งหรือคำพิพากษาแล้วให้เป็นที่สิ้นสุด</p> <p>ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนคดีของนักการเมือง
๓.	<p>๑. ให้ที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาตั้งคณะผู้พิพากษา จำนวน ๕ คน เป็นรายคดี เพื่อพิจารณาพิพากษาหรือวินิจฉัยคดี ดังต่อไปนี้</p> <p>๑.๑ พิจารณาพิพากษาคดีเลือกตั้งของนายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>๑.๒ วินิจฉัยชี้ขาดปัญหา คุณสมบัติ หรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>๒. ส่วนการถอดถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ออกจากตำแหน่ง ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา</p> <p>ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนคดีของนักการเมือง
๔.		
๕.		

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่..... ส่วนที่ .....

.....

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	การปฏิรูปองค์กรศาลปกครอง ให้การพิจารณาคดีในศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดเป็นไปด้วยความต่อเนื่อง รวดเร็วและคดีใดที่ต้องขึ้นศาลปกครองนั้นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ	ส่วนศาลปกครอง
๒.		
๓.		
๔.		

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่..... ส่วนที่ .....

.....

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	การปฏิรูปองค์กรอัยการ ให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง มีอำนาจหน้าที่และการแบ่งส่วนงานตามที่กฎหมายบัญญัติ	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนองค์กรอัยการ
๒.		
๓.		
๔.		

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่..... ส่วนที่ .....

.....

**บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ**

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	การปฏิรูปกฎหมาย รัฐต้องจัดทำกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล จัดทำกฎหมายให้ทันสมัย ปรับปรุงกฎหมายที่สร้างความไม่เป็นธรรมในสังคม กฎหมายที่มีประเภทของโทษหรืออัตราโทษที่ไม่เหมาะสม กฎหมายที่ทำให้ ผู้ด้อยโอกาสเสียเปรียบ และกฎหมายที่สร้างภาระให้กับประชาชนโดยไม่มี เหตุผลอันสมควร รวมทั้งมีกฎหมายกลางที่กำหนดกระบวนการจัดทำ กฎหมายที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมาย การช่วยเหลือ ประชาชนทางกฎหมาย และการจัดทำเจตนารมณ์กฎหมาย	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนงานแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ (แนวนโยบายด้าน กฎหมาย)
๒.	ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำ แผนการปฏิรูปกฎหมายของประเทศ รวมทั้งเสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภา	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนงานแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ (แนวนโยบายด้าน กฎหมาย)
๓.		
๔.		
๕.		

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่..... ส่วนที่ .....

.....

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	การปฏิรูปงานในองค์กรศาลรัฐธรรมนูญ ให้มีศาลรัฐธรรมนูญจำนวน ๙ คน มีวาระการดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียวคือ ๖ ปี และมีอายุไม่เกิน ๗๐ ปี มีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามและมีที่มาตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องของการวินิจฉัยการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญของกฎหมาย และให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนศาลรัฐธรรมนูญ
๒.		
๓.		
๔.		
๕.		

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่..... ส่วนที่ .....

.....

**บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ**

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	<p>การปฏิรูปคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)</p> <p>๑. ให้มีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จำนวน ๙ คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี ดำรงตำแหน่งได้วาระเดียว</p> <p>๒. ให้ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาที่มีความผิดเกี่ยวกับการทุจริตเท่านั้นส่วนคดีที่เป็นความผิดทางวินัยให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน</p> <p>๓. ให้คณะกรรมการในองค์กรอิสระทุกคณะมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเปิดเผยต่อสาธารณะ</p> <p>๔. ให้คดีอาญาที่เกี่ยวกับการทุจริตไม่มีอายุความและให้คดีสิ้นสุดเมื่อตาย</p> <p>๕. เมื่อเข้ารับราชการให้ข้าราชการในหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจทุกหน่วยงานยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหน่วยงานที่ตนเองสังกัดและให้รายงานให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทราบ</p> <p>๖. ให้มีกระบวนการและขั้นตอนในการรวบรวมหลักฐานและการส่งคดีให้เสร็จโดยเร็ว</p>	<p>ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒</p> <p>ส่วนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)</p>
๒.		
๓.		
๔.		
๕.		

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	<p>การปฏิรูปคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีจำนวน ๕ คน มีวาระการดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียว โดยให้มีอำนาจในการจัดการเลือกตั้งเท่านั้น และให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดในคดีเลือกตั้ง</p>	<p>ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)</p>
๒.		
๓.		
๔.		
๕.		

**บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	การปฏิรูปองค์กรสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเป็นการทุจริตหรือมีการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายเกี่ยวกับเงินหรือทรัพย์สินราชการ เห็นควรให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจดำเนินการไต่สวนและคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจวินิจฉัยและสรุปสำนวนส่งให้อัยการดำเนินคดีตามกฎหมาย ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)
๒.		
๓.		
๔.		
๕.		

หมายเหตุ โปรดระบุว่ามีสมควรบรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่..... ส่วนที่ .....

.....

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	<p>การปฏิรูปงานศาลยุติธรรม</p> <p>๑. ให้คณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) เลือกมาจากผู้พิพากษาในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับหัวหน้าคณะในศาลฎีกาและมีสัดส่วนจากวุฒิสภา</p> <p>๒. ให้ผู้พิพากษาที่อยู่ฝ่ายบริหารมีอายุไม่เกิน ๖๕ ปี</p> <p>๓. ให้การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งให้อยู่ในสายงานความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละศาลที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานศาลนั้น ๆ</p> <p>๔. ในศาลชั้นต้นที่จะตัดสินคดีที่จำเลยกระทำความผิดมีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป จะต้องมีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า ๑ คน ที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี เป็นเจ้าของสำนวนหรือองค์คณะ</p> <p>๕. ให้ผู้พิพากษานายเดียวในศาลชั้นต้น มีอำนาจนั่งไต่สวนหรือพิจารณาคดีโดยการบันทึกคำพยานด้วยเอกสารและให้มีการบันทึกทัศนทั้งภาพและเสียง ทั้งนี้ การจัดเก็บ การคัดสำเนา หรือการเผยแพร่ภาพและเสียงของทัศน ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>๖. ให้มีศาลแขวงประจำอำเภอ ตามความจำเป็นและเหมาะสม</p>	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนศาลยุติธรรม
๒.		
๓.		
๔.		
๕.		

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่..... ส่วนที่ .....

.....

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	การปฏิรูปองค์กรอัยการ ให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง มีอำนาจหน้าที่และการแบ่งส่วนงานตามที่กฎหมายบัญญัติ	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนองค์กรอัยการ
๒.		
๓.		
๔.		
๕.		

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่..... ส่วนที่ .....

.....

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนิกรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปกฎหมาย

ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนงานแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (แนวนโยบายด้านกฎหมาย)

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดทำกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล จัดทำกฎหมายให้ทันสมัย ปรับปรุงกฎหมายที่สร้างความไม่เป็นธรรมในสังคม กฎหมายที่มีประเทของโทษหรืออัตราโทษที่ไม่เหมาะสม กฎหมายที่ทำให้ผู้ด้อยโอกาสเสียเปรียบ และกฎหมายที่สร้างภาระให้กับประชาชนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร รวมทั้งมีกฎหมายกลางที่กำหนดกระบวนการจัดทำกฎหมายที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมาย การช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย และการจัดทำเจตนารมณ์กฎหมาย

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากการจัดทำกฎหมายในปัจจุบันของรัฐบางส่วนมุ่งเรื่องการกำหนดให้อำนาจแก่รัฐในการบังคับใช้กฎหมายกับประชาชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่คำนึงถึงหลักนิติธรรมหรือหลักธรรมาภิบาล ไม่มีการศึกษาวิจัยถึงหลักกฎหมายหรือผลกระทบของกฎหมาย ความจำเป็นในการตรากฎหมาย และการรับฟังความเห็นของประชาชนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง อันเป็นกระบวนการร่างกฎหมายที่เป็นมาตรฐานสากลอย่างเคร่งครัดและจริงจัง มีผลทำให้กฎหมายไม่สามารถช่วยทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างภาระให้กับประชาชนโดยไม่มี ความจำเป็น และมีมาตรการลงโทษที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งในปัจจุบันมีกฎหมายในเรื่องเดียวกันกระจัดกระจายอยู่ในกฎหมายฉบับต่าง ๆ ทำให้มีการบูรณาการในการบังคับใช้กฎหมาย และมีความขัดแย้งกัน สมควรรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน โดยอาจนำวิธีการจัดทำประมวลกฎหมายสมัยใหม่ที่ใช้กันอยู่ในต่างประเทศมาปรับใช้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นข้อเสนอการปฏิรูปด้านกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางสังคม รวมทั้งทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว และมีการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนงานแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (แนวนโยบายด้านกฎหมาย)

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปกฎหมาย

ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนงานแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (แนวนโยบายด้านกฎหมาย)

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนการปฏิรูปกฎหมายของประเทศ รวมทั้งเสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภา

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ในการจัดทำแผนการปฏิรูปกฎหมายของประเทศ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายแห่งชาติต้องให้ประชาชนและองค์กรภาคประชาสังคมเป็นศูนย์กลางในการปฏิรูปกฎหมายและให้โอกาสประชาชนและองค์กรภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมโดยตรง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรุณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้เกิดกระบวนการปฏิรูปกฎหมายตามแผนการปฏิรูปกฎหมายดังกล่าว ให้รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องผูกพันตามแผนการปฏิรูปกฎหมาย โดยมีหน้าที่ในการจัดให้มีกฎหมายตามแผนการปฏิรูปกฎหมาย

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนงานแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (แนวนโยบายด้านกฎหมาย)

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนิกรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปงานในองค์กรศาลรัฐธรรมนูญ
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนศาลรัฐธรรมนูญ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้มีศาลรัฐธรรมนูญจำนวน ๙ คน มีวาระการดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียวคือ ๖ ปี และมีอายุไม่เกิน ๗๐ ปี มีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามและมีที่มาตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องของการวินิจฉัยการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญของกฎหมาย และให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. ให้กำหนดอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญให้จัดเป็นลำดับให้ชัดเจน

๒. คุณสมบัติของศาลรัฐธรรมนูญ

๒.๑ เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒.๒ ควรลดวาระการดำรงตำแหน่งลงจาก ๙ ปี เหลือ ๖ ปี มีวาระการดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียว

๒.๓ มีอายุไม่เกิน ๗๐ ปี

๓. จัดให้มีกฎหมายวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญและให้มีบทบัญญัติในเรื่องการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อเป็นการจัดระบบงานและกำหนดอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญให้มีความชัดเจนขึ้น และเพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม รวมถึงให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ มีสภาพบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม

๔. เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนศาลรัฐธรรมนูญ

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนิกรูปแห่งชาติ**

*****

การปฏิรูปคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

๑. ให้มีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จำนวน ๙ คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี ดำรงตำแหน่งได้วาระเดียว
๒. ให้ ปปช. มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาที่มีความผิดเกี่ยวกับการทุจริตเท่านั้นส่วนคดีที่เป็นความผิดทางวินัยให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
๓. ให้คณะกรรมการในองค์กรอิสระทุกคณะมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเปิดเผยต่อสาธารณะ
๔. ให้คดีอาญาที่เกี่ยวกับการทุจริตไม่มีอายุความและให้คดีสิ้นสุดเมื่อตาย
๕. เมื่อเข้ารับราชการให้ข้าราชการในหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจทุกหน่วยงานยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหน่วยงานที่ตนเองสังกัดและให้รายงานให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทราบ
๖. ให้มีกระบวนการและขั้นตอนในการรวบรวมหลักฐานและการส่งคดีให้เสร็จโดยเร็ว

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. เพื่อเป็นการกำหนดจำนวน ป.ป.ช. และวาระให้เหมาะสม
๒. มีกระบวนการในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันโดยเริ่มตั้งแต่ต้นเหตุ
๓. มีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) กับ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (อ.ก.พ.) ที่เหมาะสมในคดีความผิดทางวินัย
๔. กำหนดให้คดีเกี่ยวกับการทุจริตไม่มีอายุความเพื่อป้องปรามมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนิกรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีจำนวน ๕ คน มีวาระการดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียว โดยให้มีอำนาจในการจัดการเลือกตั้งเท่านั้น และให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดในคดีเลือกตั้ง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. กรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ให้จัดการเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว เพื่อให้เกิดความสุจริต ยุติธรรม และให้ผู้สมัครแต่ละคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน

๒. ให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาคดีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีหน้าที่รวบรวมหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิดเลือกตั้งเพื่อส่งให้ศาลยุติธรรมพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสุจริตเที่ยงธรรม เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีผลกระทบต่อประชาชน ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดการผูกขาดอำนาจในพื้นที่จึงเห็นควรให้การพิจารณาชี้ขาดเป็นอำนาจของศาลยุติธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนิกรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปองค์กรสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเป็นการทุจริตหรือมีการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายเกี่ยวกับเงินหรือทรัพย์สินราชการ เห็นควรให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มีอำนาจดำเนินการไต่สวน และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจวินิจฉัยและสรุปสำนวนส่งให้อัยการดำเนินคดีตามกฎหมาย ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เพื่อเป็นการป้องปรามและปราบปรามการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเห็นควรเสนอประเด็นตามข้อ ๑ ไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายลูกต่อไป

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบพบการทุจริตเฉลี่ยปีละประมาณ ๕๐๐ เรื่อง ได้แจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี ซึ่งพนักงานสอบสวนสอบสวนเบื้องต้นแล้วส่งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินคดี แต่ข้อเท็จจริงมีการดำเนินการไม่ถึงร้อยละ ๕ และเรื่องค้างอยู่ในคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ปัจจุบันหลายหมื่นเรื่อง ถ้าสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินสามารถมีอำนาจดำเนินการไต่สวนได้เองเป็นอีกทางเลือกหนึ่งก็จะช่วยได้มาก

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกย่องรัฐธรรมนุญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

การปฏิรูปงานศาลยุติธรรม
ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนศาลยุติธรรม

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

๑. ให้คณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) เลือกมาจากผู้พิพากษาในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับหัวหน้าคณะในศาลฎีกาและมีสัดส่วนจากวุฒิสภา
๒. ให้ผู้พิพากษาที่อยู่ฝ่ายบริหารมีอายุไม่เกิน ๖๕ ปี
๓. ให้การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งให้อยู่ในสายงานความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละศาลที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานศาลนั้น ๆ
๔. ในศาลชั้นต้นที่จะตัดสินคดีที่จำเลยกระทำความผิดมีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป จะต้องมิผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า ๑ คน ที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี เป็นเจ้าของสำนวนหรือองค์คณะ
๕. ให้ผู้พิพากษานายเดี่ยวในศาลชั้นต้น มีอำนาจนั่งไต่สวนหรือพิจารณาคดีโดยการบันทึกคำพยานด้วยเอกสารและให้มีการบันทึกวิดิทัศน์ทั้งภาพและเสียง ทั้งนี้ การจัดเก็บ การคัดสำเนา หรือการเผยแพร่ภาพและเสียงของวิดิทัศน์ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ
๖. ให้มีศาลแขวงประจำอำเภอ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. คณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) ให้เลือกมาจากผู้พิพากษาในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับหัวหน้าคณะในศาลฎีกา เพื่อจะได้ไม่มีการติดต่อหาเสียงและจะได้ไม่เอาตำแหน่งชั้นผู้น้อยมาแต่งตั้งชั้นผู้ใหญ่ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเป็นระบบอุปถัมภ์
๒. ให้ผู้พิพากษาเกษียณอายุราชการเมื่อมีอายุ ๖๕ ปี ส่วนผู้พิพากษาที่มีอายุเกินกว่า ๖๕ ปีขึ้นไป ให้เป็นผู้พิพากษาอาวุโส ไปจนถึงอายุ ๗๐ ปี
๓. ผู้พิพากษาที่มีอายุตั้งแต่ ๖๕ ปีขึ้นไป ให้กลับมาทำหน้าที่เป็นองค์คณะ พิจารณาพิพากษาคดีในศาลชั้นต้นได้จนถึงอายุ ๗๐ ปี
๔. การแต่งตั้งโยกย้ายผู้พิพากษา ให้เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งตามสายงานความรู้ความเชี่ยวชาญในการพิจารณาคดี
๕. ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น จะตัดสินคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ต้องปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี เพื่อให้ศาลชั้นต้นเข้มแข็งและเป็นหลักประกันในการให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชน

๖. เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำและให้ประชาชนได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง จึงควรให้มีศาลแขวงประจำอำเภอเพื่อพิจารณาคดีที่จำเลยรับสารภาพหรือคดีสุทโษ

๗. จัดระบบงานศาล ปรับปรุงโครงสร้างในองค์กร และปรับปรุงอำนาจหน้าที่ในองค์กรศาล ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อสร้างกลไกการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การทำหน้าที่ของศาล เป็นหลักประกันการอำนวยความเป็นธรรมให้กับประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ให้พิจารณาและ พิจารณาคดีให้เสร็จโดยเร็ว และให้มีการบริหารงานในองค์กรศาลอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว และ มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑ ส่วนศาลยุติธรรม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกย่องรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สถาปนิกรูปแห่งชาติ**

*****

การปฏิรูปองค์กรอัยการ

ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนองค์กรอัยการ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง มีอำนาจหน้าที่และการแบ่งส่วนงานตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. เพื่อให้ปลอดจากการแทรกแซงทางการเมืองโดยเฉพาะจากฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลทั้งการแทรกแซงด้านการบริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณ และบริหารองค์กรด้านอื่น ๆ
๒. องค์กรอัยการ มีคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) ทำหน้าที่บริหารองค์กร และบริหารงานบุคคลขององค์กรอัยการ องค์ประกอบของ ก.อ. ยึดโยงกับประชาชนทำนองเดียวกับศาล คือ มี ก.อ. ที่วุฒิสภาเลือกตั้ง ๒ คน คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ๑ คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่ ก.อ. อื่นเลือก ๑ คน
๓. อัยการสูงสุด มีอำนาจหน้าที่หลายประการตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เช่น การฟ้องคดีอาญานักการเมืองต่อศาลฎีกา จึงต้องเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และต้องเป็นอิสระจากรัฐบาล
๔. อัยการสูงสุดและพนักงานอัยการ มีความรับผิดชอบทางการเมือง คืออาจถูกถอดถอนโดยวุฒิสภาได้ เช่นเดียวกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่น ๆ
๕. พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ว่าต่างแก่ต่างให้แก่องค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่น ๆ
๖. ในระดับสากล หลายประเทศได้จัดองค์กรอัยการไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น ประเทศในเอเชีย ได้แก่ อินเดีย พม่า สาธารณรัฐประชาชนจีน ในลาตินอเมริกา ได้แก่ เม็กซิโก เวเนซุเอลา ปานามา เอลซัลวาดอร์ โคลัมเบีย เอกวาดอร์ โดมินิกัน คิวบา ในกลุ่มประเทศสังคมนิยม ได้แก่ สหภาพโซเวียต และกลุ่มบริวารของรัสเซีย ประเทศในยุโรป เช่น สวีเดน หรือบางประเทศก็แยกองค์กรอัยการออกเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร เช่น สหพันธรัฐสวิส
๗. ให้อัยการทำหน้าที่อัยการอย่างแท้จริง โดยเป็นฝ่ายภาครัฐ ในการเอาผู้กระทำผิดมาลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างเต็มที่
๘. ให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาสำนวนที่ได้มีการสอบสวนคดีอาญาแผ่นดินมาแล้ว ให้มีอำนาจในการมีคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องผู้ถูกกล่าวหาต่อไป
๙. ให้อัยการมีอำนาจหน้าที่เพื่อให้ยุติคดีก่อนฟ้องคดีต่อศาล เช่น ให้มีกระบวนการชะลอการฟ้องหรือเปรียบเทียบคดีปรับในชั้นพนักงานอัยการ
๑๐. อัยการต้องไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอย่างอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน
๑๑. อายุราชการของอัยการให้เป็นเช่นเดียวกับศาลยุติธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้องค์กรอัยการมีความเป็นอิสระ ไม่ถูกครอบงำจากฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายใด เพื่อจะได้ทำหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและเอาผิดเอาโทษผู้กระทำความผิดได้มีประสิทธิภาพ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ ส่วนองค์กรอัยการ

๔

คณะกรรมการสิทธิการปฏิรูป
การปกครองท้องถิ่น

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
กลุ่มประเด็นด้านการกระจายอำนาจ จำนวน ๔ ประเด็น		
๑	เจตนาารมณ์และหลักการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนและท้องถิ่น	ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และ สถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการ ปกครองท้องถิ่น
๒	การจัดระเบียบความสัมพันธ์ด้านบทบาทและอำนาจหน้าที่ระหว่าง ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และประชาชน	ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และ สถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการ ปกครองท้องถิ่น
๓	ความเป็นอิสระทางการคลังและประสิทธิภาพในการบริหารการคลังของ ท้องถิ่น	ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และ สถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการ ปกครองท้องถิ่น
๔	กลไกและการถ่ายโอนภารกิจที่จำเป็นเพื่อการกระจายอำนาจการ ปกครองท้องถิ่น	ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และ สถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการ ปกครองท้องถิ่น
กลุ่มประเด็นด้านการปกครองท้องถิ่น จำนวน ๔ ประเด็น		
๑	รูปแบบขององค์กรปกครองท้องถิ่น	ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และ สถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการ ปกครองท้องถิ่น
๒	ระบบการเมืองท้องถิ่นที่เป็นการประนอมอำนาจในท้องถิ่น	ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และ สถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจ และการ ปกครองท้องถิ่น และภาคที่ ๔ การปฏิรูปและการสร้างความ ปรองดอง หมวดที่ ๒ การสร้าง ความปรองดอง

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
กลุ่มประเด็นด้านการปกครองท้องถิ่น จำนวน ๔ ประเด็น		
๓	ระบบการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทและภารกิจ	ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น
๔	ระบบการกำกับดูแลและเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ**

.....

ก. กลุ่มประเด็นด้านการกระจายอำนาจ

(๑) ประเด็นที่ ๑ : เจตนารมณ์และหลักการการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนและท้องถิ่น

รัฐต้องกระจายอำนาจและส่งเสริมให้ประชาชนและท้องถิ่น มีความสามารถและความเป็นอิสระในการปกครองตนเองภายใต้เอกภาพแห่งรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทัวถึงและเพียงพอ

การกำกับดูแลของรัฐให้เท่าที่จำเป็นเพื่อเป็นหลักประกันธรรมาภิบาล และผลสัมฤทธิ์

(๒) คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ (๑)

เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ข้างต้น การกระจายอำนาจต้องครอบคลุมการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

(๑) การเร่งรัดการถ่ายโอนภารกิจ คน เงิน และปัจจัยจำเป็นอื่นๆ ให้แก่ท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมสนับสนุนประชาชนและท้องถิ่นในการดำเนินการใดๆ เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเองหรือรัฐ

(๒) การสร้างกลไกและกระบวนการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ทัวถึง รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของประชาชนและท้องถิ่น

(๓) การออกกฎหมาย อาทิ พระราชบัญญัติการกระจายอำนาจแห่งชาติ พ.ศ. .... และพระราชบัญญัติอื่นที่จำเป็น เพื่อกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมให้เพียงพอ

(๓) หลักการและเหตุผลที่เสนอ

การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ประชาชนและท้องถิ่น เพื่อให้เสริมสร้างความเข้มแข็งในการพึ่งตนเองและปกครองตนเองได้อย่างเป็นอิสระ ภายใต้ขอบเขตที่ไม่กระทบกับความมั่นคงแห่งรัฐ จะส่งผลให้บรรลุมิติวัตถุประสงค์ของรัฐหลายประการ อาทิ

(๑) การแก้ปัญหาของคนในท้องถิ่นด้วยตนเองจะสามารถแก้ได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพมากกว่า

(๒) การเพิ่มพลังประชาชนและแก้ปัญหาคความเหลื่อมล้ำ ยากจน โดยอาศัยยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและท้องถิ่น

(๓) การที่ภาคประชาชนและท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง ย่อมจะทำให้รัฐโดยรวมจะเข้มแข็งตามไปด้วย

(๔) การกระจายอำนาจจะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องทำอย่างจริงจัง ชัดเจน ดังนั้น จึงควรมีกฎหมายประกอบรองรับ

(๔) เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

(๑) ประเด็นที่ ๒ : การจัดระเบียบความสัมพันธ์ด้านบทบาทและอำนาจหน้าที่ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และประชาชน

รัฐต้องกำหนดขอบเขตภารกิจ อำนาจหน้าที่ และจัดดุลอำนาจ ตลอดจนความสัมพันธ์ที่ชัดเจน ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ภายใต้หลักการเพิ่มอำนาจให้ประชาชนมีส่วนร่วมและบทบาทในการบริหารจัดการตนเองได้มากขึ้น

(๒) คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ (๑)

ควรมีการกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน ดังนี้

(๑) ส่วนกลาง ดำเนินการได้เฉพาะในกิจการด้านการป้องกันประเทศ การต่างประเทศ การยุติธรรม ระบบการเงินการคลัง ระบบการสื่อสาร คมนาคม การพลังงานและการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีของประเทศ ส่วนการดำเนินการของกิจการอื่นที่ลงไปปฏิบัติจัดทำในส่วนภูมิภาคและพื้นที่ ให้ปฏิบัติได้เฉพาะงานที่เป็นนโยบายสำคัญ งานด้านวิชาการ การกำกับดูแล ตรวจสอบติดตามการบริหารงานของส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น กิจการอื่นนอกจากนี้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ การป้องกันอาชญากรรม การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม การสาธารณสุข สวัสดิการ การพัฒนาอาชีพ และกิจการอื่นที่มีใช้กิจการที่ระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนกลาง ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการ ทั้งนี้ โดยราชการส่วนกลางจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากรและงบประมาณเพื่อให้ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ส่วนภูมิภาค มีฐานะเป็นกลไกของส่วนกลาง ปฏิบัติภารกิจภายใต้อำนาจหน้าที่ของส่วนกลาง ทำหน้าที่ประสานระหว่างการขับเคลื่อนนโยบายของส่วนกลางกับการตอบสนองการแก้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น และกำกับดูแล ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประกันความมีธรรมาภิบาล ประสิทธิภาพ และความเสมอภาคในการจัดบริการสาธารณะและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) ส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นองค์กรกึ่งรัฐและประชาชน เป็นนิติบุคคลที่มีความเป็นอิสระภายใต้กฎหมาย มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลทุกข์สุขของประชาชน ภายใต้หลักการความเข้มแข็งในการพึ่งตนเองและปกครองตนเอง มีอำนาจในการตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ภายใต้เงื่อนไขของการเปิดให้องค์กรชุมชน/ภาคประชาสังคมเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ให้มากขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่สามารถดำเนินการจัดเก็บภาษี หารายได้ และกอบนี้ได้ภายใต้ระเบียบที่ส่วนกลางกำหนด และทำหน้าที่จัดบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาและแก้ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ ในการจัดบริการสาธารณะนั้น ท้องถิ่นสามารถดำเนินการเอง ทำร่วมกันระหว่างท้องถิ่น หรือการจ้างหน่วยงานเอกชนมาดำเนินการแทนก็ได้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ทั้งนี้ ราชการส่วนกลางจะต้องดำเนินการถ่ายโอนภารกิจที่ควรมอบให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านบุคลากรและงบประมาณ ภายในเงื่อนไขเวลาที่กำหนดตามแผนขึ้นตอนการกระจายอำนาจสำหรับส่วนราชการภูมิภาค จะต้องมีขนาดเล็กและปรับเปลี่ยนบทบาทไปสู่การเป็นผู้ประสานและกำกับดูแล และตรวจสอบการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) หลักการและเหตุผลที่เสนอ

มีความจำเป็นในการกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน เพื่อลดความซ้ำซ้อน ความสิ้นเปลืองด้านงบประมาณ และเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการโดยรวม ทั้งนี้ หลักการสำคัญคือการแบ่งแยกให้ชัดเจนระหว่างผู้ดำเนินงาน/จัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน (service provider) กับผู้กำกับดูแล (procurer) การลดการรวมศูนย์ของส่วนกลาง ปรับเปลี่ยนบทบาทของภูมิภาค และขยายบทบาทของท้องถิ่น

นอกจากนี้ การกระจุกตัวของอำนาจที่ราชการส่วนกลางยังก่อผลเสีย กล่าวคือ เป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้ง่าย เนื่องจากมีการควบคุมได้เบ็ดเสร็จที่จุดเดียว จึงมีความเสี่ยงสูงที่จะก่อผลเสียหายมหาศาลได้ง่ายและเกิดอิทธิพลในทางมิชอบที่แก้ได้ยาก การถ่ายโอนบทบาทไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะในกิจการที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับชีวิตของประชาชน จะทำให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและตรวจสอบการบริหารงานในการจัดบริการสาธารณะได้และสามารถสร้างธรรมาภิบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า กิจการสำคัญที่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปและถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่กิจการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม การสาธารณสุข สวัสดิการ การพัฒนาอาชีพ และกิจการอื่นที่มีใช้กิจการที่ระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนกลาง

(๔) เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

(๑) ประเด็นที่ ๓ : ความเป็นอิสระทางการคลังและประสิทธิภาพในการบริหารการคลังของท้องถิ่น

รัฐจะต้องส่งเสริมความเป็นอิสระทางการคลังของท้องถิ่น โดยจัดให้มีระบบงบประมาณคู่ขนาน คือ การจัดสรรงบประมาณตามพื้นที่ควบคู่กับการจัดสรรงบประมาณตามภารกิจ ภายใต้หลักการที่มุ่งสร้างความยืดหยุ่นคล่องตัวให้ท้องถิ่นในการตัดสินใจใช้งบประมาณ รวมทั้งส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถจัดหารายได้ บริหารรายจ่ายและดูแลการคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กระบวนการและวิธีการงบประมาณตามพื้นที่ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ (๑)

รายได้ของท้องถิ่นจะมาจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้เอง และแหล่งเงินกู้

ในส่วนของระบบงบประมาณ จำเป็นต้องมี ๒ ระบบคู่ขนาน คือ การจัดสรรงบประมาณตามภารกิจ (function-based budgeting) และการจัดสรรงบประมาณเชิงพื้นที่ (Area-based budgeting) โดยหลักการคือ

๑) การจัดสรรงบประมาณตามภารกิจ (Function-based budgeting) เป็นการงบประมาณที่ตอบสนองนโยบายจากส่วนกลางเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในภาพรวม ผ่านการทำงานของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ซึ่งจะต้องดำเนินไปภายใต้กรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนบริหารราชการแผ่นดินระยะกลางและระยะยาว

๒) การจัดสรรงบประมาณเชิงพื้นที่ (Area-based budgeting) เป็นการงบประมาณที่ตอบสนองการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นและพื้นที่จังหวัดต่างๆตามโจทย์ปัญหาของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีความหลากหลายและเร่งด่วนแตกต่างกัน จำเป็นต้องมีวิธีการงบประมาณที่ยืดหยุ่น และเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานโครงการโดยตรงได้มากขึ้น ทั้งนี้การจัดสรรงบประมาณให้แก่ท้องถิ่นต้องคำนึงถึง

- ที่มาและความเพียงพอของรายได้ รายรับ ที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความจำเป็นต้องดำเนินภารกิจ
- ให้เพียงพอต่อการพัฒนาตนเองของภาคประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ
- เปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดสรร ตรวจสอบและพิทักษ์คุณภาพของการใช้จ่ายงบประมาณ
- จัดระบบการคลังท้องถิ่นให้สัมพันธ์กับระบบการคลังของชาติ

ในส่วนของการจัดเก็บภาษีและรายได้ของท้องถิ่นที่จัดเก็บได้เอง มีสาระสำคัญ ได้แก่

๑) รายได้ของรัฐที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นใด ให้ขึ้นบัญชีเป็นรายได้ของท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ รายได้ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นให้จัดสรรแก่ท้องถิ่นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

๒) การจัดสรรรายได้ให้แก่ อปท. ต้องคำนึงถึงการลดความเหลื่อมล้ำเป็นสำคัญ

๓) อปท. สามารถจัดเก็บภาษี กู้เงินและหารายได้จากแหล่งอื่นได้

ทั้งนี้โดยรัฐจะต้องสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บภาษีและการบริหารงานคลังและงบประมาณ

(๓) หลักการและเหตุผลที่เสนอ

(๑) เพื่อให้เกิดหลักประกันในการกระจายงบประมาณไปสู่ประชาชนและท้องถิ่น

(๒) การยึดโยงรายได้ที่จัดเก็บได้ในท้องถิ่นกับการจัดสรรงบประมาณท้องถิ่น ถือเป็นหลักการพื้นฐานที่จะบันทึกลงผลสัมฤทธิ์ในการปกครองท้องถิ่น เพราะประชาชนจะผูกพันกับการเสียภาษีและการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณมากขึ้น

(๓) การมีระบบการคลังท้องถิ่นที่ดี จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งให้การพึ่งตนเองของแต่ละท้องถิ่นมากขึ้น

(๔) ระบบการเงินและงบประมาณเป็นหัวใจสำคัญของการกระจายอำนาจ ถ้าไม่มีการกระจายอำนาจทางการเงินการคลัง ถือได้ว่ายังไม่มีกระจายอำนาจ

กระบวนการงบประมาณปัจจุบันไม่เอื้อต่อการเพิ่มอำนาจให้ประชาชนในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรของรัฐ ประชาชนไม่มีโอกาสได้ร่วมเสนอปัญหา พิจารณา ชี้แจง หรือตรวจสอบการปรับโยกงบประมาณ เนื่องจากช่องทางของกระบวนการงบประมาณเป็นช่องทางเดียวที่ต้องผ่านตัวแทน คือ สส. เท่านั้น ดังนั้นกระบวนการงบประมาณจึงจำเป็นต้องเพิ่มช่องทางใหม่บนหลักแนวคิดของกระบวนการงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory budgeting) และประชาธิปไตยแบบมีการปรึกษาหารือ (Deliberative democracy) ซึ่งจะทำให้กระบวนการงบประมาณมีความยืดหยุ่น มีส่วนร่วม และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยตรงได้มากขึ้น

สำหรับรายได้ของท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บภาษีได้เอง ซึ่งจะเป็นการสร้างความเป็นอิสระทางการคลังได้อย่างแท้จริง และจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการปรับตัว ทั้งในด้านการเพิ่มขีดความสามารถของตนเองในการจัดหารายได้ การแสดงความรับผิดชอบต่อประชาชนที่ย่อมเรียกกร้องให้ภาษีที่ถูกเก็บโดยท้องถิ่นนั้นถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของคนในท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

(๔) เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

(๑) ประเด็นที่ ๔ : กลไกและการถ่ายโอนภารกิจที่จำเป็นเพื่อการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น ให้มีกลไกที่มีเอกภาพเพื่อขับเคลื่อนการกระจายอำนาจ การบริหารการเงินการคลัง การบริหารงานบุคคล โดยประกอบด้วย

๑) สภาการปกครองท้องถิ่นแห่งชาติ มีลักษณะจตุภาคี ประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคชุมชน/ประชาชน และผู้ทรงคุณวุฒิ/ตัวแทนวิชาชีพ

๒) สำนักงานสภาการปกครองท้องถิ่น มีฐานะเทียบเท่ากระทรวง

๓) ระบบบริหารงาน เงิน คน ที่เหมาะสมกับบริบทการกระจายอำนาจของท้องถิ่น

รัฐจะต้องถ่ายโอนภารกิจของราชการบริหารส่วนกลาง ให้กับท้องถิ่นในภารกิจขั้นพื้นฐานและภารกิจอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้ โดยจะต้องดำเนินการถ่ายโอนให้แล้วเสร็จภายใน ๓ ปี นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญ ใช้บังคับ

(๒) คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ (๑)

ให้มีองค์กรที่จำเป็นเพื่อการดูแลภาพรวมของการปกครองท้องถิ่น การขับเคลื่อนการกระจายอำนาจ การบริหารการเงินการคลัง การบริหารงานบุคคลให้ชัดเจน ทั้งนี้โดยคำนึงถึง

(๑) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการกระจายอำนาจ

(๒) ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี การจัดการและธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจ

(๓) การถ่ายโอนภารกิจเพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรหลักในการจัดบริการแก่ประชาชน

(๔) เงื่อนไขเวลาและเงื่อนไขแห่งความสำเร็จในการกระจายอำนาจสู่ประชาชนและท้องถิ่น

อนึ่ง เนื่องจากองค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ และเป็นผู้บริหารงบประมาณจำนวนมาก (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓๐ ของงบประมาณแผ่นดิน) ด้วยความสำคัญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องยกระดับการบริหารงานกำหนดนโยบาย แผน งบประมาณ การบริหารงานบุคคล ตลอดจนการกำกับดูแล และการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของท้องถิ่น ให้เป็นหน่วยงานระดับกระทรวง ที่อยู่ภายใต้สภาการปกครองท้องถิ่น

(๓) หลักการและเหตุผลที่เสนอ

(๑) เพื่อให้การบริหารจัดการการกระจายอำนาจให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน

(๒) เพื่อให้มีการทบทวนกลไกและองค์กรที่มีอยู่ในปัจจุบันว่ามีความถูกต้องเหมาะสมเพียงไร พร้อมทั้งเปิดทางให้มีการปฏิรูปองค์กรและเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการกระจายอำนาจ

(๔) เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

ข. กลุ่มประเด็นด้านการปกครองท้องถิ่น

(๑) ประเด็นที่ ๑ : รูปแบบขององค์กรปกครองท้องถิ่น

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเป็น ๒ รูปแบบ คือรูปแบบทั่วไป และรูปแบบพิเศษ

- รูปแบบทั่วไป หมายถึงรูปแบบที่ใช้กับองค์กรปกครองท้องถิ่นทั่วไป แบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ
  - ท้องถิ่นระดับจังหวัด
  - ท้องถิ่นต่ำกว่าระดับจังหวัด
- รูปแบบพิเศษ หมายถึงรูปแบบที่กำหนดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ อันมีลักษณะแตกต่างออกไปจากรูปแบบทั่วไป

(๒) คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ (๑)

ภายใต้รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒ รูปแบบนี้ อาจแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑) องค์กรปกครองท้องถิ่น ต่ำกว่าระดับจังหวัด เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นในระดับตำบลหรือเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน สามารถเปิดให้เกิดกระบวนการปรึกษาหารือรับฟังความเห็นประชาชนในการบริหารจัดการกิจการของท้องถิ่นได้อย่างใกล้ชิดและทั่วถึง มีอำนาจหน้าที่และบทบาทในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นในขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

๒) องค์กรปกครองท้องถิ่นระดับจังหวัด เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ ในระดับจังหวัด มีอำนาจหน้าที่และบทบาทในการวางแผนและกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายการพัฒนาประเทศ สามารถจัดหารายได้ เก็บภาษีและกู้เงินเพื่อลงทุนในการพัฒนาพื้นที่ได้ และทำหน้าที่จัดสรรรายได้ดังกล่าวให้กับเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในเขตจังหวัด ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเป็นธรรมด้วย

๓) องค์กรปกครองท้องถิ่นพิเศษ เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีการจัดรูปการปกครองที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ภายใต้แนวคิดท้องถิ่นจัดการตนเอง ทั้งนี้ ท้องถิ่นที่มีความพร้อมสามารถเสนอขอทำประชามติเพื่อยกขึ้นเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นประเภทพิเศษนี้ได้ ซึ่งอาจจะมีทั้งแบบเต็มพื้นที่จังหวัด หรือไม่เต็มพื้นที่จังหวัด หรืออาจไม่เต็มพื้นที่จังหวัดแต่คาบเกี่ยวกันระหว่างจังหวัด

(๓) หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ปัจจุบันการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาหลายประการ ในด้านขนาดของ อปท. ปัจจุบันมี อปท. ขนาดเล็กจำนวนมากซึ่งไม่มีรายได้เพียงพอต่อการบริหารงาน ทำให้งบประมาณจำนวนมากต้องใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ดังนั้น เพื่อลดภาระต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารของภาครัฐ จึงควรมีการกำหนดขนาดที่เหมาะสมของ อปท. โดยการควรววม อปท. ขนาดเล็กจำนวนหนึ่ง และยกสถานะทั้งหมดให้เป็นเทศบาล

นอกจากนี้ ด้วยพัฒนาการของประชาธิปไตยของไทยทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตนเองมากขึ้นเป็นลำดับ จึงมีความจำเป็นต้องเปิดให้สามารถยกสถานะ อปท. ทั่วไปขึ้นเป็น อปท. ประเภทพิเศษที่เปิดให้มีกลไกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจการของท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น

(๔) เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

(๑) ประเด็นที่ ๒ ระบบการเมืองท้องถิ่นที่เป็นการประนอมอำนาจในท้องถิ่น

รัฐพึงจัดระบบการเมืองในระดับท้องถิ่นให้มีความแตกต่างจากระบบการเมืองระดับชาติ ให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใส เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในท้องถิ่นและความร่วมมือของทุกฝ่ายในการพัฒนาของท้องถิ่น โดยจัดให้มีสภาพการเมืองเพื่อเป็นกลไกปรึกษาหารือโดยใช้ข้อมูลความรู้เพื่อกำหนด ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น ควบคู่กับสภาท้องถิ่น

รัฐจะต้องมีมาตรการในการคัดกรองที่ดีเพื่อให้ได้สมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้บริหารท้องถิ่น

ประชาชนสามารถยื่นถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นได้

การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น จำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ที่มา คุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นอาจมีหลากหลายรูปแบบตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ (๑)

ระบบการเมืองท้องถิ่นควรเอื้อให้เกิดความร่วมมือและโปร่งใสกัน และลดความแตกแยก ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต้องมีกลไกและกระบวนการปรึกษาหารือ โดยมีข้อมูลข้อเท็จจริง เกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาหรือประเด็นการพัฒนาของท้องถิ่น เพื่อช่วยให้ทุกฝ่ายได้เห็นปัญหา และลำดับความสำคัญที่ตรงกัน และสามารถหาข้อยุติร่วมกันได้

นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญของการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานของท้องถิ่น ต้องเริ่มตั้งแต่ต้นทาง คือการคัดกรองให้ได้คนดีเข้ามาสู่ตำแหน่ง จำเป็นต้องมีการกำหนดคุณสมบัติและกรองผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และไม่มีประวัติต่างพร้อยด้านคุณธรรมจริยธรรม มีการเปิดเผยข้อมูลแก่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ดุลพินิจในการเลือกตัวแทนที่ดีเข้ามาบริหารท้องถิ่นได้

(๓) หลักการและเหตุผลที่เสนอ

การสร้างความปลอดภัยตั้งแต่ระดับฐานราก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งที่ระดับตำบล ขึ้นมาถึงระดับจังหวัด เป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างความโปร่งใสในระดับชาติ

ภายใต้วัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นสังคมที่มีการพึ่งพิงผู้นำ และมีการอุปถัมภ์ช่วยเหลือกันเป็นพื้นฐานสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย ดังนั้น การคัดกรองผู้นำจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาระบบการปกครองท้องถิ่น

(๔) เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น และภาคที่ ๔ การปฏิรูปและการสร้างความโปร่งใส หมวดที่ ๒ การสร้างความโปร่งใส

(๑) ประเด็นที่ ๓ ระบบการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทและภารกิจ

ให้มีระบบให้การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความยืดหยุ่น คล่องตัว ยึดถือระบบคุณธรรม เน้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลท้องถิ่นให้เป็นผู้มีสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีระบบสวัสดิการที่เหมาะสม มีการประเมินผลแบบประชาชนมีส่วนร่วม และการพิทักษ์ระบบคุณธรรม รวมทั้งการจัดความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำให้สมดุลกัน ทั้งนี้ ให้มีองค์กรกลางการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้เป็นการเฉพาะ

การถ่ายโอน การหมุนเวียน การโอนย้ายบุคลากรระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการจัดระเบียบบริหารงานบุคคลและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ (๑)

ระบบการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นควรมีองค์กรกลางเพียงองค์กรเดียวเพื่อจัดให้เกิดมาตรฐานของบุคลากรของท้องถิ่นทุกระดับทุกประเภทให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยภารกิจขององค์กรดังกล่าวควรครอบคลุมถึง

- (๑) ระบบการคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้งโยกย้าย
- (๒) ระบบสวัสดิการ
- (๓) ระบบการพัฒนาศักยภาพ
- (๔) ระบบพิทักษ์คุณธรรม
- (๕) ระบบประเมินผลการทำงาน ที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมิน

(๓) หลักการและเหตุผลที่เสนอ

(๑) เพื่อสร้างเอกภาพและมาตรฐานของการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่น ภายใต้องค์กรกลางเพียงองค์กรเดียว

(๒) เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของท้องถิ่นสามารถหมุนเวียน โอนย้ายระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นได้

(๓) เพื่อส่งเสริมให้ระบบการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นมีเส้นทางความก้าวหน้าที่ชัดเจน และมีแรงจูงใจที่จะดึงดูดคนที่มีความรู้ความสามารถให้เข้ามารับราชการท้องถิ่นได้

(๔) เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

(๑) ประเด็นที่ ๔ ระบบการกำกับดูแลและเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นตามกรอบของกฎหมายและมีมาตรฐานกลางเพื่อเป็นหลักประกันในการคุ้มครองประชาชน เพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ และสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล

รัฐจะต้องช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานของท้องถิ่นเมื่อได้รับการร้องขอ และส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ (๑)

- การกำกับดูแลท้องถิ่นโดยส่วนกลางจะกระทำผ่านกลไกราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งปรับบทบาทจากการเป็นผู้บริหารพื้นที่ ไปสู่การเป็นผู้กำกับดูแลให้การบริหารจัดการท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ธรรมภิบาล และสอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ

- ในการส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐพึงสนับสนุนการจัดตั้งองค์กร/หน่วยงานทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางแผน บริหารจัดการ และดำเนินภารกิจต่างๆที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้โดยองค์กรดังกล่าวควรเป็นองค์กรกลางที่เป็นของขบwnององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากสมาคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) หลักการและเหตุผลที่เสนอ

การที่องค์กรปกครองท้องถิ่นจะเป็นหลักในการจัดบริการสาธารณะเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมียกระดับขีดความสามารถของท้องถิ่นในการบริหารงานทุกด้าน ตั้งแต่การวางแผน การจัดระบบสารสนเทศ การบริหารงานคลัง การบริหารงานบุคคล ไปจนถึงการบริหารงานพัฒนาในด้านต่างๆ

สำหรับกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัดจะปรับบทบาทไปเป็นผู้กำกับดูแลและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นหลักประกันว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นได้จัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนอย่างเสมอหน้า เป็นธรรม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

(๔) เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

๕

คณะกรรมการจัดการปฏิรูปการศึกษา
และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	<p>ความเป็นพลเมือง</p> <p>บุคคลทุกคนมีความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีชีวิตที่สมดุล ทั้งในความดีงาม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีเหตุผล ความมีสำนึก ต่อส่วนรวมเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่แตกต่างหลากหลาย อย่างสันติสุข และมีจิตใจใฝ่เรียนรู้ มีสมรรถนะในการประกอบหน้าที่การงานสามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในสังคมไทยและสังคมโลกในยุคสารสนเทศได้อย่างเท่าทันโดยยังคง อารังรักษาจารีตและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย ไว้ให้ยั่งยืน อันจะช่วยนำพาประเทศไทยให้มีความสามารถในการแข่งขันระดับโลก</p>	<p>ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๑ ความเป็นพลเมือง</p>
๒.	<p>สิทธิ เสรีภาพในการศึกษาของบุคคล</p> <p>๒.๑ บุคคลย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการจัดการศึกษา การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการศึกษาที่มีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อการพัฒนาตนเองตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมือง หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และความเป็นเอกภาพของชาติ</p> <p>ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ตลอดจนบุคคลหรือครอบครัวที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น</p> <p>๒.๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมือง หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และความเป็นเอกภาพของชาติ</p>	<p>ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง ว่าด้วยเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการศึกษา</p>

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๓.	<p>หน้าที่พลเมือง</p> <p>บุคคลมีหน้าที่เข้ารับการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้รับการปลูกฝังทัศนคติ และจิตสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริต ต่อด้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีหน้าที่ในการดูแลปกป้อง ร่วมรับผิดชอบสาธารณประโยชน์ของส่วนรวม มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งเคารพในสิทธิ ความแตกต่างหลากหลายทางด้านความคิด และ ศักยภาพของบุคคลอื่น</p>	<p>ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน</p> <p>หมวด ๒ ประชาชน</p> <p>ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง</p>
๔.	<p>แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านการศึกษา</p> <p>รัฐต้องกำหนดนโยบายด้านการศึกษา ภายใต้หลักการ ๗ เรื่อง ดังนี้</p> <p>๔.๑ การศึกษาคือการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นกำลังของการพัฒนาประเทศ จึงต้องกำหนดให้เป็นนโยบายระดับชาติที่มีความสำคัญสูงสุด โดยต้องมีความเชื่อมโยงกับนโยบายการพัฒนาทุกด้านและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของประเทศ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความสามารถในการแข่งขัน และการธำรงรักษาเอกลักษณ์ของสังคมไทย</p> <p>๔.๒ รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน องค์กรอื่น ๆ และรัฐต้องปรับเปลี่ยนและลดบทบาทจากการเป็นผู้จัดการศึกษา มาเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน รวมถึงการกำกับนโยบาย แผน มาตรฐาน และติดตามประเมินผล</p> <p>๔.๓ รัฐต้องส่งเสริมความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา ให้สามารถบริหารจัดการการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความเป็นอิสระและรับผิดชอบต่อคุณภาพของผลการจัดการศึกษา</p> <p>๔.๔ การจัดการศึกษาต้องสร้างความเป็นธรรม ขจัดความเหลื่อมล้ำ ให้โอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ แก่บุคคลอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยรัฐต้องจัดสรรค่าใช้จ่ายพื้นฐานที่เพียงพอต่อการได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพแก่ผู้เรียน ตั้งแต่ปฐมวัยถึงการศึกษาภาคบังคับ ตามความแตกต่างของผู้เรียน และสถานศึกษา</p>	<p>ภาค ๒ ผู้ว่าการเมือง</p> <p>ที่ติ และสถาบัน</p> <p>การเมือง</p> <p>หมวด ๒ แนวนโยบาย</p> <p>พื้นฐานแห่งรัฐ</p>

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
	<p>๔.๕ การจัดการศึกษาต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่ หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาระบบครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ประชาชนชาวบ้านรวมถึงผู้ที่มี ความรู้ต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน ที่เป็นสากลและพัฒนา อย่างต่อเนื่อง มีความหลากหลายตามบริบทและความแตกต่างของ ภูมิสังคม เพื่อเพิ่มสมรรถนะการเรียนรู้และความสามารถในการ ประกอบอาชีพการงานของบุคคลตลอดชีวิต ภายใต้ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๔.๖ รัฐต้องส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ในสังคมไทยโดยให้มีแหล่งเรียนรู้และสื่อสาธารณะด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปะ วัฒนธรรม และศาสนา เพื่อบ่ม เพาะจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม</p> <p>๔.๗ นโยบายการศึกษาต้องมีความต่อเนื่อง มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และปราศจากการแทรกแซงใด ๆ จากกลุ่ม ผลประโยชน์</p>	
๕.	<p>กระจายอำนาจการจัดการศึกษา</p> <p>รัฐเปลี่ยนบทบาทจากผู้จัดการศึกษามาเป็นผู้สนับสนุนและ ส่งเสริมให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยรัฐต้องกระจาย อำนาจการจัดการศึกษาทุกระดับสู่สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น ดังนี้</p> <p>๕.๑ รัฐต้องกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของภาครัฐ โดยกระจายอำนาจสู่ฐานพื้นที่ สถานศึกษาและชุมชน</p> <p>๕.๒ ให้สถานศึกษามีสถานภาพเป็นนิติบุคคลที่มีความเป็น อิสระและรับผิดชอบต่อคุณภาพของผลการจัดการศึกษา และทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน และเป็น ศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน</p> <p>๕.๓ ส่งเสริมสนับสนุนทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาทุกระดับ</p>	ภาค ๒ ผู้นำการเมือง ที่ดี และสถาบัน การเมือง หมวด ๗ กระจาย อำนาจและการปกครอง ท้องถิ่น

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๖.	<p>การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางการศึกษา</p> <p>เพื่อให้การปฏิรูปสามารถดำเนินการได้ทันทีเร่งด่วน รัฐต้องจัดให้มีกลไกและคณะบุคคลเพื่อดูแลการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี ดังนี้</p> <p>๖.๑ ให้มีกลไกระดับชาติ คือ คณะกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นองค์กรอิสระที่ปราศจากการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ เพื่อบูรณาการภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและวัฒนธรรมให้บรรลุผลตามเป้าหมาย</p> <p>๖.๒ ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ที่ปราศจากการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ เพื่อทำหน้าที่กำหนดแผนยุทธศาสตร์ การดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาและการกำกับติดตามให้บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยเฉพาะการปฏิรูปการอาชีวศึกษา และปฏิรูประบบการผลิตและการพัฒนาครู และผู้บริหารการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพ</p> <p>๖.๓ ให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดสรรงบประมาณ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษา (องค์การมหาชน) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ กฎกระทรวงที่ว่าด้วยการบริหารงาน และอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อปฏิรูประบบการผลิตและการพัฒนาครู และผู้บริหารการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพ ทั้งนี้ เพื่อขจัดการทุจริตคอร์รัปชันในวงการศึกษา สร้างธรรมาภิบาลและก่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและประเทศชาติ</p> <p>๖.๔ ให้มีการตรากฎหมายใหม่ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิและการรับรองผลเชิงคุณภาพของผู้เรียนอันเกิดจากการจัดการศึกษา</p>	<p>ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปลอดภัย</p> <p>หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม</p>

(๑)

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ความเป็นพลเมือง

บุคคลทุกคนมีความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีชีวิตที่สมดุลงทั้งในความดีงาม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีเหตุผล ความมีสำนึกต่อส่วนรวมเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่แตกต่างหลากหลายอย่างสันติสุข และมีจิตใจใฝ่เรียนรู้ มีสมรรถนะในการประกอบหน้าที่การงานสามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในสังคมไทยและสังคมโลกในยุคสารสนเทศได้อย่างเท่าทัน โดยยังคงธำรงรักษารัจธรรมและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทยไว้ให้ยั่งยืน อันจะช่วยนำพาประเทศไทยให้มีความสามารถในการแข่งขันระดับโลก

๒. คำอธิบายประกอบประเด็น

ความเป็นพลเมืองเกิดขึ้นโดยการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่สุดที่จะต้องบูรณาการเชื่อมโยงกับการปฏิรูปประเทศทุกด้าน โดยนัยแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จึงมุ่งให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นผลสำเร็จอย่างแท้จริงเพื่อประโยชน์ต่อปวงชนและประเทศชาติ เป็นการปฏิรูปการศึกษาที่จะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ใหม่ที่จะช่วยให้คนไทยทุกเพศทุกวัยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีชีวิตที่สมดุลงทั้งในความดีงาม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีเหตุผล ความมีสำนึกต่อส่วนรวมเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่แตกต่างหลากหลายอย่างสันติสุข และมีจิตใจใฝ่เรียนรู้ มีสมรรถนะในการประกอบหน้าที่การงานสามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในสังคมไทยและสังคมโลกในยุคสารสนเทศได้อย่างเท่าทัน โดยยังคงธำรงรักษารัจธรรมและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทยไว้ให้ยั่งยืน อันจะช่วยนำพาประเทศไทยให้มีความสามารถในการแข่งขันระดับโลก

๓. หลักการและเหตุผลที่นำเสนอ

ให้บุคคลมีความเป็นพลเมือง เพื่อสร้างให้สังคมไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระบบการเลือกตั้งที่สุจริตและเป็นธรรม เป็นกลไกป้องกันและขจัดกาทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๑ ความเป็นพลเมือง

(๒)

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สภาปฏิรูปแห่งชาติ
*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

๑ สิทธิ เสรีภาพในการศึกษาของบุคคล

๑. บุคคลย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการจัดการศึกษา การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการศึกษาที่มีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อการพัฒนาตนเองตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตสอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมือง หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และความเป็นเอกภาพของชาติ

ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ตลอดจนบุคคลหรือครอบครัวที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

๒. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่ งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมือง หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และความเป็นเอกภาพของชาติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็น

๑. สิทธิ เสรีภาพในการศึกษาของบุคคล คือ บุคคลทุกคนต้องมีสิทธิและเสรีภาพในการจัดการศึกษาและการที่จะเข้าถึงการศึกษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและงบประมาณเพื่อการศึกษาและพัฒนาชีวิตอย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกัน ตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนถึงการศึกษาสูงสุดตามศักยภาพของบุคคล ได้แก่ การศึกษาระดับปฐมวัย การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับอาชีวศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือสูงกว่า การศึกษาทางเลือก การศึกษาระหว่างทำงาน ตลอดจนการศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ ในรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ทั้งที่จัดโดยภาครัฐและเอกชน โดยไม่แบ่งแยก เพศ วัย ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพทางกาย ความเชื่อ ศาสนา โดยได้รับการรับรองคุณภาพและคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมือง หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และความเป็นเอกภาพของชาติ

๒. เสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่ งานวิจัยตามหลักวิชาการ ของบุคคลต้องได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมือง หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และความเป็นเอกภาพของชาติ

๓. หลักการและเหตุผลที่นำเสนอ

ให้บุคคลมีสิทธิเสรีภาพในการศึกษาและวิชาการเพื่อเป็นการความคุ้มครองในเรื่องสิทธิ เสรีภาพในการศึกษาและเสรีภาพในทางวิชาการของบุคคล ให้สามารถจัดการศึกษา การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากการได้รับการศึกษาและพัฒนาชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีอิสระทางวิชาการอย่างเท่าเทียมกัน โดยขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตในรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง ว่าด้วยเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการศึกษา

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาปนิกรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

หน้าที่พลเมือง

บุคคลมีหน้าที่เข้ารับการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้รับการปลูกฝังทัศนคติ และจิตสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริต ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีหน้าที่ในการดูแล ปกป้อง ร่วมรับผิดชอบ สาธารณประโยชน์ของส่วนรวม มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้ง เคารพในสิทธิ ความแตกต่างหลากหลายทางด้านความคิด และศักยภาพของบุคคลอื่น

๒. คำอธิบายประกอบประเด็น

บุคคลทุกคนมีความเป็นพลเมืองมีหน้าที่เข้ารับการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้รับการปลูกฝังทัศนคติ และจิตสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริต ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีหน้าที่ในการดูแล ปกป้อง ร่วมรับผิดชอบสาธารณประโยชน์ของส่วนรวม มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งเคารพในสิทธิ ความแตกต่างหลากหลายทางด้านความคิด และศักยภาพของบุคคลอื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่แตกต่างหลากหลายอย่างสันติสุข อันจะช่วยนำพาประเทศไทยไปสู่สังคมที่เป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้และมีความสามารถในการแข่งขันระดับโลก

๓. หลักการและเหตุผลที่นำเสนอ

ให้บุคคลมีหน้าที่สร้างให้สังคมไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข มีระบบการเลือกตั้งที่สุจริตและเป็นธรรม เป็นกลไกป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่มีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน
ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านการศึกษา

รัฐต้องกำหนดนโยบายด้านการศึกษา ภายใต้หลักการ ๗ เรื่อง ดังนี้

๑. การศึกษาคือการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นกำลังของการพัฒนาประเทศ จึงต้องกำหนดให้เป็นนโยบายระดับชาติที่มีความสำคัญสูงสุด โดยต้องมีความเชื่อมโยงกับนโยบายการพัฒนาทุกด้าน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของประเทศ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความสามารถในการแข่งขัน และการธำรงรักษาเอกลักษณ์ของสังคมไทย

๒. รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน องค์กรอื่น ๆ และรัฐต้องปรับเปลี่ยนและลดบทบาทจากการเป็นผู้จัดการศึกษามาเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน รวมถึงการกำกับนโยบาย แผน มาตรฐาน และติดตามประเมินผล

๓. รัฐต้องส่งเสริมความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความเป็นอิสระและรับผิดชอบต่อคุณภาพของผลการจัดการศึกษา

๔. การจัดการศึกษาต้องสร้างความเป็นธรรมจัดความเหลื่อมล้ำ ให้โอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพแก่บุคคลอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยรัฐต้องจัดสรรค่าใช้จ่ายพื้นฐานที่เพียงพอต่อการได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพแก่ผู้เรียน ตั้งแต่ปฐมวัยถึงการศึกษาภาคบังคับ ตามความแตกต่างของผู้เรียนและสถานศึกษา

๕. การจัดการศึกษาต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาระบบครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ประชาชนชาวบ้านรวมถึงผู้ที่มีความรู้ต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน ที่เป็นสากลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความหลากหลายตามบริบทและความแตกต่างของภูมิสังคม เพื่อเพิ่มสมรรถนะการเรียนรู้และความสามารถในการประกอบอาชีพการงานของบุคคลตลอดชีวิต ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๖. รัฐต้องส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในสังคมไทยโดยให้มีแหล่งเรียนรู้และสื่อสาธารณะด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปะ วัฒนธรรม และศาสนา เพื่อบ่มเพาะจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยที่ดี

มีคุณธรรมจริยธรรม

๗. นโยบายการศึกษาต้องมีความต่อเนื่อง มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และปราศจากการแทรกแซงใด ๆ จากกลุ่มผลประโยชน์

๒. คำอธิบายประกอบประเด็น

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้านการศึกษา รัฐต้องกำหนดให้การศึกษาเป็นนโยบายที่มีความสำคัญสูงสุด โดยดำเนินนโยบายด้านการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้กระบวนการจัดการเรียนการสอนและระบบการบริหารจัดการใหม่ ภายใต้หลักการ ๗ เรื่อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การศึกษาคือการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นกำลังของการพัฒนาประเทศ จึงต้องกำหนดให้เป็นนโยบายระดับชาติที่มีความสำคัญสูงสุด โดยจะต้องมีความต่อเนื่อง ไม่มีการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ และต้องมีความเชื่อมโยงกับนโยบายการพัฒนาทุกด้านและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของประเทศ เพื่อให้สังคมไทยสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความสามารถในการแข่งขัน และการธำรงรักษาเอกลักษณ์ของสังคมไทย

๒. รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน องค์กรอื่น ๆ และรัฐต้องปรับเปลี่ยนและลดบทบาทจากการเป็นผู้จัดการศึกษามาเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน รวมถึงการกำกับนโยบาย แผน มาตรฐาน และติดตามประเมินผล โดยรัฐต้องดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานภายใต้ความหลากหลายและแตกต่างทางภูมิสังคม

๓. รัฐต้องส่งเสริมความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการทั้งด้านการบริหารทั่วไป การบริหารจัดการบุคลากร งบประมาณ และวิชาการ รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพของผลการจัดการศึกษา

๔. การจัดการศึกษาต้องสร้างความเป็นธรรม ขจัดความเหลื่อมล้ำ ให้โอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพแก่บุคคลอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยรัฐต้องจัดสรรค่าใช้จ่ายพื้นฐานที่เพียงพอต่อการได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพแก่ผู้เรียน ตั้งแต่ปฐมวัยถึงศึกษามัธยมศึกษาบังคับ ตามความแตกต่างของผู้เรียนและสถานศึกษา

๕. การจัดการศึกษาต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาระบบครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ประชาชนชาวบ้านรวมถึงผู้ที่มีความรู้ต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน ที่เป็นสากลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความหลากหลายตามบริบทและความแตกต่างของภูมิสังคม เพื่อเพิ่มสมรรถนะการเรียนรู้และความสามารถในการประกอบอาชีพการงานของบุคคลตลอดชีวิต ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๖. รัฐต้องส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในสังคมไทยโดยให้มีแหล่งเรียนรู้และสื่อสารธารณะด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปะ วัฒนธรรม และศาสนา ที่จัดโดยรัฐ รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ

เข้ามามีส่วนร่วมตามศักยภาพ เพื่อบ่มเพาะจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม

๗. นโยบายการศึกษาต้องมีความต่อเนื่อง มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และปราศจากการ

๓. หลักการและเหตุผลที่นำเสนอ

ให้รัฐมีการกำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้านการศึกษา เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางการศึกษา และทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการด้านการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านการศึกษา

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

กระจายอำนาจการจัดการศึกษา

รัฐเปลี่ยนบทบาทจากผู้จัดการศึกษามาเป็นผู้สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยรัฐต้องกระจายอำนาจการจัดการศึกษาทุกระดับสู่สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น ดังนี้

๑. รัฐต้องกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของภาครัฐ โดยกระจายอำนาจสู่ฐานพื้นที่ สถานศึกษาและชุมชน
๒. ให้สถานศึกษามีสถานภาพเป็นนิติบุคคลที่มีความเป็นอิสระและรับผิดชอบต่อคุณภาพของผลการจัดการศึกษา และทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน และเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน
๓. ส่งเสริมสนับสนุนทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาทุกระดับ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็น

รัฐเปลี่ยนบทบาทจากผู้จัดการศึกษามาเป็นผู้สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยรัฐต้องกระจายอำนาจการจัดการศึกษาทุกระดับสู่สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมและมีสิทธิในการจัดการศึกษาทุกระดับ ดังนี้

๑. รัฐต้องกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของภาครัฐ โดยกระจายอำนาจสู่ฐานพื้นที่ สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่นทั้งในเรื่องการจัดการศึกษา การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรลงสู่สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมทั้งภาครัฐและเอกชน
๒. ให้สถานศึกษามีสถานภาพเป็นนิติบุคคลที่มีความเป็นอิสระในการบริหารงานทั่วไป วิชาการ งบประมาณ บุคลากร และรับผิดชอบต่อคุณภาพของผลการจัดการศึกษา ตลอดจนต้องทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน และเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน
๓. ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้มีสิทธิในการจัดการศึกษาโดยรัฐให้การสนับสนุน

๓. หลักการและเหตุผลที่นำเสนอ

ให้มีการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาของรัฐสู่ฐานพื้นที่ โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่น ชุมชน เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้มีสิทธิในการจัดการศึกษาเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมทางการศึกษา ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการด้านการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็วและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

หมวด ๗ กระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมด้านการศึกษา

เพื่อให้การปฏิรูปสามารถดำเนินการได้ทันทีเร่งด่วน รัฐต้องจัดให้มีกลไกและคณะบุคคลเพื่อดูแลการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี ดังนี้

๑. ให้มีกลไกระดับชาติ คือ คณะกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นองค์กรอิสระ ที่ปราศจากการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ เพื่อบูรณาการภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและวัฒนธรรมให้บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยเฉพาะการปฏิรูปการอาชีวศึกษา และปฏิรูประบบการผลิตและการพัฒนาครู และผู้บริหารการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพ

๒. ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ที่ปราศจากการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ เพื่อทำหน้าที่กำหนดแผนยุทธศาสตร์ การดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาและการกำกับติดตามให้บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยเฉพาะการปฏิรูปการอาชีวศึกษา และปฏิรูประบบการผลิตและการพัฒนาครู และผู้บริหารการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพ

๓. ให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดสรรงบประมาณ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษา (องค์การมหาชน) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ กฎกระทรวงที่ว่าด้วยการบริหารงาน และอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อปฏิรูประบบการผลิตและการพัฒนาครู และผู้บริหารการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพ ทั้งนี้ เพื่อขจัดการทุจริตคอร์รัปชันในวงการศึกษา สร้างธรรมาภิบาล และก่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและประเทศชาติ

๔. ให้มีการตรากฎหมายใหม่ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิและการรับรองผลเชิงคุณภาพของผู้เรียนอันเกิดจากการจัดการศึกษา

๒. คำอธิบายประกอบประเด็น

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายคือการสร้างความเป็นธรรมและขีดความสามารถทางการศึกษา และเพื่อให้การปฏิรูปสามารถดำเนินการได้ทันที่เร่งด่วน รัฐต้องจัดให้มีกลไกและคณะบุคคลเพื่อดูแลการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี ดังนี้

๑. ให้มีกลไกระดับชาติ คือ คณะกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นองค์กรอิสระ ที่ปราศจากการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ เพื่อบูรณาการภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและวัฒนธรรมให้บรรลุผลตามเป้าหมาย สำหรับองค์ประกอบของคณะกรรมการจะต้องมาจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งผู้แทนภาครัฐ เอกชน ชุมชน ท้องถิ่น องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความหลายหลายของพื้นที่ ท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้ วาระการดำรงตำแหน่งให้คำนึงถึงความสามารถในการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี โดยปราศจากการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ

๒. ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ที่ปราศจากการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ เพื่อทำหน้าที่กำหนดแผนยุทธศาสตร์ การดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาและการกำกับติดตามให้บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยเฉพาะการปฏิรูปการอาชีวศึกษา และปฏิรูประบบการผลิตและการพัฒนาครู และผู้บริหารการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพ สำหรับองค์ประกอบของคณะกรรมการจะต้องมาจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งผู้แทนภาครัฐ เอกชน ชุมชน ท้องถิ่น องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความหลายหลายของพื้นที่ ท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้ วาระการดำรงตำแหน่งให้คำนึงถึงความสามารถในการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี โดยปราศจากการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ

๓. ให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ครอบคลุมนัยของการศึกษาและการพัฒนาประชากรไทยอย่างรอบด้าน ตลอดชีวิต รวมทั้งการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ๑) เพื่อจัดสรรเหตุแห่งการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการครูและผู้บริหารการศึกษา ตั้งแต่การสอบบรรจุ การเข้าสู่ตำแหน่งและการเลื่อนขั้น การเลื่อนวิทยฐานะ ๒) เพื่อให้เกิดระบบการได้มาซึ่งครู ผู้บริหารการศึกษาที่มีคุณภาพและระบบการพัฒนาครูประจำการอย่างต่อเนื่อง ๓) เพื่อให้ผลจากคุณภาพของผู้เรียน เป็นเกณฑ์การสะท้อนผลการทำงานของบุคลากรอย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปรับให้เกิดการบูรณาการข้ามหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพ และสมรรถนะต่อการปฏิบัติงานโดยตรง ลดความเหลื่อมล้ำและซ้ำซ้อน

พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้เกิดการวางแผนจัดสรรงบประมาณอย่างมีสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างส่วนบริหารกลาง และหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ และให้ผู้เรียนได้รับผลโดยตรง

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อปรับทิศทางการประเมินให้เกิดการสะท้อนผลคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อปรับแนวทางการวัดผลและมาตรฐาน เพื่อสะท้อนมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่เป็นจริงของการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมทุกประเภท รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ กฎกระทรวงที่ว่าด้วยการบริหารงาน และอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อปฏิรูประบบการผลิตและการพัฒนาครู และผู้บริหารการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพ ทั้งนี้ เพื่อขจัด การทุจริตคอร์รัปชันในวงการศึกษา สร้างธรรมาภิบาลและก่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและประเทศชาติ

๔. ให้มีการตรากฎหมายใหม่ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิและการรับรองผลเชิงคุณภาพของผู้เรียนอันเกิดจากการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการคุ้มครองสิทธิในการรับการศึกษาที่มีคุณภาพและผู้จัดการศึกษาต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

๓. หลักการและเหตุผลที่นำเสนอ

ให้มีกลไกและคณะบุคคลระดับชาติ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและตรากฎหมายใหม่เพื่อดูแลการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี เพื่อเป็นกลไกป้องกันการแทรกแซงในการปฏิรูปการศึกษาจากกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางการศึกษาทำให้การพัฒนาการศึกษาของประเทศเป็นไปอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน และทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการด้านการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็วและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

๖

คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ
การเงิน และการคลัง

แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคลัง การงบประมาณ และภาษีอากร

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๑)

บุคคลที่แสดงสถานะรายได้ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้มีรายได้ไม่เพียงพอได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ และให้ผู้มีรายได้ถึงเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษีโดยผู้เสียภาษีมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย เสียภาษีไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนดอย่างเป็นธรรม ได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้องและแน่นอน ให้สามารถอุทธรณ์คัดค้านการประเมินภาษีได้ รวมทั้ง ได้รับความคุ้มครองในสิทธิส่วนบุคคล โดยมีมาตรการป้องกันความลับส่วนบุคคลด้วย

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

- ๑) ปัจจุบันมีการยื่นแบบเสียภาษีที่ต่ำกว่าความเป็นจริง
- ๒) ให้มีระบบฐานภาษีข้อมูลของบุคคลผู้มีเงินได้ เพื่อรับความช่วยเหลือและสิทธิประโยชน์จากรัฐ
- ๓) เพื่อให้บุคคลที่มีรายได้ต่ำได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ
- ๔) ผู้เสียภาษีได้รับความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายจากภาครัฐ
- ๕) ปัจจุบันมีผู้ยื่นแบบแสดงภาษีรายได้เพื่อการเสียภาษีจำนวนน้อย จึงควรมีการกำหนดให้มีการยื่นแบบภาษีรายได้ เพื่อการช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว เป็นธรรมและทั่วถึง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- ๑) เพื่อให้มีฐานข้อมูลจำนวนผู้อยู่ในระบบภาษีให้ถูกต้องครบถ้วน ในการวางแผนนโยบายภาษีในอนาคต
- ๒) เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เข้ามาอยู่ในระบบภาษีและเป็นธรรม
- ๓) ขยายฐานโครงสร้างการจัดเก็บภาษี เพื่อเพิ่มรายได้ของภาครัฐและให้ครอบคลุมทุกสาขาอาชีพรองรับการใช้จ่ายของภาครัฐในอนาคต

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพ ของพลเมือง

แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปการคลัง การงบประมาณ และภาษีอากร

---

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๒)

บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีตามหลักความสามารถ เป็นธรรมและทั่วถึง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๑) ขยายฐานผู้อยู่ในระบบภาษีเพื่อให้ครอบคลุมมากขึ้น ควบคู่ไปกับการจัดเก็บภาษีที่เป็นธรรมและโปร่งใส อันจะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันได้

๒) เพื่อเป็นหลักประกันว่ารัฐจะออกกฎหมายภาษีที่เป็นธรรมและทั่วถึง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็วและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒...ประชาชน ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และประเด็นอื่นด้านเศรษฐกิจ
ในคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจการเงิน การคลัง สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐต้องจัดทำยุทธศาสตร์เศรษฐกิจแห่งชาติโดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้วอย่างยั่งยืน โดยดำเนินการให้มีหน่วยงานอิสระทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

การปรับตัวทางเศรษฐกิจของโลกในอนาคต ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจมุ่งสู่เอเชียมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องสร้างโครงสร้างพื้นฐานใหม่เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่อาจกระทบต่อประเทศไทยโดยตรง รัฐจึงควรมียุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างชัดเจนเพื่อวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคและในโลก

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้ประเทศไทยมียุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจที่ส่งเสริมให้ประเทศได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาค และในโลก

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่ ..... ส่วนที่

ขยายเรื่องการส่งเสริมสัมพันธไมตรีและความร่วมมือกับนานาชาติ โดยเฉพาะเพื่อให้เกิดความสะดวกในการส่งเสริมการค้าการลงทุน และบรรจุเรื่องการทำสัญญาระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยในภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และประเด็นอื่นด้านเศรษฐกิจ
ในคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจการเงิน การคลัง สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐต้องจัดให้มีระบบการรวมศูนย์การบริหารการเชื่อมต่อทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศทั้งในภูมิภาค
และในโลก

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

โครงสร้างเศรษฐกิจโลกเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ในอีก ๕ ปีข้างหน้า ภูมิภาคเอเชียจะมีการ
เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงที่สุด ผู้มีรายได้ปานกลางมากกว่าร้อยละ ๕๕ ในอนาคตจะอยู่ในเอเชีย มีการ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคอันเนื่องมาจากการขยายตัวของชนชั้นกลาง และมีการเปลี่ยนแปลงของ
ประชากรในอีก ๕ ปีข้างหน้าอาจส่งผลให้มีการไหลออกของประชากรแรงงานจากเอเชียได้ไปเอเชีย
ตะวันออกเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการค้ามีการเชื่อมโยงเป็นกลุ่มความร่วมมือย่อยต่างๆ
หลากหลายและแตกต่างกันมากขึ้น การย้ายฐานธุรกิจเข้ามาในเอเชียเพิ่มมากขึ้นและไร้พรมแดน
ดังนั้นประเทศไทยจึงควรมีระบบการบริหารทางเศรษฐกิจที่สามารถเชื่อมต่อกับเศรษฐกิจในภูมิภาคและ
โลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เพื่อให้ประเทศไทยมีระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจที่สามารถเชื่อมต่อกับเศรษฐกิจในภูมิภาคและใน
โลกที่มีประสิทธิภาพ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่ ..... ส่วนที่

ขยายเรื่องการส่งเสริมสัมพันธไมตรีและความร่วมมือกับนานาประเทศ โดยเฉพาะเพื่อให้เกิดความ
สะดวกในการส่งเสริมการค้าการลงทุน และบรรจุเรื่องการทำสัญญาระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความ
สะดวกต่อการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยในภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และประเด็นอื่นด้านเศรษฐกิจ
ในคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจการเงิน การคลัง สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐต้องพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินยุทธศาสตร์เศรษฐกิจของประเทศไทยภายใต้การเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคและในโลก

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในอนาคตจะสร้างให้เกิดกรอบความร่วมมือใหม่ๆ รวมทั้งข้อตกลงระหว่างประเทศจำนวนมาก ประเทศไทยจึงต้องสร้างระบบกฎหมายที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพื่อให้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการทำธุรกิจของประเทศไทยกับภูมิภาคและโลกได้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

จัดทำระบบกฎหมายเพื่อให้ประเทศไทยได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาค

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่ ..... ส่วนที่

ขยายเรื่องการส่งเสริมสัมพันธไมตรีและความร่วมมือกับนานาประเทศ โดยเฉพาะเพื่อให้เกิดความสะดวกในการส่งเสริมการค้าการลงทุน และบรรจุเรื่องการทำสัญญาระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยในภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูประบบการเงิน และสถาบันการเงิน

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๑)

ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายทางการเงิน

ในการกำหนดนโยบายการเงินดังกล่าวให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและ
การเมือง

ในการนี้ ต้องกำหนดกรอบการบริหารที่สามารถชี้แจงและตรวจสอบได้ และต้องมีความรับผิดชอบ
ต่อสังคมอย่างชัดเจน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

การกำหนดนโยบายการเงินของประเทศเป็นหัวใจสำคัญของการรักษาเสถียรภาพทางการเงิน ไม่มีภาวะเงินเฟ้อ
อย่างรุนแรง และมีเครื่องมือในการกระตุ้นการใช้จ่ายเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เหมาะสม
ช่วยส่งเสริมความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ แต่การกำหนดนโยบายการเงินเพื่อให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ดังกล่าวจะต้องเป็นไปโดยอิสระ ปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง มีความโปร่งใส แต่ขณะเดียวกัน
จะต้องสามารถตรวจสอบได้ และมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างชัดเจน (มี Accountability)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

หน่วยงานที่กำหนดนโยบายการเงินคือธนาคารแห่งประเทศไทย ต้องเป็นอิสระจากการแทรกแซง
โดยฝ่ายบริหาร แต่ต้องมีความรับผิดชอบต่อความล้มเหลวของนโยบาย ผู้บริหารนโยบายสามารถถูกปลดได้
ด้วยกลไกที่ปราศจากการแทรกแซงโดยฝ่ายบริหาร โดยการกำหนดเป้าหมายและระบบการบริหารจัดการ
ที่ชัดเจน เมื่อการบริหารจัดการนั้นประสบความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถปลดผู้บริหารได้

๔. เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูประบบการเงิน และสถาบันการเงิน

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๒)

รัฐต้องจัดให้มีการกำกับดูแลระบบสถาบันการเงินที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ และอยู่บนพื้นฐานที่ทัดเทียมกัน เพื่อให้สถาบันการเงินมีความมั่นคง มีการแข่งขันกันเองอย่างเหมาะสม สามารถแข่งขันได้ในภูมิภาค ตลอดจนให้บริการแก่ประชาชนและภาคธุรกิจโดยทั่วถึงและเป็นธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ระบบสถาบันการเงินเป็นสื่อกลางในการระดมเงิน และจัดสรรเงินเพื่อการลงทุนในการผลิตสินค้าและบริการ และส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หากสถาบันการเงินนำเงินไปลงทุนโดยไม่ระมัดระวัง ก็จะทำให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ และบ่อนทำลายความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน ดังนั้นจึงต้องมีระบบการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส โดยไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกลไกตลาด มีการให้บริการทางการเงินอื่น ๆ แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง (Inclusive) และเป็นธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ระบบสถาบันการเงินมีหน้าที่ในการให้บริการอย่างหลากหลายแก่ประชาชนและภาคธุรกิจ การให้บริการเหล่านี้จะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อรักษาความมั่นคงของสถาบันการเงิน และสามารถให้บริการแก่ประชาชนและภาคธุรกิจทุกระดับอย่างทั่วถึง ดังนั้น รัฐจะต้องมีระบบการกำกับดูแลอย่างโปร่งใสโดยไม่ขัดต่อการดำเนินงานของกลไกตลาดและจะต้องส่งเสริมให้มีการแข่งขันอย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ในระยะปานกลางจะต้องทำให้ระบบสถาบันการเงินของไทยเป็นผู้นำ และประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาค

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูประบบการเงิน และสถาบันการเงิน

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๓)

รัฐควรส่งเสริมสนับสนุนระบบการออมเพื่อการชราภาพ และจัดให้มีสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนโดยรวม โดยไม่เป็นภาระเกินสมควรแก่ฐานะการคลังของประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยไม่มีการส่งเสริมเงินออมระยะยาวเพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณอายุ ดังนั้น จึงควรสร้างสิ่งจูงใจการออมระยะยาว มีระบบการออมระยะยาวภาคบังคับ เช่น การจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาคบังคับ สนับสนุนให้มีผลิตภัณฑ์ประกันชีวิต และผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่สร้างความมั่นคงในชีวิต จัดให้มีระบบสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้มีรายได้น้อยโดยไม่เป็นภาระทางการคลัง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

โครงสร้างประชากรของประเทศไทยจะเปลี่ยนเป็นสังคมผู้สูงอายุในระยะ ๒๐ ปีข้างหน้า หากไม่มีมาตรการส่งเสริมให้มีการออมระยะยาวผู้สูงอายุจะได้รับความเดือดร้อนมาก รัฐเองก็ไม่สามารถรับภาระในการให้ความช่วยเหลือได้ จึงต้องผลักดันให้มีมาตรการต่าง ๆ ทั้งจูงใจและบังคับ และมีมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยตามความเหมาะสม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูประบบการเงิน และสถาบันการเงิน

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๔)

รัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางการเงิน มีนิสัยในการออม มีความเข้าใจเกี่ยวกับบริการ และผลิตภัณฑ์ทางการเงิน และมีวินัยทางการเงิน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

กำหนดให้มีแผนงานให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนทุกระดับ โดยเฉพาะการบ่มเพาะนิสัยในการออม การเห็นคุณค่าของเงิน และมีความเข้าใจเกี่ยวกับบริการและผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ส่งเสริมการออม มีจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของลูกหนี้ มีความรับผิดชอบและมีวินัยทางการเงิน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ประชาชนโดยทั่วไปยังขาดความรู้ทางการเงินจึงไม่สามารถบริหารการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการใช้จ่ายเกินตัว มีหนี้สินสูง และขาดความมั่นคงในชีวิต ดังนั้น รัฐจึงต้องกำหนดให้สถาบันการเงินมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนทุกระดับ ให้รู้จักคุณค่าของเงิน บ่มเพาะนิสัยในการออม สามารถวางแผนการใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะ และมีจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของลูกหนี้ ความรู้ที่ถูกต้องทางการเงินจะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

คณะอนุกรรมการปฏิรูปตลาดทุน ในคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง
๙ ธันวาคม ๒๕๕๗

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปตลาดทุน สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมและจัดอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้ตลาดทุนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งด้านการเข้าถึงแหล่งทุนของกิจการทุกขนาดอย่างมีธรรมาภิบาล และเป็นช่องทางในการออมและลงทุนของภาคประชาชนกับภาคครัวเรือน เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระดับสากล

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ตลาดทุนมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยเป็นแหล่งระดมทุนหลักของภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและก่อให้เกิดการจ้างงาน ตลอดจนเป็นช่องทางในการออมและการลงทุนที่สำคัญของประชาชน ดังนั้น ภาครัฐจำเป็นต้องเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งและประสิทธิภาพของตลาดทุนไทย โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินของระบบตลาดทุนไทยให้เป็น Financial Transaction Center ที่เชื่อมโยงได้กับระบบตลาดทุนทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ซึ่งจะทำให้ตลาดทุนไทยเป็นอีกหนึ่งเสาหลักที่สำคัญนอกเหนือจากระบบธนาคารพาณิชย์ที่ช่วยสร้างความสมดุลในระบบการเงินไทย รวมถึงเอื้อประโยชน์ในภาคส่วนต่างๆ ของสังคม อาทิ ผู้ประกอบการขนาดเล็กและกลาง และภาคเกษตร ในการเข้าถึงแหล่งทุน อันจะส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

คณะกรรมการปฏิรูปตลาดทุน ในคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง
๙ ธันวาคม ๒๕๕๗

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

รัฐมีหน้าที่ผลักดันให้ตลาดทุนเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

- (1) ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจในตลาดทุนยังมีอุปสรรคต่าง ๆ เช่น อุปสรรคด้านกฎหมายและภาษีที่มีความล้าสมัย
- (2) ปัจจุบันธุรกิจขนาดเล็กยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในตลาดทุน
- (3) ปัจจุบันประชาชนจำนวนมากยังไม่ได้ใช้ตลาดทุนเป็นช่องทางในการออมเงินและลงทุนที่มีประสิทธิภาพ
- (4) ปัจจุบันตลาดทุนไทยยังต้องพัฒนาให้แข่งขันได้ในระดับสากล โดยเฉพาะเป้าหมายในระยะเร่งด่วนคือการเป็นศูนย์กลางของประเทศเพื่อนบ้านอย่าง ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
 ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปตลาดทุน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนทุกระดับมีความรู้ทางการเงินและต้องปลูกฝังให้ประชาชนมีความสามารถในการบริหารการเงินของครัวเรือนได้อย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน โดยจัดให้มีหน่วยงานอิสระรับผิดชอบในเรื่องนี้

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่น่าเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

รัฐบาลมีหน้าที่จัดการให้ประชาชนทุกระดับมีความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) อย่างทั่วถึงและต้องปลูกฝังให้ประชาชนมีความสามารถในการบริหารการเงินของครัวเรือนได้อย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นในระยะยาวอย่างยั่งยืน โดยขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการเงิน แหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ และสามารถเก็บออมได้อย่างพอเพียงต่อการใช้จ่าย ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความยากจนและหนี้ภาคครัวเรือน นำมาซึ่งความมั่นคงทางการเงินของครอบครัว สังคม และระบบเศรษฐกิจโดยรวม ยิ่งไปกว่านั้น การที่ประชาชนมีความรู้ทางการเงินที่ดี จะช่วยให้ประชาชนสามารถบริหารเงินออมที่สร้างผลตอบแทนการลงทุนที่เพียงพอต่อการดำรงชีพหลังเกษียณอย่างมีคุณภาพ อีกทั้งเป็นการช่วยลดภาระงบประมาณภาครัฐระยะยาวในด้านต่างๆ เช่น งบประมาณด้านการบริการสาธารณสุข ด้านการศึกษา หรือการก่อหนี้สาธารณะ เป็นต้น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ในปัจจุบันประเทศไทยมีหลายองค์กรที่จัดทำโครงการให้ความรู้ทางการเงิน โดยเนื้อหาของโครงการความรู้มักเกี่ยวข้องกับพันธกิจหลักขององค์กรนั้น ๆ ทำให้เนื้อหาสาระของกรให้ความรู้ทางการเงินยังไม่ครอบคลุมและอาจไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในทุกีระดับชั้น นอกจากนี้ การประสานงานระหว่างหน่วยงานให้ความรู้ไม่มีความสอดคล้องกัน ส่งผลให้ประชาชนไม่ได้รับความรู้ทางการเงินอย่างเพียงพอ ไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินและแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพได้

ดังนั้น การให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนจึงเป็นกระบวนการที่ต้องได้รับความร่วมมือกันอย่างจริงจังจากทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การจัดทำโครงการให้ความรู้ทางการเงินมีลักษณะเป็นองค์รวม จึงจำเป็นต้องมีการการบูรณาการในทุกภาคส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน และรัฐบาลควรยกระดับให้เป็นวาระแห่งชาติ “นโยบายการให้ความรู้ด้านการเงินแห่งชาติ” (National Financial Literacy Policy) และวาง กลยุทธ์ระดับประเทศเรื่องการให้ความรู้ทางการเงิน (National Strategy for Financial Literacy) เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถดำเนินกิจกรรมของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศที่ดีขึ้น

อนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น รัฐพึงจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อเป็นศูนย์กลางในการกำหนดนโยบายและแนวทางการให้ความรู้ทางการเงินในระดับครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนไทยมีวินัยในการออม นำมาซึ่งความยั่งยืนทางการเงินของระบบเศรษฐกิจและสังคม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปตลาดทุน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดให้มีระบบบำนาญถ้วนหน้าของประชาชน โดยต้องคำนึงถึงความเพียงพอในการยังชีพหลังเกษียณ และไม่เป็นภาระทางการคลังของรัฐ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ทั้งนี้ต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางเพื่อเป็น ศูนย์กลางในการกำหนดนโยบายและกำกับดูแล

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความ กระชับ, เข้าใจง่าย)

ประเทศไทยกำลังจะก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในอีกประมาณ ๑๐ ปีข้างหน้า แต่ยังไม่สามารถสร้างความมั่นคงทางการเงินหลังเกษียณอายุให้คนไทยโดยรวมได้ เนื่องจากระบบการออมเพื่อการเกษียณอายุ ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมแรงงานทั่วประเทศ อีกทั้ง ระดับเงินออมที่มีในระบบยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ และภาครัฐมีงบประมาณจำกัดในการสนับสนุนให้ระบบเงินออมดังกล่าวมีความยั่งยืน ดังนั้น เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนมีวินัยการออมและตระหนักรู้ถึงหน้าที่ของตนเองในการสร้างความมั่นคงทางการเงิน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีหลังเกษียณอายุ และเพื่อลดภาระของภาครัฐในการจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแล ยิ่งไปกว่านั้น ระบบการออมเพื่อการเกษียณอายุในปัจจุบันยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหลายหน่วยงาน และขาดองค์กรกลางที่ทำหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์การออมเพื่อการเกษียณอายุอย่างเป็นองค์รวม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

- จัดให้มีองค์กรเฉพาะ (Single Pension Regulator) ที่มีหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์การออมเพื่อการเกษียณอายุในระดับประเทศ โดยมีหน้าที่วางแผนและกำหนดนโยบายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนติดตามและปรับปรุงแผนงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเป็นพลวัต

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ชุดที่ ๔
 คณะอนุกรรมการปฏิรูปตลาดทุน ในคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง
 ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
 ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปตลาดทุน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจ ทั้งในแง่ความจำเป็นในการดำรงอยู่
 ความมีประสิทธิภาพ การแข่งขันอย่างเป็นธรรมกับภาคธุรกิจ การกำหนดเป้าหมายการดำเนินการที่ชัดเจน
 และการยกระดับธรรมาภิบาลให้เทียบเท่าสากล โดยให้แยกหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจราย
 สาขาและหน่วยงาน ซึ่งทำหน้าที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจแทนประชาชนอย่างชัดเจน ในการนี้ ให้รัฐจัดตั้ง
 องค์กรซึ่งทำหน้าที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจแทนประชาชนที่มีความเป็นอิสระ ซึ่งต้องรับผิดชอบในการ
 ดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความ
 กระชับ, เข้าใจง่าย)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ปัจจุบันรัฐยังขาดความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการคงไว้ซึ่งรัฐวิสาหกิจ ในขณะเดียวกัน รัฐวิสาหกิจหลายแห่งมีการสร้างภาระต่อฐานะทางเงินและทางคลังของประเทศด้วยการบริหารจัดการอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และไม่มีเหตุผลอันสมควร อีกทั้งยังมีการแข่งขันกับการดำเนินงานของภาคเอกชนอย่างไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ องค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจในปัจจุบันยังขาดความเป็นอิสระและขาดความเข้มแข็งในการป้องกันมิให้รัฐวิสาหกิจตกเป็นเครื่องมือของการหาประโยชน์ โดยมีขอบทั้งทางตรงและทางอ้อมของนักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องจัดตั้งหน่วยงานอิสระเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว

เนื่องจากรัฐวิสาหกิจเปรียบเสมือนบริษัทที่ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ดังนั้น จึงต้องจัดตั้งองค์กรอิสระที่จะเปรียบเสมือนเจ้าของเพื่อทำหน้าที่แต่งตั้งกรรมการ และกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสให้สาธารณชนรับทราบและสามารถติดตามตรวจสอบได้

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๕ การคลังและงบประมาณของรัฐ

แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปการคลัง การงบประมาณ และภาษีอากร

---

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๕)

รัฐพึงจัดระบบภาษีเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับชาติและระดับท้องถิ่น และดำเนินการให้ภาษีท้องถิ่นมีรายได้มากพอสมควรแก่การใช้จ่ายของท้องถิ่น และให้มีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

หลักการสำคัญในการจัดระบบภาษี เพื่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นควรให้ประชาชนเข้าถึงอำนาจรัฐได้มากขึ้น เพื่อการกำกับดูแล

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็วและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๕... การคลังและการงบประมาณของรัฐ ส่วนที่.....-.....

**แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปการคลัง การงบประมาณ และภาษีอากร**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๖)

แผนการจัดการรายรับ และแผนการใช้จ่ายของภาครัฐให้จัดทำเป็นพระราชบัญญัติ เรียกว่าพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา โดยให้เสนอหลักเกณฑ์ ขั้นตอน กำหนดเวลา วิธีการ ขอบเขตและเงื่อนไขที่สมควรใช้ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ การพิจารณาพระราชบัญญัติและการให้ความเห็นชอบพระราชบัญญัติ ให้กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และแผนการหารายรับ รายจ่ายและแผนหารายได้ชำระหนี้เงินกู้ ซึ่งรัฐบาลต้องแถลงต่อรัฐสภาว่า แหล่งที่มาของการกู้เงิน รวมถึงการกำหนดแผนในการจัดการรายได้ในรูปแบบของภาษีเพื่อนำมาชำระหนี้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาหนี้สะสมของรัฐบาลชุดต่อไป เว้นแต่กรณีจำเป็นเร่งด่วน อาจดำเนินการไปพลางก่อนได้ แต่ต้องแจ้งขออนุมัติจากรัฐสภา

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

แม้การนำเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี กฎหมายจะกำหนดให้ต้องแสดงรายละเอียด จำแนกตามวัตถุประสงค์ กิจกรรม แผนงาน โครงการในแต่ละรายการของการใช้จ่าย แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักให้ความสำคัญกับงบประมาณรายจ่ายมากกว่ารายรับ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เรื่องรายได้และระบบงบประมาณ ควรมีการเสนองบประมาณแบบ ๒ ขา เนื่องจากเดิมเป็นระบบงบประมาณขาเดียว และควรให้อำนาจรัฐสภาสามารถดูการจัดเก็บภาษีทุกประเภท เพื่อการจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๕ การคลังและการงบประมาณของรัฐ ส่วนที่.....

แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปการคลัง การงบประมาณ และภาษีอากร

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๗)

การใช้จ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้อีกเฉพาะที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายว่าด้วยการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนรัฐบาลจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ในระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม คณะรัฐมนตรีมีอำนาจโอนหรือนำรายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดไปใช้ในรายการที่แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ทันที เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะสงครามและให้รายงานรัฐสภาทราบโดยเร็ว

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

การใช้จ่ายเงินแผ่นดินต้องมีการอนุญาตให้รัฐบาลใช้จ่ายไปก่อน ในกรณีเร่งด่วนจำเป็น แต่ต้องรายงานให้รัฐสภาทราบโดยเร็ว

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เพื่อให้รัฐบาลแสดงถึงความรับผิดชอบและความโปร่งใสของการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินที่มาจากเงินภาษีอากรและการกอบนี้สาธารณะต่อประชาชนโดยผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๕ วรรคที่ ๕ วรรคต้นและวรรคจบประมาณของรัฐ ส่วนที่.....

แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปการคลัง การงบประมาณ และภาษีอากร

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๘)

สำหรับเงินรายได้ของหน่วยงานของรัฐใดที่ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ให้หน่วยงานนั้นทำรายงานการรับและการใช้จ่ายเงินดังกล่าว เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปี และให้คณะรัฐมนตรีทำรายงานเสนอต่อรัฐสภาต่อไป

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๑) นักการเมืองและพรรคการเมืองควรถูกจำกัดโดยรัฐธรรมนูญไม่ให้ใช้นโยบายการใช้จ่ายของภาครัฐ (โดยเฉพาะนโยบายประชานิยม) ในการหาเสียงเพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง และเมื่อนำมาใช้เป็นนโยบายรัฐบาลจะนำไปสู่ความเสียหายทางเศรษฐกิจอันเกิดจากภาวะการคลังและหนี้สาธารณะที่สูงเกินไป รวมทั้ง เป็นช่องทางให้นักการเมืองที่มีอำนาจรัฐมีพฤติกรรมทุจริตเพื่อตักตวงเงินเข้ากระเป๋าตนเอง กระเป๋าพวกพ้อง และเป็น “กองทุน” เพื่อใช้ในการซื้อเสียงในการเลือกตั้งรอบต่อไป

๒) รายได้บางประเภทที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ต้องให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ทำรายงานชี้แจงเกี่ยวกับรายรับและรายจ่าย เพื่อให้สามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าว

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เพื่อให้รัฐบาลแสดงถึงความรับผิดชอบและความโปร่งใสของการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินที่มาจากเงินภาษีอากรและการก่อหนี้สาธารณะต่อประชาชนโดยผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๕... การคลังและการงบประมาณของรัฐ ส่วนที่.....

แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปการคลัง การงบประมาณ และภาษีอากร

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๙)

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเพื่อกำหนดความหมายของ “หนี้สาธารณะ” การกำหนดเพดานหนี้สาธารณะ และกำหนดตัวชี้วัดเพดานหนี้สาธารณะ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๑) เนื่องจากหนี้ภาครัฐมีทั้งหนี้ที่อยู่ในงบประมาณ หนี้นอกงบประมาณ เช่น หนี้ขององค์กรรัฐวิสาหกิจ กองทุนหมุนเวียนต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ดังนั้น จึงควรกำหนดอัตราเพดานหนี้ภาครัฐไว้ เพื่อป้องกันและรักษาวินัยทางการคลังของรัฐไม่ให้มีการใช้จ่ายเงินมากเกินไป อันเป็นการก่อหนี้ผูกพันให้กับประเทศในระยะยาว

๒) นักการเมืองและพรรคการเมืองควรถูกจำกัดโดยรัฐธรรมนูญไม่ให้ใช้นโยบายการใช้จ่ายของภาครัฐ (โดยเฉพาะนโยบายประชานิยม) ในการหาเสียงเพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง และเมื่อนำมาใช้เป็นนโยบายรัฐบาลจะนำไปสู่ความเสียหายทางเศรษฐกิจอันเกิดจากภาวะการคลังและหนี้สาธารณะที่สูงเกินไป รวมทั้งเป็นช่องทางให้นักการเมืองที่มีอำนาจรัฐมีพฤติกรรมทุจริตเพื่อตักตวงเงินเข้ากระเป๋าตนเอง กระเป๋าพวกพ้อง และเป็น “กองทุน” เพื่อใช้ในการซื้อเสียงในการเลือกตั้งรอบต่อไป

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เพื่อให้รัฐบาลแสดงถึงความรับผิดชอบและความโปร่งใสของการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินที่มาจากเงินภาษีอากรและการก่อหนี้สาธารณะต่อประชาชนโดยผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๕... การคลังและการงบประมาณของรัฐ ส่วนที่.....

แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคลัง การงบประมาณ และภาษีอากร

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๓)

รัฐจะต้องจัดให้มีการจัดตั้ง “องค์กรอิสระ” ที่เรียกว่า คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังและภาษีอากรแห่งชาติที่ประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ ประชาชนและภาควิชาการ เพื่อทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ เสนอแนะ นโยบายการเงิน การคลัง ภาษีอากร และกำหนดมาตรการคุ้มครองสิทธิและคุ้มครองสิทธิของผู้เสียภาษี พร้อมเสนอแนะต่อคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เพื่อเสนอเป็นกฎหมายต่อรัฐบาลหรือรัฐสภา

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

เพื่อให้คณะกรรมการนี้ทำหน้าที่กำกับดูแลนโยบายการเงินการคลัง งบประมาณและภาษีอากรและคุ้มครองสิทธิผู้เสียภาษีให้เป็นไปตามกฎหมาย

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ให้มีองค์กรอิสระเพื่อกำหนดนโยบายระบบการเงิน การคลังและภาษีอากรของประเทศ และคุ้มครองสิทธิผู้เสียภาษีอากร มีระบบที่สุจริตและเป็นธรรม มีกลไกป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

....(องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญและองค์กรตามที่รัฐธรรมนูญ ส่วนที่.....-.....

**แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปการคลัง การงบประมาณ และภาษีอากร**

---

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๔)

รัฐพึงจัดตั้งสำนักงบประมาณแห่งรัฐสภา (Parliamentary Budget office หรือ PBO) เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์การจัดทำงบประมาณภาครัฐ โดยมีหน้าที่ดังนี้

- 1) ทำหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์การจัดทำงบประมาณภาครัฐ และการติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณโดยหน่วยงานของรัฐ
- 2) วิเคราะห์/ประเมินด้วยว่านโยบายเกี่ยวกับการใช้จ่ายของภาครัฐที่เสนอโดยนักการเมือง/พรรคการเมืองต่าง ๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจะมีผลต่อหนี้สาธารณะอย่างไร

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

การจัดตั้งหน่วยงานสำนักวิเคราะห์งบประมาณทำหน้าที่คล้ายสำนักงานวิเคราะห์การงบประมาณแห่งชาติ (Parliamentary Budget Office หรือ PBO) ที่เป็นอิสระมีหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์การจัดทำงบประมาณของภาครัฐ การติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณโดยหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการรวบรวมและคำนวณหนี้สาธารณะเพื่อรายงานการเปลี่ยนแปลงหนี้เทียบกับ GDP เพื่อให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้รู้ว่าหนี้สาธารณะมีแนวโน้มจะเพิ่มระดับที่เกินเพดานตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญหรือไม่อย่างไร หน่วยงานนี้ควรมีบทบาทในการเสนอแนะแนวทางการจัดทำงบประมาณ และวิเคราะห์/ประเมินด้วยว่า นโยบายเกี่ยวกับการใช้จ่ายของภาครัฐที่เสนอโดยนักการเมือง/พรรคการเมืองต่าง ๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น จะมีผลต่อหนี้สาธารณะอย่างไร และมีแนวโน้มจะทำให้ระดับหนี้เกินเพดานหรือไม่

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ให้มีองค์กรอิสระเพื่อกำหนดนโยบายระบบการเงิน การคลังและภาษีอากรของประเทศ มีระบบที่สุจริตและเป็นธรรม มีกลไกป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓๓ หมวดที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

....(องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญและองค์กรตามที่รัฐธรรมนูญ ส่วนที่.....-.....)

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปด้านความเหลื่อมล้ำเศรษฐกิจ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๑)

รัฐต้องจัดตั้งให้มีหน่วยงานกลาง รับผิดชอบการแก้ไขปัญหาความยากจนและปัญหาความเหลื่อมล้ำภายในประเทศอย่างบูรณาการ มีอำนาจ กำหนดยุทธศาสตร์ กรอบนโยบาย เป้าหมายระดับความยากจน และระดับความเหลื่อมล้ำของประชาชนที่ชัดเจน ตลอดจนรับผิดชอบในการประสานงานและประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐ เพื่อดำเนินการลดปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

เพื่อให้การต่อสู้กับปัญหาความเหลื่อมล้ำบรรลุผล จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชาชน เป็นปัญหาสำคัญที่สุดของประเทศ ที่หากไม่ได้รับการแก้ไขตั้งแต่วันนี้ จะกลายเป็นปัญหาสำคัญที่สร้างความแตกแยกในประเทศในช่วงต่อไป ทั้งนี้ เมื่อปี ๒๕๕๔ รายได้เฉลี่ยของกลุ่มครัวเรือนที่รวยสุด ๑๐% แรกต่างจากกลุ่มครัวเรือนที่จนสุด ๑๐% แรก อยู่ที่ ๒๕.๑ เท่า
- (๒) การแก้ไขปัญหาของภาครัฐในช่วงที่ผ่านมา ยังไม่มีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบดูแล ยังไม่มีการกำหนดเป้าหมายระดับความเหลื่อมล้ำของรายได้ที่ชัดเจนเพื่อดำเนินการลดปัญหาดังกล่าว ยังขาดการติดตามความคืบหน้าและประเมินผลโดยตรง ทำให้ปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำไม่ได้รับการแก้ไขอย่างบูรณาการ และทำให้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร จึงกระจายไปในโครงการต่าง ๆ ที่ไม่สอดคล้องกัน ด้วยเหตุนี้ ปัญหาการกระจายรายได้โดยรวมของไทย จึงไม่ได้ปรับตัวดีขึ้น ใน ๓๐ ปีที่ผ่านมา
- (๓) จากประสบการณ์ในประเทศต่าง ๆ เช่น สหรัฐ อังกฤษ สิงคโปร์ พบว่า หากรัฐบาลขาดความใส่ใจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้สามารถทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นได้ แม้เศรษฐกิจจะมีความก้าวหน้าในการพัฒนา มีรายได้ในระดับที่ดีแล้วก็ตาม ดังนั้น จึงควรยกการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำเป็นวาระแห่งชาติ และจัดตั้งให้มีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาโดยตรง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปด้านความเหลื่อมล้ำเศรษฐกิจ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๒)

รัฐต้องดำเนินการเพื่อสร้างความเท่าเทียมกันในเชิงโอกาส ให้กับประชากรในกลุ่มต่าง ๆ ทั้งในเมืองและในชนบท ทั้งในด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ การเข้าถึงบริการทางการเงินพื้นฐาน อาทิ ผ่านกองทุนการออมชุมชน สหกรณ์ชุมชน และระบบธนาคาร ตลอดจนเข้าถึงสาธารณูปโภคสำคัญด้านต่าง ๆ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

หลักการสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ คือ ความเท่าเทียมกันในเชิงโอกาส ที่เมื่อเกิดมาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นลูกคนจนหรือคนรวย ต้องมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการศึกษา เข้าถึงบริการทางการเงินพื้นฐาน ตลอดจนเข้าถึงสาธารณูปโภคสำคัญด้านต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมของรุ่นพ่อแม่ ส่งต่อไปยังรุ่นลูก

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ต้องมุ่งไปยังสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในระบบ คือ ความไม่เท่าเทียมกันในเชิงโอกาส
- (๒) จากประสบการณ์ของไทย และในต่างประเทศ พบว่า ลูกคนจนมักจะสืบทอดความจนของพ่อแม่ และส่งต่อความยากจนไปยังรุ่นต่อไป ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะรัฐไม่ได้ให้โอกาสที่เท่าเทียมกับเด็กเหล่านั้น ในการพัฒนาตนเอง และในการทำมาหากิน ทำให้เมื่อเติบโตขึ้นมา มีข้อจำกัดในการแสวงหาอาชีพ ทำให้ลูกกลายมาเป็นปัญหาความเหลื่อมล้ำในเชิงรายได้ในระบบ
- (๓) เมื่อมองเผิน ๆ ดูเหมือนว่า ในปัจจุบัน เด็กไทยสามารถเข้ารับการศึกษาย่างเท่าเทียมกันทั่วประเทศ จากการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาฟรี ๑๒ ปี แต่ในความเป็นจริง การศึกษาที่เด็กไทยได้รับนั้น มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะในชนบทห่างไกล ทำให้เด็กในชนบท เมื่อจบการศึกษาแล้ว ไม่มีความรู้ที่เพียงพอในการศึกษาต่อ ไม่สามารถเข้าทำงานที่ดีได้ ส่วนการเข้าถึงบริการทางการเงินพื้นฐาน และสาธารณูปโภคสำคัญต่าง ๆ ประชาชนในชนบทก็ประสบปัญหา

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปด้านความเหลื่อมล้ำเศรษฐกิจ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๓)

รัฐต้องดำเนินการให้ ผู้ที่ยากจนกว่า (ทั้งในเชิงพื้นที่ และในเชิงกลุ่ม) ได้รับการดูแล ได้รับการจัดสรรงบประมาณพัฒนาพิเศษ เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ตามความเหมาะสม เพื่อช่วยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาการศึกษาด้านอาชีพ ช่วยให้เข้าถึงแหล่งทุน สร้างให้เกิดชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อช่วยยกระดับฐานะของคนเหล่านั้นในระยะยาวให้ทัดเทียมกับประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

หลักการสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ คือ ผู้ที่มีน้อยต้องได้รับการดูแลที่มาก โดยผู้ที่มีรายได้ น้อยกว่าควรได้รับการดูแลจากภาครัฐที่มากกว่า สร้างชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อช่วยให้เขาเหล่านั้น สามารถออกจากปัญหาความยากจน สามารถพัฒนาตนเองขึ้นมา ให้ทัดเทียมกับประชากรส่วนใหญ่ของประเทศในที่สุด

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ต้องมุ่งไปยังประชากรกลุ่มที่ประสบปัญหาในการยกระดับตนเอง โดยเฉพาะกลุ่มที่ประสบปัญหาความยากจนอย่างต่อเนื่อง และไม่สามารถก้าวพ้นกับดักของความยากจนได้
- (๒) จากประสบการณ์ของไทย พบว่า ปัญหาความยากจนจะกระจุกตัวอยู่ในเฉพาะบางพื้นที่ บางจังหวัด (เช่น จังหวัดในภาคอีสาน ภาคเหนือ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้) และในบางกลุ่ม (เช่น กลุ่มวิสาหกิจขนาดจิ๋ว ขนาดย่อย กลุ่มคนจนเมือง กลุ่มคนในสลัม กลุ่มชาติพันธุ์) ทำให้รัฐสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ โดยการมุ่งเน้นไปยังพื้นที่และกลุ่มดังกล่าวโดยตรง โดยมีมาตรการดูแล และจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้กับกลุ่มดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถมุ่งเน้นไปยังการให้การศึกษา การสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน การช่วยให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน เป็นต้น

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปด้านความเหลื่อมล้ำเศรษฐกิจ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๔)

รัฐต้องดำเนินการเพื่อปฏิรูปภาคการเกษตร โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพภาคการเกษตร ช่วยให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงปัจจัยสำคัญทางการผลิต รวมถึงการปฏิรูปที่ดิน การพัฒนาแหล่งน้ำ การยกระดับสหกรณ์การเกษตร การแปรรูปสินค้าภาคการเกษตร ตลอดจนการพัฒนานวัตกรรมด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) ประเทศไทยมีประชากรในภาคการเกษตรประมาณ ๒๔ ล้านคน ซึ่งในจำนวนนี้มีเกษตรกรจำนวนมากที่ประสบปัญหาความยากจน ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐจึงต้องให้ความสำคัญกับการปฏิรูปภาคการเกษตร และดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเปลี่ยนให้ภาคการเกษตรเป็นจุดแข็งของประเทศ โดยต่อไปเมื่อประชากรโลกเพิ่มขึ้น อาหารจะเป็นสินค้าที่ตลาดโลกต้องการ
- (๒) หัวใจในการปฏิรูปภาคการเกษตร อยู่ที่การช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงทรัพยากรสำคัญในการเลี้ยงชีพ จึงต้องมีการปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน การพัฒนาแหล่งน้ำ และสนับสนุนให้เกิดการแปรรูปสินค้าด้านการเกษตร และการนำสินค้าเกษตรไปทำเป็นพลังงานทดแทน
- (๓) สำหรับในระยะยาว รัฐต้องสนับสนุนให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมในด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเชิงของพันธุพืช พันธุ์สัตว์ เทคโนโลยีการเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรไทยในเวทีโลก

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปด้านความเหลื่อมล้ำเศรษฐกิจ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๕)

รัฐต้องดำเนินการเพื่อเอื้อให้เกษตรกรโดยรวม สามารถเข้าถึงที่ดินเพื่อทำกิน และรักษาที่ดินทำกินไว้ได้ โดยใช้มาตรการต่าง ๆ ประสานกันอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์สูงสุดจากที่ดิน อาทิ การจัดตั้งธนาคารที่ดิน ภาษีที่ดิน และการออกโฉนดชุมชน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) ในปัจจุบัน เกษตรกรมักจะไม่สามารถรักษาที่ดินทำกินของตนเองไว้ได้ ทำให้เมื่อมีปัญหาในการผลิต ไม่ว่าจะจากความผันผวนของราคาพืชผลการเกษตร สภาพดินฟ้าอากาศ ท้ายสุดนำไปสู่การที่ต้องนำที่ดินที่มีไปสู่การจดจำนองและสูญเสียที่ดินในที่สุด นอกจากนี้ แม้ไทยจะเป็นประเทศอุดมสมบูรณ์ แต่ยังมีพื้นที่ดินจำนวนมากที่ไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ทั้งในเชิงพาณิชย์และการเกษตร จึงมีความจำเป็นที่รัฐจะต้องหามาตรการที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว
- (๒) หัวใจสำคัญในการนี้ อยู่ที่การพัฒนากรอบการปฏิรูปที่ดินที่มีอยู่ให้ดีขึ้น โดยนำภาษีที่ดินมาเริ่มใช้ในประเทศไทย เพื่อให้เจ้าของที่ดินที่รกร้างเปล่า พยายามนำที่ดินเหล่านั้นไปสู่การใช้งาน สร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้น ตลอดจนการจัดตั้งธนาคารที่ดิน โดยนำภาษีที่ดินที่เก็บได้ในแต่ละปี แบ่งมาเป็นเงินทุนในการดำเนินการรับจดจำนองที่ดินในราคาตลาด เพื่อช่วยเกษตรกรที่มีปัญหาในการผลิต สามารถทำการเกษตรต่อไปได้ระหว่างที่มีการจดจำนองที่ดินดังกล่าว และเพื่อไม่ให้เกษตรกรเหล่านั้นสูญเสียที่ดินทำกินในที่สุด
- (๓) สำหรับพื้นที่ที่มีการทับซ้อนกับพื้นที่ทางการ การออกโฉนดชุมชนจะช่วยให้ประชาชนสามารถอาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวได้อย่างถูกกฎหมาย มีพื้นที่ทำกินของตนเอง โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ของที่ดินดังกล่าว ซึ่งจะทำได้สามารถรักษาที่ดินไว้สำหรับชุมชนในระยะยาว

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปด้านความเหลื่อมล้ำเศรษฐกิจ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๖)

รัฐต้องดำเนินการจัดเก็บภาษีและดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเป็นธรรมโดยมีเป้าหมาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

หลักการสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ คือ ผู้มีมากต้องได้จากรัฐน้อย โดยผู้ที่มีมากต้องรับภาระภาษีตามควร โดยระบบภาษีต้องเป็นธรรม ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ที่มีมากสามารถช่วยตนเองเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ได้ดีอยู่แล้ว การจัดสรรสิทธิประโยชน์ของภาครัฐจึงไม่ต้องให้คนกลุ่มนี้มากนัก เพื่อนำทรัพยากรที่รัฐมีอยู่อย่างจำกัดไปช่วยในการยกระดับของกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำเป็นสำคัญ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

(๑) ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ รัฐมีทรัพยากรจำกัด จึงต้องพยายามลดสิทธิประโยชน์ที่ไม่จำเป็น ที่รัฐให้กับกลุ่มประชากรที่สามารถดูแลตนเองได้ดีอยู่แล้ว เช่น การสนับสนุนงบประมาณการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งที่ผู้ที่มีรายได้สูง สามารถที่จะส่งให้บุตรธิดาของตนเข้าสู่การศึกษาในระดับดังกล่าวได้อยู่แล้ว และการศึกษาดังกล่าวก็จะนำไปสู่รายได้ที่เพิ่มขึ้นต่อไป รวมไปถึงสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เช่น สิทธิการหักลดหย่อนภาษีสำหรับการลงทุนในกองทุนระยะยาว ที่เมื่อตลาดทุนพัฒนาได้ดีถึงระดับหนึ่งแล้ว ก็ควรจะมีการยกเลิกในที่สุด ทั้งนี้ เพื่อนำทรัพยากรดังกล่าวไปสู่การช่วยเหลือประชาชนที่มีรายได้ต่ำต่อไป

(๒) รัฐควรที่จะมีการปฏิรูประบบภาษีอากรเพื่อช่วยสร้างความสมดุลของการกระจายรายได้ในระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษีที่ดิน ภาษีมรดก และภาษีอื่น ๆ ตลอดจนการปิดช่องโหว่ในการหลีกเลี่ยงภาษีที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปด้านความเหลื่อมล้ำเศรษฐกิจ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๗)

รัฐต้องดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดการผูกขาดตัดตอน ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ในการทำธุรกิจต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม โดยในกรณีที่เป็นต้องมีการผูกขาด รัฐต้องกำกับดูแล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

หลักการสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ คือ การป้องกันไม่ให้เกิดการสะสมความมั่งคั่งที่เกินควร เนื่องจากสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของรายได้ มาจากการที่คนสองกลุ่มก้าวไปข้างหน้าได้ไม่เท่ากัน โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ยอดของปิรามิดของรายได้ คือ กลุ่มผู้ที่มีรายได้สูง ๑% แรก สามารถสะสมความมั่งคั่ง หนีบฉวยผลประโยชน์จากภาครัฐผ่านการได้รับสัมปทาน ตลอดจนการผูกขาดตัดตอนในการทำธุรกิจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) จากประสบการณ์ในไทยและในประเทศต่าง ๆ พบว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของรายได้ มาจากการที่คนสองกลุ่มก้าวไปข้างหน้าได้ไม่เท่ากัน โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ยอดของปิรามิดของรายได้ คือ กลุ่มผู้ที่มีรายได้สูง ๑% แรก สามารถสะสมความมั่งคั่ง หนีบฉวยผลประโยชน์จากภาครัฐผ่านการได้รับสัมปทาน ตลอดจนการผูกขาดตัดตอนในการทำธุรกิจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ จึงต้องแก้ที่เหตุ คือ การทบทวนกระบวนการให้และอายุของสัมปทานของรัฐ ตลอดจนการนำกฎหมายแข่งขันทางการค้ามาบังคับใช้จริง เพื่อลดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม
- (๒) ในช่วง ๓๐ ปีที่ผ่านมา กลุ่มคนรวย ๑% แรกของสหรัฐ มีส่วนแบ่งของรายได้เพิ่มขึ้นจากประมาณ ๑๐% เป็น ๒๓% ตามลำดับ ซึ่งปัญหานี้ ยังเป็นปัญหาที่พบได้ในประเทศอื่น ๆ เช่นกัน ซึ่งสำหรับไทยก็เช่นกัน มีการถือครองที่ดิน และการถือครองสินทรัพย์ต่าง ๆ ที่ไม่สมดุลกันมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งในระยะยาวอาจจะเป็นต้นเหตุของปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศระหว่างชนชั้น ดังนั้น รัฐจึงต้องให้ความสนใจและเอาใจจริงกับการป้องกันไม่ให้เกิดการสะสมความมั่งคั่งที่เกินควร โดยป้องกันไม่ให้เกิดการผูกขาดตัดตอน การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ตั้งแต่ววันนี้

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปด้านความเหลื่อมล้ำเศรษฐกิจ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๘)

รัฐต้องจัดให้มีระบบสวัสดิการขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน โดยดูแลให้เกิดการออมในประเทศ ให้ผู้สูงอายุมีรายได้ที่พอเพียงกับการเลี้ยงชีพ และดูแลให้ผู้ด้อยโอกาสสามารถดำรงชีพได้อย่างเหมาะสม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

หลักการสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ คือ ดูแลผู้ที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ โดยผ่านระบบสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม โดยเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ ไม่สามารถหารายได้ ตลอดจนผู้ด้อยโอกาส

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) ประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุในช่วง ๒๐ ปีข้างหน้า โดยมีผู้สูงอายุกว่า ๑๔ - ๑๕ ล้านคน ซึ่งในจำนวนนี้ ยังไม่ได้มีการออมที่พอเพียงในปัจจุบัน หากไม่ได้มีการแก้ไขในวันนี้ ต่อไปกลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้จะเป็นผู้ที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ และทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอีกครั้ง
- (๒) รัฐมีหน้าที่ดูแลกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทุกประเภท ให้สามารถดำรงชีพได้อย่างเหมาะสม
- (๓) สำหรับระบบสวัสดิการของประเทศนั้น ต้องระวางไม่ให้มีสิทธิประโยชน์ที่มากเกินไป หรือครอบคลุมมากเกินไป อาทิ กรณีโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ที่แม้กระทั่งผู้มีสินทรัพย์ มีรายได้สูง ก็สามารถเข้ามารับเงินดังกล่าว (จากบทบัญญัติ เรื่องของความเสมอภาค ในมาตราที่ ๓๐ ของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ในส่วนของฐานะทางเศรษฐกิจ) ซึ่งทำให้เกิดภาระต่อภาครัฐเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากเป็นเช่นนี้จะทำให้เกิดเป็นปัญหาความไม่ยั่งยืนทางการคลังในที่สุด เช่นที่เกิดขึ้นกับหลาย ๆ ประเทศ ในช่วงที่ผ่านมา ดังนั้นระบบสวัสดิการของไทยที่จะสร้างขึ้น ควรเป็นระบบสวัสดิการขั้นพื้นฐานตามความเหมาะสม ที่เน้นการทำงานร่วมกับระบบการให้แรงจูงใจกับประชาชนในการเก็บออม เพื่อดูแลตนเองในช่วงต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปด้านความเหลื่อมล้ำเศรษฐกิจ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (ประเด็นที่ ๙)

รัฐต้องสนับสนุนภาคเอกชนและประชาชน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศ
ด้วยการใช้มาตรการทางภาษีอากร และกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อจูงใจให้มีส่วนร่วม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

หลักการสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ คือ ทุกภาคส่วน และประชาชนต้องมีส่วนร่วม และช่วยกัน
ในการแก้ไขปัญหาของประเทศ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

(๑) ภาครัฐมีงบประมาณจำกัด คือประมาณ ๒๐% ของ GDP ซึ่งประมาณ ๘๐% เป็นรายจ่ายประจำ
ทำให้มีงบประมาณจำกัดในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง
ให้ภาคเอกชนซึ่งมีกำลังทุนทรัพย์ กำลังคน และกำลังความรู้ รวมถึงประชาชนโดยรวมมีส่วนร่วม
ในการแก้ไข โดยรัฐอาจให้แรงจูงใจอย่างเป็นระบบ ในเชิงการลดหย่อนภาษีอากร ตลอดจนกำหนด
กฎหมายเพิ่มเติม เพื่อให้ธุรกิจมีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนที่ตนเองทำธุรกิจอยู่ ซึ่งจะนำไปสู่สังคมที่
อยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร และสมดุลในระยะยาว

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

๗

คณะกรรมการการปฏิรูปการเกษตร

อุตสาหกรรม พาณิชย

การท่องเที่ยวและบริการ

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ประเด็นด้านแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
ปรัชญาเศรษฐกิจ		หมวด ๒ ภาค ๒ แนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ
๑	รัฐต้องยึดถือปรัชญาเศรษฐกิจสังคมนิยม เพื่อสิทธิความเสมอภาคและความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม	
๒	รัฐต้องยึดถือและดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้การดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐและประชาชนอยู่บนพื้นฐานความพอประมาณ สมเหตุสมผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และพึ่งพาตนเองได้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน	
วิสัยทัศน์		
๓	รัฐต้องกำหนดวิสัยทัศน์ระยะยาวของประเทศ เพื่อให้มีเป้าหมายการพัฒนาอย่างบูรณาการต่อเนื่องและผูกพัน โดยมุ่งทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขัน ประชาชนมีสมรรถนะ สังคมเอื้ออาทร แบ่งปันและเสมอภาค มีจริยธรรม ธรรมภิบาล เป็นสังคมแห่งสติปัญญาและคุณภาพ	
ทิศทางยุทธศาสตร์		
๔	รัฐต้องกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ของการดำเนินตามวิสัยทัศน์ให้แน่ชัดและผูกพันองค์การต่างๆ คือ การเป็นชาติการค้า นักลงทุน ผู้ค้าบริการ และเศรษฐกิจที่แข่งขันได้ ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ	
กลไกเพื่อความยืดหยุ่น		
๕	รัฐพึงกำหนดกลไกหลักเกณฑ์วิธีการเพื่อให้มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับยุทธศาสตร์ของประเทศให้เข้ากับภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต	
เศรษฐกิจภายใน		
๖	รัฐต้องสนับสนุนให้เอกชนมีสิทธิในการประกอบการบนพื้นฐานของการแข่งขันที่เป็นธรรม โดยรัฐไม่ทำการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์เพื่อประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า รัฐต้องสนับสนุนการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรมระหว่างภาคเอกชนกันเอง และระหว่างรัฐกับเอกชนหากรัฐดำเนินกิจการคล้ายคลึงกัน	
๗	รัฐสนับสนุนให้ใช้หลักนิติธรรม คุณธรรม จริยธรรม ธรรมภิบาล และขจัดการทุจริตประพฤติมิชอบในการประกอบกิจการทั้งภาครัฐและเอกชน	
๘	รัฐควมคุมให้มีการรักษาวินัยการเงิน การคลังและสนับสนุนเสถียรภาพและความมั่นคง การใช้จ่ายเงินแผ่นดินต้องเป็นไปตามกฎหมายวิธีการงบประมาณ ไม่บิดเบือนกลไกตลาด	
๙	รัฐมีหน้าที่ดำเนินการและสนับสนุนการดำเนินการของภาคเศรษฐกิจต่างๆ ในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะภาคการเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การลงทุน การบริการ โดยสนับสนุนการแปรรูป เพิ่มมูลค่า การปรับโครงสร้าง พัฒนาสมรรถนะและผลิตภาพด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทรัพย์สินทางปัญญาอย่างต่อเนื่อง	

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑๐	รัฐต้องสนับสนุนและใช้การฝึกกำลังของภาคส่วนต่างๆ เช่น วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม สหกรณ์ สถาบันเกษตรกร สมาคม สถาบันวิชาการ เพื่อให้มีกำลังความสามารถ พัฒนาตนเองและสร้างอำนาจต่อรอง	หมวด ๒ ภาค ๒ แนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ
๑๑	รัฐต้องพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนระบบโครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ ระบบขนส่งหลายรูปแบบทั้งภายในและระหว่างประเทศ	
๑๒	รัฐต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน	
เศรษฐกิจระหว่างประเทศ		
๑๓	รัฐต้องผลักดันนโยบายเศรษฐกิจเปิดและเสรีในเวทีต่างๆ ของโลก เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติ	
๑๔	รัฐต้องสนับสนุนและดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการค้าการลงทุนที่เปิดและเสรี เพื่อโอกาสและตลาด โดยมีกลไกในการคุ้มกันตนเองที่เป็นระบบมีประสิทธิภาพ และดำรงกองทุนการปรับตัวของอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบอย่างเพียงพอ	
๑๕	รัฐต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาและความมั่นคงและความเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งทุกรูปแบบของประเทศเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอาเซียน	
๑๖	รัฐต้องส่งเสริมพัฒนาผลักดันให้ธุรกิจเอกชนในระดับต่างๆ สามารถเชื่อมโยงเข้าหาโอกาสและมีบทบาทในเวทีเศรษฐกิจทั้งในระดับภูมิภาคและโลก	
๑๗	รัฐต้องส่งเสริมและผลักดันให้ไทยเป็นสังคมสองภาษา	

ประเด็นด้านการปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑	รัฐจะต้องจัดหา จัดรูป และบริหารจัดการที่ดินของรัฐและของเอกชนที่ไม่ใช่ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เกษตรกรและชุมชนมีที่ทำกิน ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด	หมวด ๔ ภาค ๑ การปฏิรูป เพื่อลด ความเหลื่อมล้ำ และสร้าง ความเป็นธรรม
๒	รัฐต้องจัดหาและจัดระบบสวัสดิการ การศึกษา สุขภาวะ การดำรงชีพอย่างสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ให้ประชาชนอย่างเป็นธรรม โดยประชาชนต้องพึ่งพาตนเองเป็นพื้นฐาน	
๓	รัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการ การดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์แห่งชาติภายในปี ๒๕๗๕ (๑๐๐ ปี การเปลี่ยนแปลงการปกครอง และ ๒๕๐ ปี รัตนโกสินทร์) โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยอาจกำหนดเป็นเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ให้ครัวเรือนกลุ่มที่มีรายได้น้อยที่สุด ๑๐% มีรายได้เฉลี่ย ๑ ล้านบาทต่อปี	
๔	รัฐต้องปฏิรูประบบการศึกษาและแนวทางการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นสังคมสองภาษาภายในปี ๒๕๗๕	
๕	รัฐต้องปรับปรุงปฏิรูประบบการจัดเก็บภาษีเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม	
๖	รัฐต้องสนับสนุนสร้างความแข็งแกร่ง ยั่งยืนของ SMEs สหกรณ์ สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจพิเศษ ตามความเหมาะสม	
๗	รัฐต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการแข่งขันทางการค้าให้สามารถป้องกันการกระทำอันเป็นการผูกขาด ลด หรือจำกัดการแข่งขันในการประกอบธุรกิจอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ	

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปัตยกรรมแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๑)

รัฐต้องยึดถือปรัชญาเศรษฐกิจสังคมเสรีนิยม เพื่อสิทธิความเสมอภาคและความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ปรัชญาเศรษฐกิจสังคมเสรีนิยม ผสมผสาน (๑) การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างเสรี ควบคู่ไปกับ (๒) การดูแลสังคมและประชาชน เพื่อสร้างความสมดุลในการพัฒนาประเทศ โดยให้การแข่งขันเสรีและกลไกตลาดนำไปสู่การพัฒนาของเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพและยกระดับความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศ พร้อมกันนั้น รัฐบาลทำหน้าที่ดำเนินการด้านการบรรเทาผลกระทบจากกลไกตลาด และสร้างความเป็นธรรมและความทัดเทียมกันในสังคม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) ในอดีตที่ผ่านมารัฐได้ใช้แนวปรัชญาเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีเป็นกรอบสำคัญในการดำเนินนโยบาย โดยมีการบิดเบือน วาระซ่อนเร้น หรือไร้ความจริงจัง ความซื่อสัตย์ ความสุจริต ทำให้กลไกการตลาดถูกบิดเบือนด้วยอำนาจตลาดอยู่ในมือผู้ประกอบการน้อยราย
- (๒) แม้จะมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัด แต่เกิดความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้และความเจริญ ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ
- (๓) นำไปสู่การเป็นข้ออ้างการทำนโยบายประชานิยมที่มีได้สร้างสมรรถนะและความสามารถในการแข่งขันของกลไกทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเกษตรกร
- (๔) ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นต้องปรับกรอบนโยบายดังกล่าว โดยรัฐต้องมีบทบาทที่เอื้ออาทรต่อประชาชนส่วนใหญ่อย่างครอบคลุมและโปร่งใส คอยผ่อนผลกระทบจากกลไกตลาด แก้ไขปัญหาในส่วนที่ตลาดทำงานได้ไม่ดี และดำเนินงานในส่วนที่เอกชนไม่สามารถดำเนินการได้ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาที่สมดุล และทุกคนมีส่วนร่วม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๒)

รัฐต้องยึดถือและดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้การดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐ และประชาชนอยู่บนพื้นฐานความพอประมาณ สมเหตุสมผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และพึ่งพาตนเองได้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ให้ดำเนินไปในทางสายกลางและก้าวทันโลก โดยความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัว เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองและพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) ประเทศไทยยังขาดการพัฒนาอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน ตั้งแต่ระดับรัฐจนถึงประชาชน โดยรัฐมักใช้จ่ายเกินตัวสร้างปัญหาเสถียรภาพทางการเงินการคลัง ประชาชนมีลัทธิเอาอย่างในการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยก่อภาระหนี้สิน อีกทั้ง ประชาชนทั่วไปขาดความตระหนักในการพึ่งพาตนเองและพัฒนาตนเองเพื่อการแข่งขัน
- (๒) การดำเนินนโยบายของรัฐและการดำเนินชีวิตของประชาชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งให้ความสำคัญกับความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัว จะช่วยให้ประเทศพัฒนาจากฐานราก ที่เริ่มจากความเข้มแข็งของประชาชนเป็นเบื้องต้น เน้นการทำนโยบายในทางสายกลาง ซึ่งจะเป็นหัวใจที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง และมีเสถียรภาพยั่งยืนต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปัตยกรรมแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๓)

รัฐต้องกำหนดวิสัยทัศน์ระยะยาวของประเทศ เพื่อให้มีเป้าหมายการพัฒนาอย่างบูรณาการ ต่อเนื่องและผูกพัน โดยมุ่งทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขัน ประชาชนมีสมรรถนะ สังคมเอื้ออาทร แบ่งปันและเสมอภาค มีจริยธรรม ธรรมภิบาล เป็นสังคมแห่งสติปัญญาและคุณภาพ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

เพื่อให้ประเทศมีเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนและผูกพันให้รัฐและองคาพยพต่างๆ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้บรรลุตามเป้าหมาย จึงต้องบัญญัติให้รัฐกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาระยะยาวที่ครอบคลุมการพัฒนา ตั้งแต่ระดับประชาชน ระดับสังคม จนถึงระดับประเทศ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) ที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญ ได้แก่
- ปัญหาด้านความสามารถทางการแข่งขัน โดยประเทศไทยอาศัยการส่งออกและการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา แต่ความสามารถในการแข่งขันในระดับทั่วไป และเฉพาะสาขาอยู่ในระดับน่าห่วงใยตลอดมา โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับประเทศในอาเซียนและเอเชีย อีกทั้ง การแข่งขันในสากลในอนาคตจะรุนแรงขึ้น
  - ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ความมั่นคงและความก้าวหน้าของประเทศโดยรวม
  - ปัญหาคอร์รัปชันและธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความก้าวหน้าของประเทศ เนื่องจากทรัพยากรไม่ถูกใช้ให้เกิดประโยชน์ทั่วถึงอย่างเต็มประสิทธิภาพ และทำให้ความสามารถทางการแข่งขันลดลง
- (๒) ประเทศไทยจึงควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศในระยะยาว ที่ภาครัฐต้องยึดถือเป็นเป้าหมายในการดำเนินงาน โดยเฉพาะการพัฒนาประชากรให้สามารถแข่งขัน รัฐและระบบมีความโปร่งใส ประเทศมีวิทยาการก้าวหน้า เพื่อให้สามารถแข่งขันต่อสู้และแสวงหาโอกาสในกระแสโลกาภิวัตน์ได้
- (๓) รัฐบาลมีอายุไม่ยาวนานนักทำให้ขาดความต่อเนื่อง จึงต้องกำหนดวิสัยทัศน์ระยะยาวไว้

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนิกรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๔)

รัฐต้องกำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์ของการดำเนินตามวิสัยทัศน์ให้แน่ชัดและผูกพันองค์การต่างๆ คือ การเป็นชาติการค้า นักลงทุน ผู้ค้าบริการ และเศรษฐกิจที่แข่งขันได้ ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

รัฐต้องกำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่แน่ชัด เพื่อให้รัฐและองค์การต่างๆ มีทิศทางในการดำเนินงานและจัดสรรทรัพยากร โดยมีเป้าหมายร่วม ได้แก่ การเป็นชาติการค้า การเป็นประเทศนักลงทุน การเป็นผู้ค้าภาคบริการ และการเป็นเศรษฐกิจที่พร้อมแข่งขันได้ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยึดหยุ่นอย่างมั่นคงและแข่งขันในเวทีโลกได้ในระยะยาว

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) การพัฒนาเศรษฐกิจและประเทศต้องมีทิศทางที่ชัดเจน เพื่อให้การผลักดันตรงจุดและทุ่มเททรัพยากรไปอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานทั้งภายในภาครัฐและระหว่างภาครัฐและเอกชนจะต้องเชื่อมโยงกัน ส่งผลให้การแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศได้ผลดี
- (๒) รัฐจึงต้องกำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่แน่ชัด โดยคำนึงถึงศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว เพื่อให้ประเทศมีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง รัฐและเอกชนสามารถกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่สอดคล้องประสานกันในทุกเส้นใยแห่งการพัฒนา
- (๓) จากข้อมูลเบื้องต้น พบว่า ประเทศไทยเริ่มสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในช่วงที่ผ่านมา โดยประเทศเพื่อนบ้านของไทย เช่น จีน สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ต่างพัฒนารุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง โดยกำหนดยุทธศาสตร์ของการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ให้แน่ชัด

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๕)

รัฐพึงกำหนดกลไกหลักเกณฑ์วิธีการเพื่อให้มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับยุทธศาสตร์ของประเทศให้เข้ากับ
ภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

แม้การกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสร้างเป้าหมายร่วมและความต่อเนื่อง แต่รัฐยังควรมีกลไก
หลักเกณฑ์หรือวิธีการที่อนุโลมให้ฝ่ายบริหารสามารถปรับยุทธศาสตร์และทิศทางการดำเนินงาน ที่ต่างไปจาก
ทิศทางยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้เดิม เพื่อให้ฝ่ายบริหารมีความยืดหยุ่นในการทำงาน ควบคู่กับ
การสร้างโปร่งใสตรวจสอบได้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อาจทำให้มีความจำเป็นต้องปรับทิศทาง
ยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศ รัฐ โดยเฉพาะฝ่ายบริหาร จึงควรมีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน และ
พรรคการเมืองควรมีความยืดหยุ่นในการนำเสนอและปฏิบัติตามนโยบายให้สอดคล้องกับความจำเป็นแห่ง
สถานการณ์ แต่ต้องดำเนินการผ่านการกลั่นกรองของกลไก หลักเกณฑ์ และวิธีการที่จะกำหนดขึ้นตาม
กฎหมายว่าด้วยการนี้ เพื่อสร้างความโปร่งใสและตรวจสอบได้ว่าการดำเนินนโยบายเป็นไปเพื่อประโยชน์ของ
ประเทศอย่างแท้จริง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนิกรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๖)

- (๑) รัฐต้องสนับสนุนให้เอกชนมีสิทธิในการประกอบการบนพื้นฐานของการแข่งขันที่เป็นธรรม โดยรัฐไม่ทำการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์เพื่อประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า
- (๒) รัฐต้องสนับสนุนการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรมระหว่างภาคเอกชนกันเอง และระหว่างรัฐกับเอกชน หากรัฐดำเนินกิจการคล้ายคลึงกัน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

รัฐมีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เป็นไปอย่างเสรีและควบคู่กับการดูแลผลประโยชน์ของประชาชน โดยรัฐไม่เข้าไปแทรกแซงหรือแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่เป็นการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่หรือเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า โดยทุกฝ่ายไม่ว่าภาครัฐหรือเอกชนต้องแข่งขันภายใต้กฎกติกาเดียวกัน และการบังคับใช้กฎหมาย/กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องต้องเสมอภาคและครอบคลุมทั้งภาครัฐและเอกชน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) หัวใจสำคัญของกลไกตลาดคือ การแข่งขันที่เสรี เป็นธรรม
- (๒) รัฐในฐานะผู้กำกับดูแลกลไกตลาด ไม่ควรเข้าไปแทรกแซง โดยเข้าไปเป็นผู้เล่นเอง ยกเว้นในกรณีที่มีความจำเป็นที่ต้องบริการสาธารณะแก่ผู้ที่ด้อยโอกาส ที่ตลาดอาจจะให้บริการไม่ได้เต็มที่
- (๓) ในกรณีที่รัฐต้องเข้าไปแข่งขันกับภาคเอกชน รัฐไม่ควรใช้ความได้เปรียบจากการเป็นรัฐในการแข่งขัน และต้องอยู่บนการแข่งขันที่เสรี เป็นธรรม ซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดของระบบในระยะยาว

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปัตยกรรมแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๗)

รัฐสนับสนุนให้ใช้หลักนิติธรรม คุณธรรม จริยธรรม ธรรมาภิบาล และจัดการทุจริตประพฤติมิชอบในการประกอบกิจการทั้งภาครัฐและเอกชน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

รัฐต้องสนับสนุนให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนทุกสาขาทุกระดับ ใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และรัฐต้องดำเนินการสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมของประเทศ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันและปัญหาธรรมาภิบาลภาครัฐและเอกชน อาทิ คอร์รัปชันเชิงนโยบาย ระบบเส้นสาย/อุปถัมภ์ การหลบเลี่ยงหรือหนีภาษี การฟอกเงิน การหาประโยชน์จากสัมปทาน การจัดซื้อจัดจ้างหรือโครงการภาครัฐ เป็นอุปสรรคสำคัญต่อความก้าวหน้าของประเทศ เนื่องจากทรัพยากรของประเทศไม่ถูกใช้ให้เกิดประโยชน์ทั่วถึงอย่างเต็มประสิทธิภาพ บั่นทอนความน่าเชื่อถือ ความน่าสนใจด้านการค้าการลงทุน และความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ
- (๒) จากการจัดอันดับ Corruption Perception Index ขององค์การ Transparency International พบว่าประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๘๕ จาก ๑๗๔ ประเทศ ซึ่งเห็นว่าไทยยังมีปัญหาคอร์รัปชันมากในสายตานักธุรกิจ นักลงทุนต่างชาติ โดยที่ไทยยังเป็นรองบางประเทศในอาเซียน
- (๓) ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องสร้างเสริมให้ทั้งรัฐและเอกชนทุกระดับยึดหลักนิติธรรม คุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๘)

- (๑) รัฐควบคุมให้มีการรักษาวินัยการเงิน การคลังและสนับสนุนเสถียรภาพและความมั่นคง
- (๒) การใช้จ่ายเงินแผ่นดินต้องเป็นไปตามกฎหมายวิธีการงบประมาณ ไม่บิดเบือนกลไกตลาด

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

- (๑) รัฐมีหน้าที่ต้องควบคุมให้การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของตนเองและทุกองค์ประกอบเป็นไปอย่างถูกต้องตามวินัยการเงินการคลัง เพื่อรักษาเสถียรภาพและสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว
- (๒) การใช้จ่ายแผ่นดินทุกประเภทของภาครัฐต้องเป็นไปตามกฎหมายวิธีการงบประมาณ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินภาครัฐต้องผ่านกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลโดยรัฐสภาซึ่งมีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติและการตรวจสอบ การใช้งบประมาณตามระบบบัญชี เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

การสร้างความเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศต้องดำเนินควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงผ่านการรักษาวินัยการเงินการคลัง แต่่นโยบายเศรษฐกิจของภาครัฐที่ผ่านมาเน้นผลระยะสั้นและกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเงินการคลังของประเทศ และบางนโยบายเกี่ยวข้องกับการใช้นอกงบประมาณ ทำให้ไม่ผ่านกระบวนการงบประมาณและตรวจสอบได้ยาก

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนิกรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๙)

รัฐมีหน้าที่ดำเนินการและสนับสนุนการดำเนินการของภาคเศรษฐกิจต่างๆ ในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะภาคการเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การลงทุน การบริการ-โดยสนับสนุนการแปรรูป เพิ่มมูลค่า การปรับโครงสร้าง พัฒนาสมรรถนะและผลิตภาพด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทรัพย์สินทางปัญญาอย่างต่อเนื่อง โดยมีงบประมาณที่ผูกพันและชัดเจน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

รัฐมีหน้าที่ในการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของภาคการเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การลงทุน การบริการ อย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับขั้นสู่การผลิตในระดับต่อไป ด้วยการส่งเสริมการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ที่คุ้มครองด้วยทรัพย์สินทางปัญญา ในการแปรรูป เพิ่มมูลค่า ปรับโครงสร้าง รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะและผลิตภาพ โดยรัฐต้องกำหนดแนวทางและทรัพยากรโดยเฉพาะงบประมาณในการดำเนินการที่ชัดเจน ทั้งในส่วนที่รัฐจะลงทุนดำเนินการเองและในส่วนที่เป็นการสนับสนุนหรือเป็นแรงจูงใจให้ภาคเอกชนลงทุนเพื่อยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขัน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

โครงสร้างเศรษฐกิจของไทยทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการที่ผ่านมายังมีปัญหา โดยเฉพาะปัญหาประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ให้ผลตอบแทนน้อยกว่าทรัพยากรและแรงงานที่ใช้ รวมทั้งขาดนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม จึงทำให้มีข้อจำกัดด้านความสามารถทางการแข่งขันและการยกระดับรายได้ของประเทศ อาทิเช่น

- ภาคการเกษตร มีปัญหาด้านสมรรถนะและประสิทธิภาพ โดยสัดส่วนแรงงานในภาคเกษตรคิดเป็น ๓๙% ของการจ้างงานทั้งหมดในประเทศ แต่มีสัดส่วนในการสร้างรายได้ของประเทศ (GDP) เพียง ๑๒%
- ภาคอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่ยังเป็นการรับจ้างผลิตสินค้าโดยไม่มีนวัตกรรมเป็นของตนเอง และมีสัดส่วนการนำเข้าวัตถุดิบสูง ทำให้ต้องเสี่ยงต่อการย้ายฐานการผลิตของบริษัทต่างชาติ และประชาชนในประเทศไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร
- ภาคบริการสาขาสำคัญยังมีบทบาททางเศรษฐกิจไม่เต็มที่ และสาขาที่ให้บริการคนส่วนใหญ่ระดับรากหญ้ายังไม่เข้มแข็ง จึงต้องพัฒนาเชิงโครงสร้างเพื่อแก้ปัญหา

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๑๐)

รัฐต้องสนับสนุนและใช้การผนึกกำลังของภาคส่วนต่างๆ เช่น วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม สหกรณ์ สถาบันเกษตรกร สมาคม สถาบันวิชาการ เพื่อให้มีกำลังความสามารถ พัฒนาตนเองและสร้างอำนาจต่อรอง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

รัฐต้องมีนโยบายและมาตรการสนับสนุนการรวมกลุ่มของวิสาหกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจการขนาดเล็กและผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ อาทิ สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มอาชีพ ซึ่งมีผลต่อเศรษฐกิจระดับฐานรากในวงกว้าง โดยรัฐต้องจัดให้มีปัจจัยสนับสนุนต่างๆ อาทิ ทักษะ/องค์ความรู้ กองทุน และกฎหมายที่จะป้องกันความเสียหายของวิสาหกิจขนาดเล็ก รวมทั้งการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและเอกชน อาทิ องค์กรปกครองท้องถิ่น ธุรกิจค้าปลีกและธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ หน่วยธุรกิจที่ไม่แสวงหากำไร (Non-profit Institutes อาทิ สมาคม และมูลนิธิ) และวิสาหกิจเพื่อสังคม (social economy enterprises)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ภาคการเกษตรยังมีพลัง ความสามารถและอำนาจต่อรองน้อยกว่าภาคเศรษฐกิจอื่น และถึงแม้มีการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์แต่ยังไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดความเข้าใจในหลักการหรือเจตนารมณ์ของการรวมกลุ่ม/สหกรณ์ รัฐจึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและส่งเสริมการรวมกลุ่มเป็นทางเลือกในการเลี้ยงชีพและพัฒนาตนเอง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนิกรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๑๑)

รัฐต้องพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนระบบโครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ ระบบขนส่งหลายรูปแบบทั้งภายในและระหว่างประเทศ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

โครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ ต้องได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ศักยภาพและความต้องการของแต่ละพื้นที่ ทั้งที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่จับต้องได้ อาทิ ซลประทาน ถนน คลอง ท่าเรือ ตลาดกลางสินค้าเกษตร ศูนย์กระจายสินค้า/ร้านค้าชุมชน และเขตเศรษฐกิจพิเศษ และโครงสร้างพื้นฐานที่จับต้องไม่ได้ อาทิ ความสามารถบุคลากร (การศึกษา ทักษะด้านภาษา) ระบบ (โลจิสติกส์ กฎระเบียบ กฎหมาย ทรัพย์สินทางปัญญา) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และระบบนวัตกรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ประเทศไทยยังมีต้นทุนโลจิสติกส์ในการเคลื่อนย้ายสินค้าหรือทรัพยากรที่สูง โดยต้นทุนโลจิสติกส์ไทยมีสัดส่วนสูงถึง ๑๔.๔% ของ GDP ระบบคมนาคมขนส่งหลายรูปแบบ (Multi-modal Transport) ที่มีอยู่ยังไม่เชื่อมโยงและสนับสนุนกัน รวมทั้งการพัฒนาในอนาคตจำเป็นต้องเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและอาเซียน เพื่อใช้ประโยชน์จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจให้เต็มที่ รัฐจึงต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่งให้มีประสิทธิภาพ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๑๒)

รัฐต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและผารท่องเที่ยว เพื่อความยั่งยืน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

รัฐต้องพัฒนาเศรษฐกิจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีมาตรการคาดการณ์และควบคุมภาคเอกชน ทั้งในเชิงป้องกันความเสี่ยงและจัดการกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นตลอดห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงเคารพสิทธิชุมชนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ด้วย เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม โดยรัฐต้องมีมาตรการทั้งด้านการกำกับดูแล/ลงโทษ จูงใจ และให้จิตสำนึกควบคู่กันไป อาทิ การบังคับใช้กฎหมาย มาตรการลดภาษี การจัดซื้อสีเขียว ส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการท่องเที่ยวตามความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว (carrying capacity) และการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานของการท่องเที่ยวมากกว่าปริมาณนักท่องเที่ยวเท่านั้น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

การพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการเติบโตระยะสั้นทำให้ละเลยผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและความยั่งยืนของการพัฒนาระยะยาว รวมทั้งทำให้มีการเหยียบยกดประเด็นสิ่งแวดล้อมมาเป็นเงื่อนไขทางการค้า

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนิกรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๓๓)
รัฐต้องผลักดันนโยบายเศรษฐกิจเปิดและเสรีในเวทีต่างๆ ของโลก เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

รัฐต้องดำเนินนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศบนหลักการการค้าการลงทุนเสรี และคำนึงการตามกฎกติกา ความตกลงและความร่วมมือภายใต้กรอบทวิภาคีและพหุภาคี เช่น องค์การการค้าโลก โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนทุกภาคส่วน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) ไทยมีศักยภาพในการผลิตและส่งออกสินค้าระดับโลก โดยเฉพาะอาหาร
- (๒) ตลาดภายในประเทศของไทยมีขนาดเล็ก จึงต้องพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการส่งออก และการไหลเข้าของเงินลงทุนจากต่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจ
- (๓) การเจรจาภายใต้ WTO ไม่ค่อยคืบหน้า โลกการค้าปัจจุบันจึงมีการรวมกลุ่มการค้ามากขึ้น ซึ่งหลายกลุ่ม กีดกันประเทศนอกกลุ่ม
- (๔) จากเหตุผลข้างต้น ไทยจึงต้องมีนโยบายเศรษฐกิจแบบเปิดเพื่อไม่ให้ประเทศเสียโอกาสทางเศรษฐกิจ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๑๔)

รัฐต้องสนับสนุนและดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการค้าการลงทุนที่เปิดและเสรี เพื่อโอกาสและตลาด โดยมีกลไกในการคุ้มกันตนเองที่เป็นระบบมีประสิทธิภาพ และดำรงกองทุนการปรับตัวของอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบอย่างเพียงพอ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ในการดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศแบบเปิด รัฐต้องยึดหลักผลประโยชน์แห่งชาติ มีการคาดการณ์ผลกระทบและรักษาสมดุลเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนทุกฝ่าย และมีกลไกป้องกันและลดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐในด้านต่างๆ อาทิ การลงทุนต่างชาติในสาธารณูปโภคพื้นฐาน การรักษาสิทธิในทรัพยากรทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงทางสาธารณสุข และความจำเป็นในการใช้วัตถุดิบต่างๆ รวมทั้งมีมาตรการคุ้มครอง เยียวยาผู้ได้รับกระทบ และช่วยเหลือผู้ประกอบการในการปรับตัวและปรับเปลี่ยนการผลิตหรืออาชีพ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ในการเปิดตลาดการค้าย่อมมีความเสี่ยง ผู้ประกอบการที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทัน จะประสบความเสียหายต้องออกจากตลาด รัฐจึงต้องมีเครื่องมือในการปกป้องคุ้มครองผู้ประกอบการในประเทศอย่างเป็นธรรมตามกฎหมายเกณฑ์ระหว่างประเทศ โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องต้องทันสมัยและมีประสิทธิภาพ และต้องมีเครื่องมือในการช่วยเหลือผู้ประกอบการให้สามารถปรับตัวและปรับเปลี่ยนการผลิตหรืออาชีพได้

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๑๕)

รัฐต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาและความมั่นคงและความเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งทุกรูปแบบของประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอาเซียน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

รัฐต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางด้านกายภาพ กฎระเบียบ และระบบสนับสนุนอื่นๆ เพื่อเอื้ออำนวยให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมีความสะดวก รวดเร็ว ลดต้นทุนของผู้ประกอบการ และดึงดูดให้ต่างชาติเข้ามาตั้งสำนักงานดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศในไทย เพื่อให้ไทยสามารถเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาคได้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ประเทศไทยมีความได้เปรียบในเชิงภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะในส่วนของอินโดจีน ที่มีประชากรรวมกันถึง ๒๔๐ ล้านคน และอยู่ในผืนแผ่นดินเดียวกัน ซึ่งต่อเนื่องไปยังจีนและอินเดีย หากรัฐพัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงทางคมนาคมขนส่งที่ดีจากไทยไปยังกลุ่มประเทศดังกล่าว ก็จะช่วยสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจได้อย่างมหาศาล สามารถยกระดับรายได้ของประเทศ ตลอดจนขยายตลาดไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และจะส่งผลให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของอินโดจีน และอาเซียนในที่สุด

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปัตยกรรมศาสตร์

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๑๖)

รัฐต้องส่งเสริมพัฒนาผลักดันให้ธุรกิจเอกชนในระดับต่างๆ สามารถเชื่อมโยงเพื่อหาโอกาสทางเศรษฐกิจ และมีบทบาทในเวทีภูมิภาคและโลก

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

รัฐต้องส่งเสริมธุรกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดย่อม ให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสทางการค้าการลงทุนที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยการส่งเสริมให้ภาคเอกชนสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางเศรษฐกิจ และขยายฐานการผลิต การค้า และการลงทุนไปยังต่างประเทศให้เหมาะสมกับศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขันของตนเอง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เพื่อให้ภาคเอกชนไทยสามารถใช้ศักยภาพและความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับโลกและภูมิภาคให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปัตยกรรมแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประเด็นที่ ๑๗)

รัฐต้องส่งเสริมและผลักดันให้ไทยเป็นสังคมสองภาษา

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

รัฐต้องส่งเสริมและผลักดันให้ประชาชนใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ในการติดต่อสื่อสารอย่างกว้างขวาง อาทิ การใช้ภาษาอังกฤษควบคู่กับภาษาไทยในสื่อสารมวลชน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) ประเทศไทยยังเป็นรองประเทศอื่นในอาเซียนในด้านภาษา เพื่อให้ไทยสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ทั้งในภาคท่องเที่ยว บริการ และ Logistics ตลอดจนสามารถที่จะดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเลือกที่จะมาลงทุนในประเทศไทย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรของประเทศ ให้มีทักษะที่ดีในการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ
- (๒) ปัจจุบัน ฐานความรู้ในระบบโดยมากสามารถเข้าถึงได้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ในภาษาต่างๆ รวมไปถึงภาษาอังกฤษ ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ซึ่งมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ประโยชน์จาก Digital Economy จึงมีความจำเป็นที่จะต้องผลักดันให้ประเทศไทยเป็นสังคมสองภาษา

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

(ณ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๕.๐๐ น.)

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำฯ ประเด็นที่ ๑)

รัฐจะต้องจัดหา จัดรูป และบริหารจัดการที่ดินของรัฐและของเอกชนที่ไม่ใช่ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เกษตรกรและชุมชนมีที่ทำกิน ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

นำที่ดินของรัฐและเอกชนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์มาบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เป็นที่ทำกินของเกษตรกรและชุมชน โดยจัดสรรกรรมสิทธิ์ให้กับชุมชนแทนตัวบุคคลเพื่อเกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันและป้องกันการนำที่ดินไปขายต่อ ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนมีรายได้มากขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) เพื่อให้ผู้ขาดโอกาสในการเข้าถึงปัจจัยการผลิตมีโอกาสมากขึ้น
- (๒) เพื่อให้ชุมชนเป็นเจ้าของที่ดินร่วมกัน โดยไม่ตกเป็นของผู้ใดผู้หนึ่ง
- (๓) เพื่อให้สามารถช่วยการทำโซนนิ่ง และมีความได้เปรียบของการประหยัดต่อขนาด

๒. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ประเด็นที่ ๒)

รัฐต้องจัดหาและจัดระบบสวัสดิการ การศึกษา สุขภาวะ การดำรงชีพอย่างสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
ให้ประชาชนอย่างเป็นธรรม โดยประชาชนต้องพึ่งพาตนเองเป็นพื้นฐาน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

- (๑) รัฐมีหน้าที่ในการทำให้ประชาชนได้รับบริการพื้นฐาน อาทิ การศึกษา สาธารณสุข ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้ประชาชนกินดีอยู่ดีและมีสมรรถนะในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้วยตัวเองได้
- (๒) การจัดหาหมายความว่ารัฐอาจจะว่าจ้างบริการเหล่านี้โดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ดำเนินการเอง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) ประชาชนชาวไทยทุกคนมีสิทธิพื้นฐานในการดำรงชีพอย่างสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- (๒) เพื่อพัฒนาคุณภาพและการเข้าถึงระบบสวัสดิการของรัฐ
- (๓) เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพและดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปัตยกรรมแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำฯ ประเด็นที่ ๓)

รัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการ การดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์แห่งชาติภายในปี ๒๕๗๕ (๑๐๐ ปี การเปลี่ยนแปลงการปกครอง และ ๒๕๐ ปี รัตนโกสินทร์) โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยอาจกำหนดเป็นเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ให้ครัวเรือนกลุ่มที่มีรายได้น้อยที่สุด ๑๐% มีรายได้เฉลี่ย ๑ ล้านบาท ต่อปี

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

- (๑) ในการกำหนดและดำเนินนโยบาย รัฐต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมวางแผนและขับเคลื่อนอย่างบูรณาการ เพื่อให้ทุกฝ่ายเห็นพ้องและยอมรับแนวทางการพัฒนา รวมถึงกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนาอย่างสมดุลและทั่วถึงยิ่งขึ้น
- (๒) กลยุทธ์ประการหนึ่งของการลดความเหลื่อมล้ำคือการยกระดับรายได้ครัวเรือนที่ยากจน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เพื่อเร่งรัดการปฏิบัติตามเป้าหมายการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพิ่มรายได้ครัวเรือนกลุ่มที่มีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปัตยกรรมแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ประเด็นที่ ๔)
รัฐต้องปฏิรูประบบการศึกษาและแนวทางการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นสังคมสองภาษา ภายในปี ๒๕๗๕

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ปฏิรูประบบการศึกษาโดยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถผลิตบุคลากรและแรงงานได้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศและความต้องการของภาคเศรษฐกิจ ตลอดจนมีทักษะทางภาษาเพียงพอ เพื่อรองรับการแข่งขันในระดับสากล ประเทศไทยควรเป็นสังคมที่มีความรู้ในภาษาอื่นเพื่อให้สมาชิกในสังคมโลก โดยจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาต่างๆ เช่น ภาษาอังกฤษ จีน ญี่ปุ่น แล้วแต่กรณี

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เพื่อพัฒนาสมรรถนะของคนไทยให้พร้อมกับการแข่งขัน เข้าถึงโอกาสทางการค้า และการเป็นศูนย์กลางทาง เศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงใช้ประโยชน์จาก Digital Economy

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนิกรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ประเด็นที่ ๕)

รัฐต้องปรับปรุงปฏิรูประบบการจัดเก็บภาษีเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

แก้ปัญหาโครงสร้างภาษีและอัตราภาษีที่มีความเหลื่อมล้ำ ลดช่องโหว่ทางกฎหมาย ป้องกันการหลบเลี่ยงภาษี และหนีภาษี รวมถึงบังคับใช้กฎหมายภาษีอย่างทั่วถึง รวมถึงการกระจายอำนาจแก่องค์กรส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บภาษีและจัดสรรรายได้เพื่อนำไปพัฒนาเศรษฐกิจ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เนื่องจาก โครงสร้างและอัตราภาษีในปัจจุบันทำให้เกิดความไม่เสมอภาค โดยภาระภาษีตกอยู่กับผู้มีรายได้น้อยมากกว่าผู้มีรายได้สูง รัฐจึงต้องปฏิรูประบบการจัดเก็บภาษีเพื่อให้ระบบภาษีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและกระจายทรัพยากร โดยพิจารณาถึงภาษีที่ดิน ภาษีมรดก และภาษีอื่นๆ ตามความเหมาะสม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปัตยกรรมแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำฯ ประเด็นที่ ๖)

รัฐต้องสนับสนุนสร้างความแข็งแกร่ง ยั่งยืนของ SMEs สหกรณ์ สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจพิเศษ ตามความเหมาะสม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

สนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการของเอกชน (Entrepreneurship) โดยเฉพาะขนาดกลาง ขนาดเล็กและผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มต้นธุรกิจ โดยเพิ่มความสามารถในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ในด้านการผลิต บริหารจัดการ และการค้า รวมถึงจัดสรรโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและตลาดอย่างเสมอภาคทั่วถึง ทั้งในเชิงพื้นที่และกลุ่มสินค้า

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) เพื่อสร้างเสริมสรณะของหน่วยการผลิตและเศรษฐกิจระดับรากหญ้าและท้องถิ่น ให้มีการต่อยอดและขยายธุรกิจของตน
- (๒) เพื่อกระจายความเจริญไปสู่ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของแต่ละภูมิภาค

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ประเด็นที่ ๗)

รัฐต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการแข่งขันทางการค้าให้สามารถป้องกันการกระทำอันเป็นการผูกขาด ลด หรือจำกัด การแข่งขันในการประกอบธุรกิจอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความบกพร่อง ล้าสมัยในหลายประการ เช่น ความเป็นอิสระของ คณะกรรมการ ความสามารถในการบริหารและการบังคับใช้กฎหมาย ความครอบคลุมและความชัดเจนในประเด็น สำคัญของกฎหมาย จึงพึงได้รับการแก้ไขให้สามารถบังคับใช้เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการประกอบธุรกิจ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

- (๑) เพื่อให้รัฐมีเครื่องมือในการกำกับให้การแข่งขันทางธุรกิจอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรม
- (๒) เพื่อให้รัฐวิสาหกิจอยู่ในกรอบการแข่งขัน ไม่เอาเปรียบผู้ประกอบการเอกชน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑

๘

คณะกรรมการจัดการปฏิรูปพลังงาน

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปพลังงาน สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	รัฐต้องสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน โดยจัดหาพลังงานให้เพียงพอกับความต้องการ ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ ความทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม	ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๒ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๒.	กิจการพลังงานเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐาน ซึ่งรัฐต้องกำกับดูแลให้มีการประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรม และคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ชุมชน และสิ่งแวดล้อม	ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๒ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๓.	ภาคประชาชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพลังงาน รวมทั้งติดตามและตรวจสอบการดำเนินนโยบายของภาครัฐด้วย	ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน หมวดที่ ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง
๔.	รัฐต้องส่งเสริมให้มีการผลิตและการใช้พลังงานหมุนเวียน รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเป็นผู้ผลิตเพื่อใช้เองและเพื่อจำหน่ายด้วย และจัดให้มีกฎหมายส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน	ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๒ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๕.	ปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติอื่นๆ เป็นทรัพยากรของชาติและมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ การสำรวจการผลิต และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรนั้นต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชน ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญแก่การใช้ในประเทศเป็นลำดับแรก	ภาคที่ ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวดที่ ๑ การปฏิรูปเพื่อลดการเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม
๖.	ส่งเสริมให้มีการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมด้านพลังงาน และส่งเสริมสังคมให้มีความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมเพื่อให้มีการผลิตและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	ภาคที่ ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวดที่ ๑ การปฏิรูปเพื่อลดการเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่.....หมวดที่.....ส่วนที่

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปพลังงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ข้อ ๑

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา...รัฐต้องสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน โดยจัดหาพลังงานให้เพียงพอกับความต้องการ ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ ความทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

เนื่องจากพลังงานเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการครองชีพและการทำมาหากินของประชาชนโดยทั่วไป รัฐจึงจำเป็นต้องสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ซึ่งในที่นี้หมายความว่าประเทศต้องจัดหาพลังงานในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการโดยรวมทั้งในปัจจุบันและอนาคต และคุณภาพของสินค้าและบริการเกี่ยวกับพลังงานก็ต้องมีมาตรฐานเป็นที่น่าพอใจด้วย ในขณะเดียวกัน ความเพียงพอทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของพลังงานก็ต้องเป็นจริงสำหรับทุกกลุ่มผู้ใช้พลังงานและทุกชุมชนทั่วประเทศอย่างเท่าเทียมกันด้วย

ราคาพลังงานที่เหมาะสมและเป็นธรรมหมายความว่า ราคาพลังงานที่ผู้บริโภคจ่ายจะต้องไม่อยู่ในระดับที่ทำให้ผู้ประกอบการพลังงานได้กำไรเกินควร แต่ก็ไม่ถึงกับทำให้ผู้ประกอบการต้องประสบปัญหาการขาดทุน ในขณะเดียวกันราคาพลังงานก็ควรสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง และไม่ควรมีเงินอุดหนุนจนทำให้ราคาต่ำกว่าความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม รัฐอาจให้การอุดหนุนเพื่อให้ผู้ใช้พลังงานที่มีรายได้น้อย/ผู้ด้อยโอกาสสามารถซื้อพลังงานที่จำเป็นได้ในราคาที่ต่ำเป็นพิเศษ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

.....
.....
.....
.....
.....

๔. เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญภาคที่.....หมวดที่.....ส่วนที่

ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปพลังงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ข้อ ๒

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา...กิจการพลังงานเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐาน ซึ่งรัฐต้องกำกับดูแลให้มีการประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรม และคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ในปัจจุบันพลังงานถือเป็นสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของประชาชน และเป็นเชื้อเพลิงสำหรับการผลิตสินค้าและบริการเกือบทุกชนิด ดังนั้น เศรษฐกิจและสังคมสมัยใหม่จึงขาดพลังงานไม่ได้ และพลังงานจึงเปรียบเสมือนเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพลังงานในรูปของไฟฟ้าและน้ำมัน เช่นเดียวกับ ถนน โทรศัพท์ และน้ำประปา

อย่างไรก็ตาม การที่เราถือว่าพลังงานเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐาน ก็มีได้หมายความว่าภาครัฐจะต้องลงทุนและดำเนินการผลิตสินค้าพลังงานแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้นในทุกกรณีไป สินค้าพลังงานหลายชนิดเป็นกิจการที่มีตลาดซึ่งมีผู้ประกอบการที่แข่งขันกันได้ เช่น การกลั่นและการขายน้ำมัน รวมทั้งการผลิตไฟฟ้า ในกรณีนี้รัฐควรปล่อยให้เอกชนดำเนินการแข่งขันกันในตลาดให้มากที่สุดโดยรัฐเพียงกำกับดูแลมิให้มีการผูกขาดตัดตอนหรือการใช้อำนาจเหนือตลาดในทางมิชอบ แต่ในกรณีที่กิจการพลังงานบางประเภทมีลักษณะเป็นการผูกขาดโดยธรรมชาติ (natural monopoly) เช่น กิจการสายส่งไฟฟ้า (transmission) รัฐก็จำเป็นต้องกำหนดให้มีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด โดยอาจกำหนดให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ลงทุนและผลิตแต่เพียงรายเดียวภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานอิสระอีกหน่วยหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นกรณีกิจการที่มีตลาดแข่งขันกันได้หรือกรณีที่เป็นการผูกขาดโดยธรรมชาติ การกำกับดูแลของรัฐก็ควรมุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิต ใช้ต้นทุนการผลิตที่ต่ำที่สุด มีคุณภาพบริการที่ได้มาตรฐาน และมีการกำหนดราคาที่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค ในขณะที่เดียวกันผู้ผลิตก็ควรจะใช้เทคโนโลยีและวัตถุดิบในการผลิตเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนให้น้อยที่สุด

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

.....
.....
.....
.....
.....

เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่.....หมวดที่.....ส่วนที่
ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปพลังงาน สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ข้อ ๓

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา...ภาคประชาชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพลังงาน รวมทั้งติดตามและตรวจสอบการดำเนินนโยบายของภาครัฐด้วย

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ในปัจจุบันการกำหนดนโยบายพลังงานของประเทศอยู่เฉพาะในหมู่ผู้มีอำนาจในภาครัฐ ทั้งที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน และรัฐมนตรีอีกหลายกระทรวง) และที่เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ (เช่น ปลัดกระทรวงพลังงาน และเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) โครงสร้างการตัดสินใจในระดับสูงสุดคือองค์กรที่เรียกว่าคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดย กพช. ถูกออกแบบให้เปรียบเสมือนเป็นส่วนย่อยของคณะรัฐมนตรี สามารถประชุมและตัดสินใจได้รวดเร็ว และทำหน้าที่แทน ครม. ได้เลย โดยเมื่อตัดสินใจในประเด็นพลังงานต่างๆ แล้ว ก็เพียงแค่แจ้งให้ ครม. ได้รับทราบ

ในระยะหลังๆ ได้มีข้อท้วงติงว่าการตัดสินใจของ กพช. ยังพิจารณาอยู่ในวงที่จำกัดเกินไป ไม่คำนึงถึงข้อเสนอและข้อเรียกร้องของภาคประชาชนและผู้ประกอบกิจการพลังงานเท่าที่ควร จึงมีข้อเสนอให้ปรับปรุงโครงสร้างและกลไกการพิจารณาและกำหนดนโยบายพลังงานเสียใหม่ โดยจะเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและผู้ประกอบกิจการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอและกำหนดนโยบายพลังงานของประเทศ พร้อมทั้งให้มีช่องทางให้ภาคประชาชนและผู้ประกอบกิจการสามารถติดตามและตรวจสอบการดำเนินนโยบายและการใช้อำนาจของภาครัฐได้มากขึ้น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

.....
.....
.....
.....
.....

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่.....หมวดที่.....ส่วนที่
ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน หมวดที่ ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยก่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปพลังงาน สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

ข้อ ๔

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา... รัฐต้องส่งเสริมให้มีการผลิตและการใช้พลังงานหมุนเวียน รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเป็นผู้ผลิตเพื่อใช้เองและเพื่อจำหน่ายด้วย และจัดให้มีกฎหมายส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

รัฐบาลชุดต่างๆ ได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการผลิตและการใช้พลังงานหมุนเวียน และพลังงานที่มีในประเทศ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ทั้งในด้าน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพื่อลดการพึ่งพาพลังงานนำเข้าจากต่างประเทศ และเท่าที่ผ่านมา การผลิตพลังงานเหล่านี้ยังอยู่ในระดับวิสาหกิจขนาดกลางและใหญ่ ในระยะหลังการพัฒนาเทคโนโลยีทำให้การผลิตพลังงานหมุนเวียนมีขนาดที่เล็กลงได้ โดยระดับครัวเรือนและชุมชนขนาดเล็กก็สามารถลงทุนติดตั้งอุปกรณ์เพื่อผลิตพลังงานไว้ใช้เองและขายที่เหลือเข้าตลาดได้แล้ว ตัวอย่างเช่น การผลิตไฟฟ้าจากแผงโซลาร์เซลล์ที่ติดตั้งบนหลังคาบ้านหรืออาคารพาณิชย์ แต่การดำเนินการของผู้ผลิตรายย่อยยังมีอุปสรรคหลายประการ ทั้งกฎระเบียบ การขออนุญาตจากหน่วยงานภาครัฐ และเงื่อนไขการรับซื้อพลังงานจากผู้ผลิตรายย่อย

คณะกรรมการฯ เชื่อว่าการผลิตพลังงาน (โดยเฉพาะอย่างยิ่งไฟฟ้า) ที่มีขนาดเล็กโดยประชาชนและชุมชนมีศักยภาพสูงที่จะช่วยลดภาระการลงทุนของภาครัฐและลดการพึ่งพาพลังงานนำเข้า อีกทั้งเป็นการส่งเสริมพลังงานสะอาดเป็นการลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก และสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชนอีกด้วย จึงเสนอให้เป็นนโยบายแห่งชาติที่ภาครัฐจะต้องส่งเสริมโดยการอำนวยความสะดวกและดำเนินการในทุกทางที่จะทำให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตพลังงานหมุนเวียนเพื่อใช้เองและขายเข้าระบบและตลาดได้อย่างเสรี ป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการพลังงานขนาดใหญ่ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการที่เป็นรัฐวิสาหกิจ) ใช้วิธีการต่างๆ เพื่อกีดกันผู้ผลิตพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็ก อย่างไรก็ตามการรับซื้อพลังงานเข้าระบบจากผู้ผลิตรายย่อยก็ควรคำนึงถึงความปลอดภัยและความมั่นคงของระบบด้วย

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

.....

.....

.....

.....

.....

เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่.....หมวดที่.....ส่วนที่
ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปพลังงาน สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ข้อ ๕

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา...ปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติอื่นๆ เป็นทรัพยากรของชาติและมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ การสำรวจ การผลิต และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรนั้นต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชน ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญแก่การใช้ในประเทศเป็นลำดับแรก

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

พระราชบัญญัติปิโตรเลียมและกฎหมายเกี่ยวกับเหมืองแร่ของไทยได้ระบุไว้ว่า ปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติอื่นๆ* ที่อยู่ในที่ดินของใครก็ตามเป็นของรัฐ การสำรวจและผลิตทรัพยากรเหล่านี้จึงต้องได้รับอนุญาตจากรัฐก่อน ข้อเสนอข้างต้นที่จะให้ใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญก็เพื่อเป็นการย้ำเตือนว่า ในการอนุญาตให้สำรวจและผลิตปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติ ภาครัฐต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน เริ่มตั้งแต่การอนุญาตที่สร้างแรงจูงใจให้ผู้ได้รับใบอนุญาตมีการสำรวจที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้สำรวจพบทรัพยากรให้ได้มากที่สุด และทำให้ส่วนแบ่งของรัฐมีมูลค่าสูงสุดเท่าที่จะทำได้ แต่ไม่เป็นการทำลายสภาพสิ่งแวดล้อมมากเกินไปและไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ชุมชนในบริเวณใกล้เขตสำรวจและผลิต เมื่อสามารถผลิตได้แล้ว การนำปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติมาใช้ก็ควรสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่เศรษฐกิจของประเทศ เช่น ทำให้ประเทศสามารถลดการพึ่งพาพลังงานนำเข้าลงได้ สร้างงานและรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ สำหรับรายได้จากค่าภาคหลวงและภาษีต่างๆ ที่ได้จากการผลิตปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติ นอกจากรัฐจะใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาประเทศโดยรวมแล้ว ก็ควรใช้จ่ายให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นบริเวณพื้นที่ผลิตอย่างเป็นรูปธรรมด้วย

*เชื้อเพลิงธรรมชาติอื่นๆ หมายถึงเฉพาะ ถ่านหิน ลิกไนต์ หินน้ำมัน และทรายน้ำมัน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

.....
.....
.....
.....
.....

เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่.....หมวดที่.....ส่วนที่
ภาคที่ ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวดที่ ๑ การปฏิรูปเพื่อลดการเหลื่อมล้ำและสร้าง
ความเป็นธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปพลังงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ข้อ ๖

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา...ส่งเสริมให้มีการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมด้านพลังงาน และส่งเสริมสังคมให้มีความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมเพื่อให้มีการผลิตและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่น่าเสนอในข้อ ๑

การพัฒนาพลังงานทดแทนจำเป็นต้องอาศัยงานวิจัยและพัฒนา เพื่อค้นหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ สำหรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาพลังงานหมุนเวียนที่มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นและต้นทุนที่ต่ำลง สามารถนำไปใช้ทดแทนพลังงานฟอสซิลได้ดีขึ้น

การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานต้องมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งอุปกรณ์และวัสดุที่ใช้พลังงานอย่างประหยัดยิ่งขึ้น เช่น หลอดไฟ LED การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้พลังงานของมนุษย์ก็จะเป็นประโยชน์ในการออกแบบนโยบายที่จะส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในปัจจุบัน ประเทศมีกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และกองทุนวิจัยของรัฐต่างๆ เป็นแหล่งทุนสำหรับงานวิจัยและพัฒนาด้านพลังงาน แต่การบริหารจัดการกองทุนเหล่านี้ก็จำเป็นต้องมีการปฏิรูปเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น รัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน ได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทความสำคัญ และประเด็นปัญหาพลังงานของชาติ โดยควรพิจารณาบรรจุการศึกษาด้านพลังงานไว้ในหลักสูตรการศึกษา และการเผยแพร่ความรู้ด้านพลังงานโดยวิธีการต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความตระหนัก และพฤติกรรมเพื่อให้มีการผลิตและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

.....

.....

.....

.....

.....

เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญภาคที่.....หมวดที่.....ส่วนที่
ภาคที่ ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวดที่ ๑ การปฏิรูปเพื่อลดการเหลื่อมล้ำและสร้าง
ความเป็นธรรม

๙

**คณะกรรมการปฏิรูป
ระบบสาธารณสุข**

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูประบบสาธารณสุข สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑	กำหนดให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่เหมาะสม มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน บนพื้นฐานการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองทุกคน	ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง
๒	บุคคลมีหน้าที่ในการดูแลและส่งเสริมสุขภาพส่วนตน บุคคลในครอบครัว และสังคม โดยรัฐมีหน้าที่ส่งเสริมศักยภาพ รวมทั้งการให้ข้อมูลด้านสุขภาพ ที่ถูกต้องและทันสมัยแก่ประชาชน	ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง
๓	สุขภาพของประชาชนต้องเป็นพื้นฐานสำคัญที่รัฐมีหน้าที่สร้างเสริม พัฒนา ปกป้องคุ้มครอง และดูแลให้บุคคลสามารถอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ โดยการกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาประเทศในทุกด้าน ต้องมิให้เกิดผลกระทบด้านสุขภาพต่อประชาชน โดยเน้นกลไกกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมทุกระดับ	ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๔	รัฐมีหน้าที่สนับสนุน และจัดสรรทรัพยากรสำหรับบริการสาธารณสุขให้เพียงพอและยั่งยืน สอดคล้องกับสภาวะการณ์ของเศรษฐกิจ และสังคม โดยคำนึงถึงมาตรฐาน ความทั่วถึง เป็นธรรม ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล	ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๕	รัฐต้องสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนา และอนุรักษ์การแพทย์แผนไทยคู่ขนานไปกับการแพทย์แผนปัจจุบันในระบบบริการสาธารณสุข	ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๖	รัฐต้องสนับสนุน ส่งเสริม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดบริการด้านสาธารณสุขที่ครบถ้วน	ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น
๗	รัฐต้องเร่งพัฒนาระบบสุขภาพที่ให้ความสำคัญต่อการจัดบริการสาธารณสุขปฐมภูมิที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคและภัยคุกคามต่อสุขภาพ เพื่อนำไปสู่สุขภาวะที่ยั่งยืนของสังคมไทย	ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม
๘	รัฐต้องคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุขเช่นเดียวกับผู้ให้บริการสาธารณสุขที่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ	ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูประบบสาธารณสุข สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

กำหนดให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่เหมาะสม มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสิทธิประโยชน์
ขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน บนพื้นฐานการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองทุกคน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ

การได้รับบริการสาธารณสุข เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทุกคน สิทธิด้านสุขภาพซึ่ง
ประกอบด้วยสินค้าและบริการสุขภาพต้องมีคุณภาพ (Quality) สามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง (Accessibility)
หาได้ง่าย (Availability) มีปริมาณที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับ (Acceptability) ภายใต้จริยธรรมวิชาชีพ
และความเหมาะสมทางวัฒนธรรม โดยสิทธิด้านสุขภาพเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนย่อมได้รับ
การคุ้มครองจากรัฐ ทั้งนี้ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยได้
ให้การรับรองนั้น จะต้องไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งความแตกต่างใดๆ การได้รับบริการทางสาธารณสุขต้อง
ได้มาตรฐาน เหมาะสมสอดคล้องกับช่วงวัย ภาวะโรค และการเจ็บป่วย ทั้งนี้ การได้รับบริการสาธารณสุขต้อง
ทั่วถึง มีความเสมอภาคและเป็นธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ภาวะโรคของประชากรไทย มีแนวโน้มเป็นโรคไม่ติดต่อและโรคเรื้อรังมากขึ้นเรื่อยๆ โรคติดต่อเชื้ออุบัติ
ใหม่ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และส่วนใหญ่ เป็นโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน โดยเฉพาะสัตว์ป่า

ระบบบริการสุขภาพที่พึงประสงค์ของประเทศ ควรเป็นระบบบริการสุขภาพแบบบูรณาการ
(Integrated Health Care System) ระบบบริการแบบพหุลักษณะ มีความเสมอภาค ในด้านมาตรฐานที่
ครอบคลุมการบริการสุขภาพทั้งของภาครัฐและเอกชนทุกระดับ ได้แก่ ปฐมภูมิ ทุติยภูมิ ตติยภูมิ ระบบบริการ
เฉพาะทาง ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ระบบการส่งต่อ และส่งกลับผู้รับบริการ เพื่อให้เกิดการจัดระบบบริการที่
เชื่อมโยง หนุนเสริมกันได้ทั้งระบบ มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทั้งนี้คุณภาพบริการสาธารณสุข หมายความว่า
ว่าคุณลักษณะของบริการสาธารณสุขที่อยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ทั้งด้านมนุษย์ สังคม วิทยาศาสตร์
เทคโนโลยีและด้านอื่น ๆ และพื้นฐานด้านคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ตอบสนองความต้องการและ
คาดหวังของประชาชนและสังคมได้อย่างเหมาะสม และรองรับความต้องการบริการสุขภาพที่ยั่งยืน
สลับซับซ้อนที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย (Palliative Care) ซึ่งจะเป็นการใช้
ทรัพยากรร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบการพัฒนาาระบบรับรองคุณภาพที่ดี เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค
ควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้ยังควรมีระบบสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ ระบบสนับสนุนทรัพยากร ระบบสนับสนุน
วิชาการ และการวิจัย และระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

ระบบประกันสุขภาพในระบบบริการสาธารณสุขมีหลากหลายกองทุน ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ
ความไม่เป็นธรรมในการได้รับบริการสาธารณสุข สิทธิประโยชน์ไม่เท่าเทียมกัน จึงจำเป็นต้องกำหนดเป็น
หลักประกันว่าทุกคนจะได้รับบริการที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ทั้งนี้ต้องส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการให้บริการสาธารณสุข เพื่อส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน

ในสังคมมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ รวมทั้งลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขระหว่างชุมชนเมืองและชุมชนชนบท

พลเมืองไทย บุคคลไร้รัฐ แรงงานต่างด้าว ต้องได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย รวมทั้งอุบัติเหตุและพิบัติภัยจากรัฐอย่างเหมาะสม โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากกระแสเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งเคลื่อนย้ายประชากรและแรงงานต่างด้าว ซึ่งเพิ่มขึ้นทั้งถูกและผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่อาศัยในชุมชนแออัด สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ส่งผลต่อสุขภาพ บางส่วนเป็นพาหะของโรคติดต่อที่สำคัญ การเกิดโรคอุบัติใหม่ อุตุนิซ้า การที่ทุกคนบนผืนแผ่นดินไทยได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายเป็นการปกป้องอันตรายที่จะเกิดกับบุคคลอื่น ๆ ด้วย

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๑ -พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

บุคคลมีหน้าที่ในการดูแลและส่งเสริมสุขภาพส่วนตนบุคคลในครอบครัวและสังคม โดยรัฐมีหน้าที่ส่งเสริมศักยภาพ รวมทั้งการให้ข้อมูลด้านสุขภาพที่ถูกต้องและทันสมัยแก่ประชาชน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ

การสื่อสารสมัยใหม่จะทำให้ผู้คนเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารเท่าเทียมกันมากขึ้น รัฐต้องส่งเสริมให้บุคคลมีความตระหนักว่าสุขภาพเป็นเรื่องของทุกคน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อบุคคลอื่น ชุมชน และสังคมไม่ใช่เพียงแค่อิทธิของทุกคนจะได้รับบริการจากรัฐเท่านั้น การกระทำหรือไม่กระทำเพื่อการมีสุขภาพดีควรจะมีผลทำให้ได้รับสิทธิบริการสาธารณสุขที่แตกต่างกัน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ประเทศไทยจะพัฒนาเป็นสังคมเมืองมากขึ้น โดยในทศวรรษถัดไปประชากรในเขตเมืองจะมากกว่าเขตชนบท สังคมคนชั้นกลางจะเติบโตมากขึ้น และเข้าถึงทรัพยากร ข้อมูลข่าวสาร มีการศึกษา มีอาชีพและรายได้ดีขึ้น มีการดำเนินวิถีชีวิตแบบคนเมืองและประเทศตะวันตกมากขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเคลื่อนย้ายประชากรเข้าเมือง ทั้งจากชนบทและต่างประเทศ มีผลต่อปัจจัยที่กระทบกับสุขภาพและการจัดบริการสุขภาพ มีความต้องการบริการสุขภาพที่หลากหลายประเภท ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ อีกทั้งเกิดการเรียกร้องและรักษาสิทธิมากขึ้น

การเติบโตทางเศรษฐกิจจากการเร่งกระตุ้นการบริโภค จะบั่นทอนศักยภาพในการพึ่งตนเองของสังคมชนบท เกิดภาวะแก่งแย่งแข่งขันเพื่อสร้างรายได้ อาจมีผลให้ยังเกิดความเหลื่อมล้ำ และขาดความมั่นคงในสังคม ส่งผลต่อเนื่องให้เกิดปัญหาทางสังคม ได้แก่ ปัญหาเยาวชน ยาเสพติด อาชญากรรม ความรุนแรง นำไปสู่การมีสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อสุขภาพ การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุ สถาบันครอบครัวอ่อนแอลง ระบบคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีเสื่อมลง ชีวิตคนเมืองแออัด เร่งรีบ แข่งขัน ขาดสมดุลในชีวิต มีความเครียดสูง พฤติกรรมบริโภคเปลี่ยนไป ขาดการออกกำลังกายที่เพียงพอ มีปัญหาโรคอ้วนน้ำหนักเกิน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ขับรถเร็วหรือประมาท การเพิ่มขึ้นของขยะโรค วัฒนธรรมและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนเปลี่ยนไป เช่น ที่เกิดจากพฤติกรรมสุขภาพ เช่น โรคอ้วน หัวใจและหลอดเลือด เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ปัจจัยเหล่านี้เป็นภาระของรัฐอย่างสูงในการให้บริการสาธารณสุข

เทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาและขยายครอบคลุมรวดเร็ว ทำให้ประชาชนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศง่ายและกว้างขวางมากขึ้น สามารถสื่อสารเชื่อมโยงเครือข่ายได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง รับและส่งข้อมูลข่าวสารแยกตามกลุ่มความสนใจเฉพาะ แต่ก็อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ผลกระทบในทางลบ เช่น การติดเทคโนโลยี การหลงกลวงชักจูงต่างๆ ผ่านการโฆษณาสินค้า ผลิตภัณฑ์ และบริการที่ไม่เหมาะสม ด้านบวก เช่น ช่วยให้เข้าถึงข้อมูลสุขภาพได้อย่างไม่มีขีดจำกัด สามารถพึ่งตนเองด้านสุขภาพและลดช่องว่างการเข้าถึงบริการทางกายภาพ การสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างกลุ่มผู้บริโภคที่เข้มแข็ง สื่อสารเนื้อหาสาระเฉพาะกลุ่มได้ลึก เกิดชุมชนเสมือนจริง มีโอกาสในการเสริมงานด้านสุขภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดด้านความครอบคลุมโครงข่ายโทรคมนาคมพื้นฐานที่ยังไม่เพียงพอ ทำให้คนในพื้นที่ห่างไกล คนจนคนด้อยโอกาส ยังเข้าถึงได้ยาก

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

สุขภาพของประชาชนต้องเป็นพื้นฐานสำคัญที่รัฐมีหน้าที่สร้างเสริม พัฒนา ปกป้องคุ้มครอง และดูแลให้บุคคลสามารถอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ โดยการกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาประเทศในทุกด้าน ต้องมิให้เกิดผลกระทบด้านสุขภาพต่อประชาชน โดยเน้นกลไกกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในสังคมทุกระดับ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ

สุขภาพของประชาชนต้องเป็นพื้นฐานสำคัญ และจำเป็นอันดับแรกในการวางนโยบายเพื่อพัฒนาประเทศในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม รัฐต้องสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนนำหลักการ “ทุกนโยบายห่วงใยสุขภาพ” (Health in All Policies) ไปกำหนดนโยบายสู่การปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดผล ในการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและจัดการกับภัยคุกคามสุขภาพ อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการขยายความเข้าใจเรื่องสุขภาพในมิติที่กว้าง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

สุขภาพ หมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล ด้วยสภาวะเช่นนี้ มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความดีงามและเจริญรุ่งเรือง การที่ประชาชนมีสุขภาพดีเป็นข้อบ่งชี้ถึงความมั่นคงของประเทศ เพราะประชาชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนา หากประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีส่งผลให้สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลอย่างสำคัญต่อระบบสุขภาพ ได้แก่ โครงสร้างประชากรที่กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ การเพิ่มขึ้นของชุมชนเมือง การเกิดภัยธรรมชาติที่จะมีความรุนแรงและมีความถี่มากขึ้น ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง การเพิ่มความสำคัญกับเรื่องความมั่นคงและปลอดภัยของอาหาร การเกิดโรคอุบัติใหม่ในพืชและสัตว์ โรคติดต่อจากสัตว์สู่คนมีแนวโน้มซับซ้อน รุนแรง ควบคุมยากขึ้น การเคลื่อนย้ายของประชากร การเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติ ล้วนมีผลต่อแบบแผนการจัดบริการระบบการเฝ้าระวัง สร้างเสริมป้องกันโรค

นอกจากนี้ปัจจัยคุกคามสุขภาพส่วนหนึ่งยังเกิดจากการดำเนินนโยบายของรัฐ เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรม การสัมปทานเหมืองแร่ การส่งเสริมเกษตรที่ทำให้มีการใช้สารเคมีมากขึ้น การสร้างเขื่อน การสร้างโรงไฟฟ้า เป็นต้น ในขณะที่ระบบการควบคุมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ไม่เข้มแข็ง จึงต้องพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมด้วย พัฒนาระบบงานและองค์กรที่ทำงานด้านระบาดวิทยา ทั้งด้านการป้องกัน ควบคุมโรค และระบาดวิทยาสังคม (Social Epidemiology) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและการสร้างเสริมสุขภาพนอกภาคบริการสาธารณสุข รวมทั้งส่งเสริม การพัฒนาและใช้การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ

ถ้านโยบายพื้นฐานแห่งรัฐกำหนดให้สุขภาพของประชาชนมีความสำคัญเป็นอันดับแรก โครงการใดๆ ที่จะเกิดขึ้นเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ต้องสร้างให้เกิดกลไกกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ใน

สังคมทุกระดับ ในการตรวจสอบว่าไม่ส่งผลเชิงลบต่อสุขภาพประชาชน และให้เกิดธรรมาภิบาลในทุกกระบวนการ รวมทั้งการดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการส่งเสริม ป้องกัน รักษาพยาบาลและฟื้นฟูสุขภาพอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง นโยบายเช่นนี้จะส่งผลให้ประเทศมีพลเมืองที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งทางกาย จิตใจ และปัญญา เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ในเวลาเดียวกันผลพลอยได้ คือ สิ่งแวดล้อมที่ปราศจากมลภาวะ ทั้งอากาศ น้ำ ดิน และอาหาร ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากโรคที่ป้องกันได้จะลดลง คุณภาพชีวิตของทุกคนในประเทศจะดีขึ้นอย่างยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐมีหน้าที่สนับสนุน และจัดสรรทรัพยากรสำหรับบริการสาธารณสุขให้เพียงพอและยั่งยืน สอดคล้องกับสภาพการณ์ของเศรษฐกิจ และสังคม โดยคำนึงถึงมาตรฐาน ความทั่วถึง เป็นธรรม ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ

รัฐมีหน้าที่สนับสนุน และจัดสรรทรัพยากรสำหรับบริการสาธารณสุขให้เพียงพอและยั่งยืน สอดคล้องกับสภาพการณ์ของเศรษฐกิจ และสังคม โดยคำนึงถึงมาตรฐาน ความทั่วถึง เป็นธรรม ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ประเทศไทยจะมีการดูแลผู้สูงอายุทั้งด้านสุขภาพและสังคมเพิ่มขึ้น โดยคาดว่าในปีพ.ศ. ๒๕๗๓ ประชากรไทย ๑ ใน ๔ จะเป็นผู้สูงอายุ ในขณะที่วิถีชีวิตเริ่มเปลี่ยนเป็นสังคมเมืองและเลียนแบบประเทศตะวันตกมากขึ้น ตามกระแสโลกาภิวัตน์มากขึ้น โดยสังคมคนชั้นกลางจะเติบโตมากขึ้น ประชาชนจะเข้าถึงทรัพยากร ข้อมูลข่าวสาร มีการศึกษา มีอาชีพและรายได้ดีขึ้น นอกจากนี้ การเคลื่อนย้ายประชากรเข้าเมือง ทั้งจากชนบทและจากการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติที่เข้าออกประเทศง่ายและมากขึ้น มีผลกระทบต่อสุขภาพ การควบคุมป้องกันโรคและการจัดบริการสุขภาพที่เกี่ยวข้อง แบบแผนความต้องการบริการสุขภาพจะเปลี่ยนจากเดิมทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยจะมีหลากหลายประเภท และซับซ้อนกว่าเดิม

ประชาชนมีความต้องการและใช้บริการสาธารณสุขเพิ่มสูงขึ้นหลังมีระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า พบว่าบริการสาธารณสุขของรัฐยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ครอบคลุมทั้งหมด เนื่องจากมีปัญหาข้อจำกัดเรื่องบุคลากรด้านสาธารณสุขและทรัพยากรสนับสนุนที่เพียงพอ ทั้งงบประมาณ ส่งผลให้โรงพยาบาลส่วนหนึ่งเกิดปัญหาเป็นหนี้ในระบบ ปัญหาความมั่นคงของระบบยาและเวชภัณฑ์ มีการนำเข้ายา วัคซีนและเวชภัณฑ์จากต่างประเทศ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านสาธารณสุขและการจ้างงานที่เป็นธรรม เนื่องจากบุคลากรด้านสาธารณสุขเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรและภาระโรคแล้วยังมีความขาดแคลน การกระจายตัวของบุคลากรด้านสาธารณสุขไม่เป็นธรรม การขาดแคลนบุคลากรด้านสาธารณสุขส่งผลทำให้การเข้าถึงบริการสาธารณสุขน้อยลง ส่งผลให้เกิดปัญหาคิวรอตรวจและผ่าตัดล่าช้า และมีการส่งต่อเพิ่มขึ้น ประชาชนมีความต้องการบริการสาธารณสุขเพิ่มสูงขึ้น แนวโน้มการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังเพิ่มขึ้น และสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น โรคติดต่ออุบัติใหม่ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย/ญาติ ที่นำไปสู่ประเด็นการฟ้องร้อง ส่งผลทำให้บุคลากรด้านสาธารณสุขขาดขวัญและกำลังใจ อัตราการลาออกสูง การขยายตัวของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ทำให้บุคลากรด้านสาธารณสุขส่วนหนึ่งไหลจากภาครัฐไปเอกชน การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมโลก เทคโนโลยีเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีความรู้มากขึ้น จึงมีความต้องการบุคลากรด้านสาธารณสุขที่มีสมรรถนะและศักยภาพที่สูงขึ้นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เท่าทันสถานการณ์เกิดขึ้น

อีกทั้งระบบบริหารจัดการการเงินการคลัง ๓ ระบบหลักประกันสุขภาพ คือ ระบบสวัสดิการ รักษาพยาบาลข้าราชการ ระบบประกันสังคม และระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านที่มา แนวคิดหลักการ แหล่งที่มาและวิธีบริหารจัดการงบประมาณ วิธีระบบการเบิกจ่ายและตรวจสอบค่าบริการทางการแพทย์ สิทธิประโยชน์ที่คุ้มครองและเครือข่ายหน่วยบริการที่เข้าร่วมให้บริการฯ ส่งผลทำให้ประชาชนที่มีสิทธิต่างกัน เข้าถึงและได้รับบริการที่แตกต่างกันในบางเรื่อง เช่น ข้าราชการสามารถเลือกไปใช้

บริการที่หน่วยบริการได้ทั่วประเทศ แต่อีก ๒ ระบบต้องไปตามระบบส่งต่อ หรือสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนและไม่ครอบคลุมถึงครอบครัว และการใช้ยานอกบัญชีหลักแห่งชาติได้เมื่อจำเป็น ฯลฯ ซึ่งการอุดหนุนและสิทธิประโยชน์ของระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระบบประกันสังคม และระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการยังเหลื่อมล้ำกันอยู่ ซึ่งจะต้องบริหารจัดการให้เป็นธรรมมากยิ่งขึ้น จากบัญชีรายจ่ายสุขภาพแห่งชาติ สัดส่วนรายจ่ายภาครัฐด้านสุขภาพคิดเป็นร้อยละ ๑๖.๙ ของรายจ่ายภาครัฐทั้งหมดนับเป็นภาระทางการคลัง โดยอัตราการเติบโตของค่าใช้จ่ายสุขภาพรวมของประเทศสูงกว่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ภาระรายจ่ายของระบบบริการสุขภาพจะกระทบความยั่งยืนทางการคลังหากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศมีต่ำกว่าร้อยละ ๓.๓ ปัจจุบันนี้ อีกทั้งการบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต จากอุบัติเหตุทางรถยนต์ จะได้รับการคุ้มครองตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาพบว่า มีการเกี่ยวเกาะในการจ่ายค่าชดเชย มีหลักเกณฑ์การจ่ายเงินที่ยุ่งยากซับซ้อน จนกลายเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงการรักษาพยาบาล ทำให้กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนประกันสังคมและสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการและลูกจ้างต้องรับภาระมากขึ้น ในขณะที่บริษัทเอกชนซึ่งเป็นผู้เก็บเบี้ยประกันกลับไม่ต้องจ่ายเงินชดเชย อีกทั้งระบบการบริหารจัดการของบริษัทประกันภัยเอกชนเน้นผลกำไรทางธุรกิจมากกว่าประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้การชดเชยค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของผู้ประสบภัยจากการทำงานตามกองทุนเงินทดแทนของผู้ประกันตน ยังมีความยุ่งยากในการพิสูจน์ว่าเป็นโรคจากการทำงาน จึงจำเป็นต้องการปฏิรูประบบบริการสุขภาพพร้อมกับการปฏิรูปกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ เพื่อช่วยลดภาระทางการคลังของรัฐ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐต้องสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนา และอนุรักษ์การแพทย์แผนไทยคู่ขนานไปกับการแพทย์แผนปัจจุบัน ในระบบบริการสาธารณสุข

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ

การพัฒนาแพทย์แผนไทยให้มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นนอกจากจะเป็นการรักษาเอกลักษณ์ของชาติแล้ว ยังมีส่วนช่วยเสริมให้ระบบสาธารณสุขให้เข้มแข็งขึ้น ดังนั้นรัฐมีความจำเป็นต้องสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนา และอนุรักษ์การแพทย์แผนไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ในการบริการสุขภาพให้เข้มแข็ง มีคุณภาพและแพร่หลาย อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

การแพทย์แผนไทยเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่เคยเป็นการแพทย์ประจำชาติไทย มีการบันทึกเป็นเอกสารที่ใช้ศึกษาถ่ายทอดอย่างเป็นระบบแบบแผนมายาวนาน จวบจนความเจริญทางวิทยาการมากขึ้นจึงได้ห่างหายไป และกลับมามีความต้องการมากขึ้นเมื่อเกิดภาวะขาดแคลนทางการรักษาและการดื้อยาของเชื้อโรคต่างๆกระจายไปทั่วโลก การแพทย์แบบองค์รวมและยาสมุนไพรได้รับการพิจารณาเป็นทางเลือกเพื่อเข้ามาใช้ในระบบสาธารณสุขโดยข้อตกลงขององค์การอนามัยโลก ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ลงนามให้สัตยาบัน

แต่การแพทย์แผนไทยยังขาดการนำมาใช้อย่างเต็มศักยภาพ การสืบทอด การตรวจวินิจฉัยรักษาโรค และองค์ความรู้ที่ต่อเนื่องกันมา มีอยู่เพียงบางส่วน แต่องค์ความรู้ส่วนใหญ่ยังคงมีอยู่อย่างสมบูรณ์ในเอกสาร คัมภีร์แพทย์แผนไทยที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งในปัจจุบันยังนำมาใช้และศึกษากันเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ถึงกระนั้นก็ตาม จากผลการวิจัยตำรับยาแผนไทย สมุนไพรไทย และการรักษาโรคด้วยกรรมวิธีแพทย์แผนไทย จำนวนหนึ่งที่ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นที่ประจักษ์ว่า ตำรับยา สมุนไพร และการรักษาโรคนั้น มีศักยภาพในการดูแลรักษาโรคได้เป็นอย่างดี เป็นที่พึงพอใจ และพึงประสงค์ของผู้บริโภคจำนวนมาก ซึ่งจะเห็นได้จากการขยายตัวของตลาดยา อาหาร เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากสมุนไพรในประเทศและต่างประเทศ

ถ้ามีการสนับสนุนและส่งเสริมให้นำเอาองค์ความรู้การแพทย์แผนไทยมาใช้อย่างเต็มศักยภาพ คือ การตรวจ วินิจฉัย รักษา และส่งเสริมสุขภาพ ตามที่มีอยู่ในองค์ความรู้นี้ ก็จะสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบสาธารณสุขของชาติได้ นอกจากนั้น ยังเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ ให้แก่ชนในชาติ รวมถึงเกษตรกรในการปลูกสมุนไพรเป็นพืชเสริมหรือพืชทดแทน และเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพยากรในประเทศ อันเป็นการสร้างความมั่นคงมั่นคงเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างถาวรได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนั้นยังเป็นการเชิดชูวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ นำไปสู่ความภาคภูมิใจของชนในชาติ ให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการส่งออกยาสมุนไพรไทยไปสู่ตลาดโลกได้อีกด้วย

การลงทุนด้านการแพทย์แผนไทย เป็นการลงทุนที่ต้นทุนต่ำ ไม่ต้องเสียค่าลิขสิทธิ์ ค่าองค์ความรู้ให้ต่างประเทศ วัตถุดิบส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดเป็นของในประเทศ เครื่องมือการผลิตส่วนใหญ่สามารถผลิตได้ในประเทศ มีผลงานวิจัยอยู่เป็นจำนวนมาก สามารถนำมาต่อยอดได้ทันที รายได้และผลกำไรเกือบทั้งหมดหมุนเวียนอยู่ภายในประเทศ สร้างกำลังซื้อ สร้างงานต่อเนื่องในส่วนอื่นๆได้เป็นจำนวนมาก

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐต้องสนับสนุน ส่งเสริม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดบริการด้านสาธารณสุขที่ครบถ้วน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ

ให้รัฐกระจายอำนาจ ทุน และทรัพยากร ให้ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเพียงพอเพื่อทำหน้าที่อภิบาลระบบสุขภาพ พัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ และจัดการงานด้านสุขภาพด้วยตนเอง และสนับสนุน ส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนจัดการตนเองในการจัดบริการสาธารณสุข การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการจัดการภัยคุกคามสุขภาพได้มากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการพัฒนาความเข้มแข็งของกิจกรรมสำคัญในชุมชนตามบริบทพื้นที่

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

การพัฒนาาระบบสุขภาพและการบริการสุขภาพให้เข้มแข็งและยั่งยืนได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องให้ประชาชน ชุมชนหรือท้องถิ่นในฐานะเจ้าของสุขภาพมีส่วนร่วมและสามารถจัดการและแก้ปัญหาสุขภาพด้วยชุมชนเอง โดยใช้ทรัพยากรและทุนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพด้วยชุมชนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรัฐต้องการกระจายอำนาจ ทุน และทรัพยากร ให้ชุมชนท้องถิ่นอย่างเพียงพอ เพื่อทำหน้าที่อภิบาลระบบสุขภาพ พัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ และจัดการงานด้านสุขภาพด้วยตนเองให้มากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อลดบทบาทของรัฐบาลส่วนกลางให้เป็นผู้สนับสนุนเท่าที่จำเป็น การให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการจัดการภัยคุกคามสุขภาพได้มากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการพัฒนาความเข้มแข็งของกิจกรรมสำคัญในชุมชน เช่น การจัดการกองทุนสุขภาพ ตำบล ระบบสวัสดิการชุมชน การดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล การบูรณาการทรัพยากรภายใต้บริบทของพื้นที่ผ่านกระบวนการชื่นชม และการจัดการความรู้ในระดับอำเภอ การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ร่วมแห่งชาติว่าด้วยระบบสุขภาพชุมชน เป็นต้น รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพคนและองค์กร ในทุกระดับจะสร้างความเข้มแข็งของระบบบริการสาธารณสุขและการมีสุขภาพะที่ยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๗ การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐต้องเร่งพัฒนาระบบสุขภาพที่ให้ความสำคัญต่อการจัดบริการสาธารณสุขปฐมภูมิที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคและภัยคุกคามต่อสุขภาพ เพื่อนำไปสู่สุขภาวะที่ยั่งยืนของสังคมไทย

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ

หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการและมีผู้ใช้บริการมากขึ้น จำเป็นต้องเน้นการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิ ทั้งระบบสุขภาพชุมชนในระดับตำบล และระบบบริการสุขภาพผสมผสานในระดับอำเภอ (District Health System) ซึ่งจะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพอย่างทั่วถึง เป็นการส่งเสริมให้เกิดการจัดการตนเอง การมีส่วนร่วมและบริหารจัดการระบบสุขภาพอย่างมีธรรมาภิบาลในทุกกระบวนการโดยชุมชนเพื่อชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ระบบบริการทางการแพทย์ปัจจุบัน เน้นการรักษาพยาบาลมากกว่าการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ ส่งผลให้ประชาชนส่วนมากต้องเจ็บป่วยจากโรคภัยไข้เจ็บที่สามารถป้องกันได้ สินค้าและบริการด้านสุขภาพบางส่วนที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนมีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพสูงขึ้นโดยไม่จำเป็น มีประชากรต่างด้าวเพิ่มขึ้นทั้งถูกและผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่อาศัยในชุมชนแออัด สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ส่งผลต่อสุขภาพ และเป็นพาหะของโรคติดต่อที่สำคัญ การเปิดการค้าเสรีอาเซียน และการโยกย้ายของแรงงานต่างชาติเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อแบบแผนการจัดบริการสาธารณสุข ระบบการเฝ้าระวัง และการสร้างเสริมป้องกันโรค การพัฒนาสุขภาพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์อย่างรู้เท่าทัน ทั้งจากภูมิปัญญาสากล และภูมิปัญญาไทย ซึ่งมี ข้อดี คือ ทำให้เกิดการดูแลสุขภาพร่วมกันแบบยั่งยืน(Health for All and All for Health) และลดค่าใช้จ่ายที่ต้องสูญเสียไปกับการซ่อมสุขภาพ โดยสังคมทุกส่วนทุกระดับ มีศักยภาพ และมีส่วนร่วม รวมทั้งการดูแลสุขภาพระยะยาว (Long Term Care)

การให้ชุมชนจัดการตนเองในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการจัดการภัยคุกคามสุขภาพได้มากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการพัฒนาความเข้มแข็งของกิจกรรมสำคัญในชุมชน การให้ความสำคัญในการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิ รวมทั้งการใช้กลไกระบบบริการสุขภาพผสมผสานในระดับอำเภอ (District Health System) ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนด้วยวิธีการประสานและเชื่อมโยงทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ อย่างบูรณาการทั้งในเชิงบริหารจัดการ บริการสุขภาพและสังคมอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ด้วยเป้าหมายร่วมกัน ภายใต้หลักการดำเนินงานของระบบสุขภาพระดับอำเภอ (UCARE) ๕ ประการ ได้แก่ ๑) การทำงานร่วมกันในระดับอำเภอ (Unity District Health Team) ๒) การมีส่วนร่วมของเครือข่ายและชุมชน (Community participation) ๓) การทำงานจนเกิดคุณค่า ทั้งกับผู้รับบริการ และผู้ให้บริการเอง (Appreciation and Quality) ๔) การแบ่งปันทรัพยากร และการพัฒนาบุคลากร (Resource sharing and human development) และ ๕) การให้บริการสุขภาพตามบริบทที่จำเป็น (Essential care) เชื่อมต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ร่วมแห่งชาติว่าด้วยระบบสุขภาพชุมชน รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพคนและองค์กร ในทุกระดับจะสร้างความเข้มแข็งของระบบบริการสาธารณสุขและการมีสุขภาวะที่ยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐต้องคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุขเช่นเดียวกับผู้ให้บริการสาธารณสุขที่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ

การคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข จะลดคดีความในการฟ้องร้องและความขัดแย้งระหว่างบุคลากรสาธารณสุขกับผู้รับบริการ รวมทั้งเป็นการพัฒนาระบบเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในขณะที่เดียวกันรัฐต้องให้ความสำคัญในการคุ้มครองผู้ให้บริการสาธารณสุขที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลัง ถึงแม้จะมีข้อจำกัดทั้งด้านบุคลากร อุปกรณ์ และภาระงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีของผู้ประกอบวิชาชีพทางสาธารณสุขกับผู้รับบริการ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาความปลอดภัยของผู้ป่วยในระยะยาว

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

การขาดแคลนบุคลากรด้านสาธารณสุขส่งผลทำให้การเข้าถึงบริการสาธารณสุขน้อยลง ส่งผลให้เกิดปัญหาคิวรอตรวจ และผ่าตัดล่าช้า และมีการส่งต่อเพิ่มขึ้น ประชาชนมีความต้องการบริการด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น แนวโน้มการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังเพิ่มขึ้น และสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น โรคติดต่ออุบัติใหม่ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย/ญาติ ที่นำไปสู่ประเด็นการฟ้องร้องส่งผลทำให้บุคลากรด้านสาธารณสุขขาดขวัญและกำลังใจ อัตราการลาออกสูง การขยายตัวของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ทำให้บุคลากรด้านสาธารณสุขส่วนหนึ่งไหลจากภาครัฐไปเอกชน

การบริหารจัดการปริมาณผู้เชี่ยวชาญรายสาขาให้เกิดความสมดุลและเป็นไปตามความจำเป็น และควบคู่กับการเพิ่มปริมาณบุคลากรผู้ทำหน้าที่จัดบริการสุขภาพแบบองค์รวม เพื่อพัฒนาการให้บริการสาธารณสุขเป็นรูปแบบของทีมสหสาขาวิชาชีพ ลดความเหลื่อมล้ำในการให้บริการและความเหลื่อมล้ำทางวิชาชีพ และให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพ และการสร้างฉันทะ แรงจูงใจ และขวัญกำลังใจ รวมถึงสนับสนุนความก้าวหน้าในวิชาชีพ แก่บุคลากรด้านสุขภาพทุกระดับ เพิ่มกลไกการจัดการความปลอดภัย และการประกันความเสี่ยงของผู้ให้บริการและผู้รับบริการอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการสุขภาพ และพัฒนา กลไกการคุ้มครองสิทธิผู้ได้รับผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์จากบริการสุขภาพที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง บนหลักการช่วยเหลือเกื้อกูลและสร้างความสมานฉันท์

ส่วนผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข พบว่า การให้การช่วยเหลือเบื้องต้นกับผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข ไม่สามารถทำให้ผู้เสียหายสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขธรรมดา และการให้การช่วยเหลือเบื้องต้นกับผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุขมีความจำกัด เฉพาะผู้ใช้บริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเท่านั้น ไม่รวมถึงระบบสวัสดิการข้าราชการและระบบประกันสังคม หรือแม้แต่การใช้บริการของโรงพยาบาลเอกชน ทำให้ผู้ได้รับความเสียหายจากการรับบริการสาธารณสุขไม่มีทางเลือก ในการดำเนินการที่จะได้รับการชดเชยความเสียหาย นอกจกจากต้องอาศัยกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นภาระในการดำเนินการและมีอุปสรรคมากมาย ที่สำคัญส่งผลต่อความสัมพันธ์ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขกับผู้ป่วย

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

๑๐

คณะกรรมการธิการปฏิรูป
ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายรัฐธรรมนูญและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	รัฐต้องคุ้มครองสิทธิประชาชนที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ดี	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง
๒.	จัดให้มีระบบและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีความชัดเจนและบูรณาการ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ในกิจกรรมต่างๆ ให้มีใช้อย่างพอเพียงตามศักยภาพ การจัดการปัญหาน้ำท่วมและอุทกภัยในพื้นที่เศรษฐกิจ ชุมชน และพื้นที่เกษตรกรรม รวมถึงการแก้ปัญหาคุณภาพน้ำและแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรมให้คงความอุดมสมบูรณ์และพึ่งพาได้อย่างยั่งยืน	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๓.	จัดให้มีระบบและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และที่ดิน สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้มีการสงวน อนุรักษ์ พื้นฟู เพื่อให้สามารถเอื้อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมของประเทศได้อย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์และการใช้ทรัพยากรอย่างเท่าเทียม และประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔.	ทรัพยากรทางทะเลเป็นสมบัติของชาติ ประชาชนชาวไทยมีสิทธิในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและมีหน้าที่ดูแลฟื้นฟูให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์เพื่อคนรุ่นต่อไป ประชาชนต้องมีสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรอย่างเสมอภาคและเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ประโยชน์อย่างเป็นธรรม หน่วยงานภาครัฐต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจน เป็นเอกเทศ และไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ภาคประชาชนมีบทบาท หน้าที่ในการควบคุม ตรวจสอบชี้วัด ติดตาม ประเมินผลการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ การพัฒนา และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕.	รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการตั้งถิ่นฐาน การผังเมืองและการใช้พื้นที่ทุกระดับ โดยจัดให้มีการวางแผนและวางผังการพัฒนาชนบท ชุมชนเมือง จังหวัด ภาค เพื่อกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ประสานกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคมขนส่ง อันอำนวยความสะดวกต่อประชาชนด้านที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ ทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา คุณภาพชีวิต และผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖.	รัฐต้องจัดให้มีระบบ ระเบียบ กฎหมาย และแผนการจัดการที่ดีกับปัญหาสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มลพิษ วัตถุอันตรายและขยะ เพื่อฟื้นฟู คุ้มครอง ป้องกัน รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วม	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗.	ทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพย์ของแผ่นดิน รัฐต้องกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดให้มีกลไกเพื่อผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนด้วยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ อาทิ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการ การเข้าถึง การใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการติดตามตรวจสอบเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมด้วยกลไกที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมและวิถีวัฒนธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติของแผ่นดินอย่างยั่งยืน	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘.	เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนการดำเนินการของรัฐในการจัดทำแผนพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม หรือการจัดทำโครงการพัฒนาใดๆ ในระดับชาติ จะต้องมีการศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (SEA: Strategic Environmental Assessment) เพื่อประกอบการพิจารณาความเป็นไปได้ทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ สังคมและวิศวกรรม ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙.	ให้มีการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมเพื่ออำนวยความสะดวกเป็นกลไกในการทำหน้าที่ขจัดปัญหาความขัดแย้งด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ.

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องคุ้มครองสิทธิประชาชนที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ดี

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ประชาชนมีสิทธิอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รัฐมีหน้าที่คุ้มครองสิทธิของประชาชน นโยบายการพัฒนายุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆ จะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชน ชุมชน และสังคม โดยจะต้องจัดให้มีกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีความโปร่งใส และเป็นธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารับให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้มีกลไกในการเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้สิทธิ เสรีภาพ ของพลเมืองในการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โครงการพัฒนาด้านต่างๆ จะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชน ชุมชนและสังคม โดยเสนอมาตรการในการบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น การติดตามตรวจสอบ และการเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒

สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ.**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

จัดให้มีระบบและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีความชัดเจนและบูรณาการ เพื่อแก้ปัญหา การขาดแคลนน้ำใช้ในกิจกรรมต่างๆ ให้มีใช้อย่างพอเพียงตามศักยภาพ การจัดการปัญหาน้ำท่วมและอุทกภัย ในพื้นที่เศรษฐกิจ ชุมชน และพื้นที่เกษตรกรรม รวมถึงการแก้ปัญหาคุณภาพน้ำและแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรม ให้คงความอุดมสมบูรณ์และพึ่งพาได้อย่างยั่งยืน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ปัญหาทรัพยากรน้ำในประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ การขาดแคลนน้ำใช้ในกิจกรรมต่างๆ การเกิดน้ำท่วม ทำความเสียหายแก่พื้นที่ชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม ตลอดจนปัญหาน้ำเสียและแหล่งน้ำเสื่อมโทรม ซึ่งในทุกภาคของประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำค่อนข้างใกล้เคียงกัน แม้รัฐบาลที่ผ่านมาได้ตระหนักถึง ปัญหาเหล่านั้นและได้หาทางแก้ไขมาโดยตลอดแต่ก็ปรากฏว่าปัญหาต่างๆ ทั้งหลายก็ยังมีอยู่อย่างเดิม และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นทุกปี

ณ วันนี้และในอนาคตเรื่องของ “น้ำ” คงต้องเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องพิจารณาปรับปรุงระบบและ ยุทธศาสตร์ “การจัดการทรัพยากรน้ำ” ร่วมกับทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องให้มีความเหมาะสม แล้วมีการบริหาร เชิงยุทธด้วยแนวคิดและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพด้วยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เร่งรัดดำเนินงาน ตามนโยบายของชาติและแผนแม่บทที่กำหนดโดยทุกรัฐบาลอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย ให้ทั่วทุกกลุ่มน้ำที่ต้องการ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรุณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

น้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นผลิตผลจากธรรมชาติที่เราไม่สามารถผลิตเพิ่มขึ้นมาหรือลดปริมาณที่มีอยู่ในธรรมชาติได้เองตามต้องการ บางปีอาจเกิดฝนแล้งเป็นเหตุให้น้ำในแม่น้ำ ลำธารมีน้อยจนไม่สามารถแบ่งปันได้ทั่วถึง หรือบางปีฝนตกชุก ต่อเนื่องจนเกิดความเสียหายเนื่องจากน้ำท่วมทรัพย์สินและพื้นที่ชุมชน ตลอดจนมีน้ำเสียหรือมลพิษทางน้ำ เกิดขึ้นในหลายท้องที่ตามมาอีกด้วย นับเป็นวิกฤตการณ์เกี่ยวกับน้ำในทุกภูมิภาคที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรง ขึ้นทุกปีดังนั้นในการแก้ปัญหาต่างๆ ให้บรรเทาหรือกำจัดจนหมดไปน้ำจึงเป็นทรัพยากรธรรมชาติของคนไทย ที่ต้องมีการบริหารจัดการทั้งปริมาณและคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมที่มีความชัดเจนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และชุมชนในลุ่มน้ำ ซึ่งต้องร่วมกันทบทวนและ ปรับปรุงกระบวนการจัดการทรัพยากรน้ำบางส่วนให้มีความเหมาะสมกับกาลปัจจุบันและในอนาคต ด้วยแนวคิดของนโยบายที่สามารถปฏิบัติได้โดยอาศัยข้อมูล ความรู้ และสติปัญญาของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่เข้าใจในรากเหง้าแห่งปัญหา ซึ่งการจัดการทรัพยากรน้ำในอนาคตของไทยควรมีกลไกสำคัญได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการทำงานแบบร่วมด้วยช่วยกันคิด ช่วยกันหารูปแบบและวิธีดำเนินการแก้ปัญหาต่างๆ แบบบูรณาการในทุกมิติ จึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืนโดยไม่เกิดความขัดแย้งในสังคม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่.....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

จัดให้มีระบบและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และที่ดิน สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้มีการสงวน อนุรักษ์ ปันฟู เพื่อให้สามารถเอื้อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมของประเทศได้อย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงการมีส่วนร่วมและการใช้ทรัพยากรอย่างเท่าเทียม และประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากอดีตที่ผ่านมาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าถูกบุกรุกทำลายลงไปจำนวนมาก จากสาเหตุหลายประการ เช่น นโยบายของรัฐบาลบางประการที่ผ่านมาส่งเสริมให้มีการบุกรุกป่าทางอ้อม การขยายที่ทำกินเพื่อการเกษตร การปล่อยปละละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรป่าไม้ไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ จึงทำให้ขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และยุทธวิธีต่างๆ เป็นต้น ก่อให้เกิดวัฏจักรของการทำลายป่า ซึ่งเริ่มตั้งแต่การเข้าไปตัดไม้แผ้วถางป่า การทำกิน การขายที่ดินป่า การเปลี่ยนมือผู้ครอบครองที่ดินป่า จนไปถึงการออกเอกสารสิทธิ์ทางที่ดินที่มีขอบด้วยกฎหมายในเขตพื้นที่ป่า จนทำให้เกิดเป็นปัญหาที่ขยายวงกว้างและสืบซับซ้อนไปทั่วประเทศ ดังนั้น จึงต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนว่าประเทศไทยควรมีป่าไม้สมบูรณ์อย่างน้อย ๔๐% ของเนื้อที่ประเทศ พร้อมกับกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการหยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่า ทวงคืนผืนป่าจากผู้บุกรุก และฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพที่สมบูรณ์ตามเป้าหมาย โดยเฉพาะการนำพื้นที่ป่าไม้ไปใช้ประโยชน์ควรต้องผ่านคณะกรรมการระดับชาติที่เป็นองค์กรอิสระ พร้อมทั้งให้มีระบบกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างยั่งยืน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรุณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าพื้นที่ป่าไม้ที่สมบูรณ์ของประเทศควรจะต้องมีครอบคลุมไม่น้อยกว่า ๔๐% ของพื้นที่ประเทศ แต่ในปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ทั้งประเทศที่เป็นพื้นที่ป่าคงเหลืออยู่ประมาณ ๓๑% และมีแนวโน้มลดลงอีกทุกปี ดังนั้น จึงเป็นการสมควรที่จะเสนอมาตรการที่จำเป็นในการป้องกันการ บุกรุกป่า การฟื้นฟูและการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อความสมดุลทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนถาวรตลอดไป

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่.....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น) :

ทรัพยากรทางทะเลเป็นสมบัติของชาติ ประชาชนชาวไทยมีสิทธิในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและมีหน้าที่ดูแลฟื้นฟูให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์เพื่อคนรุ่นต่อไป ประชาชนต้องมีสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรอย่างเสมอภาคและเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ประโยชน์อย่างเป็นธรรม หน่วยงานภาครัฐต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจน เป็นเอกเทศ และไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ภาคประชาชนมีบทบาท หน้าที่ในการควบคุม ตรวจสอบชี้วัด ติดตามประเมินผลการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ การพัฒนา และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

รัฐมีหน้าที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและการอนุรักษ์ทรัพยากรไว้ให้คนรุ่นต่อไป โดยต้องอยู่ภายใต้กรอบและกลไกที่เปิดช่องทางให้ชุมชนมีอำนาจในการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรทางทะเล หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลทรัพยากรทางทะเล ต้องแยกออกมาเป็นเอกเทศจากหน่วยงานอื่น มีบุคลากรเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความเชี่ยวชาญโดยตรง ภายใต้การดูแลควบคุมโดยองค์กรที่มีสัดส่วนของภาคประชาชนและภาควิชาการมากกว่ากึ่งหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบูรณาการแนวทางการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนตรวจสอบชี้วัดในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกลไกและบุคลากรของภาครัฐ เพื่อลดการทุจริตประพฤติมิชอบ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

- ๓.๑ ภาครัฐมีอำนาจมากเกินไป มีช่องทางให้ทุจริตประพฤติมิชอบในระดับต่างๆ
- ๓.๒ ภาคประชาชนและภาควิชาการไม่มีอำนาจในการควบคุมตรวจสอบติดตามการดำเนินงานของภาครัฐ
- ๓.๓ หน่วยงานภาครัฐไม่เป็นเอกเทศ ขาดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ และไม่ได้มีการตรวจสอบชี้วัดประสิทธิภาพของการดำเนินงานอย่างโปร่งใสชัดเจนโดยใช้ข้อมูลทางวิชาการเป็นหลัก
- ๓.๔ ไม่มีองค์กรที่มีอำนาจในการดูแลการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ การพัฒนา การจัดการ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเล

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายรัฐธรรมนูญและสิ่งแวดล้อม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการตั้งถิ่นฐาน การผังเมืองและการใช้พื้นที่ทุกระดับ โดยจัดให้มีการวางแผนและวางผังการพัฒนาชนบท ชุมชนเมือง จังหวัด ภาค เพื่อกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้ประสานกับการพัฒนาระบบสาธารณสุขปศุสัตว์ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคมขนส่ง อันอำนวยความสะดวกต่อประชาชน ด้านที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ ทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา คุณภาพชีวิต และผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ปัจจุบันไม่มีนโยบายระดับประเทศที่บูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำผังพัฒนาชนบท ชุมชนเมือง จังหวัด ภาค จึงต้องมีคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองและการใช้พื้นที่เพื่อจัดทำแผนให้มีการวางผังทุกระดับ ตั้งแต่ชนบทจนถึงภาค กำหนดมาตรการกลไกสนับสนุนการพัฒนาและดำเนินการให้เป็นไปตามผังอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยให้ประชาชน ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารและการยอมรับผังนั้นๆ และมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางดำเนินงาน การติดตามและตรวจสอบ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ เพื่อวางแผนรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและภัยธรรมชาติอันเกิดจากภาวะโลกร้อนที่รุนแรงขึ้น ในอนาคต ได้แก่ น้ำท่วม แผ่นดินไหว ฯลฯ

๓.๒ เพื่อคุณภาพชีวิต สุขอนามัย การศึกษา การสร้างอาชีพให้กับชาวชนบทที่ห่างไกล เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในภูมิภาคได้อย่างมีความสุข ไม่ต้องไปเรียนหรือทำงานในเมืองใหญ่ เมืองหลวง เป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๓.๓ เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่.....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดให้มีระบบ ระเบียบ กฎหมาย และแผนการจัดการที่ดีกับปัญหาสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มลพิษ วัตถุอันตรายและขยะ เพื่อฟื้นฟู คุ้มครอง ป้องกัน รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เพื่อตอบสนองในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม : -

๒.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๒.๒ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการรักษาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี สุขภาพ อนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

๒.๓ เพื่อส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีในทุกพื้นที่

๒.๔ เพื่อกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

๒.๕ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การลดลงของทรัพยากรธรรมชาติและความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อม การสูญเสียความสมดุลของระบบนิเวศ การพัฒนาเศรษฐกิจระบบอุตสาหกรรมอย่างขนานใหญ่ภายในประเทศ ทำให้สภาพสิ่งแวดล้อมที่ประชาชนสัมผัสอยู่มีคุณภาพลดลง เช่น การแปรปรวนของสภาพอากาศ มลพิษในสิ่งแวดล้อม ปัญหาจากขยะชุมชน ตลอดจนสุขภาพอนามัยของประชาชนต่างได้รับผลไปด้วย

เพื่อให้ได้คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีกลับคืนมาหรือมีการจัดการที่ดีขึ้น รัฐโดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจึงต้องดำเนินการปฏิรูประบบการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการที่หลากหลาย ครอบคลุมปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในทุกมิติ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..๒.. หมวดที่..๒.. ส่วนที่.....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพย์ของแผ่นดิน รัฐต้องกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดให้มีกลไกเพื่อผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนด้วยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ อาทิ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการ การเข้าถึง การใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการติดตาม ตรวจสอบเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล สิ่งแวดล้อมด้วยกลไกที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมและวิถีวัฒนธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติของแผ่นดินอย่างยั่งยืน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ :ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๒.๑ ทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพย์ของแผ่นดิน ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะร่วมกันบริหารจัดการเพื่อให้เกิด การเข้าถึง การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติตามศักยภาพ และดูแลผลกระทบเพื่อให้คนกับ ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ร่วมกันอย่างมีดุลยภาพ

๒.๒ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นภารกิจของทุกคนในชาติ ทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน โดยสร้างกลไกการจัดการและการขับเคลื่อน กำกับ ตรวจสอบโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับและตลอดช่วงการดำเนินการ ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๓ สร้างกระบวนการเฝ้าระวัง กำกับ ติดตาม ตรวจสอบอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สอดคล้อง กลมกลืนและ เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมและวิถีวัฒนธรรม เกิดการปฏิรูประบบความคิด สร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองที่เห็นคุณค่า ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกัน

๒.๔ ความเป็นธรรมในการเข้าถึงเพื่อการอนุรักษ์ ปกป้อง ค้ำครอง ฟื้นฟู บำรุง และการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม สร้างความปรองดอง เกิดกลไกการเรียนรู้ร่วมกันนำมาพัฒนาในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมดุลและยั่งยืน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน เอื้อให้กับผู้มีอำนาจและผู้มีทุน เข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติได้มากกว่า ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ และทรัพยากรฯ ถูกทำลายลงจนเกิดภัยพิบัติธรรมชาติที่กระทบถึงทุกคน ดังนั้น การปฏิรูปกลไกและการมีส่วนร่วม ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นกลไกสำคัญที่มุ่งปฏิรูปความคิดของทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชนให้เข้ามามีส่วนร่วม โดยการสร้าง จิตสำนึกความเป็นพลเมือง นำไปสู่กระบวนการจัดการ กลไกการตรวจสอบ การกระตุ้นให้เกิดการบังคับใช้กฎหมาย ที่เป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เสริมสร้างความปรองดองและความสามัคคีสู่การปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาปนิกรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนการดำเนินการของรัฐในการจัดทำแผนพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม หรือการจัดทำโครงการพัฒนาใดๆ ในระดับชาติ จะต้องมีการศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (SEA : Strategic Environmental Assessment) เพื่อประกอบการพิจารณาความเป็นไปได้ทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ สังคมและวิศวกรรม ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

การจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (SEA) เป็นการศึกษาและประเมินเชิงยุทธศาสตร์ระยะยาวว่าพื้นที่ใดสามารถพัฒนาได้หรือไม่ได้ ตามหลักการพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ สังคมและวิศวกรรม ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เนื่องด้วยปัจจุบันนี้มีเหตุการณ์เป็นที่ปรากฏชัดว่า การดำเนินโครงการที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมหลายแห่ง หน่วยงานของรัฐมักไม่ให้ความสำคัญต่อการศึกษถึงผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติอื่นเท่าที่ควร จะทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมและไม่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาโครงการตามแผนที่กำหนดต่อไปได้ จึงเห็นสมควรพิจารณาบรรจุประเด็นที่เสนอนี้ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้มีการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมเพื่ออำนวยความสะดวกและเป็นกลไกในการทำหน้าที่ขจัดปัญหาความขัดแย้งด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ให้มีศาลพิเศษสำหรับพิจารณาคดีว่าด้วยความผิดที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นมาเป็นการเฉพาะ เหมือนศาลแรงงานหรือศาลเยาวชนและครอบครัว เพราะจะเป็นผลดีที่จะทำให้มีศาลหรือผู้พิพากษาที่มีความเชี่ยวชาญต่อเรื่องนี้ มาพิจารณาคดีเพื่อป้องปรามหรือปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันเป็นปัญหาละเอียดอ่อนและมีผลกระทบต่อมนุษย์ ซึ่งปัจจุบันนี้จะพบเห็นถึงความเลวร้ายต่อพิชภัยอันเกิดจากการที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกคุกคามทำลายมีมากขึ้นเป็นลำดับในทุกด้านและทุกขณะ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนในปัจจุบันนี้ อย่างหนึ่งคือ การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมว่าสมควรหรือไม่อย่างไร เพราะความอยู่ดีธรรมด้านสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมไทยมาโดยตลอดและดูจะมีมากยิ่งขึ้นเพราะการไม่สามารถจัดการความขัดแย้งด้วยกลไกที่มีอยู่ในขณะนี้ได้ ดังนั้นกลไกใหม่หรือศาลสิ่งแวดล้อมน่าจะทำหน้าที่ขจัดปัญหาความขัดแย้งได้

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่.....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑๑

คณะกรรมการธิการปฏิรูป
การสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยี
สารสนเทศ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๑		
๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ		
<p>รัฐธรรมนูญประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน ในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นๆ รวมถึงสิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐอย่างทั่วถึง และเสมอภาค</p>		
๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ		
<p>ประชาชนและสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การกระทำของรัฐเพื่อยุติการปฏิบัติหน้าที่ตามวิชาชีพของสื่อมวลชนจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ</p> <p>เมื่อมีเสรีภาพในการแสดงออกแล้ว ประชาชนและสื่อมวลชนย่อมมีสิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐอย่างทั่วถึง และเสมอภาค เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย ตามหลักการ "เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น" ยกเว้นเสียแต่ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าไม่ต้องเผยแพร่เท่านั้น</p>		
๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ		
<p>จากปัญหาการลิดรอนเสรีภาพด้านการแสดงออกของบุคคลและสื่อมวลชน ตลอดจนจนถึงการจำกัดช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐที่ผ่านมา จึงเห็นควรให้มีการกำหนดให้สิทธิเสรีภาพแก่บุคคลและสื่อมวลชนในการแสดงความคิดเห็น และให้สิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐ ซึ่งถือเป็นสาระสำคัญในสังคมประชาธิปไตย ให้ได้รับความคุ้มครองตราบเท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น หรือขัดต่อประโยชน์สาธารณะ</p>		
๔. เสนอให้บรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญ		
ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง	หมวดที่ ๒ ประชาชน	ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ		
เงื่อนไขในการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายด้วยวิธีอื่นของประชาชน และสื่อมวลชน		
๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ		
การจำกัดสิทธิ และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายด้วยวิธีอื่นของประชาชน และสื่อมวลชน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพของประชาชน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักสากล		
๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ		
แม้ประชาชนและสื่อมวลชนจะมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบ และไม่สร้างความเสียหาย อันหมายถึง ไม่คุกคามต่อความมั่นคงของรัฐ ไม่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน และไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพของประชาชน		
๔. เสนอให้บรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญ		
ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง	หมวดที่ ๒ ประชาชน	ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน

มาตราที่ ๓		
๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ		
สื่อมวลชนย่อมได้รับหลักประกันความเป็นอิสระที่จะไม่ถูกรวบงำและแทรกแซงจากอำนาจรัฐและทุน		
๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่น่าเสนอ		
<p>สื่อมวลชนย่อมได้รับหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ตามวิชาชีพ เพื่อประโยชน์สาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่องสังคม การแทรกแซงสื่อมวลชนของอำนาจรัฐและทุน รวมถึง เจ้าของกิจการ อันได้แก่ การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่น การสั่งยุติการเผยแพร่หนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่น การห้ามหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเสนอข่าวสาร หรือแสดงความคิดเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่น การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน การถือครองกิจการหรือหุ้นส่วนในสื่อสารมวลชนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่ว่าในนามของตนเองหรือให้ผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นแทน การแทรกแซงการทำงานของสื่อมวลชนจากเจ้าของกิจการสื่อมวลชน จะกระทำไม่ได้</p>		
๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ		
<p>เพื่อคุ้มครองเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อมวลชน และเพื่อให้มาตรการคุ้มครองดังกล่าวมีผลบังคับใช้อย่างแท้จริง เพื่อป้องกันการครอบงำหรือแทรกแซงผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อมวลชน โดยผู้ปฏิบัติงานต้องมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ และมีองค์กรวิชาชีพควบคุมตรวจสอบตนเอง เพื่อห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าของกิจการกระทำการใดๆ ไม่ว่าในทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการเสนอข่าว หรือแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เป็นประโยชน์สาธารณะของพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการสื่อมวลชนทุกแขนง หากกระทำให้อำนาจเป็นการจงใจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบและไม่มีผลใช้บังคับ เว้นแต่การกระทำดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายหรือจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ</p> <p>ทั้งนี้ เป็นไปโดยหลักการเพื่อให้สื่อมวลชนสามารถเสนอข่าวหรือแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ เช่น การเสนอข่าวหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยรวมได้โดยปราศจากการแทรกแซงหรือการใช้อิทธิพลครอบงำจากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือหน่วยงานของรัฐ</p>		
๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ		
ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง	หมวดที่ ๒ ประชาชน	ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน

ประเด็นที่ ๔		
๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ		
การคุ้มครองเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและสวัสดิการของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน		
๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ		
<p>ผู้ที่ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน ไม่ว่าจะเป็นเอกชน หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ ย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และนำเสนอข่าว และข้อมูลข่าวสาร ภายใต้ รัฐธรรมนูญ โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ เจ้าของกิจการที่พนักงานหรือลูกจ้างสังกัด หรืออำนาจจากแหล่งใดๆ</p> <p>อย่างไรก็ดี เสรีภาพของพนักงานหรือลูกจ้างในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนนั้น จะต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพขององค์กรวิชาชีพที่สังกัด และควรมีกฎหมายคุ้มครองเสรีภาพของผู้ประกอบกิจการวิชาชีพสื่อสารมวลชน โดยมีกำหนดรายละเอียด เพื่อให้เกิดการรองรับเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนอย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>นอกจากนั้น ยังควรกำหนดสภาพบังคับในการลงโทษผู้ที่ใช้อำนาจในการแทรกแซง ลิดรอน หรือ ครอบงำ การนำเสนอข่าวและข้อมูลข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน ไม่ว่าจะเป็น อำนาจรัฐ อำนาจการเมือง อำนาจธุรกิจ หรืออำนาจอื่นใด รวมทั้ง ให้มีการสนับสนุนการจัดตั้ง องค์กรคุ้มครอง สวัสดิภาพและสวัสดิการให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน</p>		
๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ		
<p>หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และ ๒๕๕๐ โดยเพิ่มเติมในส่วนของการตรากฎหมายคุ้มครองเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน และองค์กรกำกับดูแล กันเองของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ภายใต้มาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งการคุ้มครองสวัสดิการของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน</p>		
๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ		
ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง	หมวดที่ ๒ ประชาชน	ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน

ประเทศไทย		
๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ		
ส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนด้านจริยธรรม และกลไกกำกับตนเองของสื่อมวลชน ทั้งนี้ เพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรม		
๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ		
<p>สื่อมวลชนมีสิทธิจัดตั้งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนเพื่อกำกับดูแลตนเอง ซึ่งมีสมาชิกเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน มาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ และกระบวนการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน โดยเป็นการจัดตั้งในหลายระดับ เช่น ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค หรือระดับชาติ เป็นต้น หรือเป็นการจัดตั้งในแต่ละวิชาชีพ เช่น ผู้ประกาศ นักข่าว ผู้ประกอบกิจการสื่อ ผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตละคร เป็นต้น หรือ มีองค์กรวิชาชีพสื่อในระดับประเทศ ซึ่งมีสมาชิกเป็นผู้แทนจากองค์กรวิชาชีพในหลากหลายระดับ และหลากหลายวิชาชีพ เพื่อให้การกำกับดูแลตนเองมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ เพื่อให้สามารถกำกับดูแลตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการกำหนดเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนว่าควรสังกัดองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน</p> <p>หากกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรมไม่ได้หรือไม่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลตนเอง เห็นควรให้มีการออกกฎหมายจัดตั้งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน หรือเป็นการกำกับดูแลร่วม</p>		
๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ		
ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันของผู้ประกอบวิชาชีพ เพื่อจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีการควบคุมกันเองภายใต้จริยธรรมแห่งประกอบวิชาชีพ เพื่อเป็นหลักประกันว่า เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนนั้น จะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะถูกบรรจุอยู่ในมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ เพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติยศ ศักดิ์ศรี ของความเป็นวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งจะส่งผลให้ข่าว และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มีความถูกต้อง เป็นธรรม และตอบสนองต่อความต้องการของสาธารณะ นอกจากนี้ องค์กรวิชาชีพ ยังสามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพ ทั้งทางด้านองค์ความรู้ การปฏิบัติ และจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมสื่อมวลชน และสังคมต่อไป		
๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ		
ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง	หมวดที่ ๒ ประชาชน	ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๒		
๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ		
<p>คลื่นความถี่เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ และให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระที่ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ</p>		
๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ		
<p>กำหนดให้คลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ และให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อให้สามารถจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลการประกอบกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปราศจากการครอบงำจากการเมืองและธุรกิจ และมีประสิทธิภาพในภาพรวม</p> <p>การจัดสรรคลื่นความถี่ และการกำกับดูแลการประกอบกิจการ จะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน ในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และบุคคลผู้ด้อยโอกาส ในทุกด้าน และจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ จะต้องจัดให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถเข้าถึง และมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อสารมวลชนสาธารณะ</p> <p>นอกจากนี้ ยังต้องมีมาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาด และครอบงำข่าวสาร และการดำเนินการทางธุรกิจ ซึ่งจะมีผลเป็นการขัดขวางสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน</p>		
๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ		
<p>หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และ ๒๕๕๑ โดยปรับปรุงแนวทางการจัดสรรคลื่นความถี่ และการกำกับดูแลการประกอบกิจการ ให้ครอบคลุมประโยชน์สาธารณะในทุกด้าน ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น และเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการบริหารจัดการคลื่นความถี่ซึ่งเป็นสมบัติของประชาชนคนไทยทั้งชาติ นอกจากนี้ ยังควรให้ครอบคลุมบุคคลด้อยโอกาส และเน้นให้ ‘ชุมชนท้องถิ่น’ มีความสามารถในการเข้าถึง และมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อสารมวลชนสาธารณะ ทั้งในระดับการผลิตรายการ การบริหาร และการเป็นเจ้าของ</p> <p>นอกจากนี้ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ ยังต้องมีมาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาด และครอบงำข่าวสาร และการดำเนินการทางธุรกิจ ซึ่งจะมีผลเป็นการขัดขวางสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน</p>		
๔. เสนอให้บรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญ		
ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง	หมวดที่ ๒ ประชาชน	ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ประเด็นที่		
๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ		
แนวทางการดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่ และการกำกับดูแลการประกอบกิจการภายใต้ภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไป		
๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ		
<p>แนวทางการจัดสรรคลื่นความถี่ และการกำกับดูแลการประกอบกิจการขององค์กรอิสระนี้ จะต้องคำนึงถึงภูมิทัศน์ของสื่อ (media landscape)¹ ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้กิจการเทคโนโลยีสารสนเทศควรรวมอยู่ในกำกับดูแลขององค์กรอิสระนี้ด้วย เพื่อให้สามารถกำกับดูแลในลักษณะสื่อหลอมรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>นอกจากนั้น องค์กรอิสระนี้ยังต้องดำเนินการตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปสื่อ มีธรรมาภิบาลในการกำกับดูแลการประกอบกิจการ ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมสื่อ โทรคมนาคมและสารสนเทศ รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวกันเป็นองค์กรวิชาชีพเพื่อกำกับดูแลกันเองภายใต้จริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ</p>		
๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ		
<p>หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และ ๒๕๕๖ โดยปรับปรุงแนวทางการจัดสรรคลื่นความถี่ และการกำกับดูแลการประกอบกิจการ โดยองค์กรอิสระฯ จะต้องคำนึงถึงภูมิทัศน์ของสื่อที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้สามารถกำกับดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังคงคำนึงถึงเจตนารมณ์การปฏิรูปสื่อ มีธรรมาภิบาลในการกำกับดูแลการประกอบกิจการ และส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมสื่อ รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวกันเป็นองค์กรวิชาชีพ เพื่อกำกับดูแลกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม</p>		
๔. เสนอให้บรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญ		
ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง	หมวดที่ ๒ ประชาชน	ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน

¹ ภูมิทัศน์สื่อ (media landscape) หมายถึง เครื่องมือต่าง ๆ ที่สังคมนำมาใช้ในการสื่อสาร (McChesney and Nichols, 2002; Chomsky, 2002; Bardoel and Van Cuilenburg, 2003)

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๑
<p>๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อแก่ประชาชน</p>
<p>๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ</p> <p>เรื่องส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อแก่ประชาชนนั้นควรถูกกำหนดให้เป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เพื่อกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมให้ประชาชนในฐานะผู้บริโภคและผู้ใช้สื่อมีความรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (media and information literacy)² เพื่อเป็นการสร้างทักษะชีวิตที่สำคัญในการใช้ชีวิตในยุคของสังคมข้อมูลข่าวสารจากหลากหลายช่องทางภายใต้ภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้การดำเนินการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อควรเป็นการบูรณาการความร่วมมือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง และการกำหนดแนวทางการส่งเสริมโดยให้องค์กรวิชาชีพสื่อ และประชาชนมีส่วนร่วมด้วย</p>
<p>๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ</p> <p>การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปสู่ยุคสังคมสารสนเทศที่เกิดการผสมกลมกลืนหรือการหลอมรวมกันของสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อสารมวลชน โทรคมนาคม และคอมพิวเตอร์ โดยแรงกระตุ้นหลักจาก ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคม เทคโนโลยีการทำให้สื่อและข้อมูลข่าวสารอยู่ในรูปแบบดิจิทัล รวมถึง ความนิยมของคนทั่วโลกในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง</p> <p>จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อได้หลากหลายช่องทางมากยิ่งขึ้น และยังสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ผลิตสื่อได้สะดวกและรวดเร็ว รวมถึงทำให้เกิดสื่อและเนื้อหาที่ประชาชนเป็นผู้ผลิตและสร้างขึ้นเองเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะผ่านทางอินเทอร์เน็ต ทั้งในรูปแบบ ภาพ เสียงและข้อความ ได้อีกด้วย</p> <p>ดังนั้น การเสริมสร้างภาวะรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจึงเป็นการสร้างทักษะชีวิตที่สำคัญแก่บุคคลในการใช้ชีวิตในยุคของสังคมข้อมูลข่าวสารและยุคของการหลอมรวมสื่อ อันจะเป็นการสร้างสุขภาวะทางการสื่อสารที่เข้มแข็ง จากการรู้จักปกป้องตนเองจากผลกระทบด้านลบจากสื่อ ตระหนักรู้และมีสติในการรับสื่ออย่างรู้เท่าทัน และส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักใช้ประโยชน์จากสื่อทั้งในทางความรู้</p>

² องค์กร UNESCO ได้ให้ความหมาย “การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ไว้ว่า ความรู้ความเข้าใจวิธีการทำงานกับสื่อ การสร้างความหมาย และวิธีการใช้และการประเมินสารสนเทศที่น่าเสนอ รวมถึงความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของบุคคลในสังคม ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีจริยธรรม การมีส่วนร่วมทางการสนทนาประชาธิปไตยและการอภิปรายทางวัฒนธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

การทำงาน การรับข่าวสาร และการบันเทิง โดยรัฐควรมีหน้าที่ส่งเสริมให้ประชาชนในฐานะผู้บริโภคและผู้ใช้สื่อมีความรู้เท่าทันสื่อ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งปัจจุบันมีแนวโน้มใช้เทคโนโลยีสื่อใหม่ มากการรับชมสื่อดั้งเดิมที่ ขาดความสามารถในการปฏิสัมพันธ์ และแสวงหาสื่อตามความต้องการของตนผ่านช่องทางต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับประชาชนควรครอบคลุมทั้งในมิติ ความสามารถเชิงวิเคราะห์ มิติความรู้เกี่ยวกับบริบทแวดล้อมของสื่อ มิติความรู้ความเข้าใจว่าสื่อใดมี คุณภาพและความน่าเชื่อถือ และมีติความสามารถในการผลิตเนื้อหาในสื่อ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่	-	หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
---------	---	-----------------------------------	---

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๔		
๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ		
ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของสื่อ และผู้ใช้สื่อ		
๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ		
<p>ปฏิรูปการใช้และบริโภคสื่อของประชาชน โดยการเสริมพลังให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของสื่อและผู้ใช้สื่อ เพื่อเป็นมาตรการการควบคุมโดยสาธารณะ (public control) ในการกำกับดูแลสื่อมวลชนภายใต้ภูมิทัศน์ที่เปลี่ยนไปจากเทคโนโลยีดิจิทัลและการหลอมรวมของสื่อ โดยดำเนินการได้ทั้งในรูปแบบปัจเจกชน กลุ่มประชาชนในฐานะผู้บริโภค หรือการจัดตั้งสภาประชาชนเพื่อการตรวจสอบการทำงานของสื่อและผู้ใช้สื่อ เป็นต้น รวมถึงการพัฒนาระบบเฝ้าระวังสื่อ เพื่อศึกษาหาหลักฐานที่ปรากฏผ่านสื่ออย่างเป็นระบบ แล้วป้อนข้อมูลกลับให้กับสาธารณะ</p>		
๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ		
<p>มาตรการการควบคุมโดยสาธารณะ เป็นการควบคุมที่เกิดจากสาธารณชนที่อยู่ภายนอกวงการสื่อมวลชน แต่มีปฏิริยาตอบสนองการทำงานของสื่อมวลชน และเป็นมาตรการทางสังคมที่ดีที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกันเองภายใต้จริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพสื่อ อีกทั้งยังช่วยลดภาระในการควบคุมดูแลของหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมายอีกด้วย</p> <p>มาตรการการควบคุมโดยสาธารณะดำเนินการได้ทั้งในรูปแบบปัจเจกชน กลุ่มประชาชนในฐานะผู้บริโภค หรือการจัดตั้งสภาประชาชน เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่เฝ้าระวัง ตรวจสอบ การทำงานของสื่อและผู้ใช้สื่อ รวมถึงสามารถที่จะติดตั้ง ฟ้อง หรือประณามสื่อที่กระทำผิดต่อสังคมหรือผิดมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพได้ รวมถึงการพัฒนาระบบเฝ้าระวังสื่อ เพื่อศึกษาหาหลักฐานที่ปรากฏผ่านสื่ออย่างเป็นระบบ แล้วป้อนข้อมูลกลับให้กับสาธารณะ</p> <p>ดังนั้น รัฐควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้เกิดมาตรการการควบคุมโดยสาธารณะดังกล่าว โดยเสริมพลังให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของสื่อและผู้ใช้สื่อ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญในการทำหน้าที่สื่อมวลชนอย่างมีคุณภาพและมีจริยธรรม รวมถึงการใช้สื่ออย่างเหมาะสมด้วย</p>		
๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ		
ส่วนที่	-	หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
		ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

ประเด็นที่ ๑๐

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง (Hate Speech)

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอ

การกำกับดูแลการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง (hate speech) ที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนมีความจำเป็นอย่างยิ่ง อันเป็นการสื่อสารที่มีลักษณะเป็นการโน้มน้าวหรือ ยั่วยุให้มีการใช้ความรุนแรงทางกายภาพเพื่อทำร้ายหรือทำลายล้างกลุ่มหรือคนที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายความเกลียดชังนั้น โดยการยั่วยุปลุกปั่นให้กระทำผิดกฎหมายหรือเป็นการปลุกปั่น ปลุกเร้าในบริบทที่มีการแบ่งแยกและความไม่ลงรอยกันระหว่างกลุ่มทางสังคม ปฏิเสธการอยู่ร่วมหรือการขับไล่ผู้ที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายความเกลียดชังออกไปจากสังคม ไม่ให้มีพื้นที่ทางสังคมซึ่งถือเป็นความรุนแรงในระดับโครงสร้างหรือในทางสัญลักษณ์ โดยมีฐานจากอคติเกี่ยวกับเชื้อชาติ ศาสนา เพศสภาพ ความผิดไฝทางเพศ อุดมการณ์ทางการเมืองหรือลักษณะอื่นใดอันเป็นการแบ่งแยกได้ ทั้งนี้ เพื่อหยุดยั้งไม่ให้พัฒนาไปสู่การก่ออาชญากรรมจากความเกลียดชัง (hate crime) ได้ และเพื่อการสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นได้ในสังคม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

เหตุการณ์ทางการเมืองซึ่งพัฒนาไปสู่วิกฤตการณ์ของประเทศในหลายๆ ระลอกนับตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นมา ทำให้สังคมไทยปัจจุบันมีความไม่ลงรอยทางความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองที่ขัดแย้งกันของคนในสังคม จนนำไปสู่การแบ่งฝักแบ่งฝ่าย และปรากฏให้เห็นชัดเจนในการสื่อสารทางการเมือง ทั้งที่ผ่านและไม่ผ่านสื่อ ซึ่งโดดเด่นเป็นพิเศษในสื่อการเมืองและในสื่อสังคมออนไลน์ โดยปรากฏการณ์ดังกล่าวอุบัติขึ้นท่ามกลางภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างพลิกโฉมในช่วงประมาณทศวรรษเศษที่ผ่านมา ทั้งสื่อออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต และสื่อประเภทใหม่ๆ ที่มีบทบาทเทียบเคียงสื่อกระแสหลัก และสื่อของรัฐ ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนกลุ่มต่างๆ และมีบทบาทอย่างสูงในการเคลื่อนไหวและขยายความขัดแย้งทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นสื่อวิทยุและโทรทัศน์ขนาดเล็กในระดับท้องถิ่น และชุมชน หรือ สื่อสาธารณะ

นอกเหนือจากอุดมการณ์ทางการเมืองแล้ว ประเด็นที่มีความอ่อนไหวและอาจนำไปสู่การสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังในบริบทสังคมไทยยังครอบคลุมในหลายประเด็น อาทิ ศาสนาและการเข้าร่วมกลุ่มทางศาสนา สถาบันกษัตริย์ ชนชาติ/เชื้อชาติ/ชาติพันธุ์ และความทุพพลภาพ/โรคภัย เป็นต้น

การสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังส่งผลกระทบต่อทางลบทั้งในระดับปัจเจก เช่น ผลกระทบด้านจิตใจ และอาจกระตุ้นเร้าให้เกิดความรุนแรงทางกายภาพต่อผู้ที่ตกเป็นกลุ่มเป้าหมายของการสื่อสารความเกลียดชังได้ รวมถึง ในระดับสังคม หากปล่อยให้มีการสร้างและเผยแพร่การสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังโดยไม่มีมีการกำกับดูแล ย่อมทำให้สังคมขาดสมดุลทางความคิด การคุกคามศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การทำลายความสงบสุขเรียบร้อยในสังคม จากความสัมพันธ์ที่ขาดความไว้วางใจและบาดหมาง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

การสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังยังส่งผลต่อเสรีภาพทางการแสดงออกคือ การเข้าไปสกัดกั้นหรือทำลายบรรยากาศแห่งเสรีภาพในการแสดงออก เพราะเกิดการทำลายวัฒนธรรมแห่งการเคารพซึ่งกันและกัน ลดทอนศักยภาพการโต้แย้งกันในระดับสาธารณะ ดังนั้น ผู้กลายเป็นเป้าหมายของการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังจะถูกผู้คนในสังคมพิจารณาว่าไม่ควรได้รับการยอมรับเท่าเทียมผู้อื่นในสังคม ถูกปฏิเสธให้อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน จึงขาดความมั่นคงในการดำรงชีวิต และยังส่งผลในภาพรวมให้คุณธรรมในสังคมหยาบกระด้างอีกด้วย

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการในการกำกับดูแลการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน โดยใช้มาตรการกำกับดูแลหลายประการประกอบกันทั้งการเฝ้าระวังตรวจสอบสื่อ การกำกับดูแลตามกฎหมายซึ่งมีทางเลือก ๒ ประการ ระหว่าง การบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังขึ้นมาเป็นการเฉพาะ หรือการเพิ่มเติมสาระและเกณฑ์เกี่ยวกับการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังซึ่งมีความผิดทางอาญาให้ชัดเจน รวมถึงการกำกับดูแลตนเองผ่านตัวกลางในสื่อออนไลน์

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ -	หมวดที่ ๒ การสร้างความ ปรองดอง	ภาคที่ ๔ การปฏิรูปและการสร้าง ความปรองดอง
-----------	-----------------------------------	--

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑	รัฐธรรมนูญประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน ในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ๆ รวมถึงสิทธิในการรับรู้ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐอย่างทั่วถึง และเสมอภาค	ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของ พลเมือง หมวดที่ ๒ ประชาชน ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน
๒	เงื่อนไขในการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมาย ด้วยวิธีอื่นของประชาชน และสื่อมวลชน	ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของ พลเมือง หมวดที่ ๒ ประชาชน ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน
๓	สื่อมวลชนย่อมได้รับหลักประกันความเป็นอิสระที่จะไม่ถูก ครอบงำและแทรกแซงจากอำนาจรัฐและทุน	ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของ พลเมือง หมวดที่ ๒ ประชาชน ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน
๔	การคุ้มครองเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและสวัสดิการ ของผู้ประกอบวิชาชีพของสื่อมวลชน	ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของ พลเมือง หมวดที่ ๒ ประชาชน ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน
๕	ส่งเสริมการจัดทำองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนด้านจริยธรรม และกลไกกำกับกันเองของสื่อมวลชน ทั้งนี้ เพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรม	ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของ พลเมือง หมวดที่ ๒ ประชาชน ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๖	คลื่นความถี่เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ และให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ	ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง หมวดที่ ๒ ประชาชน ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน
๗	แนวทางการดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่ และการกำกับการประกอบกิจการภายใต้ภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนไป	ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง หมวดที่ ๒ ประชาชน ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน
๘	การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อแก่ประชาชน	หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง
๙	ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของ สื่อ และผู้ใช้สื่อ	หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง
๑๐	การสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง (Hate Speech)	หมวดที่ ๒ การสร้างความปรองดอง ภาคที่ ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง

๑๒

คณะกรรมการการปฏิรูปสังคม

ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ

ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและ
ผู้ด้อยโอกาส สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	<p>ขอบเขตและความคุ้มครองของรัฐธรรมนูญ</p> <p>ควรเขียนความคุ้มครองของรัฐธรรมนูญใน ๔ เรื่อง คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● คัดค้านการเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญและพันธกรณีระหว่างประเทศ ● บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย ● ประชาชนที่อาศัยในประเทศไทย ไม่ว่าเหล่ากำเนิด สีผิว เพศ เพศสภาพ ภาษาชาติพันธุ์ สัญชาติ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญเสมอกัน ● คนสัญชาติไทยย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในหรือนอกประเทศไทย 	<p>ควรอยู่ในรัฐธรรมนูญ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคว่าไป
๒.	<p>สิทธิที่ควรได้รับความคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ควรขยายขอบเขตความคุ้มครองให้ครอบคลุมถึง “สิทธิการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์” และ “สิทธิได้รับการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย” ไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งเดิมในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๕ บัญญัติไว้ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” เท่านั้น ● สิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ คือ สิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการและสภาพแวดล้อมอันเป็นสาธารณะ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนบริการอื่น รวมทั้งการช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล อย่างเท่าเทียม ทั้งถึงและปราศจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ● สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร คือ ข้อมูลและข่าวสารสาธารณะในครอบครองของรัฐ โดยต้องอยู่ในรูปแบบ ช่องทางหรือวิธีการที่ทุกคนรวมถึงคนพิการและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ด้วยตามมาตรฐานสากล” 	<p>ควรอยู่ในรัฐธรรมนูญ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคว่า ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๓.	<p>ความเสมอภาค เท่าเทียมกัน และการไม่เลือกปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> • เสนอให้เขียนว่า “ในการจัดสรรบุคคลลงตำแหน่งต่าง ๆ ในกลไกของรัฐทุกระดับ ต้องมีสัดส่วนเพศตรงข้ามไม่น้อยกว่า ๔ ใน ๑๐” เพื่อให้เกิดความเสมอภาค เท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ • เสนอให้ขยายขอบเขตการไม่เลือกปฏิบัติให้กว้างขวางขึ้น โดยขยายการไม่เลือกปฏิบัติรวมถึง “เหตุมาจากความแตกต่างจากเพศสภาพ ชาติพันธุ์ สัญชาติ สีผิว พื้นเพทางชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิด” เพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ 	<p>ควรอยู่ในรัฐธรรมนูญ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ภาคที่ ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง
๔.	<p>สิทธิชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> • เสนอให้เขียนเรื่องสิทธิชุมชนให้ชัดเจนในการกำหนดอนาคตตนเอง จัดการกันเอง ชุมชนสามารถเป็นนิติบุคคล เพื่อจัดการกิจการสาธารณะ ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์กันเองได้ มีการสนับสนุนสัมมาชีพชุมชนที่เป็นจริง ให้สอดคล้องแนวคิด “ทุนสัมมา” • เพื่อให้ชุมชนมีสิทธิข้างต้น ในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ จำเป็นต้องบัญญัติให้สอดคล้องกัน โดยเสนอให้เขียนให้เห็น “การกระจายอำนาจรัฐไปสู่ชุมชน ให้อำนาจจัดการกันเอง โดยภาครัฐทำหน้าที่หนุนเสริมการพัฒนาโลกสนับสนุนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง และสามารถกำหนดเป็นเขตคุ้มครองวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์เฉพาะชุมชนได้ รวมทั้งมีการประเมินผลกระทบอย่างรอบด้านจากนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมที่จะดำเนินการในชุมชนนั้นแบบมีส่วนร่วม 	<p>ควรอยู่ในรัฐธรรมนูญ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ภาคที่ ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิ และเสรีภาพของพลเมือง และ • ภาคที่ ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ • ภาคที่ ๒ หมวด ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น
๕.	<p>หน้าที่พลเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> • เสนอให้มีการกำหนดหน้าที่ของพลเมืองว่า “ทุกคนมีหน้าที่ในการร่วมพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันดีงามของชุมชนและของชาติ มีหน้าที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของภาครัฐ และเสียภาษีตามความสามารถที่เป็นธรรมอย่างทั่วถึง • ควรเขียนให้ชัดเจนว่า “รัฐต้องมีหน้าที่ในการพัฒนาศักยภาพการทำหน้าที่พลเมือง ตระหนักถึงคุณค่าหรือค่านิยมในการทำงานเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รักชาติ เสียสละ มีความเกื้อกูลแบ่งปัน 	<p>ควรอยู่ในรัฐธรรมนูญ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ภาคที่ ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง • ภาคที่ ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
	กัน เป็นสังคมแห่งพลังปัญญา สามารถ อยู่ร่วมกันได้ในสังคมพหุวัฒนธรรม และสามารถรวมตัวกันเป็นองค์กรภาคประชาสังคม ภาคประชาชน หรือเครือข่ายพลังพลเมืองได้อย่างหลากหลาย โดยมีการสนับสนุนทางการเงินเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนที่พึ่งพาตนเองและทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วม”	
๖.	<p>การสร้างครอบครัวเข้มแข็ง ร่มเย็นและเป็นสุข</p> <ul style="list-style-type: none"> ● เสนอเขียนให้ “สถาบันครอบครัวมีหน้าที่พัฒนาสมาชิกในครอบครัวให้เป็นพลเมืองดี สร้างครอบครัวที่อบอุ่น พ่อและแม่มีสิทธิลาเพื่อดูแลบุตรในระยะเวลาที่เพียงพอ สร้างระบบและกลไกที่หนุนเสริมให้ครอบครัวมีบุตรที่มีคุณภาพ” ● ควรเขียนให้ชัดเจนว่า “รัฐต้องส่งเสริมให้เกิดครอบครัวที่เข้มแข็ง ร่มเย็นและเป็นสุข ให้สมาชิกมาอยู่ร่วมกัน มีระบบหนุนเสริมครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว เด็กที่ถูกทอดทิ้งได้รับการส่งเสริมให้มีครอบครัวอุปถัมภ์หรือครอบครัวบุญธรรม มีการป้องกันความรุนแรงในครอบครัวและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม รวมทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาในกรณีที่มีเหตุดังกล่าว” 	<p>ควรอยู่ในรัฐธรรมนูญ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคที่ ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง ● ภาคที่ ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๗.	<p>สังคมคุณธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● เสนอให้เขียนให้ชัดเจนว่าต้องมี “การจัดระบบและกลไกในการทำให้เกิดสังคมคุณธรรม มีความเกื้อกูลแบ่งปันกัน เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่น และมีมาตรการและกลไกป้องกันและควบคุมการทุจริตประพฤติมิชอบในทุกวงการอย่างจริงจัง” 	<p>ควรอยู่ในรัฐธรรมนูญ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง ● ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๕ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ● ภาคที่ ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ● ภาคที่ ๓ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ● ภาคที่ ๔ หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๘.	<p>การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ควรมีการปฏิรูปด้านสังคมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย ในเรื่อง“ระบบการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราและการเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุที่เหมาะสมของประชาชน” และปรับปรุงระบบการเกษียณอายุที่เหมาะสม และการนำทุนทางปัญญาของผู้สูงอายุมาใช้ในการพัฒนาประเทศชาติ รวมทั้งการมีระบบและกลไกให้เกิดการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย ชมรม ที่เข้มแข็งของประชาชนวัยสูงอายุ” ● ควรมีการปฏิรูประบบสวัสดิการที่นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ ครอบคลุมทั้งด้านการบริการทางสังคม การประกันสังคม การช่วยเหลือทางสังคม และการสนับสนุนหุ้นส่วนทางสังคม ● ควรมีการเปิด “ช่องทางที่เปิดโอกาสให้แรงงานเข้าไปเป็นหุ้นส่วนในกิจการที่ตนทำงานอยู่ได้” ● ควรกำหนดให้มีกลไกทำหน้าที่พัฒนาข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปประเทศไทย และเสนอกฎหมายต่อสภานิติบัญญัติเพื่อให้เกิดสุขภาวะในทุกมิติ สังคมเป็นธรรมสูง ความเหลื่อมล้ำต่ำ โดยให้สามารถให้ดำเนินการให้ดำเนินการได้อย่างคล่องตัวและต่อเนื่อง ในเวลา ๑๐ ปี 	<p>ควรอยู่ในรัฐธรรมนูญ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคที่ ๔ หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
และผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ประเด็น ขอบเขตความคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญ ประเด็นที่ควรระบุไว้ในรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตความคุ้มครองของรัฐธรรมนูญ รวม ๔ ประเด็น คือ

(๑) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญและพันธกรณีระหว่างประเทศ

(๒) บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย

(๓) ประชาชนที่อาศัยในประเทศไทย ไม่ว่าจะเหล่ากำเนิด สีผิว เพศสภาพ ภาษาชาติพันธุ์ สัญชาติ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญเสมอกัน”

(๔) คนสัญชาติไทยย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในหรือนอกประเทศไทย

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด มีความกระชับ เข้าใจง่าย)

๒.๑ ใน (๑) เป็นการขยายความคุ้มครองจากเดิมรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๔ บัญญัติไว้เพียงว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” ให้มีการคุ้มครองมนุษย์ในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานซึ่งปรากฏอยู่ในตราสารระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

๒.๒ ใน (๒) เป็นการรับรองสิทธิในสถานะบุคคลตามกฎหมาย จะทำให้บุคคลได้รับความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีศักยภาพที่จะเข้าสู่การใช้สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน สิทธิในคุณภาพชีวิต สิทธิในการมีส่วนร่วม และสิทธิในความยุติธรรมได้อย่างสมบูรณ์ สิทธินี้รวมถึงสิทธิที่จะได้รับการจดทะเบียนการเกิดอย่างครบถ้วน และสิทธิที่จะมีชื่อ-สกุลนับแต่เกิด

๒.๓ ใน (๓) เป็นการเพิ่มเติมประเด็นที่รัฐธรรมนูญฉบับก่อนนี้ ไม่ได้บัญญัติไว้ เพื่อคุ้มครองบุคคลที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในสิทธิในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ โดยประเด็นที่เพิ่มเติมเป็นไปตามปณิธานว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

๒.๔ ใน (๔) เป็นการบัญญัติขึ้นเพื่อให้มีความคุ้มครองสิทธิของคนสัญชาติไทยทั้งที่อาศัยอยู่ในและนอกประเทศ โดยเฉพาะเมื่อบุคคลเหล่านี้ประสบกับภัยพิบัติหรือวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ในต่างประเทศ ทั้งนี้ คนสัญชาติไทย ครอบคลุมไปถึงคนที่มีสิทธิในสัญชาติไทยแต่อาจจะยังไม่มีชื่อในทะเบียนราษฎรของรัฐไทย หรือตามข้อเท็จจริงยังถูกบันทึกในทะเบียนราษฎรไทยในสถานะ “คนต่างด้าว” ด้วย

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นการประกันว่าคนไทยทุกคนทั้งที่อาศัยอยู่ในและนอกประเทศ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยจะได้รับความคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะทำให้มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิเสรีภาพที่แต่ละคนมี และจะเป็นกรอบให้ภาครัฐจัดระบบและกลไกเพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลด้วย อันจะนำไปสู่การจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งเป็นการออกแบบประเทศในเชิงรุกด้วย

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคทั่วไป

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
และผู้ด้อยโอกาส สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ประเด็น สิทธิที่ควรได้รับความคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญ

(๑) ควรขยายขอบเขตความคุ้มครองให้ครอบคลุมถึง “สิทธิการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์” และ “สิทธิได้รับการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย” ไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งเดิมในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๕ บัญญัติไว้ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” เท่านั้น

(๒) สิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ คือ สิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการและสภาพแวดล้อมอันเป็นสาธารณะ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนบริการอื่น รวมทั้งการช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล อย่างเท่าเทียม ทั้งถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

(๓) สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร คือ ข้อมูลและข่าวสารสาธารณะในครอบครองของรัฐ โดยต้องอยู่ในรูปแบบ ช่องทางหรือวิธีการที่ทุกคนรวมถึงคนพิการและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ด้วยตามมาตรฐานสากล”

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด มีความกระชับ เข้าใจง่าย)

๒.๑ รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๕ บัญญัติไว้เพียงว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” ซึ่งยังไม่เป็นหลักประกันที่เชื่อมั่นได้ว่า สิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะได้รับการคุ้มครองอย่างแท้จริง จึงเห็นควรกำหนด “สิทธิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์” ไว้ด้วย

๒.๒ สิทธิได้รับการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย” ไว้ด้วย เป็นไปตามปฏิญญาสิทธิมนุษยชน ข้อ ๒ บัญญัติว่า “บุคคลชอบที่จะมีสิทธิและเสรีภาพประดาที่ระบุไว้ในปฏิญญานี้ ทั้งนี้ โดยไม่มีการจำแนกความแตกต่างในเรื่องใด ๆ เช่น เชื้อชาติ สีมืด เพศ ภาษา ศาสนา ความเห็นทางการเมือง หรือทางอื่นใด ชาติ หรือสังคม อันเป็นที่มาเดิม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่นใด

นอกจากนี้ การจำแนกข้อแตกต่างโดยอาศัยมูลฐานแห่งสถานะทางการเมือง ทางการศึกษา หรือทางการระหว่างประเทศ หรือดินแดนซึ่งบุคคลสังกัดจะกระทำมิได้ ทั้งนี้ไม่ว่าดินแดนดังกล่าวจะเป็นเอกราช อยู่ในความพิทักษ์มิได้ปกครองตนเองหรืออยู่ภายใต้การจำกัดแห่งอธิปไตยอื่นใด” และข้อ ๖ ที่บัญญัติไว้ว่า “ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับทุกแห่งหนว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย”

๓.หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นการประกันว่าประชาชนจะเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิ เสรีภาพที่แต่ละคนมี และจะเป็นกรอบให้ภาครัฐจัดระบบและกลไกเพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลด้วย อันจะนำไปสู่การจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งเป็นการออกแบบประเทศในเชิงรุกด้วย

๔.เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
และผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ประเด็นความเสมอภาค เท่าเทียมกัน และการไม่เลือกปฏิบัติ เสนอให้เขียนใน ๒ ประเด็น คือ

(๑) เสนอให้เขียนว่า “ในการจัดสรรบุคคลลงตำแหน่งต่าง ๆ ในกลไกของรัฐทุกระดับ ต้องมีสัดส่วนเพศตรงข้ามไม่น้อยกว่า ๔ ใน ๑๐” เพื่อให้เกิดความเสมอภาค เท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ

(๒) เสนอให้ขยายขอบเขตการไม่เลือกปฏิบัติให้กว้างขวางขึ้น โดยขยายการไม่เลือกปฏิบัติรวมไปถึง “เหตุมาจากความแตกต่างจากเพศสภาพ ชาติพันธุ์ สัญชาติ สีมืด พื้นเพทางชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิด” เพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่น่าเสนอในข้อ ๑ (ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด มีความกระชับ เข้าใจง่าย)

๒.๑ รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ และปี ๒๕๕๐ บัญญัติไว้เหมือนกันว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน” แต่ในทางปฏิบัติกลับถูกละเลยไม่มีการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญที่เป็นรูปธรรม เพราะไม่มีการกำหนดขอบเขตหรือทิศทางที่ชัดเจนไว้

๒.๒ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ และปี ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเหตุเพราะความแตกต่างจากถิ่นกำเนิด ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” ซึ่งยังไม่ครอบคลุมบุคคลที่มีแตกต่างกันตามปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๒ ในบางประเด็น กล่าวคือ ในประเด็น “เชื้อชาติ สีมืด พื้นเพทางชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิด”

๒.๓ ในปัจจุบัน สังคมได้ให้การยอมรับในเรื่องเพศสภาพมากขึ้น แต่ยังไม่เคยบัญญัติรับรองในเรื่องนี้ไว้ คำว่า เพศสภาพ องค์การอนามัยโลก ให้ความหมายไว้ว่า “คุณลักษณะของผู้หญิงและผู้ชายในบทบาทประกอบสร้างทางสังคม พฤติกรรม กิจกรรมและคุณลักษณะที่ให้สังคมพิจารณาว่าเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง” ในขณะที่คำว่า เพศ (Sex) มีความหมายในลักษณะทางชีววิทยาของบุคคล ที่แบ่งเป็นเพศหญิง และเพศชาย เพศภาวะมิใช่เป็นเพียงการแบ่งเพศชาย เพศหญิง ทางกายวิภาคและสรีรวิทยาเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงการถูกกำหนดโดยสังคมและวัฒนธรรมที่กำหนดความเป็นหญิง-ชาย ความความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทหญิงชาย ลักษณะเฉพาะประจำเพศ (gender stereotype) และความเป็นตัวตนของหญิงชายที่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นหลักประกันเรื่องความเสมอภาค เท่าเทียมกัน และการไม่เลือกปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรมอันจะนำไปสู่การจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมให้กับบุคคล

๔.เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
และผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑) ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ประเด็น สิทธิชุมชน เสนอให้เขียนใน ๒ ประเด็น คือ

(๑) เสนอให้เขียนเรื่องสิทธิชุมชนให้ชัดเจนในการกำหนดขนาดตนเอง จัดการตนเอง ชุมชนสามารถเป็นนิติบุคคล เพื่อจัดการกิจการสาธารณะ ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์กันเองได้ มีการสนับสนุนสมาชิกชุมชนที่เป็นจริง ให้สอดคล้องแนวคิด “ทุนสามมา”

(๒) เพื่อให้ชุมชนมีสิทธิข้างต้น ในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐจำเป็นต้องบัญญัติให้สอดคล้องกัน โดยเสนอให้เขียนให้เห็น “การกระจายอำนาจรัฐไปสู่ชุมชนให้อำนาจจัดการตนเอง โดยภาครัฐทำหน้าที่หนุนเสริมการพัฒนากลไกสนับสนุนการสร้างชุมชนเข้มแข็งและสามารถกำหนดเป็นเขตคุ้มครองวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์เฉพาะชุมชนได้ รวมทั้งมีการประเมินผลกระทบอย่างรอบด้านจากนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมที่จะดำเนินการในชุมชนนั้นแบบมีส่วนร่วม

๒) คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด มีความกระชับ เข้าใจง่าย)

๒.๑ เป็นข้อเสนอที่สอดคล้องกับผลการประชุมเชิงปฏิบัติการของ สปช. เมื่อ ๙ - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ กำหนดวิสัยทัศน์ไทย ด้านสังคม ไว้ประการหนึ่ง คือ ชุมชนเข้มแข็ง ลดอำนาจรัฐ ส่วนบน ขยายอำนาจฐานการเมืองส่วนล่าง สร้างสมดุลระหว่างภาคการเมือง ราชการ และประชาชน

๒.๒ ในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ กำหนดไว้เพียงว่า “ชุมชนมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน” ซึ่งจะเห็นว่าไม่ได้กำหนดอำนาจให้ชุมชนสามารถกำหนดขนาดและจัดการได้ด้วยตนเองเลย

๒.๓ เขตคุ้มครองวัฒนธรรมเฉพาะ เป็นเขตของชุมชนพื้นเมืองที่มีคุณค่าด้านความผูกพันในที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติในแง่ที่แตกต่างจากชุมชนอื่น ทั้งด้านการเป็นที่อยู่อาศัย การทำมาหากิน และเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์หรือพื้นที่ทางจิตวิญญาณ ซึ่งจะทำให้เกิดการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา การเรียนรู้ เช่น การมีหลักสูตรท้องถิ่น ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้

๒.๔ คำว่า “ชุมชน” หมายถึง กลุ่มคนที่รวมตัวกันในทางกายภาพและเชิงประเด็น จึงมีความหมายกว้างกว่า “ชุมชนท้องถิ่น” ที่เป็นเรื่องพื้นที่

๓) หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อกระจายอำนาจลงไปสู่ชุมชนฐานล่าง เพิ่มบทบาทของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ กำหนดทิศทางการพัฒนาได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน และสามารถจัดระบบสวัสดิการสังคม และการทุนเสริมให้เกิดการสร้างงานในชุมชน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นชุมชนเข้มแข็ง

๔) เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิ และเสรีภาพของพลเมือง และ

ภาคที่ ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ภาคที่ ๒ หมวด ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
และผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ประเด็น หน้าที่พลเมือง เสนอให้เขียนใน ๒ ประเด็น คือ

(๑) เสนอให้มีการกำหนดหน้าที่ของพลเมืองว่า “ทุกคนมีหน้าที่ในการร่วมพัฒนา ร่วมรับผิดชอบ ชุมชนและประเทศชาติ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่นอันดีงามของชุมชนและของชาติ มีหน้าที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของภาครัฐ และเสียภาษีตามความสามารถที่เป็นธรรมอย่างทั่วถึง

(๒) ควรเขียนให้ชัดเจนว่า “รัฐต้องมีหน้าที่ในการพัฒนาศักยภาพการทำหน้าที่พลเมือง ตระหนักถึงคุณค่าหรือค่านิยมในการทำงานเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รักชาติ เสียสละ มีความเกื้อกูลแบ่งปันกัน เป็นสังคมแห่งพลังปัญญา สามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมพหุวัฒนธรรม และสามารถรวมตัวกันเป็นองค์กรภาคประชาสังคม ภาคประชาชน หรือเครือข่ายพลังพลเมืองได้อย่างหลากหลาย โดยมีการสนับสนุนทางการเงินเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนที่พึ่งพาตนเองและทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วม”

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่น่าเสนอในข้อ ๑ (ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด มีความกระชับ เข้าใจง่าย)

๒.๑ รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๗๓ บัญญัติไว้เพียงว่า “บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พักพิทักษ์ ปกป้อง และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งยังมีข้อจำกัดในเรื่อง การเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและร่วมรับผิดชอบชุมชนและประเทศชาติ หรือการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของภาครัฐ รวมทั้งการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายพลังพลเมืองเพื่อการทำงาน

๒.๑ เป็นข้อเสนอที่สอดคล้องกับผลการประชุมเชิงปฏิบัติการของ สปช. เมื่อ ๙ - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ กำหนดวิสัยทัศน์ไทย ด้านสังคม ทั้งเรื่องการเมืองไทยมีคุณภาพ มีความรู้ มีคุณธรรม วินัย ภาคภูมิใจในความเป็นไทย รับผิดชอบเห็นแก่ส่วนร่วม การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม คนอยู่ร่วมกันได้บนความหลากหลาย เกื้อกูลแบ่งปัน และการเป็นสังคมแห่งพลังปัญญา

๓.หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นข้อเสนอที่จะนำไปสู่การสร้างพลเมืองไทยที่ตระหนักในหน้าที่พลเมือง สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔.เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง
ภาคที่ ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
และผู้ด้อยโอกาส สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ประเด็น การสร้างครอบครัวเข้มแข็ง ร่มเย็นและเป็นสุข เสนอให้เขียนใน ๒ ประเด็น คือ

(๑) เสนอเขียนให้ “สถาบันครอบครัวมีหน้าที่พัฒนาสมาชิกในครอบครัวให้เป็นพลเมืองดี สร้างครอบครัวที่อบอุ่น พ่อและแม่มีสิทธิลาเพื่อดูแลบุตรในระยะเวลาที่เพียงพอ สร้างระบบและกลไกที่หนุนเสริมให้ครอบครัวมีบุตรที่มีคุณภาพ”

(๒) ควรเขียนให้ชัดเจนว่า “รัฐต้องส่งเสริมให้เกิดครอบครัวที่เข้มแข็ง ร่มเย็นและเป็นสุขให้สมาชิกมาอยู่ร่วมกัน มีระบบหนุนเสริมครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว เด็กที่ถูกทอดทิ้งได้รับการส่งเสริมให้มีครอบครัวอุปถัมภ์หรือครอบครัวบุญธรรม มีการป้องกันความรุนแรงในครอบครัวและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม รวมทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาในกรณีที่มีเหตุดังกล่าว”

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด มีความกระชับ เข้าใจง่าย)

๒.๑ เป็นที่ยอมรับกันว่าครอบครัวเป็นสถาบันสังคมที่สำคัญที่สุด เป็นหน่วยของสังคมที่มีความสัมพันธ์และความร่วมมือใกล้ชิด เป็นสถาบันที่มีความคงทนที่สุด และยังไม่เคยปรากฏว่าสังคมมนุษย์ใดไม่มีสถาบันครอบครัวปรากฏอยู่ เพราะมนุษย์ทุกคนจะต้องอยู่ในสถาบันนี้ เนื่องจากเป็นสังคมกลุ่มแรกที่เราจะต้องเผชิญตั้งแต่แรกเกิดเติบโตในครอบครัว ครอบครัวจะให้ตำแหน่ง ชื่อ และสกุล ซึ่งเป็นเครื่องบอกสถานภาพ และบทบาทในสังคมที่เรามีส่วนร่วมด้วย ตลอดจนกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคม เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในการบ่มเพาะสมาชิกของครอบครัว ให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ แต่รัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา ๆ มา ไม่มีการบัญญัติให้มีระบบกลไกในการสร้างครอบครัวที่อบอุ่นและเข้มแข็งเลย

๒.๒ เป็นข้อเสนอที่จะนำไปสู่สภาพสันติภาพไทย ที่เป็นผลการประชุมเชิงปฏิบัติการของ สปช. เมื่อ ๙ - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นข้อเสนอที่จะนำไปสู่การสร้างพลเมืองไทยที่ตระหนักในหน้าที่พลเมือง สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง

ภาคที่ ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
และผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ประเด็น สังคมคุณธรรม

เสนอให้เขียนให้ชัดเจนว่าต้องมี “การจัดระบบและกลไกในการทำให้เกิดสังคมคุณธรรม มีความ
เกื้อกูลแบ่งปันกัน เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่น และมีมาตรการและกลไก
ป้องกันและควบคุมการทุจริตประพฤติมิชอบในทุกวงการอย่างจริงจัง”

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่น่าเสนอในข้อ ๑ (ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด มีความกระชับ เข้าใจง่าย)

๒.๑ เป็นข้อเสนอที่สอดคล้องกับผลการประชุมเชิงปฏิบัติการของ สปช. เมื่อ ๙ - ๑๐
พฤศจิกายน ๒๕๕๗ กำหนดวิสัยทัศน์ไทย ด้านสังคม ไว้ประการหนึ่ง คือ “พลเมืองไทยมีคุณภาพ มีความรู้
มีคุณธรรม วินัย ภาคภูมิใจในความเป็นไทย รับผิดชอบเห็นแก่ส่วนร่วม สุขภาพดี”

๒.๒ เป็นข้อเสนอที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ฉบับชั่วคราว มาตรา ๒๗ ที่บัญญัติไว้ให้มี “มีกลไก
ป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ”

๒.๓ ตามมติสมัชชาปฏิรูป ครั้งที่ ๓ มติ ๑ เรื่อง เพิ่มพลังพลเมืองปฏิรูประบบป้องกันและปราบปราม
การทุจริต มีข้อเสนอเพื่อการแก้ไขปัญห าวี ๕ ประการ คือ

(๑) ให้ใช้พลังทางสังคมเป็นกลไกหลักในการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่าง
จริงจังและต่อเนื่อง โดยมีการจัดตั้งกลไกร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคมและ
องค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการสนับสนุนพลังทางสังคมให้เข้ามามีบทบาทร่วม

(๒) ให้ใช้มาตรการทางกฎหมาย ภาษีอากรในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจัง
โดยมีระบบการตรวจสอบภาษีของนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงห้าปีซ้อนหลัง ปฏิรูปกระบวนการ
เก็บภาษีที่ใช้ดุลยพินิจส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สรรพากรเป็นผู้ประเมิน การจัดตั้งหน่วยสืบสวนสอบสวน
คดีภาษีอากรของกรมสรรพากรเป็นการเฉพาะ

(๓) ให้ปฏิรูประบบงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเร่งด่วน โดยการปฏิรูประบบ
การทำงานของ ปปช. ในการจัดการคดีที่ค้างค้ำ เน้นการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร มีการควบคุมกำกับ
กระบวนการสรรหาคณะกรรมการ ปปจ.ระดับจังหวัด และมีมาตรการและกลไกในการสนับสนุนเครือข่าย
อาสาสมัครแจ้งเตือนเหตุทุจริต การคุ้มครองดูแลความปลอดภัย ค่าตอบแทน ค่าชดเชย และสินบนนำจับ
รวมทั้งการไม่รับค่าตอบแทนและโบนัสใด ๆ ของข้าราชการประจำที่ไปเป็นคณะกรรมการบริหารองค์กร
รัฐวิสาหกิจ และบริษัทมหาชน

(๔) ให้เปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานรัฐเพื่อสังคมสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ โดยง่าย มีการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินโครงการ และมีการนำมาตรฐานบรรษัทธรรมภิบาลมาใช้ในการประเมินองค์การมหาชนและ อปท.

(๕) ให้ปฏิรูปกระบวนการคัดสรรบุคคลผู้ที่จะเข้ามาใช้อำนาจรัฐทุกตำแหน่งให้มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นข้อเสนอที่ครอบคลุมมิติทั้งด้านการส่งเสริม และด้านป้องกันแก้ไข กล่าวคือในด้านการส่งเสริม ควรมีระบบและกลไกในการสร้างสังคมให้เป็นสังคมคุณธรรมอันสอดคล้องกับแนวคิดภีวัฒนธรรมไทย และด้านป้องกันแก้ไข ที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ด้วย

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง

ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๕ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

ภาคที่ ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ภาคที่ ๓ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ภาคที่ ๔ หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
และผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ประเด็น การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

(๑) ควรมีการปฏิรูปด้านสังคมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย ในเรื่อง“ระบบการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราและการเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุที่เหมาะสมของประชาชน” และปรับปรุงระบบการเกษียณอายุที่เหมาะสม และการนำทุนทางปัญญาของผู้สูงอายุมานำใช้ในการพัฒนาประเทศชาติ รวมทั้งการมีระบบและกลไกให้เกิดการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย ชมรม ที่เข้มแข็งของประชาชนวัยสูงอายุ”

(๒) ควรมีการปฏิรูประบบสวัสดิการที่นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ ครอบคลุมทั้งด้านการบริการทางสังคม การประกันสังคม การช่วยเหลือทางสังคม และการสนับสนุนหุ้นส่วนทางสังคม

(๓) ควรมีการเปิด “ช่องทางที่เปิดโอกาสให้แรงงานเข้าไปเป็นหุ้นส่วนในกิจการที่ตนทำงานอยู่ได้”

(๔) ควรกำหนดให้มีกลไกทำหน้าที่พัฒนาข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปประเทศไทย และเสนอกฎหมายต่อสภานิติบัญญัติเพื่อให้เกิดสุขภาวะในทุกมิติ สังคมเป็นธรรมสูง ความเหลื่อมล้ำต่ำ โดยให้สามารถให้ดำเนินการให้ดำเนินการได้อย่างเป็นอิสระและต่อเนื่องในเวลา ๑๐ ปี

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด มีความกระชับ เข้าใจง่าย)

๒.๑ รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ จะบัญญัติให้ “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ” ซึ่งเป็นบทบัญญัติเชิงรับ จึงเสนอให้มีบทบัญญัติเชิงรุก ทั้งเรื่องการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงเรื่องการออมและตั้งแต่วัยแรงงาน การปรับปรุงระบบเกษียณอายุและการนำทุนทางปัญญาของผู้สูงอายุมานำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม

๒.๒ การเสนอให้มีการเปิดช่องทางให้แรงงานเข้าไปเป็นหุ้นส่วนในกิจการที่ตนทำงานอยู่ได้ จะเป็นการเพิ่มผลิตภาพการทำงานให้สูงขึ้น เพราะเป็นการสร้างความเป็นเจ้าของและความผูกพันในตัวเองด้วย

๒.๓ เพื่อให้มีกลไกที่ชัดเจนที่ทำหน้าที่ในการปฏิรูปประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นการประกันว่าประชาชนจะเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิ เสรีภาพที่แต่ละคนมี และจะเป็นกรอบให้ภาครัฐจัดระบบและกลไกเพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลด้วย อันจะนำไปสู่การจัดความ

เหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งเป็นการ
ออกแบบประเทศในเชิงรุกด้วย

๔.เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๔ หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

๑๓

คณะกรรมการจัดการปฏิรูป

การแรงงาน

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการปฏิรูปการแรงงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้ทำงาน หรือต้องทำงานโดยไม่มีทางเลือก	เสนอบรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒
๒.	แรงงานมีสิทธิเข้าถึงงานที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าภายใต้ กระบวนการพัฒนาทักษะฝีมือในทุกสาขาอาชีพ และการเข้าถึง ข้อมูลตลาดแรงงาน	เสนอบรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑
๓.	การคุ้มครองสภาพการจ้างงานรวมถึงความปลอดภัยในการทำงาน และค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ไม่ถูกเลือกปฏิบัติในการจ้างงานและให้ ความสำคัญต่อการคุ้มครองแรงงานสตรีมีภาวะครอบครัว แรงงาน พิการ แรงงานสูงวัย แรงงานเด็ก แรงงานป่วยเป็นโรคเอดส์ และกลุ่ม แรงงานเปราะบางอื่น ๆ	เสนอบรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ และ ภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑
๔.	นายจ้างและลูกจ้างมีเสรีภาพในการจัดตั้งและเข้าร่วมองค์การของ ตนเอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ	เสนอบรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒
๕.	มีระบบประกันสังคมที่ครอบคลุม คุ้มครองแรงงานที่ขาดรายได้ และส่งเสริมการออมในหมู่ผู้ใช้แรงงานไทย	เสนอบรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒
๖.	แรงงานได้รับการพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ เพื่อเสริมรายได้ ส่งเสริมอาชีพอิสระ อาชีพเกษตรกร คุ้มครองอาชีพที่ควรสงวนให้กับ คนท้องถิ่นและการจัดตั้งธนาคารแรงงาน ให้บทบาทองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านแรงงาน	เสนอบรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ และ หมวดที่ ๗
๗.	การกำหนดนโยบายหรือมาตรการใด ๆ ด้านแรงงาน รัฐต้องคำนึงถึง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและผลประโยชน์ของ ชาติเป็นสำคัญ	เสนอบรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

หมายเหตุ โปรดระบุว่าจะสมควรบรรจุในร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ..... หมวดที่ ..... ส่วนที่ .....

.....

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการแรงงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

๑. สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้ทำงาน หรือต้องทำงานโดยไม่มีทางเลือก.....
.....
.....

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

คือ การละเว้นไม่เกณฑ์แรงงาน หรือนั่งบังคับให้ทำงานโดยไม่สมัครใจ โดยภาครัฐหรือเอกชน ซึ่งมีรูปแบบ
หลายลักษณะ อาทิ หลอกลวงไปทำงานที่มีสภาพการจ้างต่างจากข้อตกลง การจำกัดเสรีภาพในการเดินทาง
การกักบริเวณหรือถูกโดดเดี่ยวจากสังคม การใช้ความรุนแรง หรือล้วงละเมิดทางเพศ การขู่เชิญ คุกคาม
(เพราะเหตุร้องเรียนหรือต้องการลาออก) การยึดเอกสารหรือค่าจ้างเป็นประกัน การกีดกันให้ตกอยู่ในสภาพ
แรงงานไม่สามารถขจัดขึ้นได้ การให้ทำงานในสถานที่เลวร้ายสุด ๆ.....
.....

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรุณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

- ๑. เป็นหลักการสากล คือ เป็นสิทธิพื้นฐานของแรงงาน.....
- ๒. การมี หรือละเว้นปล่อยให้มี อาจขัดต่อความเป็นอารยของประเทศเพราะการทำงานของมนุษย์
ควรเป็นเรื่องสมัครใจ.....
- ๓. เป็นเรื่องการใช้แรงงานที่มีศักดิ์ศรี เพราะแรงงานไม่ใช่สินค้า.....
- ๔. อาจถูกใช้เป็นข้ออ้างว่า เอาเปรียบทางการค้า หรือห้ามสั่งสินค้าเข้าประเทศด้วยเหตุผล มีการบังคับใช้
แรงงาน.....
- ๕. เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม.....
.....

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒.....
.....

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการแรงงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

.....๒. แรงงานมีสิทธิเข้าถึงงานที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าภายใต้กระบวนการพัฒนาทักษะฝีมือในทุกสาขาอาชีพและการเข้าถึงข้อมูลตลาดแรงงาน.....

.....

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

.....๑. งานที่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำหรือสูงกว่าในเรื่องสถานภาพการจ้าง (เช่น ชั่วโมงทำงาน ค่าตอบแทน) มีโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเอง มีการริเริ่ม มีส่วนร่วม มีโอกาสก้าวหน้า มีรายได้ที่เป็นธรรม มีโอกาสร่วมกันเพื่อร่วมงานในการรักษาผลประโยชน์ของตนเอง.....

.....๒. แรงงานไทยจำนวนมาก อาทิ เกษตรกร ผู้ประกอบอาชีพอิสระ (ซึ่งทำงานในฐานะรับจ้างประกอบด้วย) รวมทั้งแรงงานของผู้รับเหมาช่วงยังถูกเลือกปฏิบัติเมื่อเทียบกับแรงงานที่จ้างตรง.....

.....๓. แรงงานรับจ้างภาคนอกระบบ แรงงานในสถานประกอบการขนาดย่อมยังถูกเลือกปฏิบัติ.....

.....๔. หากเขาเหล่านี้ได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือสามารถเข้าถึงข้อมูลตลาดแรงงานจะช่วยให้พัฒนาศักยภาพของตนเอง หรือท้ายสุดเปลี่ยนสถานภาพและเปลี่ยนงานอาชีพได้.....

.....๕. เพื่อสนองต่อทศวรรษของอาเซียนที่ส่งเสริมให้เกิดงานที่มีคุณภาพดี. (DECENT WORK).....

.....

.....

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

.....เพื่อให้แรงงานมีโอกาสเข้าถึงคุณภาพชีวิตที่ดี ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในสังคม.....

.....

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑ ส่วนที่ .....

.....

.....

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการแรงงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

.....๓.....การคุ้มครองสภาพการจ้างงานรวมถึงความปลอดภัยในการทำงานและค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ไม่ถูกเลือกปฏิบัติในการจ้างงานและให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองแรงงานสตรีมีภาวะครอครว้ แรงงานพิการ แรงงานสูงวัย แรงงานเด็ก แรงงานป่วยเป็นโรคเอดส์ และกลุ่มแรงงานเปราะบางอื่น ๆ.....

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

.....ปกติทุกประเทศจะมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสภาพการจ้างให้กับลูกจ้างและพนักงานโดยทั่วไป เช่น ชั่วโมงทำงาน / เวลาพัก / วันหยุด / วันลา เป็นต้น ส่วนจะเป็นธรรมแค่ไหนเป็นอีกกรณีหนึ่ง แต่มีสองประเด็นที่มีการให้ความสนใจกันทั่วโลก ก็คือ เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานและค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ที่เน้นความปลอดภัย เพราะเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ ซึ่งสามารถป้องกันได้หากกำกับดูแลให้ดี เช่นเดียวกับค่าตอบแทนซึ่งมีการเลือกปฏิบัติกันมาก อาทิ คนทำงานประเภทคล้ายคลึงกัน ประเมินแล้วมีคุณค่าไม่ต่างกันแต่ได้รับค่าตอบแทนต่างกัน ทั้ง ๆ ที่ทำงานในบริษัทหรือกระทรวงเดียวกัน ที่พบเห็นเสมอคือ กลุ่มแรงงานเปราะบางที่ถูกเลือกปฏิบัติให้เห็นเด่นชัดเสมอ เช่น สตรีมีภาวะครอครว้ / แรงงานเด็ก / แรงงานพิการ เป็นต้น.....

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรุณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

.....ประเด็นเรื่อง ความปลอดภัยในการทำงาน อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะหากมีอุบัติเหตุที่สูญเสียมาก ๆ จะตกเป็นข่าวไปทั่วโลก และสะท้อนให้เห็นถึงมาตรการป้องกันของแต่ละประเทศว่าพัฒนาเพียงไร เช่นเดียวกับค่าตอบแทนมักถูกมองว่ามีการเลือกปฏิบัติและเอารัดเอาเปรียบ ทั้งสองประเด็นอ่อนไหวเพราะเกี่ยวข้องกับเรื่องต้นทุน แต่สิ่งที่ร้องขอคือ แค้ให้เป็นธรรม โดยเฉพาะเมื่อต้องใช้กับกลุ่มแรงงานเปราะบางอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งมีโอกาสต่อรองน้อยอยู่แล้ว เป็นสตรีมีภาวะครอครว้ / แรงงานพิการ / แรงงานเด็ก เป็นต้น จึงควรให้ความสนใจและพึงเล็งเป็นพิเศษ.....

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่.....๒..... หมวดที่ .....๒..... ส่วนที่ .....

และ ภาคที่.....๔..... หมวดที่ .....๑..... ส่วนที่ .....

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการแรงงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

๔. นายจ้างและลูกจ้างมีเสรีภาพในการจัดตั้งและเข้าร่วมองค์การของตนเอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

.....

.....

.....

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

.....หลักของเสรีภาพในการสมาคมทุกประเทศจะนำไปประยุกต์เป็นกฎหมายภายในประเทศของตน ว่าด้วยการแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งจะกำหนดสิทธิเสรีภาพให้ลูกจ้างและนายจ้าง ให้สามารถก่อตั้งองค์การของตนได้ นอกจากนี้ยังกำหนดขั้นตอนในการระงับข้อพิพาทแรงงาน และการใช้สิทธินัดหยุดงาน การปิดงาน หรือจัดจ้างตามสมควรของสถานการณ์แต่ละประเทศ อันจะนำมาซึ่งสันติสุขในวงการอุตสาหกรรม การเติบโตทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ และสร้างความเป็นธรรมในสังคม

.....

.....

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๑. เสรีภาพในการสมาคมเป็นสิทธิพื้นฐานของผู้ใช้แรงงาน และเป็นที่ยอมรับทางสากล ทั้งใน UN และ ILO โดย ILO มีอนุสัญญา ฉบับที่ ๘๗ (เสรีภาพในการสมาคม) และฉบับที่ ๙๘ (สิทธิในการก่อตั้งและเจรจาต่อรอง) ซึ่งทาง ILO มีความประสงค์ให้ทุกประเทศสมาชิกให้การยอมรับอนุสัญญาทั้งสองฉบับนี้

๒. การให้สัตยาบันตามอนุสัญญา ILO ถือว่าเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของยุคโลกาภิวัตน์ ที่นำเรื่องมาตรฐานแรงงานมาใช้เป็นเหตุผลในการกีดกันทางการค้า

.....

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒

.....

.....

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปการแรงงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

๕. มีระบบประกันสังคมที่ครอบคลุม คุ้มครองแรงงานที่ขาดรายได้และส่งเสริมการออมเงินของผู้ใช้แรงงานไทย

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกจะมีมาตรการในการรองรับกรณีการขาดรายได้ (ชั่วคราว หรือถาวร) สำหรับประเทศไทยมีกฎหมายประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และ พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นต้น กำหนดหลักประกันภายใต้กรอบการประกันสังคม สำหรับกรณีเจ็บป่วย ทูพพลภาพ ตาย คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ รวมทั้งการว่างงาน และการจ่ายเงินทดแทนให้ลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายจากการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ หรือเสียชีวิตจากการทำงาน

๒. ประเทศไทยควรเร่งรัดดำเนินการ สร้างความมั่นคงทางสังคมให้เกิดเป็นระบบ โดยเฉพาะการออม เพราะการออมเป็นการสร้างวัฒนธรรมเรื่องความรับผิดชอบด้านการเงิน ซึ่งควรเริ่มตั้งแต่วันแรกของการทำงาน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การคุ้มครองการขาดรายได้เป็นบทบาทของภาครัฐที่ต้องให้การสนับสนุน โดยให้ความสำคัญต่อนโยบายสังคมที่เน้นการกระจายรายได้ที่สมดุลและทั่วถึง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .....

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการแรงงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

.....๖. แรงงานได้รับการพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ เพื่อเสริมรายได้ ส่งเสริมอาชีพอิสระ อาชีพเกษตรกรรม
คุ้มครองอาชีพที่ควรสงวนให้กับคนท้องถิ่นและการจัดตั้งธนาคารแรงงาน ให้บทบาทองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านแรงงาน.....

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

.....๑. การเปิดเสรีทางการค้าก่อให้เกิดการแข่งขันในทุกด้าน รวมถึงด้านแรงงานและวิวัฒนาการด้านการผลิต
นับวันจะใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้น ต้องการแรงงานที่มีทักษะฝีมือที่สูงขึ้น การกำหนดให้รัฐสนับสนุนจัดให้มีการ
พัฒนาศักยภาพด้านแรงงานก็เพื่อคนของเรามีความพร้อมต่อตลาดแรงงานในอนาคต.....

.....๒. ผู้ประกอบอาชีพอิสระขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ..... ไม่อาจเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น
สินเชื่อที่เป็นธรรม ถูกกดต้นทุนอุปกรณ์ระบบ ส่งผลให้การผลิต การให้บริการมีต้นทุนที่สูงขึ้น นอกจากนั้น ยังถูก
แทนที่ หรือแย่งชิงไปซึ่งอาชีพโดยแรงงานต่างด้าว หรือบริษัทยักษ์ใหญ่ข้ามชาติ จึงควรพิจารณาส่งเสริมและ
คุ้มครองอาชีพที่สงวนให้กับคนท้องถิ่น.....

.....๓. สภาพปัญหาการกักขังเงินนอกระบบเป็นปัญหาเรื้อรัง โดยเฉพาะผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้น้อย ไม่สามารถ
กักขังเงินในระบบได้ ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ให้กู้ยืม การแก้ปัญหาให้ตรงจุด โดยเห็นควรจัดตั้งธนาคาร เพื่อ
ผู้ใช้แรงงานขึ้น.....

.....๔. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและควบคุมดูแลแรงงานให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูล
และความต้องการของแรงงาน ส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศชาติโดยรวม.....

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

.....ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านแรงงานของประเทศอย่างมั่นคงและยั่งยืน.....

.....

.....

.....

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ และ หมวดที่ ๗ ส่วนที่ -.....

.....

.....

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการแรงงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

๗. การกำหนดนโยบายหรือมาตรการใด ๆ ด้านแรงงาน รัฐต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

พัฒนาการด้านแรงงานปัจจุบันไม่ได้มีเฉพาะแรงงานของไทยอย่างเดียว เรามีแรงงานต่างชาติจำนวนมาก เข้ามามีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ ซึ่งแรงงานต่างชาติจำนวนมากเหล่านั้น มีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง ด้วยเหตุนี้การที่รัฐจะกำหนดนโยบายหรือมาตรการใด ๆ ออกมา รัฐจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เพื่อให้แรงงานเหล่านี้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริงและยั่งยืน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อพัฒนาระบบแรงงานของประเทศให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .....

๑๔

คณะกรรมการธิการปฏิรูปการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริต

และประพฤติมิชอบ

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑	ให้ประชาชนมีสิทธิพื้นฐานในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะและในการร้องขอข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นักการเมือง หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ	ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒
๒	ให้ประชาชนมีสิทธิในการติดตามและร้องขอให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้อง	ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒
๓	ประชาชนมีสิทธิหน้าที่ในการปกป้อง ดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะและผลประโยชน์ของรัฐ รวมถึงมีสิทธิหน้าที่ในการป้องกัน ปฏิเสธและต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ	ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๓
๔	ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับและจากพรรคการเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม และต้องติดตาม สอดส่องผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับ รวมทั้งมีสิทธิในการถอดถอนได้	ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๔
๕	กำหนดสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินนโยบาย แผนงาน และโครงการสาธารณะในทุกขั้นตอน และในทุกระดับอย่างสุจริตและเที่ยงธรรม	ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๕
๖	ให้มีมาตรการกำกับคุณสมบัติให้นักการเมือง ผู้นำทางการเมือง ผู้แทนของประชาชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในพรรคการเมืองมีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑
๗	พรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบในการเสนอผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกระดับ ที่มีความรู้ความสามารถอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และพรรคการเมืองนั้นจะต้องร่วมรับผิดชอบต่อพฤติกรรมและผลงานที่ไม่ชอบหรือทุจริตของบุคคลที่เป็นตัวแทนของพรรคการเมือง	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑
๘	ให้มีบทลงโทษในกรณีมีการซื้อสิทธิขายเสียง ทั้งผู้ซื้อสิทธิและขายเสียง รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑
๙	กำหนดกฎและกติกาที่ไม่ปิดกั้นทางเลือกของประชาชน ในการเข้ารับสมัคร การเลือกตั้ง โดยไม่เพิ่มต้นทุนทางการเมืองและต้นทุนของผู้สมัคร มีมาตรฐานสร้างข้อมูลให้ประชาชนตรวจสอบนโยบาย ประวัติ ผลงานและแนวทางการทำงานที่ครอบคลุมรอบด้าน เพื่อส่งเสริมคนดีที่ได้รับการเลือกตั้ง	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑
๑๐	รัฐมีหน้าที่จัดการปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในการบริหารราชการแผ่นดิน	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑๑	การบริหารราชการแผ่นดินต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒
๑๒	กำหนดมาตรการในการสร้างและส่งเสริมค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารราชการแผ่นดิน	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒
๑๓	กำหนดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันและตรวจสอบการสรรหา ตลอดจนความประพฤติและการปฏิบัติตนของผู้นำและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒
๑๔	ให้ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการป้องกันการทุจริต	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒
๑๕	กำหนดมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะของผู้นำและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในรัฐสภาที่ดี และมีบทลงโทษ	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๓
๑๖	กำหนดมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะของผู้นำและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในฐานะผู้บริหารประเทศที่ดี และมีบทลงโทษ	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๔
๑๗	กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interests) ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในฝ่ายบริหาร (นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และผู้ที่เกี่ยวข้องกับคณะรัฐมนตรี)	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๔
๑๘	ปฏิรูปกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยให้เน้นในเรื่องประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความโปร่งใส	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๕
๑๙	การใช้จ่ายงบประมาณและเงินกู้ต้องกำหนดแผนงาน เป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน และสามารถคาดการณ์ผลล่วงหน้าได้ รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินการเป็นประจำ	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๕
๒๐	ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและนักการเมืองทุกระดับต้องรับผิดชอบพฤติกรรมและจริยธรรมของผู้ติดตาม ที่ปรึกษา และเครือข่ายผู้เกี่ยวข้อง	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๖
๒๑	สร้างระบบการถ่วงดุลอำนาจและขอบเขตการใช้อำนาจหน้าที่ระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ชัดเจน	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๖
๒๒	การคลังและการงบประมาณของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นทุกระดับต้องยึดหลักสุจริต โปร่งใส และเป็นธรรม	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๗
๒๓	การบริหารจัดการและการบริการสาธารณะที่ดี ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๗
๒๔	ให้มีองค์กรใหม่ระดับชาติ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปกครองส่วนท้องถิ่น	ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๗
๒๕	ศาลต้องเป็นองค์กรที่มีอำนาจตุลาการที่เป็นอิสระ มีความเป็นธรรม และยึดถือความถูกต้องเป็นหลัก	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑
๒๖	กระบวนการยุติธรรมอยู่บนหลักความเสมอภาค เท่าเทียมและเป็นธรรม สามารถคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ถูกกล่าวหา ผู้เสียหาย และปลอดภัยจากการทุจริตคอร์รัปชัน	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๒๗	บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นที่ประจักษ์ และมีความรอบรู้ เป็นที่เชื่อมั่นศรัทธาของสาธารณชน	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑
๒๘	ให้องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันมีอำนาจสอบสวนและส่งฟ้องคดีได้เอง	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒
๒๙	การสอบสวนคดีทุจริตคอร์รัปชันและประพตติมิชอบที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐ และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการไต่สวนข้อเท็จจริงและฟ้องดำเนินคดีโดยเร็วและผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบหากเกิดความเสียหายในกรณีที่น่าสงสัย และหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องรายงานความคืบหน้าต่อสาธารณะอย่างเปิดเผยเป็นระยะ	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒
๓๐	ให้มีการคุ้มครองการปฏิบัติงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันให้มีอิสระอย่างแท้จริง	ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒

หมายเหตุ ข้อเสนอแนะให้เขียนไว้ในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญฉบับถาวร

๑. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปด้านการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน บรรดาข้อเสนอแนะที่ผ่านการรับรองของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติแล้ว และต้องตราเป็นกฎหมายเพื่อให้มีผลบังคับ แต่ยังคงดำเนินการไม่เสร็จสิ้น ให้สภานิติบัญญัติที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้ ต้องดำเนินการต่อไปให้เสร็จสิ้นภายใน ๒ ปี หลังจากเปิดสมัยการประชุมครั้งแรก

๒. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปด้านการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน บรรดาข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติที่รัฐบาลได้ยอมรับเป็นแนวทางในการบริหารราชการหรือเริ่มนำไปปฏิบัติแล้ว ให้รัฐบาลที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้ต้องดำเนินการต่อไปให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางหรือมาตรการนั้นต่อไปเป็นอย่างน้อยสามปี

๓. ให้มีกลไกที่ทำหน้าที่ติดตาม ประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะแก่ สภานิติบัญญัติ รัฐบาล และบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การขับเคลื่อนเรื่องการปฏิรูปดำเนินต่อไปให้บังเกิดผลอย่างแท้จริง โดยกลไกดังกล่าวอาจมีระยะเวลาในการทำงานอย่างน้อยตามระยะเวลาที่กำหนด

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้ประชาชนมีสิทธิพื้นฐานในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะและในการร้องขอข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นักการเมือง หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ต้องกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะต่าง ๆ ได้สะดวกและรวดเร็ว และต้องมีสิทธิในการร้องขอข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามภาระหน้าที่ของนักการเมือง หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจำเป็นต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญฯ รวมถึงการปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ การที่ประชาชนมีสิทธิและสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ โดยง่าย เป็นการเพิ่มต้นทุนของผู้ที่จะทุจริตคอร์รัปชัน ทำให้การทุจริตคอร์รัปชันทำได้ยากขึ้น และเป็น การปราม และนำไปสู่การดำเนินการที่สุจริตและความโปร่งใสมากขึ้น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๑. การป้องกัน ปราบปราม และต่อต้านการทุจริตจำเป็นต้องให้ประชาชนมีข้อมูล มีความเข้าใจ มีความรู้ และการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย เป็นจริง และครบถ้วน การประกันสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นหลักการที่ประเทศที่พัฒนาแล้วถึงปฏิบัติเป็นเรื่องปกติ การที่ประชาชนมีสิทธิในการได้รับและรับทราบข้อมูลข่าวสาร เป็นการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของประชาชนในการป้องกันปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

๒. เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งมีสิทธิในการร้องขอและสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานในภาครัฐ อันเป็นบันไดขั้นแรกของการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกป้องผลประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์สาธารณะ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวดที่ ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้ประชาชนมีสิทธิในการติดตามและร้องขอให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

บุคคลและประชาชนในฐานะผู้เสียภาษีต้องมีสิทธิในการติดตามการดำเนินนโยบายต่าง ๆ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากมีข้อสงสัยว่าจะมีพฤติกรรมที่อาจจะนำไปสู่การทุจริตประพฤติมิชอบ บุคคลและประชาชนต้องมีสิทธิในการร้องขอให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ การกำหนดสิทธิข้อนี้ก็เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดำเนินงานตามนโยบาย หรือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ด้วยความสุจริต โปร่งใส และเที่ยงธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๑. การป้องกัน ปราบปราม และต่อต้านการทุจริตจะประสบความสำเร็จต้องทำให้ประชาชนมีความเข้าใจ มีความรู้ และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย เป็นจริง และครบถ้วน การที่ประชาชนมีสิทธิในการได้รับและรับทราบข้อมูลข่าวสาร จะทำให้ประชาชนมีศักยภาพในการป้องกันปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

๒. เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งมีสิทธิในการร้องขอและสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานในภาครัฐ อันเป็นบันไดขั้นแรกของการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกป้องผลประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์สาธารณะ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวดที่ ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ประชาชนมีสิทธิหน้าที่ในการปกป้อง ดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะและผลประโยชน์ของรัฐ รวมถึงมีสิทธิหน้าที่ในการป้องกัน ปฏิเสธและต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

บุคคลและประชาชนมีหน้าที่ในการปกป้องดูแลและรักษาผลประโยชน์ของรัฐ โดยเป็นหน้าที่ดูแล การจัดสรรงบประมาณในระดับต่าง ๆ และติดตามดูแลการใช้จ่ายเงินงบประมาณของแผ่นดินที่ได้มาจาก ภาษีอากร เงินกู้ และรายได้อื่น ๆ เป็นหน้าที่ของประชาชนในการสอดส่องดูแลการแสวงหาผลประโยชน์จาก สมบัติสาธารณะต่างๆ เช่น การใช้ประโยชน์จากที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสินทรัพย์อื่น ๆ ของแผ่นดิน ให้เป็นไปอย่างสุจริต โปร่งใส และต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การกำหนดเป็นหน้าที่ เป็นประเด็นใหม่ที่มีความสำคัญ อันจะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งมักจะ เพิกเฉยต่อการทุจริตประพฤติมิชอบ ได้เข้าใจว่าสิทธิในการเป็นผู้เสียภาษี การเป็นเจ้าของทรัพยากรสาธารณะ ต้องมาพร้อมหน้าที่ของพลเมืองดีในการป้องกัน การปราบปรามการทุจริต และเป็นหน้าที่ของพลเมืองดี ในการแจ้งเบาะแส การไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาการทุจริตในฐานะผู้ให้ หรือเพิกเฉยต่อการทุจริตที่เกิดขึ้น ประเด็นนี้มีการกำหนดไว้เป็นมาตรการหนึ่งในประเทศที่มีการทุจริตในระดับต่ำ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวดที่ ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับและจากพรรคการเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม และต้องติดตาม สอดส่องผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับ รวมทั้งมีสิทธิในการถอดถอนได้

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณภาพ โดยกฎหมายได้ประกันสิทธิขั้นพื้นฐานให้ประชาชนมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนฯ ทางการเมืองและพรรคการเมืองระดับต่าง ๆ ซึ่งประชาชนต้องมีหน้าที่ที่ต้องพิจารณาถึงคุณสมบัติของนักการเมืองและพรรคการเมืองที่ดี ในการเลือกตั้งต้องพิจารณาเลือกผู้แทนทางการเมืองและพรรคการเมืองที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม สุจริตโปร่งใส และให้ถือเป็นหน้าที่ที่ต้องให้ความสนใจติดตามและสอดส่องการดำเนินงานของนักการเมืองและพรรคการเมืองที่ไม่สุจริต หากพบกรณีที่นักการเมืองและพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตประพฤติมิชอบ ประชาชนต้องมีสิทธิในการลงชื่อถอดถอนหรือร้องขอให้มีการดำเนินการกับพรรคการเมือง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเลือกผู้แทนทางการเมืองถือเป็นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง และเพื่อกำหนดความชัดเจนเกี่ยวกับทั้งสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในการใช้สิทธิทางการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสมบูรณ์และมีคุณภาพ ต้องเพิ่มหน้าที่ให้ประชาชนในการติดตามและเฝ้าระวังนักการเมือง และพรรคการเมืองในทุกระดับ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวดที่ ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

กำหนดสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินนโยบาย แผนงาน และโครงการสาธารณะในทุกขั้นตอน และในทุกระดับอย่างสุจริตและเที่ยงธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินนโยบายสาธารณะ การกำหนดแผนงานและโครงการสาธารณะต่างๆ ที่มีการดำเนินงานในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ ระดับหน่วยงาน และระดับท้องถิ่น ในการตรวจสอบต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินการได้ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มพัฒนานโยบาย แผนงานและโครงการ และรวมถึงตรวจสอบการบริหารนโยบาย แผนงาน และโครงการสาธารณะต่าง ๆ ในการตรวจสอบของประชาชนต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๑. เพื่อให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การขจัดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบได้ในระดับหนึ่ง

๒. เป็นสิทธิของประชาชนโดยตรงในการเข้าไปตรวจสอบ

๓. เป็นการฝึกให้ประชาชนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ

๔. การให้ประชาชนดำเนินการตรวจสอบเป็นมาตรการในการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ

๕. ควบคุมการใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพประหยัดและโปร่งใสโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวดที่ ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๕ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้มีมาตรการกำกับคุณสมบัติให้นักการเมือง ผู้นำทางการเมือง ผู้แทนของประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
ในพรรคการเมืองมีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ,
เข้าใจง่าย) -

ต้องกำหนดมาตรการที่จะทำให้นักการเมือง ผู้นำทางการเมือง ผู้แทนของประชาชนหรือ
ผู้ที่เกี่ยวข้องในพรรคการเมืองมีความสุจริตโปร่งใส โดยกำหนดให้ผู้นำและผู้แทนทางการเมืองต้องสามารถ
แสดงและมีความพร้อมในการแสดงความสุจริตของตนเอง พร้อมในการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สิน การเสีย
ภาษีอากร และพร้อมในการพิสูจน์ว่าไม่เคยเกี่ยวข้องกับการทุจริต พรรคการเมืองต้องกำหนดระบบป้องกัน
และคัดกรองไม่ให้ผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการทุจริตเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การกำหนดมาตรการกระตุ้นรวมถึงบทลงโทษอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้นำทางการเมืองที่ดี และ
กำหนดกติกาเงื่อนไข ที่จะทำให้สถาบันทางการเมืองต้องปฏิรูปตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ในภาวะที่
ประเทศกำลังเผชิญปัญหาวิกฤตการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างรุนแรง เพราะปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหา
การทุจริตประพฤติมิชอบ ปัญหาความล้มเหลวในการบริหารราชการแผ่นดิน ปัญหาความแตกแยก ปัญหา
การทุจริตประพฤติมิชอบ และปัญหาวิกฤตทางการเมืองที่เป็นอยู่ ซึ่งยังมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรง
มีผลมาจากการที่ไม่สามารถส่งเสริมคนดีให้เข้าไปมีอำนาจทางการเมืองและไม่สามารถสกัดกั้นคนไม่ดีให้เข้าสู่
ระบบการเมืองได้อย่างจริงจัง เพื่อให้ได้ผู้นำทางการเมืองที่ดีในอนาคต จึงต้องมีการกำหนดกติกาและเงื่อนไข
ทั้งระดับปัจเจกบุคคล สถาบัน ได้แก่ พรรคการเมือง และกำหนดกลไกรวมถึงระบบที่มีกติกาและเงื่อนไข
ที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพในการสกัดกั้นคนไม่ดีเข้าไปมีอำนาจ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำทางการเมืองที่ดี

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

พรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบในการเสนอผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกระดับ ที่มีความรู้ความสามารถ อย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และพรรคการเมืองนั้นจะต้องร่วมรับผิดชอบต่อพฤติกรรมและผลงานที่ไม่ชอบหรือทุจริตของบุคคลที่เป็นตัวแทนของพรรคการเมือง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

พรรคการเมืองมีหน้าที่ในการกลั่นกรองบุคคลที่พรรคการเมืองจะเสนอให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในระดับต่าง ๆ อย่างรอบคอบ โดยต้องคัดเลือกบุคคลที่ดี มีคุณภาพ คุณธรรม สุจริตโปร่งใส ในขณะที่หาเสียง ดำรงตำแหน่ง และปฏิบัติหน้าที่ พรรคมีหน้าที่ต้องสอดส่องกำกับดูแลการทำงาน การประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่พรรคการเมืองเสนอหรือเป็นผู้แทนพรรค และหากบุคคลผู้นั้นมีส่วนหรือมีปัญหาที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการทุจริตหรือมีพฤติกรรมทุจริต พรรคการเมืองนั้นจะต้องร่วมรับผิดชอบ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การกำหนดมาตรการกระตุ้นรวมถึงบทลงโทษอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้นำทางการเมืองที่ดี และกำหนดกติกาเงื่อนไข ที่จะทำให้สถาบันทางการเมืองต้องปฏิรูปตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ในภาวะที่ประเทศกำลังเผชิญปัญหาวิกฤตการเมืองในระบบประชาธิปไตยอย่างรุนแรง เพราะปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ปัญหาความล้มเหลวในการบริหารราชการแผ่นดิน ปัญหาความแตกแยก ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ และปัญหาวิกฤตทางการเมืองที่เป็นอยู่ ซึ่งยังมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมีผลมาจากกรณีที่ไม่สามารถส่งเสริมคนดีให้เข้าไปมีอำนาจทางการเมืองและไม่สามารถสกัดกั้นคนไม่ดีให้เข้าสู่ระบบการเมืองได้อย่างจริงจัง เพื่อให้ได้ผู้นำทางการเมืองที่ดีในอนาคต จึงต้องมีการกำหนดกติกาและเงื่อนไข ทั้งระดับปัจเจกบุคคล สถาบัน ได้แก่ พรรคการเมือง และกำหนดกลไกรวมถึงระบบที่มีกติกาและเงื่อนไขที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพในการสกัดกั้นคนไม่ดีเข้าไปมีอำนาจ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำทางการเมืองที่ดี

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้มีบทลงโทษในกรณีที่มีการซื้อสิทธิขายเสียง ทั้งผู้ซื้อสิทธิและขายเสียง รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ต้องมีบทบัญญัติในการกำหนดโทษในกรณีการซื้อสิทธิขายเสียง โดยมีบทลงโทษทั้งผู้ซื้อสิทธิและขายเสียง กำหนดว่าพฤติกรรมกรรมการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะมีความผิดทางแพ่งและอาญา (มีโทษปรับและจำคุก)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การกำหนดมาตรการกระตุ้นรวมถึงบทลงโทษอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้นำทางการเมืองที่ดี และกำหนดกติกาเงื่อนไข ที่จะทำให้สถาบันทางการเมืองต้องปฏิรูปตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ในภาวะที่ประเทศกำลังเผชิญปัญหาวิกฤตการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างรุนแรง เพราะปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ปัญหาความล้มเหลวในการบริหารราชการแผ่นดิน ปัญหาความแตกแยก ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ และปัญหาวิกฤตทางการเมืองที่เป็นอยู่ ซึ่งยังมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมีผลมาจากการที่ไม่สามารถส่งเสริมคนดีให้เข้าไปมีอำนาจทางการเมืองและไม่สามารถสกัดกั้นคนไม่ดีให้เข้าสู่ระบบการเมืองได้อย่างจริงจัง เพื่อให้ได้ผู้นำทางการเมืองที่ดีในอนาคต จึงต้องมีการกำหนดกติกาและเงื่อนไข ทั้งระดับปัจเจกบุคคล สถาบัน ได้แก่ พรรคการเมือง และกำหนดกลไกรวมถึงระบบที่มีกติกาและเงื่อนไขที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพในการสกัดกั้นคนไม่ดีเข้าไปมีอำนาจ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำทางการเมืองที่ดี

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

กำหนดกฎและกติกาที่ไม่ปิดกั้นทางเลือกของประชาชน ในการเข้ารับสมัครการเลือกตั้ง โดยไม่เพิ่มต้นทุนทางการเมืองและต้นทุนของผู้สมัคร มีมาตรฐานสร้างข้อมูลให้ประชาชนตรวจสอบนโยบาย ประวัติ ผลงานและแนวทางการทำงานที่ครอบคลุมรอบด้าน เพื่อส่งเสริมคนดีที่ได้รับการเลือกตั้ง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

รัฐต้องลดแรงจูงใจและเงื่อนไขที่ทำให้คนไม่สุจริต เข้าสู่อำนาจทางการเมือง พร้อม ๆ กับสร้างเงื่อนไขที่คนสุจริตสามารถเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองได้มากขึ้น และเพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ จึงควรสร้างการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของประชาชนอย่างเสรี เข้มข้นและรอบด้าน และสร้างความเป็นธรรมในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยทำให้เสมอภาคในเรื่องต้นทุนของการหาเสียงเลือกตั้ง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การกำหนดมาตรการกระตุ้นรวมถึงบทลงโทษอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้นำทางการเมืองที่ดี และกำหนดกติกาเงื่อนไข ที่จะทำให้สถาบันทางการเมืองต้องปฏิรูปตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ในภาวะที่ประเทศกำลังเผชิญปัญหาวิกฤตการณ์การเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างรุนแรง เพราะปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ปัญหาความล้มเหลวในการบริหารราชการแผ่นดิน ปัญหาความแตกแยก ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ และปัญหาวิกฤตทางการเมืองที่เป็นอยู่ ซึ่งยังมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรง มีผลมาจากการที่ไม่สามารถส่งเสริมคนดีให้เข้าไปมีอำนาจทางการเมืองและไม่สามารถสกัดกั้นคนไม่ดีให้เข้าสู่ระบบการเมืองได้อย่างจริงจัง เพื่อให้ได้ผู้นำทางการเมืองที่ดีในอนาคต จึงต้องมีการกำหนดกติกาและเงื่อนไข ทั้งระดับปัจเจกบุคคล สถาบัน ได้แก่ พรรคการเมือง และกำหนดกลไกรวมถึงระบบที่มีกติกาและเงื่อนไขที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพในการสกัดกั้นคนไม่ดีเข้าไปมีอำนาจ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำทางการเมืองที่ดี

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)
รัฐมีหน้าที่จัดการปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในการบริหารราชการแผ่นดิน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

รัฐต้องมีหน้าที่ในการดำเนินการจัดการกับปัญหาในการทุจริตที่เกิดขึ้นในการบริหารราชการแผ่นดิน รวมถึงการจัดให้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน แก้ไข ตรวจสอบ และขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งกลไกในการกำกับและควบคุมให้ใช้อำนาจรัฐเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

รัฐมีหน้าที่ต้องป้องกัน แก้ไข และขจัดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นในภาครัฐและในการบริหารราชการแผ่นดินทุกรูปแบบ โดยรัฐต้องจัดระบบและแนวทางการบริหารราชการที่มีธรรมาภิบาล และสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาการทุจริตทุกรูปแบบและทุกระดับอย่างเหมาะสม รัฐต้องส่งเสริมผู้ที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ สร้างกลไกและมาตรการที่จะกำกับติดตามและตรวจสอบกระบวนการทำงาน รวมถึงการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะด้านความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการทำงาน เพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ การที่จะสามารถสกัดกั้นผู้ที่ขาดคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับการทุจริตประพฤติมิชอบให้เข้ามาใช้อำนาจทางการเมืองและสามารถใช้อำนาจในภาครัฐก็เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาได้ในอนาคต

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำทางการเมืองที่ดี

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)
การบริหารราชการแผ่นดินต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เป็นหน้าที่ของรัฐในการบริหารราชการแผ่นดินให้สุจริต โปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาล รัฐต้องปรับปรุงวิธีการบริหารราชการแผ่นดินที่มุ่งประโยชน์สุขของประชาชน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจแห่งรัฐทุกประการ โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณแผ่นดิน การเงินการคลังและการกำหนดระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสม มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้มีการประพฤติปฏิบัติในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างอย่างสุจริต โปร่งใส และเป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการทำงาน และผลที่ได้จากการทำงานเพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นมักเกิดจากการที่มีระบบการบริหารราชการที่มีช่องโหว่ที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีอำนาจของรัฐทั้งส่วนที่มีตำแหน่งเป็นผู้นำทางการเมือง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับต่าง ๆ สามารถใช้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนและหรือพวกพ้อง โดยความร่วมมือจากนักธุรกิจภาคเอกชน ดังนั้นในการบริหารราชการแผ่นดินจึงต้องจัดตั้งแนวทางการบริหารราชการต้องกำหนดรูปแบบและแนวทางการบริหารที่ป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันการทุจริตประพฤติมิชอบ สร้างกลไกและมาตรการที่จะกำกับติดตามและตรวจสอบกระบวนการทำงาน รวมถึงการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะ ด้านความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการทำงาน เพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

265

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

กำหนดมาตรการในการสร้างและส่งเสริมค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารราชการแผ่นดิน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

รัฐต้องสร้างและส่งเสริมค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ในกระบวนการปฏิบัติราชการ และสำหรับ ผู้ปฏิบัติราชการทั้งที่เป็นข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภททุกระดับ ให้มีจิตสำนึกและความตระหนักรู้ในการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบและทุกภาคส่วน สร้างเสริมธรรมาภิบาล และส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการทำงาน เพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นมักเกิดจากผู้ที่มีอำนาจของรัฐทั้งส่วนที่มีตำแหน่งเป็น ผู้นำทางการเมือง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับต่าง ๆ ซึ่งขาดคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนและหรือพวกพ้อง โดยความร่วมมือจากนักธุรกิจ ภาคเอกชน ดังนั้นในการบริหารราชการแผ่นดินจึงต้องจัดแนวทางการบริหารราชการ รัฐต้องส่งเสริมผู้ที่เข้ามา ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ สร้างกลไกและมาตรการที่จะกำกับติดตามและ ตรวจสอบกระบวนการทำงาน รวมถึงการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะ ด้านความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ กระบวนการทำงาน เพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ การที่จะสามารถสกัดกั้นผู้ที่ขาดคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับการทุจริตประพฤติมิชอบให้เข้ามามีอำนาจทางการเมืองและ สามารถใช้อำนาจในภาครัฐเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต

๔. เสนอให้บรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

กำหนดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันและตรวจสอบการสรรหา ตลอดจนความประพฤติและการปฏิบัติตนของผู้นำและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

รัฐจะต้องจัดให้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและตรวจสอบมิให้ผู้เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมายว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเคยกระทำการอันทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างเด็ดขาด และมีกลไกในกฏรตรวจสอบความประพฤติและการปฏิบัติของผู้นำและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นมักเกิดจากผู้ที่มีอำนาจของรัฐทั้งส่วนที่มีตำแหน่งเป็นผู้นำทางการเมือง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับต่าง ๆ ซึ่งขาดคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนและหรือพวกพ้อง โดยความร่วมมือจากนักธุรกิจภาคเอกชน ดังนั้นในการบริหารราชการแผ่นดินจึงต้องจัดแนวทางการบริหารราชการ รัฐต้องส่งเสริมผู้ที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ สร้างกลไกและมาตรการที่จะกำกับติดตามและตรวจสอบกระบวนการทำงาน รวมถึงการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะ ด้านความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการทำงาน เพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ การที่จะสามารถสกัดกั้นผู้ที่ขาดคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับการทุจริตประพฤติมิชอบให้เข้ามาใช้อำนาจทางการเมืองและสามารถใช้อำนาจในภาครัฐเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

**๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)
ให้ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการป้องกันการทุจริต**

**๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ,
เข้าใจง่าย)**

การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่จะช่วยทำให้การติดตามข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันมีประสิทธิภาพมากขึ้นและจะช่วยป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันได้ด้วย จึงสมควรที่จะนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เช่น การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน การเสียภาษี ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐ นอกจากนั้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจะช่วยลดการเลี่ยงภาษีในส่วนนี้ และการนำเงินจากการเลี่ยงภาษีไปใช้ในการทุจริต เช่น ปรับปรุงระบบการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) โดยให้บริษัท-ห้างหุ้นส่วนทุกแห่งลงโปรแกรมระบบบัญชีทุกประเภทธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งจัดทำโดยรัฐ และเชื่อมสัญญาณเครือข่ายไปยัง Server กลาง เมื่อบริษัทขายพิมพ์ใบเสร็จ VAT เครื่องคอมพิวเตอร์จะส่งยอดขายและชื่อผู้ซื้อไปยัง Server กลาง ขณะเดียวกันบริษัทซื้อ เอาใบเสร็จไปลงบัญชี เครื่องคอมพิวเตอร์ก็จะส่งข้อมูลไปยัง Server กลาง เพื่อสอบทานระหว่าง VAT ซื้อ- VAT ขาย ทำให้โกง VAT ไม่ได้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการให้บริการสาธารณะและการปฏิบัติราชการมักจะมีปัญหาการทุจริตที่มาจากการใช้อำนาจของรัฐ การใช้ดุลพินิจและการแสวงหาประโยชน์จากราชการช่องทางกฎหมาย ดังเช่นกรณีที่ต้องมีการอนุมัติ อนุญาต โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการตรวจสอบการเสียภาษี VAT ทำได้ยากและเกิดปัญหาการทุจริตในวงกว้าง

ดังนั้น การนำระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้กระบวนการต่าง ๆ เป็นการลดการพบปะระหว่างผู้ให้บริการ ผู้มีอำนาจใช้ดุลพินิจและผู้รับบริการ ถือเป็น การป้องกันและลดการทุจริตที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

๔. เสนอให้บรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

กำหนดมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะของผู้นำและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ในรัฐสภาที่ดี และมีบทลงโทษ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ,
เข้าใจง่าย)

๑. ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในรัฐสภาต้องเป็นผู้ที่มีมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม
จรรยาบรรณสูงกว่าประชาชนทั่วไป ต้องสามารถพิสูจน์ความสุจริตต่อสาธารณชน โดยต้องพร้อมเปิดเผยข้อมูล
ข่าวสารต่าง ๆ ต่อสาธารณชน และเมื่อมีประเด็นที่เกี่ยวกับด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่ง
ต้องมีบทลงโทษเป็นสองเท่าของคนทั่วไป

๒. การกล่าวเท็จต่อสาธารณะของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องถือว่าเป็นความผิด ซึ่งเป็น
ลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ และแสดงถึงการเป็นผู้นำที่ขาดคุณธรรม ทำลายความศรัทธาของสาธารณชน
ผู้ลงทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ และเป็นบุคคลที่เสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมทุจริต จึงจำเป็นต้องมี
การกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรรณารบุงให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในรัฐสภาทุกตำแหน่งถือเป็นบุคคลสาธารณะ ที่ได้รับความไว้วางใจ
จากประชาชนให้ดำรงตำแหน่งอันทรงเกียรติ จึงต้องเป็นผู้ที่ตระหนักรู้ถึงมาตรฐานของไทยและสากล
ด้านคุณธรรมและจริยธรรมจรรยาบรรณ และต้องครองตนให้ถูกต้องตามครรลองคลองธรรม รักษาวัฒนธรรม
ประเพณีอันดีงาม ไม่ประพฤติตนผิดศีลธรรมทั้งในการปฏิบัติหน้าที่และในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อเป็น
ตัวอย่างอันดีแก่สังคม และสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรม การกำหนด
โทษขั้นรุนแรงสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในรัฐสภามีความจำเป็นในการป้องปราม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๓ รัฐสภา

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

กำหนดมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะของผู้นำและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ในฐานะผู้บริหารประเทศที่ดี และมีบทลงโทษ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ,
เข้าใจง่าย)

๑. ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้นำทางการเมืองในฐานะผู้บริหารประเทศต้องเป็นผู้ที่มีมาตรฐานทางคุณธรรมและ
จริยธรรมสูงกว่าประชาชนทั่วไป ต้องสามารถพิสูจน์ความสุจริตต่อสาธารณชน โดยต้องพร้อมเปิดเผยข้อมูล
ข่าวสารต่าง ๆ ต่อสาธารณชน และเมื่อมีประเด็นที่เกี่ยวกับด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่ง
ต้องมีบทลงโทษเป็นสองเท่าของคนทั่วไป

๒. การกล่าวเท็จต่อสาธารณะของผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำทางการเมืองต้องถือว่าเป็นความผิด

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรุณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำทางการเมืองในฝ่ายบริหารทุกตำแหน่งถือเป็นบุคคลสาธารณะ ที่ได้รับ
ความไว้วางใจจากประชาชนให้ดำรงตำแหน่งอันทรงเกียรติ ในการบริหารราชการแผ่นดิน จึงต้องเป็นผู้ที่
ตระหนักถึงมาตรฐานของไทยและสากลด้านคุณธรรมและจริยธรรมจรรยาบรรณ และต้องครองตนให้ถูกต้อง
ตามครรลองคลองธรรม รักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามไม่ประพฤติตนผิดศีลธรรม ทั้งในการปฏิบัติหน้าที่
และในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นตัวอย่างอันดีงามแก่สังคม และสร้างควมเชื่อมั่นศรัทธาต่อสาธารณชน
ว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม ภาพลักษณ์ที่ดีของผู้นำฝ่ายบริหารจะนำไปสู่ภาพลักษณ์ที่ดีของ
ประเทศในสายตาของนานาชาติประเทศระดับสากล สร้างความมั่นใจแก่ภาคเอกชนในการลงทุน การติดตามธุรกิจ
การค้ากับไทยว่าจะเป็นไปอย่างสุจริตโปร่งใส เป็นธรรม ช่วยเพิ่มโอกาสของประเทศในการแข่งขันในเวทีโลก
ดังนั้น การกำหนดโทษขั้นรุนแรงสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในฝ่ายบริหารจึงมีความจำเป็น
เพื่อการป้องปราม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

หมวดที่ ๔ คณะรัฐมนตรี

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interests) ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในฝ่ายบริหาร (นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และผู้ที่เกี่ยวข้องกับคณะรัฐมนตรี)

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. ผู้นำทางการเมือง (นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี) ต้องสามารถแสดงตนเองว่าปลอดจากการขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ โดยการไม่เกี่ยวข้องหรือทำธุรกรรมที่จะนำไปสู่ประเด็นการขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ ในขณะที่ดำรงตำแหน่ง ซึ่งเป็นหลักการและมาตรฐานที่ยอมรับและถือปฏิบัติในประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย

๒. เมื่อดำรงตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีต้องถ่ายโอนธุรกิจส่วนตัวหรือครอบครัวให้กับสถาบันจัดการกลางบริหารจัดการ โดยห้ามถ่ายโอนให้แก่ทายาทหรือผู้ใกล้ชิด เพื่อป้องกันปัญหาจากผลประโยชน์ทับซ้อน

๓. ห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับคณะรัฐมนตรีนำข้อมูลที่ยังไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะของทางราชการไปเปิดเผยหรือแสวงหาผลประโยชน์ หากกระทำการดังกล่าวข้างต้นถือเป็นความผิด

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรุณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำทางการเมืองในฝ่ายบริหารทุกตำแหน่งถือเป็นบุคคลสาธารณะ ที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ดำรงตำแหน่งอันทรงเกียรติ ในการบริหารราชการแผ่นดิน จึงต้องเป็นผู้ที่ตระหนักถึงมาตรฐานของไทยและสากลด้านคุณธรรมและจริยธรรมจรรยาบรรณ และต้องครองตนให้ถูกต้องตามครรลองคลองธรรม รักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามไม่ประพฤติตนผิดศีลธรรม ทั้งในการปฏิบัติหน้าที่และในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นตัวอย่างอันดีงามแก่สังคม และสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาต่อสาธารณชนว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม ภาพลักษณ์ที่ดีของผู้นำฝ่ายบริหารจะนำไปสู่ภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศในสายตาของนานาชาติประเทศระดับสากล สร้างความมั่นใจแก่ภาคเอกชนในการลงทุน การติดตามธุรกิจการค้ากับไทยว่าจะเป็นอย่างสุจริตโปร่งใส เป็นธรรม ช่วยเพิ่มโอกาสของประเทศในการแข่งขันในเวทีโลก ดังนั้น การกำหนดโทษขั้นรุนแรงสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในฝ่ายบริหารจึงมีความจำเป็นเพื่อการป้องปราม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

หมวดที่ ๔ คณะรัฐมนตรี

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ปฏิรูปกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยให้เน้นในเรื่องประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความโปร่งใส

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ให้ยกระดับมาตรฐานกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยพิจารณากำหนดเป็น พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง เน้นในเรื่องความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง พิจารณาใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยรวมถึงการออกแบบกระบวนการที่ประกันความสุจริตโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ ตลอดจนให้สาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ดีและเหมาะสมมีส่วนช่วยในการลด และป้องกันปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนให้

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๕ การคลังและการงบประมาณของรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

การใช้จ่ายงบประมาณและเงินกู้ต้องกำหนดแผนงาน เป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน และสามารถคาดการณ์ผลล่วงหน้าได้ รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินการเป็นประจำ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. การใช้จ่ายงบประมาณในภาครัฐ การบริหารเงินแผ่นดิน และการใช้จ่ายเงินรายได้ต่าง ๆ ที่มาจากทรัพยากรสาธารณะและสมบัติของชาติจะต้องดำเนินการด้วยความสุจริตโปร่งใสและต้องกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน

๒. กรณีการกู้เงินหรือการใช้จ่ายจากเงินกู้ ต้องมีการพิจารณาผ่านขั้นตอนของรัฐสภา มีการรายงานผลการดำเนินงาน และเปิดเผยข้อมูลเป็นระยะ ๆ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ความสุจริตโปร่งใสในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังและการงบประมาณระดับต่าง ๆ ของประเทศเป็นหัวใจสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบของผู้ที่อาจใช้อำนาจทางการเมืองหรือผู้ที่ถืออำนาจของรัฐ แสวงหาผลประโยชน์ ทั้งจากกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่สุจริต การกำหนดนโยบายสาธารณะ รวมถึงการใช้ทรัพย์สินและเงินของแผ่นดิน ที่เอื้อประโยชน์แก่พวกพ้องและตนเอง และการมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมือง จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการและกลไกการบริหารงานการเงินการคลังและการงบประมาณที่สุจริตโปร่งใสเป็นไปตามมาตรฐานสากล และหลักธรรมาภิบาล

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

หมวดที่ ๕ การคลังและการงบประมาณของรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและนักการเมืองทุกระดับต้องรับผิดชอบพฤติกรรมและจริยธรรมของผู้ติดตาม ที่ปรึกษา และเครือข่ายผู้เกี่ยวข้อง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ผู้ติดตาม ที่ปรึกษา และเครือข่ายผู้เกี่ยวข้องของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและนักการเมืองทุกระดับ ต้องเปิดเผย และแสดงตัวตนที่ชัดเจน เพื่อป้องกันการแสวงผลประโยชน์โดยมิชอบ และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตลอดจนนักการเมืองต้องร่วมรับผิดชอบกรณีเกิดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของบุคคลดังกล่าว

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นมักเกิดในที่ลับ กระทำการโดยอาศัยเครือข่ายของผู้นำทางการเมืองที่อาจจะมีตำแหน่งทางการเมืองอย่างเป็นทางการ หรือไม่มีตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจน เช่นผู้ติดตามและบรรดาหัวคะแนน เป็นต้น ที่อาจกระทำการโดยแอบอ้าง หรืออาจจะกระทำการแทน ดังนั้น ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องมีความชัดเจนว่าบุคคลใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ และหรือสามารถดำเนินการแทนได้ เพื่อให้ข้อมูลเป็นที่ประจักษ์แก่ข้าราชการ และผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ขณะดำรงตำแหน่ง และเพื่อป้องกันการแอบอ้างโดยมิฉฉาชีพ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารต้องกำกับดูแลพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องและผู้ติดตาม มิให้เข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีพฤติกรรมทุจริตประพฤติมิชอบ หากปล่อยปละละเลยให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและนักการเมืองผู้นั้นต้องรับผิดชอบต่อผลของการกระทำดังกล่าวด้วย

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

หมวดที่ ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

สร้างระบบการถ่วงดุลอำนาจและขอบเขตการใช้อำนาจหน้าที่ระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ชัดเจน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ระบบการสรรหา แต่งตั้ง โยกย้าย ต้องยึดหลักคุณธรรม เป็นไปตามมาตรฐานการบริหารงานบุคคลที่เหมาะสม ตามกระบวนการบริหารบุคคลภาครัฐที่ได้มาตรฐาน กำหนดความชัดเจนของฝ่ายการเมืองในการบริหารงานบุคคลว่ามีขอบเขตอำนาจหน้าที่ในส่วนใด และวางแนวทางให้การบริหารงานบุคคลปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง และขจัดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐทุกรูปแบบ โดยเฉพาะปัญหาการซื้อขายตำแหน่ง การเล่นพรรคเล่นพวก และความไม่เป็นธรรมต่าง ๆ ต้องมีองค์กรกลางในการบริหารงานบุคคลแห่งชาติ เพื่อกำหนดมาตรฐานกลางระดับชาติ ขั้นตอนการสรรหา แต่งตั้ง โยกย้าย ผู้บริหารระดับสูงและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ชัดเจน สุจริต โปร่งใส และเที่ยงธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ในการปฏิบัติราชการ ข้าราชการระดับสูง ต้องมีความเป็นกลาง สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่าง สุจริต ตรงไปตรงมา เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เที่ยงธรรม และสามารถยืนหยัดในความถูกต้อง การเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือการเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงจำเป็นต้องปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง

การได้มาซึ่งตำแหน่งหน้าที่ต้องเป็นไปตามหลักคุณธรรมอย่างแท้จริง การที่กระบวนการสรรหาอยู่นอกเหนืออิทธิพลทางการเมือง และมีกระบวนการหรือกลไกที่เป็นกลาง จะทำให้ได้ผู้บริหารระดับสูงที่มีความรู้ความสามารถและมีความเป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นผลดีต่อการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นกลไกหลักในการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารราชการให้เป็นไปอย่างสุจริต โปร่งใส และเที่ยงธรรม

การมีองค์กรกลางที่กำกับดูแลมาตรฐานด้านการบริหารงานบุคคลภาครัฐให้เป็นไปอย่างเป็นธรรม กำกับดูแลระบบคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ ระบบค่าตอบแทน และมาตรฐานการกำหนดบทลงโทษ เป็นต้น และการมีมาตรฐานที่ชัดเจน จะช่วยป้องกันปัญหาการทุจริตในภาคราชการและองค์กรของรัฐได้หลายประการ เช่น ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้าง ปัญหาการซื้อขายตำแหน่ง การเรียกและการรับสินบน เป็นต้น

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

หมวดที่ ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

การคลังและการงบประมาณของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นทุกระดับต้องยึดหลักสุจริต โปร่งใส และเป็นธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

การใช้จ่ายงบประมาณของท้องถิ่นในทุกระดับและพื้นที่ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลการใช้จ่าย การดำเนินงานต่อสาธารณชนอย่างเป็นระบบ การใช้จ่ายงบประมาณนั้นต้องมีการแถลงถึงเป้าหมายและผลที่ได้ต่อสาธารณะ มุ่งเน้นประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ และมีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายอย่างเป็นธรรม มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

ยกระดับมาตรฐานการจัดซื้อจัดจ้างในระดับท้องถิ่น เปิดให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ และเปิดช่องทางหรือสร้างกลไกเพื่อให้ประชาชนสามารถรายงานปัญหาการทุจริต มีระบบการป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การกระจายอำนาจและการให้อิสระในการบริหารราชการ การบริการสาธารณะ และการพัฒนาพื้นที่ลุ่มสู่ระดับท้องถิ่นเป็นหลักการที่สำคัญในการเปิดโอกาสในประชาชนในท้องถิ่นได้ เลือกผู้แทนในระดับท้องถิ่นให้เข้าบริหารจัดการและจัดสรรทรัพยากรในการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ขณะเดียวกัน การกระจายทรัพยากรลงระดับท้องถิ่นก่อให้เกิดปัญหาการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ พื้นที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเมืองของกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ ประชาชนยังไม่สามารถเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การติดตามตรวจสอบ มักจะเกิดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ เพิ่มต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น การป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับท้องถิ่นต้องป้องกันไม่ให้คนไม่ดีสามารถเข้าไปมีอำนาจ วางระบบการบริหารราชการระดับท้องถิ่นที่สุจริต โปร่งใส โดยเฉพาะกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารระดับท้องถิ่น การจัดซื้อจัดจ้าง และการสอดส่องตรวจสอบพฤติกรรมของผู้บริหารระดับท้องถิ่น และมีกลไกการกำกับติดตามที่สุจริตและมีประสิทธิภาพ เป็นที่พึงของท้องถิ่นและประชาชนที่ต้องการแจ้งเบาะแสการทุจริตอย่างแท้จริง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

การบริหารจัดการและการบริการสาธารณะที่ดี ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. การอนุมัติ อนุญาต และการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ต้องดำเนินงานอย่างสุจริต โปร่งใส และเป็นธรรม เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
๒. กำหนดการจัดซื้อจัดจ้างในระดับท้องถิ่นให้มีความโปร่งใส
๓. ให้มีการติดตามตรวจสอบ กำกับ การดำเนินงานของท้องถิ่นทุกชั้นตอน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับท้องถิ่นต้องป้องกันไม่ให้คนไม่ดีสามารถเข้าไปมีอำนาจ และการวางระบบการบริหารราชการระดับท้องถิ่นที่สุจริต โปร่งใส โดยเฉพาะกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารทุกชั้นตอน โดยเฉพาะการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารระดับท้องถิ่น การจัดซื้อจัดจ้าง และการสอดส่องตรวจสอบพฤติกรรมของผู้บริหารระดับท้องถิ่น และมีกลไกการกำกับติดตามที่สุจริตและมีประสิทธิภาพ เป็นที่พึ่งของท้องถิ่นและประชาชนที่ต้องการแจ้งเบาะแสการทุจริตอย่างแท้จริง ที่ผ่านมา การส่งเสริมและกำกับดูแลการปกครองส่วนท้องถิ่นยังกระจัดกระจาย และขาดมาตรฐานที่ชัดเจน ส่งผลให้ปัญหาการทุจริตระดับท้องถิ่นทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงจำเป็นต้องสร้างกลไกใหม่ระดับชาติที่เป็นกลาง ปลอดภัยผลประโยชน์ทับซ้อน และมีความรู้ความสามารถในการพัฒนา ปรับปรุง กำกับและสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรม และเข้าปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริงในการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามข้อเสนอแนะข้างต้น

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)
ให้มือสมัครใหม่ระดับชาติ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ,
เข้าใจง่าย)

จัดตั้งกลไกระดับชาติที่เป็นกลางเพื่อส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพ
และโปร่งใส ที่สามารถดูแลทั้งด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนา กิจการคลังและการงบประมาณ
และมาตรฐานด้านบุคลากร รวมถึงด้านจริยธรรมจรรยาบรรณอย่างจริงจัง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การบริหารจัดการและจัดสรรทรัพยากรในการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
ในพื้นที่ การบริหารงานในระดับท้องถิ่นยังประสบปัญหานานัปการ โดยมักเกิดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ
ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ เพิ่มต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ
ดังนั้น เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับท้องถิ่นต้องส่งเสริมและตั้งเงื่อนไขให้องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารงานที่ได้มาตรฐานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะกระบวนการจัดซื้อ
จัดจ้าง การเปิดเผยข้อมูล และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารทุกขั้นตอน
ที่ผ่านมา การส่งเสริมและการกำกับดูแลการปกครองส่วนท้องถิ่นยังกระจัดกระจาย และขาดมาตรฐาน
ที่ชัดเจน ส่งผลให้ปัญหาการทุจริตระดับท้องถิ่นทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงจำเป็นต้องสร้างกลไกใหม่ระดับชาติ
ที่เป็นกลาง ปลอดจากผลประโยชน์ทับซ้อน และมีความรู้ความสามารถในการพัฒนา ปรับปรุง กำกับและ
สร้างมาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรม และเข้าปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริงในการส่งเสริม
การปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามข้อเสนอแนะข้างต้น

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวดที่ ๗ การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ศาลต้องเป็นองค์กรที่มีอำนาจตุลาการที่เป็นอิสระ ความเป็นธรรม และยึดถือความถูกต้องเป็นหลัก

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. กำหนดหลักการที่ศาลซึ่งเป็นองค์กรอำนาจอธิปไตย ฝ่ายตุลาการ ความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซงทั้งในด้านโครงสร้าง องค์กร และตุลาการ มีหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม โดยเร็ว

๒. ควรเข้มงวดกับความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก รวมทั้งควรสรรหาผู้พิพากษาสมทบเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ และสุ่มเสี่ยงกับการทุจริตคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบ ตลอดจนการจัดอบรมหลักสูตรผู้บริหารการยุติธรรมระดับสูง ไม่ควรให้บุคคลภายนอกที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการอบรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ความเป็นอิสระของศาลและผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ต้องมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง ปลอดภัยจากการแทรกแซงทางการเมืองและบุคคลภายนอก เป็นกลไกที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณ เพื่อให้สามารถตรวจสอบและถ่วงดุลองค์อำนาจอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสุจริตและโปร่งใส

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

หมวดที่ ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

กระบวนการยุติธรรมอยู่บนหลักความเสมอภาค เท่าเทียมและเป็นธรรม สามารถคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ถูกกล่าวหา ผู้เสียหาย และปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย) -

๑. ต้องกำหนดสิทธิประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมบนหลักความเสมอภาค เท่าเทียมและเป็นธรรม การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ถูกกล่าวหา ผู้เสียหาย และประชาชนทั่วไปด้วยการคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๒. รัฐต้องจัดให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียม เสมอภาค และเป็นธรรม โดยคำนึงถึงผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เพื่อทำให้เกิดความยุติธรรมอย่างแท้จริง

๓. ต้องกำหนดให้มีองค์กรในการบูรณาการกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นองค์รวม เพื่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

๔. มีคณะบุคคลที่ทรงคุณวุฒิที่ต้องกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสม เป็นผู้สังเกตการณ์กระบวนการพิจารณาคดีและกระบวนการยุติธรรม

๕. กระบวนการพิจารณาคดีอาญาต้องกำหนดระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่ชัดเจนทุกชั้นศาล เพื่อไม่ให้ความล่าช้ากลายเป็นความอยุติธรรม และเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีช่องทางร้องขอความเป็นธรรม

๖. ผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอนต้องรับผิดชอบต่อความผิดพลาดในการพิจารณาคดีร่วมกัน

๗. บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต้องดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการตรวจสอบสมรรถนะของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้มีความเหมาะสม และมีการตรวจสอบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม และผลการทำงานของผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมต้องมีความสุจริต โปร่งใส เทียบธรรม มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียม เสมอภาค และเป็นธรรม โดยคำนึงถึงผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เพื่อให้เกิดความยุติธรรมและความเป็นธรรมสำหรับประชาชนทุกระดับอย่างแท้จริง

ศาลและกระบวนการยุติธรรมเป็นที่พึ่งของประชาชน จึงต้องมีการดำเนินการที่เที่ยงตรงมีหลักประกันความผิดพลาดที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความรอบคอบตามหลักกระบวนการยุติธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบใช้อำนาจรัฐ

หมวดที่ ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นที่ประจักษ์ และมีความรอบรู้ เป็นที่เชื่อมั่นศรัทธาของสาธารณชน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและบุคคลในครอบครัวต้องมีการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สิน หนี้สิน และบัญชีการเสียภาษี ทั้งนี้ต้องพร้อมเปิดเผยต่อสาธารณชน

๒. บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต้องไม่เป็นกรรมการบริหาร รวมถึงที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทเอกชน เว้นแต่พ้นจากตำแหน่งแล้วเป็นเวลา ๒ ปี

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

บุคลากรเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการยุติธรรม ต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่มีอคติในการดำเนินกระบวนการพิจารณา ทั้งในการไต่สวนข้อเท็จจริงและการพิจารณาสำนวนคดี รวมถึงการตัดสินคดี รวมทั้งต้องเคารพในจรรยาบรรณวิชาชีพ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

หมวดที่ ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันมีอำนาจสอบสวนและส่งฟ้องคดี
ได้เอง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ,
เข้าใจง่าย)

ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญอื่น ๆ ให้มีอำนาจในการไต่สวนคดี
ที่เกี่ยวกับทุจริตคอร์รัปชัน หลังจากที่ได้มีการไต่สวนและส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ หากหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ
สามารถส่งฟ้องได้เอง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งต้องมีอำนาจตรวจสอบทั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่
ของรัฐ และผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีส่วนร่วมในการกระทำผิด องค์กรอิสระจึงต้องมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง
ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาโดยปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง และ
การแทรกแซงในกระบวนการต่างๆ เพื่อให้เป็นที่พึ่งและศรัทธาของประชาชนในการอำนวยความยุติธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

หมวดที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

การสอบสวนคดีทุจริตคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐ และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการไต่สวนข้อเท็จจริงและฟ้องดำเนินคดีโดยเร็ว และผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบหากเกิดความเสียหายในกรณีล่าช้า และหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องรายงานความคืบหน้าต่อสาธารณะอย่างเปิดเผยเป็นระยะ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. การสอบสวนคดีทุจริตคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการไต่สวนข้อเท็จจริงและฟ้องดำเนินคดีให้สอดคล้องกับหลักสากลระหว่างการหลบหนีไม่นับอายุความ เพื่อเป็นการกำกับติดตามเร่งรัดการดำเนินคดีให้มีประสิทธิภาพรวดเร็ว

๒. ให้มีการชี้แจงเหตุผลความจำเป็นเป็นลายลักษณ์อักษรต่อวุฒิสภาและสาธารณชน ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

๓. ต้องมีบทลงโทษหน่วยงานและบุคลากรที่ไม่สามารถดำเนินการไต่สวนคดีทุจริตคอร์รัปชันได้เสร็จในระยะเวลา จนมีผลให้คดีขาดอายุความ

๔. เมื่อมีประเด็นการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นทั้งการอภิปรายในรัฐสภาหรือเปิดเผยต่อสาธารณะ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จในระยะเวลาที่กำหนด และชี้แจงต่อสาธารณะ

๕. องค์กรอิสระต้องเปิดเผยบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินต่อสาธารณชน

๖. ต้องมีการเปิดเผยคดีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมีมติชี้มูลแล้ว ต่อสาธารณะทั้งส่วนคดี

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารับูให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การดำเนินการไต่สวนที่ล่าช้าก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรม และทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายและการลงโทษ และมีการแทรกแซงจากผู้ใช้อำนาจรัฐ จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้ การดำเนินกระบวนการพิจารณาจึงควรที่จะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมต่อผู้เสียหาย และสาธารณะ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

หมวดที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้มีการคุ้มครองการปฏิบัติงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันให้มีอิสระอย่างแท้จริง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๑. การจัดสรรงบประมาณและบุคลากรที่เหมาะสมแก่องค์กรที่ทำหน้าที่ต่อต้านคอร์รัปชัน ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

๒. การปรับปรุงกระบวนการสรรหาบุคลากร เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้และมีประสิทธิภาพในการทำงานมีโอกาสเข้ามาทำงานในองค์กรที่ทำหน้าที่ต่อต้านคอร์รัปชัน

๓. มีมาตรการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทุกระดับ ให้มีอิสระในการทำงานโดยสวัสดิภาพ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การดำเนินการไต่สวนและการพิจารณาควรมีมาตรการในการคุ้มครองป้องกันมิให้มีการแทรกแซงจากผู้มีอำนาจรัฐ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้โดยอิสระ รวดเร็ว เป็นธรรม จึงควรกำหนดมาตรการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทุกระดับ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

ภาคที่ ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

หมวดที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

๑๕

คณะกรรมการจัดการปฏิรูป
ค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม
จริยธรรมและการศาสนา

284

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	รัฐต้องสร้างดุลยภาพแห่งอำนาจการจัดการด้านศิลปะและวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงสามภาคส่วนสำคัญคือ ภาครัฐ (ราชการ) ภาคเอกชน (ธุรกิจ) และภาคประชาชน (สังคม)	เสนอให้บรรจุใน โครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวด ที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๒.	รัฐต้องจัดตั้งองค์กรสมัชชาศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรภาค ประชาสังคม เพื่อส่งเสริม พัฒนา ปกป้อง พัฒนา ฟื้นฟู อนุรักษ์ เผยแพร่ และสืบ สานงานด้านศิลปะ วัฒนธรรม อันหลากหลาย ภายใต้การมีส่วนร่วมและ การจัดการของภาคประชาชน เพื่อสร้างดุลยภาพ	เสนอให้บรรจุใน โครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ
๓.	รัฐต้องจัดให้มีแผนแม่บทระดับชาติว่าด้วยศิลปะ วัฒนธรรม ภายใต้การมี ส่วนร่วมและจัดการของภาคประชาชน เพื่อการพัฒนาผู้สร้าง ผู้เสพ และ ผู้สนับสนุนงานศิลปะและวัฒนธรรม การกำหนดนโยบาย แนวทางการ ส่งเสริม พัฒนา ปกป้อง ฟื้นฟู อนุรักษ์ เผยแพร่ และสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม รวมถึงการพัฒนามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยใช้ฐานคุณค่าทาง ศิลปะและวัฒนธรรม	เสนอให้บรรจุใน โครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ
๔.	รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมและสนับสนุนการเปิดพื้นที่ ทางกายภาพและพื้นที่สื่อทุกรูปแบบ สำหรับกิจกรรมด้านศิลปะ วัฒนธรรม โดยสนับสนุนงบประมาณและการจัดการที่จำเป็น ภายใต้การมีส่วนร่วม และการจัดการของภาคประชาชน เพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างภาครัฐ (ราชการ) ภาคเอกชน (ธุรกิจ) และภาคประชาชน (สังคม)	เสนอให้บรรจุใน โครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ
๕.	รัฐต้องจัดตั้งให้มีกองทุนสร้างเสริมศิลปะ วัฒนธรรม เป็นกองทุนภาค ประชาสังคม ภายใต้การมีส่วนร่วมและจัดการของภาคประชาชน	เสนอให้บรรจุใน โครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ
๖.	บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการเรียนรู้และเข้าถึงศิลปะ วัฒนธรรม ค่านิยม และจริยธรรม อย่างเท่าเทียมกัน	เสนอให้บรรจุใน โครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการ ปฎิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สถาปฎิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องสร้างดุลยภาพแห่งอำนาจการจัดการด้านศิลปะและวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงสามภาคส่วนสำคัญคือ ภาครัฐ (ราชการ) ภาคเอกชน (ธุรกิจ) และภาคประชาชน (สังคม)

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ในปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า ศิลปะ วัฒนธรรม ของประเทศถูกกำหนดโดยภาครัฐหรือภาคราชการ เช่น กระทรวงวัฒนธรรม ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งถูกกำหนดโดยภาคธุรกิจเอกชน ผ่านนักธุรกิจผู้แสวงกำไร คงมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ถูกกำหนดโดยภาคประชาชน กล่าวได้ว่า ศิลปะ วัฒนธรรม โดยภาพรวม มีภาครัฐคือรัฐบาลคอยกำกับดูแล แต่กระนั้น ศิลปะ วัฒนธรรม ที่สร้างกระแสความนิยม มีภาคเอกชนคอยสนับสนุน แต่ศิลปะ วัฒนธรรม ที่เป็นของภาคประชาชนโดยตรง อาทิ ในท้องถิ่น หรือเฉพาะกลุ่ม เฉพาะเผ่าพันธุ์ กลับไม่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมอย่างจริงจัง จึงอยู่ในภาวะลดน้อยถอยลงอย่างต่อเนื่อง จนเกิดสภาพที่เรียกว่า “ของเก่าก็หาย ของใหม่ก็หด” อัตราส่วนแห่งอำนาจการจัดการที่ขาดความสมดุลนี้เองที่ทำให้ ศิลปะ วัฒนธรรม ของประเทศ ไม่อาจตั้งรับอิทธิพลการครอบงำของต่างชาติได้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การสร้างดุลยภาพแห่งอำนาจการจัดการงานด้านศิลปะและวัฒนธรรม ให้เกิดความสมดุลทั้งสามภาคส่วน โดยการส่งเสริมสนับสนุนอย่างเท่าเทียม เป็นการสร้างความเสมอภาคแก่ประชาชน และสร้างความสมดุลแก่สังคม ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่การปกป้อง อนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ และพัฒนาศิลปะ วัฒนธรรม ทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และชุมชน ในรูปแบบที่หลากหลาย

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

*****

1. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดตั้งองค์กรสมัชชาศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อส่งเสริม พัฒนา ปกป้อง พิทักษ์ อนุรักษ์ เผยแพร่ และสืบสานงานด้านศิลปะ วัฒนธรรม อันหลากหลาย ภายใต้การมีส่วนร่วมและการจัดการของ ภาคประชาชน เพื่อสร้างดุลยภาพ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

งานศิลปะ วัฒนธรรม เป็นกลไกสำคัญที่สร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มชน จะเชื่อมร้อยประชาชนเข้าด้วยกัน โดยจะนำไปสู่การเยียวยาและยกระดับจิตใจของประชาชนทั้งสังคม ทั้งผู้สร้างงานศิลปะ และผู้เสพศิลปะ การดำเนินการเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงงานศิลปะ วัฒนธรรม อาจนำไปสู่การสร้างผลผลิต รวมทั้งการบริการในหลายรูปแบบ อันสามารถพัฒนาไปสู่กระบวนการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานภาคประชาสังคม อาทิ สมัชชาศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อทำงานอย่างค้ำชาน หนุนเสริม และสร้างดุลยภาพงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีอยู่ อันจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่เป็นความสุขของประชาชน และการมีรายได้เป็นผลพลอยได้ ทั้งบุคคลและชุมชน อันจะทำให้งานศิลปะและวัฒนธรรมทั้งในระดับประเทศ ระดับท้องถิ่นและชุมชนได้พัฒนาเติบโตอย่างเข้มแข็งและมีพลังในการสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวมต่อไป

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

สังคมปัจจุบันไม่ให้ความสำคัญแก่งาน ศิลปะ วัฒนธรรม เพราะมองเห็นเป็นเรื่องไม่สำคัญต่อปากท้อง ทั้งที่แท้จริงแล้วงานศิลปะ วัฒนธรรม เป็นงานสำคัญอันดับแรกที่มีผลต่อสมองและจิตใจ อันจะนำไปสู่การดำเนินการอื่น ๆ เพื่อเลี้ยงชีพอย่างมีเป้าหมายและถูกต้อง ไม่เป็นอันตรายต่อตัวเองหรือสังคม หากประชาชนมีความมั่นคงทางจิตใจ ความมั่นคงในชีวิต และความมั่นคงของชาติก็จะตามมา การสร้างองค์กรหรือหน่วยงานอิสระซึ่งมีรองรับงานด้านจิตใจจึงเป็นเรื่องจำเป็น องค์กรด้านศิลปะ วัฒนธรรม เป็นองค์กรภาคประชาสังคม จะทำหน้าที่ดูแลประชาชนทุกภาคส่วน ด้านค่านิยม จริยธรรม ก็จะเข้าถึงทุกพื้นที่ และในกระบวนการการดูแลให้ประชาชนเข้าถึงงานทะนุบำรุงจิตใจทุกด้าน จะสามารถมีผลผลิตพลอยได้ อันจะเป็นการทำให้ประชาชนมีรายได้ไปพร้อมกัน เป็นการยกระดับชีวิตให้ดีขึ้นด้วย องค์กรศิลปะ วัฒนธรรม ก็จะทำหน้าที่ดูแลประชาชนทั้งผู้สร้าง ผู้เสพ และผู้สนับสนุนงานศิลปะ วัฒนธรรม รวมทั้งดูแลเรื่องการเปิดพื้นที่งานศิลปะ วัฒนธรรมหลากหลายมิติทั้งในระดับประเทศ ระดับท้องถิ่นและชุมชน เช่น ลานวัฒนธรรม ภูมิบ้าน ภูมิเมือง พิพิธภัณฑ์เมือง ภาพประดับเมือง เป็นต้น และแน่นอนที่สุดว่า งานศิลปะ วัฒนธรรมก็จะมีผลผลิตที่ชัดเจนนำรายได้เป็นมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศชาติอย่างน่าภาคภูมิใจ ทั้งหมดนี้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ระบบและกลไกของรัฐให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกย่องรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการ ปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดให้มีแผนแม่บทระดับชาติว่าด้วยศิลปะ วัฒนธรรม ภายใต้การมีส่วนร่วมและจัดการของภาคประชาชน เพื่อการพัฒนาผู้สร้าง ผู้เสพ และผู้สนับสนุนงานศิลปะและวัฒนธรรม การกำหนดนโยบาย แนวทางการส่งเสริม พัฒนา ปกป้อง พิณฟู อนุรักษ์ เผยแพร่ และสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม รวมถึงการพัฒนามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยใช้ฐานคุณค่าทางศิลปะ และวัฒนธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

แผนแม่บทระดับชาติ ว่าด้วยศิลปะ วัฒนธรรม ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เปรียบได้กับแบบพิมพ์เขียวหรือแผนที่ทางเดินในระดับประเทศ เช่นเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งจะต้องครอบคลุมการพัฒนาระบบ กลไกและมาตรการในการพัฒนาผู้สร้าง ผู้เสพ และผู้สนับสนุนงานศิลปะ รวมถึงการพัฒนามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยใช้ฐานคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ในทุกมิติทั้งด้านการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การวิจัย การจัดการความรู้ การวิจารณ์ การอุดหนุนองค์กรเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรม การอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้าง การพัฒนา และการผลิตทั้งสื่อ กิจกรรมและพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมให้กับชุมชน ท้องถิ่นและสังคม ทั้งนี้ภายใต้การมีส่วนร่วมและจัดการของภาคประชาชน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การพัฒนาศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดจนการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เท่าที่ผ่านมานั้น เป็นการพัฒนาที่เป็นไปตามยถากรรม ในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการบูรณาการและการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สำคัญที่สุด คือ การไม่มีแผนแม่บทที่กำกับทิศทาง นโยบายและแนวทางการดำเนินงานภายใต้การมีส่วนร่วมและจัดการของภาคประชาชน จึงจำเป็นที่รัฐจะต้องจัดให้มีแผนแม่บทระดับชาติว่าด้วยศิลปะ วัฒนธรรม ภายใต้การมีส่วนร่วมและจัดการของภาคประชาชน เพื่อกำกับทิศทาง นโยบาย แนวทางการดำเนินงาน โดยมีระบบ กลไกและมาตรการในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ติดตาม และตรวจสอบ เพื่อการถ่วงดุลอำนาจ ในอันที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยประชาชนทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามาส่วนร่วมในระบบ กลไกและกระบวนการทุกชั้นตอน ทำให้ระบบและกลไกของรัฐให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงเป็นธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการ ปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

*****

2. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมและสนับสนุนการเปิดพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่สื่อทุกรูปแบบ สำหรับกิจกรรมด้านศิลปะ วัฒนธรรม โดยสนับสนุนงบประมาณและการจัดการที่จำเป็น ภายใต้การมีส่วนร่วมและการจัดการของภาคประชาชน เพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างภาครัฐ (ราชการ) ภาคเอกชน (ธุรกิจ) และภาคประชาชน (สังคม)

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

พื้นที่ทางกายภาพ หมายถึง อาณาบริเวณหรือพื้นที่สาธารณะที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในชุมชนท้องถิ่น สามารถเข้าถึง ออกแบบและนำไปใช้เป็นที่สำหรับการแสดงออกซึ่งศิลปะ วัฒนธรรมหลากหลายรูปแบบ และ/หรือเป็นที่สำหรับการเรียนรู้ สร้างเสริมและบ่มเพาะคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ ทั้งนี้ต้องส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากหอประชุม สโมสร ลาน เวทีที่มีอยู่แล้ว โดยเฉพาะพื้นที่ของหน่วยงานราชการและสถานศึกษา รวมถึงสนับสนุนการสร้างศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมทั้งระดับชาติและท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต หอประวัติ ภูมิบ้านภูมิเมืองท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้และบ่มเพาะคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

ส่วน พื้นที่สื่อ หมายถึง อาณาบริเวณของสื่อทุกประเภททั้งสื่อระดับชาติและสื่อท้องถิ่น ทั้งสื่อมวลชน สื่อพื้นบ้าน และสื่อใหม่ ฯลฯ ที่จัดสรรให้กับการผลิตและเผยแพร่การแสดงทางศิลปะ วัฒนธรรม การเรียนรู้ สร้างเสริมและบ่มเพาะคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ ซึ่งคลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และโทรคมนาคม นั้นเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ บุคคลจึงควรได้ใช้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

พื้นที่ดังกล่าวนี้จะต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ภายใต้การมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการของทุกภาคส่วนอย่างมีดุลยภาพ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

สังคมไทยทั้งในระดับประเทศ ท้องถิ่น และชุมชน มีรากเหง้า ภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน แต่นับวันสิ่งเหล่านี้กลับเลือนหายและถูกดุดกลินด้วยการครอบงำทางวัฒนธรรมที่แฝงมากับแบบแผนการดำเนินชีวิต จึงจำเป็นที่จะต้องเปิดพื้นที่ทุกรูปแบบอย่างกว้างขวางและหลากหลาย ภายใต้การออกแบบและบริหารจัดการโดยทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาชนในแต่ละชุมชนท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้อย่างอิสระและเท่าเทียม ทั้งนี้ รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องอุดหนุนงบประมาณ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมทางสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ระบบและกลไกของรัฐให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงเป็นธรรม อันนำไปสู่การปกป้องฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ พัฒนา ศิลปะ วัฒนธรรม ทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และชุมชนอย่างแท้จริง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมาธิการ ปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

3. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดตั้งให้มีกองทุนสร้างเสริมศิลปะ วัฒนธรรม เป็นกองทุนภาคประชาสังคม ภายใต้การมีส่วนร่วมและจัดการของภาคประชาชน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

กองทุนสร้างเสริมศิลปะ วัฒนธรรม บริหารงานโดยองค์กรด้านศิลปะ วัฒนธรรม ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคม สามารถกำหนดนโยบายภาคประชาชน เพื่อเสริมช่วยงานของรัฐอย่างเข้าถึงประชาชนทั้งทางจิตใจและกายภาพ การเป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐจะทำให้การดำเนินงานทำได้ต่อเนื่องและยั่งยืน รวมทั้งสามารถนำผลผลิตมาเป็นทุนและพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจตามแบบอย่างนานาชาติ เป็นทุนเพื่อการทำงานอย่างค้ำคูณหนุนเสริมและสร้างดุลยภาพงานของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่มีอยู่ โดยจะบูรณาการกับแผนแม่บทระดับชาติ และองค์กรสมัชชาศิลปะและวัฒนธรรมระดับชาติ เพื่อพัฒนาประชาชนผู้สร้าง ผู้เสพ และผู้สนับสนุนการเปิดพื้นที่เพื่อการสร้างสรรค์งานด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภายใต้การมีส่วนร่วมและการจัดการของภาคประชาชน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

สภาพการณ์ของโลกสมัยใหม่ที่ไร้พรมแดนเต็มไปด้วยการพัฒนาทางวัตถุและเทคโนโลยีจนการพัฒนาทางจิตใจตามไม่ทันทำให้เกิดการครอบงำกันได้ง่าย ทั้งในด้านศิลปะ วัฒนธรรม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มพลังภาคประชาชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อเสริมพลังช่วยหน่วยงานที่มีอยู่ หรือยังขาดอยู่ อันจะนำไปสู่การปกป้อง พื้นฟู อนุรักษ์ เผยแพร่ สืบสานและพัฒนา ยุกระดับงานด้านศิลปะ วัฒนธรรม ทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และชุมชน ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในสังคมต่อไป

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการ ปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

*****

4. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการเรียนรู้และเข้าถึงศิลปะ วัฒนธรรม ค่านิยม และจริยธรรม อย่างเท่าเทียมกัน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑

ประชาชนในสังคมไทยมีหลากหลายเผ่าพันธุ์ มีความแตกต่างกันทั้งทางสถานะทางสังคม และสถานะทางเศรษฐกิจ ทั้งยังอยู่ในท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน ทั้งใกล้และไกลจากศูนย์กลางการบริหารงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค บางคนไม่มีโอกาสได้รู้ด้วยซ้ำไปว่าเขามีสิทธิเสรีภาพที่จะเข้าถึงและเรียนรู้ในเรื่องใดได้บ้าง ไม่รู้ด้วยว่าสิทธิเสรีภาพเหล่านั้นจะช่วยให้ชีวิตของเขาดีขึ้นหรือไม่อย่างไร ทั้งที่แท้จริงแล้ว การเรียนรู้และเข้าถึงศิลปะ วัฒนธรรม ค่านิยม และจริยธรรม จะทำให้บุคคลได้รับการยกระดับทางจิตใจ ในคราวเผชิญปัญหา ก็ได้รับการเยียวยาจิตใจ โดยศิลปะ วัฒนธรรม หลักจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม จำเพาะงานศิลปะ วัฒนธรรมนั้น อาจเยียวยาได้ทั้งในกระบวนการที่เป็นผู้สร้าง และกระบวนการที่เป็นผู้เสพ ทำให้บุคคลสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีหลักคิดในชีวิต มีความสุข อิ่มเอมใจ และมีสัมพันธภาพที่ดีกับคนรอบข้าง อันจะนำไปสู่ความสุขของสังคมโดยรวม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ปัจจุบัน ประชาชนมีความขัดแย้งกันง่าย เพียงแค่คิดไม่ตรงกัน ไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน การให้สิทธิ เสรีภาพในการเรียนรู้และเข้าถึงศิลปะ วัฒนธรรม ค่านิยม จริยธรรมอย่างเท่าเทียมกัน จะเป็นการสร้างหลักประกันด้านสิทธิ เสรีภาพให้โอกาสในควมมีตัวตนให้กับประชาชนทุกคน ในด้านค่านิยม จริยธรรม บุคคลมีสิทธิ เสรีภาพในการเรียนรู้และเข้าถึงค่านิยม จริยธรรมของสังคมได้ อย่างหลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้มีทัศนคติต่อสังคมที่ดีขึ้น ใจกว้าง พร้อมดูแลคนรอบข้าง มีจิตอาสา อันจะทำให้สังคมเต็มไปด้วยบุคคลคุณภาพ ส่วนงานด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประชาชนย่อมมีสิทธิ เสรีภาพในการเรียนรู้และเข้าถึงทั้งผู้สร้างสรรค์งานศิลปะ วัฒนธรรมและผู้เสพงานศิลปะ วัฒนธรรม งานศิลปะ วัฒนธรรม จะช่วยทำให้มนุษย์รักโลก รักสังคม รักคนอื่น เข้าใจสุนทรียภาพของชีวิต เข้าใจมนุษย์ และมีความรักเผื่อแผ่แก่คนรอบข้าง ทำให้สังคมงดงาม ร่มเย็นเป็นสุข โดยทั้งหมด อาจผ่านระบบการศึกษา ระบบการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และระบบการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการเรียนรู้และเข้าถึงทุกรูปแบบ นับเป็นการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมแก่บุคคลทุกหมู่เหล่าเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

**บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
 ของคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นตัวอย่างที่ดี ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ โดยรัฐต้องมีมาตรการและกลไกเพื่อส่งเสริม กำกับ และลงโทษ	เสนอให้บรรจุใน โครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และ ผู้นำการเมืองที่ดี และ หมวดที่ ๑ ภาคที่ ๔
๒.	ประชาชนสามารถตรวจสอบการกระทำของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่ผิดหรือขัดต่อคุณธรรม จริยธรรม	เสนอให้บรรจุในโครงร่าง รัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๕ ภาค ประชาชนมีส่วนร่วมใน การตรวจสอบ
๓.	รัฐต้องส่งเสริมการเรียนรู้ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม จากการนำมาปฏิบัติในชีวิตจริง และจัดให้มีการศึกษาด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ทั้งใน ระบบตั้งแต่ ชั้นเด็กเล็กไปจนถึงมัธยมศึกษา และนอกระบบ ด้วยศูนย์การเรียนรู้และสื่อ ส่งเสริม	เสนอให้บรรจุใน โครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ที่ ๒ หมวดที่ ๒ นโยบายแห่งรัฐ
๔.	รัฐต้องมีหน้าที่ส่งเสริมประชาชนในชาติให้มีค่านิยมที่พึงประสงค์ ยกย่องผู้ประพฤติดี รังเกียจผู้ประพฤติชั่ว มีศีลธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีความพอเพียง รักความเป็นธรรม มี ความเสียสละ มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติมากกว่าส่วน ตน	เสนอให้บรรจุใน โครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่ง รัฐ
๕.	รัฐมีหน้าที่สนับสนุนการผลิตและจัดสรรเวลาในการเผยแพร่สื่อ ในการสร้างจิตสำนึกให้ ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม อย่างน้อย ๑ ชั่วโมงต่อ ๑ สัปดาห์	เสนอให้บรรจุใน โครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายแห่งรัฐ

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่ ..... ส่วนที่ .....

.....

292

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ ของคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นตัวอย่างที่ดี ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ โดยรัฐต้องมีมาตรการและกลไกเพื่อส่งเสริม กำกับ และลงโทษ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เพื่อส่งเสริมให้เกิดกลไกและรูปธรรมในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์อย่างมีส่วนร่วมในทุกองค์กรทุกระดับ ทั้งนักการเมือง รัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ รวมทั้งให้ทุกองค์กรนำเรื่องตัวชี้วัดด้านคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ มาเป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานประจำปีของบุคลากรทุกระดับด้วย

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ประเทศชาติจะมีความมั่นคง ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข การมีคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ของประชาชนในชาติต้องมีบทบาทและมีส่วนร่วมในทุกระดับทุกภาคส่วน การมีแผนและยุทธศาสตร์ระดับชาติอย่างต่อเนื่อง จะเป็นระบบและกลไกที่เป็นรูปธรรมในการสร้างสังคมเป็นธรรม ขจัดความเหลื่อมล้ำเพื่อการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำการเมืองที่ดี และหมวดที่ ๑ ภาคที่ ๔

293

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ประชาชนสามารถตรวจสอบการกระทำของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ผิดหรือขัดต่อคุณธรรม จริยธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องเป็นตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรมของประชาชนทั้งประเทศ เมื่อมีการกระทำผิดประชาชนย่อมสามารถตรวจสอบความประพฤติ ตามหลักการของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ(กรุณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อสร้างกลไกตรวจสอบและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการกำกับติดตามความประพฤติ และคุณธรรม จริยธรรม ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๕ ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ *

294

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ ของคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องส่งเสริมการเรียนรู้ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม จากการนำมาปฏิบัติในชีวิตจริง และจัดให้มีการศึกษาด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ทั้งในระบบตั้งแต่ ชั้นเด็กเล็กไปจนถึงมัธยมศึกษา และนอกระบบ ด้วยศูนย์การเรียนรู้และสื่อส่งเสริม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ปัจจุบันคนจำนวนมากในสังคมไทยมีค่านิยมที่ผิด มักจะยกย่องให้ความสำคัญกับผู้มีเงินหรือคนรวย บางคนก็คิดว่าการทุจริตคอร์รัปชันไม่ผิดหรือไม่เป็นไรถ้าตนเองได้รับส่วนแบ่งหรือได้ประโยชน์ด้วย ผู้คนในสังคมขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ขาดมารยาทที่ดี ไม่ค่อยกล่าวคำขอโทษ ขอบคุณ ขาดจริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม ฯลฯ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ(กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ เพื่อให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนมีค่านิยมที่พึงประสงค์

๓.๒ เพื่อให้มีมาตรการและกลไกทางด้านกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดในการลงโทษผู้กระทำการทุจริตคอร์รัปชัน หรือประพฤติมิชอบ

๓.๓ เพื่อขจัดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้หมดสิ้นไปจากประเทศไทย

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ นโยบายแห่งรัฐ

295

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกย่องรัฐธรรมนูญ ของคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องมีหน้าที่ส่งเสริมประชาชนในชาติให้มีค่านิยมที่พึงประสงค์ ยกย่องผู้ประพฤติดี รังเกียจผู้ประพฤติชั่ว มีศีลธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีความพอเพียง รักความเป็นธรรม มีความเสียสละ มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติมากกว่าส่วนตน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ส่งเสริมแนวคิดค่านิยมหลัก ให้ประชาชนในชาติมีค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะการปลูกฝังหล่อหลอมให้กับประชาชนตั้งแต่เด็ก เยาวชน รวมถึงครอบครัว ชุมชนท้องถิ่นในทุกๆระดับ เพื่อสร้างค่านิยมหลักให้เป็นอัตลักษณ์และคุณค่าของคนในชาติอย่างยั่งยืน โดยให้คำนึงถึงการใช้สื่อที่เหมาะสมในทุกๆระดับทั้งในการนำไปสร้างค่านิยม การหล่อหลอม กล่อมเกลา และผลกระทบที่เกิดขึ้น

ทั้งนี้รัฐต้องเสริมสร้างจิตสำนึกให้มีความภูมิใจที่เกิดมาเป็นคนไทย มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติให้มีค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยมีการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ตั้งแต่เด็กจนถึงระดับอุดมศึกษา และเสริมสร้างการเรียนรู้นอกหลักสูตร นำไปสู่ภาคปฏิบัติ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ(กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การมีคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ตั้งแต่เด็ก เยาวชน เป็นการสร้างค่านิยมหลักและอัตลักษณ์เพื่อสร้างบทบาทและส่วนร่วมในการสร้างค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ในทุกๆระดับทุกภาคส่วน และจะเป็นระบบและกลไกที่เป็นรูปธรรมในการสร้างสังคมเป็นธรรม ขจัดความเหลื่อมล้ำเพื่อการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ..

296

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐมีหน้าที่สนับสนุนการผลิตและจัดสรรเวลาในการเผยแพร่สื่อในการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม อย่างน้อย ๑ ชั่วโมงต่อ ๑ สัปดาห์

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สื่อมวลชนมีบทบาทอย่างสูง เพราะช่วยกระตุ้นความคิด และกล่อมเกลাজิตใจคนในสังคม ให้รู้จักถูกรู้จักผิด อะไรที่สังคมยอมรับและไม่ยอมรับ สื่อจึงช่วยสร้างบรรทัดฐานทางสังคมและกำหนดทิศทางของค่านิยมในสังคม ซึ่งเวลาที่ใช้ในการเผยแพร่สื่อในปัจจุบันมีราคาแพง รัฐจึงต้องช่วยสนับสนุนด้วยการจัดให้มีเวลาเฉพาะสำหรับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ(กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อเป็นกลไกในการส่งเสริมค่านิยม และคุณธรรมจริยธรรม ของคนในสังคม โดยใช้สื่อเป็นเครื่องมือ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายแห่งรัฐ

297

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	รัฐต้องใช้ศาสนาสร้างกระบวนการสามัคคีปรองดอง ส่งเสริมให้สื่อทุกชนิด (media) นำหลักธรรมในศาสนา มาเชื่อมโยงสังคมให้เกิดความเข้าใจกัน มีเมตตากรุณาต่อกัน รู้จักกัน ให้อภัย และคุ้มครองการเสนอข่าวสารด้านศาสนาให้ปลอดจากประทุษวาจา (Hate Speech) ผ่านสื่อทุกชนิด เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองระหว่างผู้ศรัทธาในศาสนา และความเชื่อที่ต่างกัน	เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๑ และภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑, ๒
	รัฐต้องใช้ศาสนาสร้างการปกครองที่เป็นธรรม ขจัดความทุจริตประพฤติมิชอบ โดยนำหลักศาสนามาเป็นกลไกสำคัญ ควบคุมการสร้างสรรคสังคมที่มีธรรมมาภิบาล และสร้างระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ	เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒
๓.	รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนและเผยแพร่การประยุกต์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา บัญญัติอันดีงามเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์และบริการ นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา	เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๑ และภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑, ๒
๔.	รัฐต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานทางศาสนาและด้านการบริการในการปฏิบัติตามพิธีกรรมทางศาสนา รวมถึงสิทธิในการเป็นนักบวชตามศาสนา เพื่อให้ศาสนิกชนในศาสนาต่าง ๆ เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน	เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒ และส่วนที่ ๓

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องใช้ศาสนาสร้างกระบวนการสามัคคีปรองดอง ส่งเสริมให้สื่อทุกชนิด (media) นำหลักธรรมในศาสนา มาเชื่อมร้อยสังคมให้เกิดความเข้าใจกัน มีเมตตากรุณาต่อกัน รู้จักการให้อภัย และคุ้มครองการเสนอข่าวสารด้านศาสนาให้ปลอดภัยจากประทุษวาจา (Hate Speech) ผ่านสื่อทุกชนิด เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองระหว่างผู้ศรัทธาในศาสนาและความเชื่อที่ต่างกัน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ส่งเสริมให้บุคลากรทางศาสนานำหลักธรรมคำสอน และหลักปฏิบัติทางศาสนามาใช้สร้างความสมานฉันท์ในหมู่ประชาชน หลักธรรมดังกล่าวเช่นอริยสัจ ๔ มัชฌิมาปฏิปทา พรหมวิหาร ๔ และทิริโศตตปปะ ฯลฯ จะต้องได้รับการตอกย้ำแก่ภาคประชาชนเพื่อสร้างบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์ กลมเกลียวระหว่างฝ่ายต่างๆ ส่งเสริม สนับสนุนการเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ และการมีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรมทางศาสนาตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีเพื่อสร้างบรรยากาศความสามัคคีปรองดอง

การสื่อสารศาสนาต้องเป็นไปอย่างระมัดระวังและรอบด้าน สื่อต้องเปิดพื้นที่สาธารณะแห่งการสร้างสรรค์ เชิงสังคมอุดมศาสนาปัญญา ถอดรื้ออคติต่อผู้ตั้งความเชื่อ ประกอบการสร้างวาทกรรมด้านบวกแห่งความเห็นอกเห็นใจ การอดทนต่อความแตกต่าง ความเมตตากรุณา การให้อภัยต่อกัน

ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างศาสนาเพื่อยกระดับคุณธรรมในสังคมไทยอย่างได้ผล ส่งเสริมการเรียนการสอนหลักธรรมในศาสนาต่าง ๆ ทุกระดับ ในระดับอุดมศึกษาต้องได้รับการสนับสนุนให้เป็นเป็นแหล่งศิลปวิทยาการและการวิจัยทางศาสนาทั้งระดับชาติและนานาชาติ ให้ความสำคัญกับวิชาศาสนาเปรียบเทียบกับเพื่อความรู้ความเข้าใจอันดีต่อกัน

ศาสนาเป็นตั้งแก่นแกนของต้นไม้แห่งสังคมไทย การล่วงล้ำก็ำเกินจนถึงระดับของการกล่าวร้ายทำลายกันย่อมสิ้นสะเทือนและกัดเซาะความแข็งแกร่งของต้นไม้ นั้น จนไม่อาจให้ร่มเงาเป็นที่พึ่งแห่งมหาชน ข่าวสารตลอดจนเรื่องราวทางศาสนาต้องได้รับการคุ้มครองจากการกล่าวร้ายทำลายกันที่เรียกว่า ประทุษวาจา (Hate Speech) อันเป็นเหตุแห่งความแตกแยก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประทุษวาจาที่ปรากฏในสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Network)

การสื่อสารด้วยอารมณ์ที่แฝงด้วยอคติ ปราศจากการตรวจสอบอย่างถี่ถ้วน บางครั้งด้วยภาษาที่ดูหมิ่นเหยียดหยามศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นธรรมต่อผู้ตกเป็นข่าว ในระดับสังคมสร้างความแตกแยกและไม่สร้างสรรค์ จึงต้องคุ้มครองการนำเสนอข่าวสารประเภทนี้ผ่านสื่อทุกชนิด

ประทุษวาจา หรือวาจาที่สร้างความเกลียดชัง อาจเป็นเหตุโน้มน้าวใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญาอันเนื่องจากความเกลียดชัง ซึ่งยังไม่มิกฎหมายบัญญัติอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความผิดนี้จึงสมควรหาแนวทางสร้างภูมิคุ้มกันแก่บุคคลและแก่สังคม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

สังคมไทยปัจจุบันเต็มไปด้วยการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น ขาดความเกื้อกูลเห็นอกเห็นใจผู้อื่น แยกกลุ่ม แยกฝ่าย เข้าใจหลักธรรมที่ผิวเผินและพร้อมจะไหลไปตามกระแส บรรยากาศเช่นนี้ทำให้คนคิดหักล้างทำลายกัน และคิดแต่ประโยชน์ตนมากกว่าประโยชน์สังคมในภาพรวม

หลายทศวรรษที่ผ่านมา ชาวสารทางศาสนาในสังคมไทยเต็มไปด้วยภาพเชิงลบในขณะที่ภาพเชิงสร้างสรรค์มีเพียงเล็กน้อย ทำให้ศรัทธาล้นสะเทือน บุคลากรทางศาสนาขาดกำลังใจ รู้สึกว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม และตั้งข้อสงสัยในพลังของตนในการจะสร้างสิ่งดีงามแก่ประเทศชาติ

ในเครือข่ายสังคมออนไลน์หลายเว็บไซต์สร้างความแตกแยก ถึงเวลาแล้วที่ทุกฝ่ายจะมองไปข้างหน้าที่เป็นเป้าหมายเดียวกันคือสังคมอุดมธรรม สร้างความกลมกลืนด้วยการแสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๑ และ ภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑,๒

300

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ ของคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องใช้ศาสนาสร้างการปกครองที่เป็นธรรม ขจัดความทุจริตประพฤติมิชอบ โดยนำหลักศาสนามาเป็น
กลไกสำคัญ ควบคุมการสร้างสรรคสังคมที่มีธรรมาภิบาล และสร้างระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ศาสนาคือสิ่งที่ผูกติดกับจิตวิญญาณของมนุษย์ให้ตั้งมั่นในความดีมีความละอายต่อบาป หากชาติมี
ศาสนาเป็นฐานอันแข็งแกร่งย่อมสามารถสร้างระบบคุณธรรม ล้างคอร์รัปชันที่มีต้นตอคือการผิดศีลผิดธรรม

ตัวอย่างเช่น พุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักของชาติ ในทางปฏิบัติจึงต้องส่งเสริมระบบ บ้าน วัด โรงเรียน
(บวร) หรืออิสลามใช้ระบบ บ้าน โรงเรียน มัสยิด (บรม) ในมิติของ “บ้าน” จัดโครงการหมู่บ้านศีล 5 ตัดป้าย
ประกาศยกย่อง ในระดับครอบครัว “ครอบครัว ศีล 5” และ ระดับหมู่บ้าน “หมู่บ้าน ศีล 5” ในมิติของ
วัดหรือมัสยิด ให้เป็นแหล่งข้อมูลธรรมะ หลักปฏิบัติ และกิจกรรมทางศาสนา เช่น สวดมนต์ ฟีกสมาธิ รักษา
ความสะอาดทั้งกายวาจาใจ ในมิติของโรงเรียน ให้โรงเรียนเป็นฐานกลางที่ประสานระหว่างวัดหรือมัสยิดกับ
บ้าน จัดสรรงบประมาณสร้าง “ครูศาสนา” ที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ให้รัฐส่งเสริมสร้างสรรคเสริมความรู้ ความ
เข้าใจ และศรัทธา เพื่อให้พระศาสนาเป็นที่พึ่งของมหาชนอย่างแท้จริง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ปัญหาคอร์รัปชันไม่สามารถหายไปจากสังคมไทยได้ トラบใดที่คนไทยยังห่างไกลจากศาสนา การโป้ปดมดเท็จฉ้อฉลโกงกินล้วนผิดศีลทั้งสิ้น การให้ความเคารพยกย่องคนรวยโดยมองข้ามพฤติกรรมอันทุจริตมักมี
สาเหตุมาจากความย่อหย่อนในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งละเอียดอ่อนระดับจิตสำนึกซึ่งมีเพียง
ศาสนาเท่านั้นที่เข้าถึงได้

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒

301

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ ของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนและเผยแพร่การประยุกต์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา
บัญญัติอันดีงามเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์และบริการ นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมและทรัพย์สินทาง
ปัญญา

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ให้รัฐกำหนดเป็นแนวนโยบายว่าต้องให้การส่งเสริม สนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมด้านการ
ประยุกต์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และ ศาสนาบัญญัติอันดีงามในสังคมไทยในการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่
ผลิตภัณฑ์ทางเกษตรและอุตสาหกรรมตลอดจนแก่บริการทางธุรกิจเพื่อประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของ
ประเทศ ผลพลอยได้จากกิจกรรมนี้ ยังช่วยส่งเสริม สนับสนุนและเผยแพร่งานด้านศิลปะ วัฒนธรรม
ประเพณี และ ศาสนาบัญญัติอันดีงามในสังคมไทยนำไปสู่การพัฒนา นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา
อันเป็นการพัฒนาความดีงามให้เกิดขึ้นในสังคม ทั้งนี้ในการสนับสนุนดังกล่าวโดยจัดให้มีกฎหมายและ
งบประมาณเฉพาะเพื่อการนี้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

กรณีนี้นำไปสู่การปฏิรูปในสาขาอื่นๆตามมาตราที่ ๒๗ ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ.
๒๕๕๗ โดยรัฐต้องสนับสนุน ส่งเสริมและเผยแพร่การประยุกต์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา
บัญญัติอันดีงามในสังคมไทยในการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อประโยชน์ทางด้าน
เศรษฐกิจ นำไปสู่การสร้างรายได้ให้ประเทศและเพื่อนำไปสู่การพัฒนา นวัตกรรมและทรัพย์สินทาง
ปัญญาโดยจัดให้มีกฎหมายและงบประมาณเฉพาะเพื่อการนี้ ตัวอย่างเช่น กรณีศาสนาอิสลามซึ่งมีศาสนา
บัญญัติที่เกี่ยวข้องกับฮาลาลทั้งผลิตภัณฑ์อาหาร สิ่งที่มีใช้อาหาร ตลอดจนบริการต่างๆ ได้แก่ การแพทย์
การท่องเที่ยว โลจิสติกส์ รัฐควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาลผ่านภาคการ
ผลิต การวิจัยและพัฒนาฮาลาล การสร้างนวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาฮาลาลผ่าน
สถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิจัยของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการรับรองเครื่องหมายฮาลาลที่ได้
คุณภาพผ่านองค์กรศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้อง กรณีอาหารเจ อาหารปลอดเนื้อในกลุ่มนับถือเจ้าแม่
กวนอิมจัดเป็นงานพัฒนาในกลุ่มเดียวกัน นอกจากนี้การประยุกต์ใช้ศาสนสถานในศาสนาพุทธหรือ
ศาสนาอื่นเพื่อประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจัดอยู่ในข่ายที่กล่าวถึงนี้เช่นเดียวกัน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ -

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานทางศาสนาและด้านการบริการในการปฏิบัติตามพิธีกรรมทางศาสนา รวมถึงสิทธิในการเป็นนักบวชตามศาสนา เพื่อให้ศาสนิกชนในศาสนาต่าง ๆ เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ประชากรไทยส่วนใหญ่ไม่นับถือศาสนาพุทธ แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 นับถือศาสนาอื่นๆ เช่น อิสลาม คริสต์ (โปรเตสแตนต์ คาทอลิก) พราหมณ์ ฮินดู ซิกข์ โดยรัฐให้ความเท่าเทียมทางด้านการนับถือศาสนา มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์ศาสนูปถัมภกทุกศาสนา แต่ละศาสนาแม้มีหลักธรรมคำสอนที่แตกต่างกันแต่ล้วนทำหน้าที่กล่อมเกล้าให้ผู้นับถือศาสนานั้นๆเป็นคนดี รัฐจึงสมควรให้การสนับสนุนด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานทางศาสนา ไม่ว่าจะเป็นศาสนาหลักหรือศาสนารองโดยบัญญัติเป็นกฎหมาย นอกเหนือจากการศึกษา รัฐสมควรสนับสนุนด้านบริการต่างๆในศาสนานั้นๆ เช่น ด้านการแสวงบุญ กิจกรรมงานบุญ ฯลฯ ทั้งนี้โดยให้การสนับสนุนตามสมควรผ่านองค์กรหลักของแต่ละศาสนา ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรเหล่านั้นมีความเข้าใจความต้องการของผู้ศรัทธาในศาสนาของตนมากกว่าหน่วยงานของรัฐ

ศาสนิกชนทุกศาสนาบนผืนแผ่นดินไทย ควรมีหน้าที่ความเป็นพลเมืองในการเข้าใจ เข้าถึง หลักธรรมคำสอนของศาสนาตนเองและศาสนาอื่นๆ เพื่อเข้าใจความหลากหลายทางศาสนา ความเชื่อ และเคารพในความแตกต่างหลากหลายนั้น ๆ เพราะทุกศาสนาย่อมสอนให้เป็นคนดี มีความสุข และจะได้ปฏิบัติต่อผู้อื่นให้เกิดความสุข ความดีงามได้ทั่วหน้าทุกคน นอกเหนือจากนี้รัฐควรให้สิทธิแก่พลเมืองทุกเพศอย่างเท่าเทียมในการเข้าถึงการเป็นนักบวชในศาสนาเพื่อสร้างเสริมคนที่มีคุณภาพที่ผ่านการขัดเกลาจากศาสนาให้สามารถนำเอาหลักธรรมออกมาปรับใช้สังคมได้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารับให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

กรณีนี้นำไปสู่การปฏิรูปในสาขาอื่นๆตามมาตราที่ ๒๗ ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยจากการที่ประชากรส่วนใหญ่ในประเทศไทยร้อยละ ๙๐ นับถือศาสนาพุทธ ขณะเดียวกันประเทศไทยยังมี ๕ จังหวัดที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม ได้แก่ สี่จังหวัดภาคใต้และกระบี่ ทั้งมีจังหวัดอื่นที่บางอำเภอมีมุสลิมเป็นประชากรส่วนใหญ่ ได้แก่ สี่อำเภอในจังหวัดสงขลาและหนองจอกในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังมีบางพื้นที่ในประเทศที่มีผู้นับถือศาสนาคริสต์เป็นประชากรหลัก ประชากรเหล่านั้นสมควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านศาสนาที่ตนนับถือเช่นเดียวกับประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ นอกจากนี้แต่ละศาสนายังมีกิจกรรมการแสวงบุญทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนงานประเพณีด้านศาสนาของตน รัฐต้องจัดบริการสนับสนุนกิจกรรมเหล่านี้ตามสมควร โดยให้การสนับสนุนผ่านองค์กรหลักในศาสนา นั้น ตัวอย่างเช่น การสนับสนุนด้านบริการการแพทย์ ที่พักอาศัยสำหรับการแสวงบุญ ในกรณีศาสนาอิสลามให้การสนับสนุนผ่านสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย กรณีศาสนาพุทธให้สนับสนุนผ่านมหาเถรสมาคมหรือองค์กรหลักอื่นๆกรณีศาสนาอื่นก็เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังสมควรสนับสนุนงานประเพณีผ่านองค์กรศาสนานั้นๆ ในกรณีการเข้าถึงการเป็นนักบวชในศาสนาของแต่ละศาสนา รัฐควรให้การสนับสนุนให้ศาสนารับรองสิทธิในการเข้าสู่การเป็นนักบวชในศาสนาอย่างเท่าเทียม ทั้งนี้เพื่อให้ทุกศาสนาเป็นหลักคิด หลักยึดเหนี่ยว และเป็นกลไกหลักที่เป็นรูปธรรมในการสร้างสังคมเป็นธรรม ขจัดความเหลื่อมล้ำ ลดความขัดแย้ง เพื่อการพัฒนาประเทศและสังคมไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขที่ยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒ และ ๓

ภาคผนวก

พล.ร.อ. ศุภกร บุรณติติก สบข หมายเลข ๑๙๙ กรรมการปฏิรูป การเกษตร พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และบริการ และกรรมการการปฏิรูป ค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและศาสนา

๑. เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันแล้วว่าประเทศไทยเรา เป็นประเทศที่มี ศิลปะ วัฒนธรรมที่งดงามเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติมายาวนาน ศาสนาก็เช่นกัน ทั้ง พุทธ อิสลามและอื่นๆ ต่างสอนคนให้เป็นคนดีทั้งสิ้น เมื่อดีแล้วเราจะปฏิรูปสิ่งเหล่านี้กันทำไม จะสร้างวัฒนธรรมใหม่ หรือเป็นศาสนาใหม่หรืออย่างไร

สิ่งที่ปัญหาในปัจจุบันคือ "คน" ที่กำลังเปลี่ยนไปด้วยอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม สิ่งที่ทำให้คนในสังคมเปลี่ยน เรียกว่า " ค่านิยม" (Value) ซึ่งแยกออกได้เป็น ค่านิยมส่วนบุคคล (Personal Value) ค่านิยมที่เกิดจากวัฒนธรรม (Cultural Value) หากนำค่านิยมทั้งสองหากนำมาผสมกันรวมเป็นค่านิยมของคนในชาติเขาเรียก " ค่านิยมหลัก " (Principal Value) ค่านิยมหลักนี้มีความสำคัญมาก เป็นพลังอำนาจของชาติที่ไม่มีตัวตน การเปลี่ยนค่านิยมหลักในครั้งนี้เป็นในทางที่ อ่อนแอลง คสช จึงได้นำค่านิยมที่ดีและเหมาะสมกับสังคมไทยมาชานานดังที่ปรากฏได้ตามเอกสารตัวอื่นๆกำหนด " ค่านิยมหลักของชาติ " ซึ่งคาดว่าคงไม่สามารถเปลี่ยนใหม่ได้แล้ว และได้มอบภิกษาในเรื่องนี้แก่ สบข คือ เสนอแนะวิธีที่เหมาะสมในการ " ปลุกฝังและเผยแพร่ " สำหรับในเรื่องของศาสนาและศิลปวัฒนธรรมนั้น เป็นการให้เสนอแนะวิธีในการอนุรักษ์ รักษาและปกป้องพร้อมกับให้นำมาใช้ในชีวิตประจำวันให้ถูกต้องไม่มีการบิดเบือนเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเสริมค่านิยมหลักที่กำหนดเป็นคนดี ของสังคมส่วนเรื่อง จริยธรรม นั้นเป็นหนึ่งใน ๑๒ ข้อของค่านิยมหลักแล้ว

เป้าหมายหรือสภาวะสุดท้าย (End State) ที่ต้องการของการปฏิรูปด้านนี้ ที่น่าจะเขียนลงในอารัมภบทของรัฐธรรมนูญหรือในหัวข้อ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐคือ " แนวนโยบายด้านสังคมรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความต้องการให้สังคมไทยเป็นสังคมของคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย สามัคคีปรองดอง ยึดถือค่านิยมหลักโดยมี ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม เป็นที่ยึดเหนี่ยวระจำใจ เป็นสังคมของคนเก่งมีคุณภาพ เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มีขีดความสามารถพร้อมในการแข่งขันทุกๆด้านโดยไม่เป็นรองใครในภูมิภาค "

๒. ในหัวข้อ หน้าทีของชนชาวไทย นอกจากหน้าที่ต่างๆเหมือนรัฐธรรมนูญ ๕๐ แล้ว ควรเพิ่ม มาตราเกี่ยวกับหน้าที่ประจำตัวคือ " บุคคลมีหน้าที่ในการปกป้อง รักษา และดำรงไว้ ซึ่ง ศิลปะ วัฒนธรรม และอื่น ๆ ที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ " และ " บุคคลย่อมมีความรับผิดชอบต่อความสงบสุขเรียบร้อยของสังคม ชุมชน และยึดถือปฏิบัติตามค่านิยมหลักประจำชาติ "

๓. ในหัวข้อ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง ควรมีมาตราที่เคลือบคลุม

๓.๑ การส่งเสริมและการนำศาสนามาใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน

๓.๒ การกำหนดมาตรฐานจริยธรรม ของ ผู้บริหารประเทศ นักการเมือง ข้าราชการ และประชาชน

๓.๓ การส่งเสริม การอนุรักษ์และ การนำศิลปวัฒนธรรมมาใช้เป็นกลไกเพื่อเสริมสร้างคนดี

๓.๔ การปลุกฝังและเผยแพรค่านิยมหลักของคนไทย

๓.๕ การสร้างความสามัคคีปรองดอง วินัยในสังคม และเอกลักษณ์ของชาติ

๓.๖ การควบคุมสิ่งและสื่อบันเทิงที่จะมีผลกระทบต่อเยาวชน

นายเทียนชัย ปิ่นวิเศษ

อ้างถึง สรุปรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทยด้านอื่นๆของคณะกรรมการเตรียมปฏิรูปเพื่อคืนความสุขให้คนในชาติ สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม

กรณีอันสืบเนื่องมาจากการประชุมคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยมศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 13 พฤศจิกายน 2557 โดยที่ประชุมมีมติให้กรรมการนำเสนอประเด็น สภาพปัญหา แนวทางแก้ไข และแนวทางการดำเนินการ

กระผมใคร่ขอนำเรียนเสนอดังต่อไปนี้กล่าวคือ กระผมใช้ฐานข้อมูลจากเอกสารสรุปรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทยด้านอื่นๆของคณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขให้คนในชาติ สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม ตามเอกสารที่อ้างถึง โดยใคร่ขอมุ่งประเด็นนับแต่ลำดับที่ 3 หน้า 3 ว่าด้วยเรื่องปัญหาวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย ถึงลำดับที่ 8 หน้า 8 เรื่องเอกลักษณ์ของชาติ ตัวกระผมเห็นด้วยตามผลสรุปงานวิจัยดังกล่าวตามสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขดังกล่าวแล้วในเอกสารอ้างถึง แต่ใคร่ขอนำเรียนเสริมเพิ่มเติมในภาคส่วนแนวทางการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ใช้ภาพยนตร์ ละครทีวี หรือละครชุดเพื่อเป็นสื่อในการสร้างและปรับเปลี่ยนทัศนคติ ส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรม ปลูกฝังเผยแพร่วัฒนธรรม ค่านิยม สร้างความสามัคคีปรองดอง ปลูกฝังการมีวินัย และปลูกจิตสำนึกให้มีความภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติ

2. จัดหาสถานที่และพิพิธภัณฑสถานเพื่อเป็นพื้นที่สำหรับแสดงงานศิลปะจากภาครัฐหรือภาคเอกชน

3. ผู้สนับสนุนในข้อ 1. และหรือข้อ 2. อาจเป็นภาครัฐและหรือภาคเอกชนก็ได้

4. กรณีการสนับสนุนในข้อ 1. และหรือข้อ 2. กระทำโดยภาคเอกชนจะได้รับสิทธิพิเศษทางด้านภาษีเอกเช่นการบริจาค

5. กรณีผู้สร้างสรรค์งานภาพยนตร์ตามข้อ 1. เป็นชาวต่างชาติจะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีและสิทธิพิเศษดังกล่าวจะมีอัตราเพิ่มขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของอาณาเขตและจำนวนจอที่ได้รับการเผยแพร่

ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ ที่ปรึกษา กรรมการ

ประเด็นที่เห็นควรนำไปพิจารณา บรรจุไว้ในกรอบของรัฐธรรมนูญ ทางด้านการปฏิรูปค่านิยม วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา

1. หลักคิด

1.1 การปฏิรูป หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในลักษณะ reform หรือ transform ที่มีใช้งาน ประเภทที่เรียกว่าปฏิสังขรณ์ ซึ่งมีลักษณะของกิจกรรมที่ต้องกระทำเพื่อทำนุบำรุงรักษาไว้ไม่ให้เสื่อมลง โดยวิธีการ เดิมๆ ตามปกติซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องกระทำอยู่แล้ว

1.2 เราใช้เวลาทั้งสองวันเต็มๆ เพื่อร่วมกันสร้างกรอบ อนาคตประเทศไทยที่จะฝากให้กับ ลูกหลาน จนได้กรอบออกมาชัดเจน เป็นประเด็นที่เป็นโจทย์ในการปฏิรูปรวม 11 ข้อ ทั้งในภาพรวม ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ซึ่งกลายเป็น คำพูดที่ สบายงาม น่าประทับใจว่า วิสัยทัศน์ ภิวัตน์ไทย

1.3 กรอบการปฏิรูปที่เสียเวลาไป ระดมสมองกันโดย ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของความคิด กันแล้ว ควรที่จะนำมาใช้ในการทำงานปฏิรูปของกรรมการ ชุดต่างๆให้เชื่อมโยงสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ ว่า ถ้าหากเราจะบรรลุความฝันในอีก 20 ปีข้างหน้า เราจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในเรื่องอะไร และเปลี่ยนแปลง ในลักษณะแตกต่างไปจากวิธีการเดิมๆอย่างไร นี่คือเหตุผลที่ เราถูกสรรหามาทำหน้าที่ปฏิรูป

1.4 ตามความเห็นของผมนั้น ค่านิยม วัฒนธรรมที่ เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุ วิสัยทัศน์ ภิวัตน์ไทย ที่จำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปนั้นได้แก่ (อยู่ในเอกสารที่อาจารย์วิชาแจกในที่ประชุม หลายประเด็นอยู่แล้ว)

- ระบบอุปถัมภ์ หรือ patronage system ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในโลกแห่ง ความรู้ยุคใหม่ความรู้มีได้รวมศูนย์อยู่บนยอดสามเหลี่ยมในลักษณะคุณพ่อรู้ดีอีกแล้ว ต้องปรับเปลี่ยนเข้าสู่ ค่านิยม พึ่งตนเองและระบบ merit system ให้มากขึ้น

- วิธีคิดมุ่งประโยชน์ส่วนตัว ผลประโยชน์ขัดแย้งกัน

- วัฒนธรรมการไม่แสวงหาความรู้ เรียนเพื่อรับปริญญาเท่านั้น ต้องปรับเปลี่ยนมาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการสอนในลักษณะการเอาวิชาเป็นศูนย์กลาง ถ่ายทอดความรู้ ทฤษฎี วิชาการโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของโลกสมัยใหม่ที่เป็นโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มาสู่ การเรียนวิธีเรียนที่เอาผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียนรู้จากประสบการณ์จากการปฏิบัติในชีวิตจริงมากขึ้น

We learn ten per cent of what we read

fifteen per cent of what we hear but

eight per cent of what we experience.

- วัฒนธรรมอำนาจ นิยมการควบคุมกำกับ Command and control ในแนวคิด มี ระเบียบขั้นตอนมากมายต้องปรับเปลี่ยนมาสู่การกระจายอำนาจ การลดขั้นตอนรวมทั้งระเบียบกฎเกณฑ์ ต่างๆที่เป็นอุปสรรคในการทำงาน การกระจายอำนาจที่ต้องทำควบคู่ไปกับการสร้างการมีส่วนร่วม empowerment ที่เข้มแข็งของชุมชน ปราศจากการครอบงำของผู้มีอิทธิพล

- วัฒนธรรมการทำงานตามความชำนาญหรือลักษณะงานแบบแยกส่วนเป็นเรื่องๆ เป็น รายสาขาในเชิงลึกต้องปรับเปลี่ยนมาเป็นการทำงานให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นบูรณาการทุกมิติ มากขึ้น ทำงาน มุ่งภาระกิจที่เอาประชาชนเป็นศูนย์กลางมีใช้ทำงานกันตามหน้าที่เป็นหมอรักษาแต่โรค ไม่รักษา ใจคนไข้ เป็น หมอต้องรวบเป็นนักเศรษฐศาสตร์เห็นแต่ตัวเลข GNP วัดแต่ ตั้งเลขความเจริญก้าวหน้าทางการเงิน มากกว่า ตามสมการ $GNP = I+C+G+X-M$ มากกว่าความอยู่ดีมีสุขที่สมดุลในทุกด้าน ตามตัวชี้วัดการพัฒนา

มนุษย์ ที่เรียกว่า Human Development Index หรือ HDI ตามสมการ $HDI = Empowerment + Enabling Environment$

- จบนิเทศน์ทำแต่สื่อรุนแรง สร้างความขัดแย้งในสังคม ยุแหยงตะแคงรัว รับใช้กลุ่มผลประโยชน์ เก่งแต่ด้านสื่อ แต่ขาดความคิดที่จะต่อสู้เพื่อความอยู่ดีมีสุขในสังคม

- จบวิศวะอาจไม่เข้าใจสังคม ระบบนิเวศน์ เหล่านี้เป็นต้น

- วัฒนธรรมการทำงานในลักษณะ ระบบราชการ (Bureaucracy) มีขั้นตอนมากมายหลายระดับ ในแนวคิดต้องปรับเปลี่ยน มาเป็นการทำงานที่ฉีกกำลังกันตามภารกิจในแนวราบ

1.5 สำหรับในเรื่อง ของจริยธรรมและการศาสนานั้นประเด็นก็รูปปฏิรูป ไม่น่าจะมีในเรื่องการเปลี่ยนแปลงอะไรเพราะจริยธรรม ศาสนา เป็นเรื่องที่ตั้งามสมบูรณ์อยู่ในตัวแล้ว สำหรับความคิดส่วนตัวของผมนั้น มีประเด็นที่จะต้องปฏิรูป ที่สำคัญมากก็คือ การปฏิรูปวิธีการที่จะนำหลักจริยธรรม ศาสนา มาใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ เพราะวิธีการเผยแพร่ สั่งสอน อบรม กำหนดมาตรฐานจริยธรรม คุณธรรม คงไม่พอที่จะทำให้เกิดผล ต้องหาวิธีการใหม่ๆเพิ่มเติมหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลง จากการสอนมาสู่การเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผล ตามที่มีผู้เขียนไว้ว่า

tell me and I forget .

show me and I remember

I do I learn and understand

2. เมื่อนำกรอบความคิดที่ได้นำเสนอตามข้อ 1 มาพิจารณาตาม Template ที่ใช้ประกอบแล้วเห็นว่า แนวทางการแก้ไขปัญหา ตามประเด็นที่หยิบยกไว้ มีหลายข้อแทบจะไม่มีลักษณะของ งานปฏิรูปเป็นงานประเภท ปฏิสังขรณ์ ที่ทำได้อยู่แล้วตามปกติโดยทันที ตามกำลังงบประมาณ ด้วยวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพเท่านั้น ก็เพียงพอแล้ว เห็นด้วยในทุกข้อ

3. เมื่อคำนึงผลการวิเคราะห์ตามหลักการที่ได้เสนอมาข้างต้น ผมมีความเห็นดังต่อไปนี้

3.1 การปฏิรูป ค่านิยม วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สนับสนุนการบรรลุ วิสัยทัศน์ อกวิวัฒน์ไทยได้อย่างแท้จริง จำเป็นที่จะต้อง หากกำหนดวิธีการแก้สิ่งที่เป็อุปสรรคสำคัญที่ขัดขวาง การปฏิรูปในทุกๆด้าน และเป็นคานงัดที่สำคัญ หรือ Key Success Factor ให้ได้ และ จะใช้เป็นแนวความคิดที่จะนำไปเสนอให้ใช้เป็นกรอบในการร่างรัฐธรรมนูญ ตามเวลาที่กำหนดต่อไปได้

3.2 ผมคิดว่า จุดที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการปฏิรูปในเรื่องที่กรรมาธิการชุดเรา รับผิดชอบทุกด้านก็คือ กรอบความคิดของสังคมโดยรวมที่ยังติดยึดอยู่กับ การมองมนุษย์เป็นกลไกเครื่องจักร ไม่มีชีวิต ควบคุมกำกับให้รางวัลและลงโทษ อยู่วิธีเดียวที่ไม่ค่อยได้ผล มาเป็นการมองมนุษย์ให้ครบทุกมิติอย่าง เป็นองค์รวมต้อง การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้ายังติดยึดอยู่กับ กรอบคิด การมองคนเป็นสิ่งของไม่มีชีวิต มาสู่การมองคนให้ครบในทุกมิติ ทั้งทางกาย ทางใจ ทางกายคือ ทางเศรษฐกิจ ทางใจคือสังคมที่รวมถึงจิต วิญญาณ รวมกันทั้งหมดเป็นชีวิตมนุษย์ตามความเป็นจริงรวม 4 มิติ

3.4 เมื่อได้พิจารณาตามหลักการข้างต้น ในขั้นการเสนอประเด็นที่จะนำไปประกอบการพิจารณา จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เราควร นำเสนอเฉพาะที่เป็นประเด็นที่เป็นจุดคานงัดใช้เป็นหลักการสำคัญในบทบัญญัติการปฏิรูปที่สำคัญของการปฏิรูปอันจะได้นำไปใช้วางแนวทางและมาตรการในทางปฏิบัติในขั้นตอนต่อไป โดยควรกำหนดหลักการให้รัฐต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายในสังคมเข้ามาเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติจริง อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนค่านิยม วัฒนธรรม ที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูป รวมทั้งการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับหลักจริยธรรม และคำสอนทางศาสนา (Empowering) ควบคู่ไปกับการสร้างสภาวะแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Enabling)

ขอเสนอความคิดเพิ่มเติม ที่อาจจะเป็นประเด็นบรรจุไว้เป็นเรื่องปฏิรูปเชิงโครงสร้างไว้ในรัฐธรรมนูญว่า

ปฏิรูประบบการเรียนรู้ให้ต้องเป็นสิ่งเดียวกับระบบการเสริมสร้างคุณธรรมให้มากขึ้น

> การเผยแพร่ ส่งเสริม สั่งสอน ที่ทำกันอยู่ เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทำอยู่แล้ว ทำได้ทันที ไม่ต้องปฏิรูป

> ปัจจุบันแนวคิดนี้เริ่มทำกันอยู่หลายแห่ง ในรูปโรงเรียนคุณธรรม (รายละเอียด ดูได้จากหนังสือ โรงเรียนคุณธรรม ของท่านองคมนตรี เกษมวัฒนชัย

สืบพงศ์ ธรรมชาติ

ด้านค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม ฯ

ค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา

๑. ส่งเสริม ปลูกฝัง ดำเนินการลักษณะต่างๆ ให้เยาวชนไทยและคนไทยมีค่านิยมตามนโยบายแห่งรัฐและบรรทัดฐานของสังคมไทย
๒. ส่งเสริม อนุรักษ์ เผยแพร่ และสร้างสรรค์ศิลปะไทยทุกประเภทให้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ไทย และเป็นที่ยอมรับแก่ชาวโลก
๓. ทะนุบำรุงวัฒนธรรมไทยทั้งเก่าและร่วมสมัยทุกประเภทให้มีความโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ของสังคมโลก
๔. ส่งเสริม เผยแพร่ ปลูกฝัง และดำเนินการด้านจริยธรรม เพื่อให้เยาวชนและคนไทยมีจริยธรรมในทุกหมู่เหล่า เพื่อความผาสุกร่วมกันของคนไทยและความร่มเย็นเป็นสุขของประเทศไทย
๕. ส่งเสริม สนับสนุน ศาสนาที่คนไทยนับถือทุกศาสนาให้มีความคล่องตัวและสะดวกในการดำเนินกิจกรรมทางศาสนา และคุ้มครองปกป้องรักษาศาสนาให้มีความมั่นคง

ด้านค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม ฯ

อำนาจหน้าที่ อนุกรรมการฯ

๑. ช่วยศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้ ความคิด เกี่ยวกับ...และสังเคราะห์รวบรวมส่งต่อกรรมการฯ
๒. ประสานงานและร่วมจัดกิจกรรมการรับฟังความคิดเห็นในการปฏิรูปประเทศไทย
๓. ปฏิบัติงานตามที่กรรมการมอบหมาย

ค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา

๑. ส่งเสริม ปลูกฝัง ดำเนินการลักษณะต่างๆ ให้เยาวชนไทยและคนไทยมีค่านิยมตามนโยบายแห่งรัฐและบรรทัดฐานของสังคมไทย
๒. ส่งเสริม อนุรักษ์ เผยแพร่ และสร้างสรรค์ศิลปะไทยทุกประเภทให้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ไทย และเป็นที่ยอมรับแก่ชาวโลก
๓. ทะนุบำรุงวัฒนธรรมไทยทั้งเก่าและร่วมสมัยทุกประเภทให้มีความโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ของสังคมโลก
๔. ส่งเสริม เผยแพร่ ปลูกฝัง และดำเนินการด้านจริยธรรม เพื่อให้เยาวชนและคนไทยมีจริยธรรมในทุกหมู่เหล่า เพื่อความผาสุกร่วมกันของคนไทยและความร่มเย็นเป็นสุขของประเทศไทย
๕. ส่งเสริม สนับสนุน ศาสนาที่คนไทยนับถือทุกศาสนาให้มีความคล่องตัวและสะดวกในการดำเนินกิจกรรมทางศาสนา และคุ้มครองปกป้องรักษาศาสนาให้มีความมั่นคง

อำนาจหน้าที่ อนุกรรมการฯ

๑. ช่วยศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้ ความคิด เกี่ยวกับ...และสังเคราะห์รวบรวมส่งต่อกรรมการฯ
๒. ประสานงานและร่วมจัดกิจกรรมการรับฟังความคิดเห็นในการปฏิรูปประเทศไทย
๓. ปฏิบัติงานตามที่กรรมการมอบหมาย

การปฏิรูปศิลปวัฒนธรรม
หรือ
การปฏิรูปการจัดการงานศิลปวัฒนธรรม

.....
แนวคิด ทิศทาง เป้าหมาย

เป้าหมายที่เรายกย่องเห็น ใน 2-3 ปีข้างหน้า ? หรือ ....

ชีวิตทางศิลปวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ ? หรือ ....

สภาพแวดล้อมทางศิลปวัฒนธรรมของคนไทยใน 5-10 ปีข้างหน้า ?

.....

ร่างข้อเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็น ว่า นี่คือนสิ่งที่เรายกย่องเห็นร่วมกัน ใช่หรือไม่ ?

1. **“คุณภาพของการจัดการ”** - เกิด/สร้าง สมดุลของการจัดการงานศิลปวัฒนธรรม จากทั้ง ภาครัฐ/ราชการ ภาคธุรกิจ/เอกชน และภาคสังคม/ประชาชน
2. **“หลักสิทธิ เสรีภาพ”** - สร้างหลักประกันด้านสิทธิ เสรีภาพ โอกาส ในความมีตัวตน การดำรงอยู่ การมีที่อยู่ที่ยืน ของศิลปวัฒนธรรมทุกประเภท ทุกรูปแบบ เนื้อหา ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น คนส่วนใหญ่และคนส่วนน้อย (ต่างเชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ) ทั้งของเก่าดั้งเดิมและศิลปะร่วมสมัย (การปิดกั้น การเซ็นเซอร์ ด้วยเหตุผลทางความเชื่อ หรือทางการเมือง หรือเหตุความสงบเรียบร้อย จะกระทำ ได้ก็ให้ยกคำสั่งศาลเท่านั้น) รวมถึงการสร้าง “โอกาสในการเข้าถึง” งานศิลปวัฒนธรรม ทั้งงานในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ
3. **“หน้าที่ของรัฐ”** - รัฐต้องมี “หน้าที่” และ “ความรับผิดชอบ” ในการ “อุดหนุน” ทั้งงบประมาณ และการจัดการที่จำเป็น เพื่อ “เปิดพื้นที่” ให้แก่งานศิลปวัฒนธรรมของ “ภาคสังคม/ประชาชน” ภายใต้หลักการให้ ประชาชนมีส่วนร่วม กำหนด และตัดสินใจ (หลักการเดียวกับที่รัฐจะต้องดูแล ประชาชนที่เสียเปรียบทางเศรษฐกิจ เช่น เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน โดยมีนโยบาย และมาตรการที่ ส่งเสริมให้ประชาชนเหล่านี้เข้มแข็ง หรือสามารถแข่งขันได้)
4. **“การเปิดพื้นที่ทางศิลปวัฒนธรรม”** - สร้าง ขยายพื้นที่ทางศิลปวัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง หลากหลาย ตามเงื่อนไขของภูมิภาคและท้องถิ่น ทั้งพื้นที่การแสดง พื้นที่สื่อ และพื้นที่สาธารณะ ภายใต้การจัดการโดยภาคประชาชน (ตัวอย่างเช่น การสร้างศูนย์วัฒนธรรมระดับชาติเพิ่มเติมใน

ภูมิภาค ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากหอประชุม สโมสร ลาน เวที ที่มีอยู่แล้วในจังหวัดต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ของส่วนราชการและสถานศึกษา การกำหนดโซนนิ่งพื้นที่ศิลปวัฒนธรรมในเมืองต่างๆ ฯลฯ)

5. **“องค์กรเพื่อการส่งเสริมงานศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลาย”** – ผลักดันให้เกิดองค์กรมหาชนที่ทำหน้าที่ผลักดัน ส่งเสริมงานศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆอย่างหลากหลาย อาทิ สภาศิลปวัฒนธรรมภาคประชาชน สถาบันการแปลแห่งชาติ สถาบันหนังสือแห่งชาติ รวมถึงการที่รัฐจะต้องอุดหนุนองค์กรภาคเอกชนที่ทำงานด้านศิลปวัฒนธรรมโดยไม่แสวงกำไร เช่น มูลนิธิ พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สมาคม สโมสร ชมรม ฯลฯ
6. **“แผนแม่บทระดับชาติเพื่อพัฒนาผู้สร้างและผู้เสพงานศิลปวัฒนธรรม”** – ผลักดันให้การพัฒนาศิลปวัฒนธรรมเป็นวาระสำคัญ เช่นเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยจัดทำแผนพัฒนาผู้สร้าง ผู้เสพอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งมิติด้านการศึกษา (ทั้งในระบบและนอกระบบ) การวิจัย การวิจารณ์ การอุดหนุนองค์กรเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรม การอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ฯ
7. **“กองทุนสร้างเสริมศิลปวัฒนธรรมภาคประชาชน”** – ผลักดันให้เกิด “กองทุนฯ” โดยองค์กรภาคประชาชน ร่วมบริหารจัดการ ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย เพื่อให้การจัดการส่งเสริมงานศิลปวัฒนธรรม มีความเป็นอิสระ ต่อเนื่อง และมีความยั่งยืน

.....

กมธ. ด้านค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา

เป้าหมาย 1. ประชาชนในชาติ มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี

แนวทาง

- นำหลักธรรมคำสอนทางศาสนามาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์
- ใช้อุทิศศาสนาและองค์กรทางศาสนา เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคน สังคม ประเทศชาติให้มี

ความมั่นคงอย่างยั่งยืน

- จัดทำเป็นวาระแห่งชาติ รัฐบาล นักการเมือง และทุกภาคส่วนต้องมีบทบาทและมีส่วนร่วมรับผิดชอบ
- เผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชน โดยให้สื่อมวลชนมีบทบาทรวมทั้งทำระบบ IT และสื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือเผยแพร่

**เป้าหมาย 2. ผู้บริหารประเทศ นักการเมือง ข้าราชการ ทูกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีคุณธรรมจริยธรรม
ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน**

แนวทาง

- เสริมสร้างจิตสำนึกให้มีความภูมิใจที่เกิดมาเป็นคนไทยมีความเสียสละ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม
ของประเทศชาติมากกว่าส่วนตน

เป้าหมาย 3. ประชาชนในชาติมีค่านิยมที่ยกย่องคนดี มีศีลธรรมซื่อสัตย์สุจริต

แนวทาง

- เสริมสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติให้มีค่านิยมที่พึงประสงค์
- ปลุกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ตั้งแต่เด็กจนถึงระดับอุดมศึกษาโดยบรรจุไว้ในหลักสูตรของกระทรวงศึกษา

เป้าหมาย 4. มีความสมานฉันท์ของคนในชาติเพื่อให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข

แนวทาง

- เสริมสร้างให้องค์ความรู้
- เสริมสร้างจิตสำนึกให้..... เห็นความสำคัญและผลดีของความปรองดอง สามัคคี และผลเสียของความแตกแยก

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)
เขตคุ้มครองวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ และชนเผ่าพื้นเมือง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่น่าเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด,
มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ประเทศไทยมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีกลุ่มชาติพันธุ์และชนพื้นเมือง ที่อาศัยมานาน นับได้เกือบ 60 ชาติพันธุ์และชนเผ่า เช่น มอแกน มลาบรี มั่นนิ กะเหรี่ยง ฯลฯ กลุ่มชาติพันธุ์และชนพื้นเมืองบางส่วนถูกละเลยจากการพัฒนาส่งผลให้เกิดปัญหา เช่น การไร้สัญชาติ การถูกปฏิเสธสิทธิขั้นพื้นฐาน การขาดความมั่นคงในที่อยู่อาศัย การถูกกีดกันออกจากสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติ การขาดความมั่นใจและภูมิใจในวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิม ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เป็นปัญหาเฉพาะกลุ่มเท่านั้น แต่เป็นปัญหาที่มีร่วมกัน และในระยะยาวถ้าไม่มีความพยายามแก้ปัญหาทั้งหมดทั้งกำหนดพื้นที่คุ้มครองวัฒนธรรมก็จะส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมในที่สุด การแก้ไขปัญหาควรใช้แนวคิด เขตคุ้มครองวัฒนธรรม เพราะชุมชนพื้นเมืองมีคุณค่าเกี่ยวกับความผูกพันในทรัพยากรธรรมชาติ ในแง่ที่แตกต่างจากชุมชนอื่น คือ 1) **พื้นที่อยู่อาศัยของชุมชน** สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน โดยมีความหมายมากกว่า “บ้าน” แต่ครอบคลุมไป ถึงความเป็น “ชุมชน” ซึ่งมีภาษา ขนบประเพณี คุณค่าและกติการ่วมกัน มีการแบ่งปันกัน 2) **พื้นที่ทำมาหากิน** ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เช่น พื้นที่ทำมาหากินของชาวเล คือ ทะเล (ชายฝั่งทะเล หาดทราย หาดหิน แนวปะการัง ป่าชายเลน ป่าชายหาด ป่าดิบแล้ง ฯลฯ) ดังนั้น ควรมีการสนับสนุนและปกป้องคุ้มครองการดำรงชีพแบบดั้งเดิม 3) **พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือ พื้นที่ทางจิตวิญญาณ** ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ และเป็นรากฐานของกติกาก่อนเพื่อเคารพในธรรมชาติและเคารพในสิทธิของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เขตคุ้มครองวัฒนธรรมจะรวมถึงการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา การเรียนรู้ เช่น การมีหลักสูตรท้องถิ่น ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ฯลฯ

รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ มีแนวทางการคุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิของชนพื้นเมืองผ่านกระบวนการรับรอง “ดินแดนของบรรพบุรุษ” (ancestral domain) ในปี 40 ผ่าน “กฎหมายลูก” Indigenous Peoples' Rights Act (IPRA) เพื่อรับรองและส่งเสริมสิทธิชนพื้นเมืองใน 4 ประการ ก. สิทธิในสมบัติบรรพบุรุษ และที่ดินบรรพบุรุษ (Right to Ancestral Domains & Lands) ข. สิทธิปกครองตนเอง และตัดสินใจเอง (Right to Self-Governance & Self-Determination) ค. สิทธิในศักดิ์ศรีแห่งวัฒนธรรม (Right to Cultural Integrity) ง. สิทธิยินยอมโดยเสรี และมีข้อมูล ล่วงหน้า (Right to Free & Prior Informed Consent)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรุณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่ ..... ส่วนที่

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐจะต้องสงวน รักษา ปฏิสังขรณ์ ทำนุบำรุงและฟื้นฟูแหล่งมรดกวัฒนธรรมของประเทศ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

แหล่งมรดกวัฒนธรรมอันประกอบด้วยอาคารโบราณสถานและภูมิทัศน์วัฒนธรรม เป็นมรดกที่มีคุณค่าของประเทศ บ่งบอกถึงประวัติศาสตร์และอารยธรรมของประเทศ ทำให้ประชาชน เด็กและเยาวชน ได้เรียนรู้ เกิดความภาคภูมิใจและสามารถสร้างเศรษฐกิจ สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้แก่ประชาชน ชุมชนและประเทศ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

- ๑) เพื่อสงวนรักษา ทำนุบำรุง และฟื้นฟูแหล่งมรดกวัฒนธรรมไม่ให้เสื่อมสลาย
- ๒) เพื่อบ่งบอกถึงความเจริญด้านวัฒนธรรมและอารยธรรมของประเทศ ให้ประชาชนในชาติได้เรียนรู้ และภาคภูมิใจ ต่างชาติยกย่อง
- ๓) เพื่อสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจให้กับชุมชนและประเทศ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านศิลปะและวัฒนธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้มีการศึกษาด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ทั้งในระบบตั้งแต่
ชั้นเด็กเล็กไปจนถึงมัธยมศึกษา และนอกระบบ ด้วยศูนย์การเรียนรู้และสื่อส่งเสริม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ,
เข้าใจง่าย)

ปัจจุบันคนจำนวนมากในสังคมไทยมีค่านิยมที่ผิด มักจะยกย่องให้ความสำคัญกับผู้มีเงินหรือคนรวย
บางคนก็คิดว่า การทุจริตคอร์รัปชันไม่ผิดหรือไม่เป็นไรถ้าตนเองได้รับส่วนแบ่งหรือได้ประโยชน์ด้วย ผู้คน
ในสังคมขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ขาดมารยาทที่ดี ไม่ค่อยกล่าวคำขอโทษ ขอบคุณ พุดเสียงดัง
ในที่สาธารณะ ขาดจริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม ฯลฯ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ เพื่อให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนมีค่านิยมที่พึงประสงค์

๓.๒ เพื่อให้มีมาตรการและกลไกทางด้านกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

ในการลงโทษผู้กระทำการทุจริตคอร์รัปชัน หรือประพฤติมิชอบ

๓.๓ เพื่อขจัดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้หมดสิ้นไปจากประเทศไทย

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)
เขตคุ้มครองวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ และชนเผ่าพื้นเมือง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ประเทศไทยมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีกลุ่มชาติพันธุ์และชนพื้นเมือง ที่อาศัยมานาน นับได้เกือบ 60 ชาติพันธุ์และชนเผ่า เช่น มอแกน มลาบรี มัณนิ กะเหรี่ยง ฯลฯ กลุ่มชาติพันธุ์และชนพื้นเมืองบางส่วนถูกละเลย จากการพัฒนาส่งผลให้เกิดปัญหา เช่น การไร้สัญชาติ การถูกปฏิเสธสิทธิขั้นพื้นฐาน การขาดความมั่นคงในที่อยู่อาศัย การถูกกีดกันออกจากสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติ การขาดความมั่นใจและภูมิใจในวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิม ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เป็นปัญหาเฉพาะกลุ่มเท่านั้น แต่เป็นปัญหาที่มีร่วมกัน และในระยะยาวถ้าไม่มีความพยายาม แก้ปัญหารวมทั้งกำหนดพื้นที่คุ้มครองวัฒนธรรมก็จะส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมในที่สุด การแก้ไขปัญหาควรใช้แนวคิด เขตคุ้มครองวัฒนธรรม เพราะชุมชนพื้นเมืองมีคุณค่าเกี่ยวกับความผูกพันในทรัพยากรธรรมชาติ ในแง่ที่แตกต่างจากชุมชนอื่น คือ 1) **พื้นที่อยู่อาศัยของชุมชน** สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน โดยมีความหมายมากกว่า “บ้าน” แต่ครอบคลุมไป ถึงความเป็น “ชุมชน” ซึ่งมีภาษา ขนบประเพณี คุณค่าและกติการ่วมกัน มีการแบ่งปันกัน 2) **พื้นที่ทำมาหากิน** ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เช่น พื้นที่ทำมาหากินของชาวเล คือ ทะเล (ชายฝั่งทะเล หาดทราย หาดหิน แนวปะการัง ป่าชายเลน ป่าชายหาด ป่าดิบแล้ง ฯลฯ) ดังนั้น ควรมีการสนับสนุนและปกป้องคุ้มครอง การดำรงชีพแบบดั้งเดิม 3) **พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือ พื้นที่ทางจิตวิญญาณ** ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ และเป็นรากฐานของกติกาศื่อความเคารพในธรรมชาติ และเคารพในสิทธิของ เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เขตคุ้มครองวัฒนธรรมจะรวมถึงการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา การเรียนรู้ เช่น การมี หลักสูตรท้องถิ่น ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ฯลฯ **รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์** มีแนวทางการคุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิของชนพื้นเมืองผ่านกระบวนการรับรอง “ดินแดนของบรรพบุรุษ” (ancestral domain) ในปี 40 ผ่าน “กฎหมายลูก” Indigenous Peoples' Rights Act (IPRA) เพื่อรับรองและส่งเสริมสิทธิชนพื้นเมืองใน 4 ประการ ก. สิทธิในสมบัติบรรพบุรุษ และที่ดินบรรพบุรุษ (Right to Ancestral Domains & Lands) ข. สิทธิปกครองตนเอง และตัดสินใจเอง (Right to Self-Governance & Self-Determination) ค. สิทธิในศักดิ์ศรีแห่งวัฒนธรรม (Right to Cultural Integrity) ง. สิทธิยินยอมโดยเสรี และมีข้อมูล ล่วงหน้า (Right to Free & Prior Informed Consent)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่ ..... ส่วนที่

317

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	บุคคลมีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม อนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่.....๑.....หมวดที่.....๒... ส่วนที่ .....๓..... .....หน้าที่พลเมือง.....	
๒.	รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการประกาศขึ้นทะเบียนมรดกศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นมรดกของชาติโดยใช้แนวคิด เช่นเดียวกับการขึ้นทะเบียนมรดกโลก เพื่อให้เกิดความหวงแหนทางศิลปะและวัฒนธรรม เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่.....๑.....หมวดที่.....๒..... ส่วนที่ .....๒..... .....สิทธิ เสรีภาพพลเมือง.....	
๓.		
๔.		
๕.		

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่ ..... ส่วนที่ .....

.....

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

บุคคลมีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม อนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น

.....

.....

.....

.....

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑(หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เพื่อปกป้องมิให้ศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นเสื่อมสลายหรือไม่มีการสืบทอดต่อไปยังบุคคลอื่นในยุคต่อๆ ไป และทำให้คนในชาติเกิดความภูมิใจในตัวตนและการคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การสร้างความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่ายอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุขของคนในสังคมต่อไป

.....

.....

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ(กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านอื่นๆ เพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย

.....

.....

.....

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่.....๑.....หมวดที่.....๒..... ส่วนที่ .....๓.....

.....หน้าที่พลเมือง.....

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกย่องรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการประกาศขึ้นทะเบียนมรดกศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นมรดกของชาติโดยใช้แนวคิด เช่นเดียวกับการขึ้นทะเบียนมรดกโลก เพื่อให้เกิดความหวงแหนทางศิลปะและวัฒนธรรม

.....
.....

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑(หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เพื่อปกป้องมิให้ศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นเสื่อมสลายหรือไม่มีการสืบทอดต่อไปยังบุคคลอื่นในยุคต่อๆ ไป ทั้งนี้เมื่อมีการประกาศขึ้นทะเบียนมรดกศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นมรดกของชาติแล้ว จะทำให้มรดกศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น นั้นมีสิทธิได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ เช่น เงินอุดหนุนจากรัฐ การช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบทางด้านวัฒนธรรม รวมทั้งการฝึกอบรมแก่บุคคลที่สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม อีกทั้งการสนับสนุนในด้านการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ(กรุณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านอื่นๆ เพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย

.....
.....
.....

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่.....๑.....หมวดที่.....๒..... ส่วนที่ .....๒.....

.....สิทธิ เสรีภาพพลเมือง.....

อนุกรรมการกิจการศาสนา
แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูป ค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สถาปปฏิรูปแห่งชาติ
*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ในกิจกรรมการนำรายได้เข้าประเทศ รัฐต้องสนับสนุนให้ประยุกต์วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนบัญญัติอันดีงามเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์และบริการ และเพื่อพัฒนานวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา โดยจัดให้มีกฎหมายและงบประมาณเฉพาะเพื่อการนี้

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ในกรณีแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยกำหนดให้รัฐต้องสนับสนุนให้ประยุกต์วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนบัญญัติอันดีงามในสังคมไทยในการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อส่งเสริมการนำรายได้เข้าประเทศ และเพื่อนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งนี้ โดยจัดให้มีกฎหมายและงบประมาณเฉพาะเพื่อการนี้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

กรณีรัฐต้องสนับสนุนให้ประยุกต์วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนบัญญัติอันดีงามในสังคมไทย ในการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อส่งเสริมการนำรายได้เข้าประเทศ และในการ พัฒนานวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา โดยจัดให้มีกฎหมายและงบประมาณเฉพาะเพื่อการนี้ นั้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือกรณีศาสนาอิสลามซึ่งมีศาสนบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับอาหารฮาลาล ผลิตภัณฑ์ฮาลาลที่มีใช้อาหาร ตลอดจนบริการฮาลาลต่างๆ ได้แก่ การแพทย์ การท่องเที่ยว โลจิสติกส์ ทั้งหมดมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 3 ล้านล้านเหรียญสหรัฐสำหรับตลาดฮาลาลโลกซึ่งมีตลาดขนาดใหญ่ มูลค่าสูงอันเป็นประโยชน์ต่อการจัดการรายได้เข้าประเทศ รัฐจึงควรให้การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาลผ่านภาคการผลิต การวิจัยและพัฒนาฮาลาล การสร้างนวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญาฮาลาลผ่านสถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิจัยของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการรับรองเครื่องหมายฮาลาลที่ได้คุณภาพผ่านองค์กรศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้อง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ -

อนุกรรมการกิจการศาสนา

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูป ค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ในกิจกรรมการนำรายได้เข้าประเทศ รัฐต้องสนับสนุนให้ประยุกต์วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนบัญญัติอันดีงามเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์และบริการ และเพื่อพัฒนานวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา โดยจัดให้มีกฎหมายและงบประมาณเฉพาะเพื่อการนี้

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ในกรณีแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยกำหนดให้รัฐต้องสนับสนุนให้ประยุกต์วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนบัญญัติอันดีงามในสังคมไทยในการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อส่งเสริมการนำรายได้เข้าประเทศ และเพื่อนำไปสู่การพัฒนาวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งนี้ โดยจัดให้มีกฎหมายและงบประมาณเฉพาะเพื่อการนี้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

กรณีรัฐต้องสนับสนุนให้ประยุกต์วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนบัญญัติอันดีงามในสังคมไทย ในการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อส่งเสริมการนำรายได้เข้าประเทศ และในการ พัฒนานวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา โดยจัดให้มีกฎหมายและงบประมาณเฉพาะเพื่อการนี้ นั้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือกรณีศาสนาอิสลามซึ่งมีศาสนบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับอาหารฮาลาล ผลิตภัณฑ์ฮาลาลที่มีใช้อาหาร ตลอดจนบริการฮาลาลต่างๆ ได้แก่ การแพทย์ การท่องเที่ยว โลจิสติกส์ ทั้งหมดมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 3 ล้านล้านเหรียญสหรัฐสำหรับตลาดฮาลาลโลกซึ่งมีตลาดขนาดใหญ่ มูลค่าสูงอันเป็นประโยชน์ต่อการจัดการรายได้เข้าประเทศ รัฐจึงควรให้การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาลผ่านภาคการผลิต การวิจัยและพัฒนาฮาลาล การสร้างนวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญาฮาลาลผ่านสถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิจัยของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการรับรองเครื่องหมายฮาลาลที่ได้คุณภาพผ่านองค์กรศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้อง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ -

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูป ค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ศาสนาสร้างการปกครองที่เป็นธรรม ต้องจัดคอร์ปชั่นด้วยศาสนา

ศาสนาฝังอยู่ในวิถีชีวิตของผู้คนในแทบทุกด้าน เป็นสิ่งละเอียดอ่อนที่สามารถแทรกซึมเข้าไปในจิตสำนึกของผู้คนที่ผลิตเพลินอยู่ในวัตถุที่ฉาบฉวยเป็นเหตุให้เกิดการคอร์ปชั่น รัฐจึงต้องส่งเสริมและพัฒนาพลเมืองทางด้านจิตใจด้วย โดยน้อมนำศาสนาให้เป็นกลไกสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมที่มีธรรมาภิบาล

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ศาสนาคือสิ่งที่ผูกติดกับจิตวิญญาณของมนุษย์ให้ตั้งมั่นในความดีมีความละเอียดอ่อนต่อบาป หากชาติมีศาสนาเป็นฐานอันแข็งแกร่งก็จะสามารถสร้างระบบคุณธรรม ล้างคอร์ปชั่นที่ต้นตอคือการผิดศีลผิดธรรม

ตัวอย่างเช่น พุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักของชาติ ในทางปฏิบัติจึงต้องส่งเสริมระบบ-บ้าน วัด โรงเรียน ในมิติของ “บ้าน” จัดโครงการหมู่บ้านศีล 5 ติดป้ายประกาศยกย่อง ในระดับครอบครัว “ครอบครัว ศีล 5” และ ระดับหมู่บ้าน “หมู่บ้าน ศีล 5” ในมิติของวัด ให้เป็นแหล่งข้อมูลธรรมะ หลักปฏิบัติ และกิจกรรมทางศาสนา เช่น สวดมนต์ ฟังธรรม รักษาความสะอาดทั้งกายวาจาใจ ในมิติของโรงเรียน ให้โรงเรียนเป็นฐานกลางที่ประสานระหว่างวัดกับบ้าน จัดสรรงบประมาณสร้าง “ครูศาสนา” ที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ให้รัฐส่งเสริมสร้างสรรค์เสริมความรู้ ความเข้าใจ และศรัทธา เพื่อให้พระศาสนาเป็นที่พึ่งของมหาชนอย่างแท้จริง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ปัญหาคอร์ปชั่นไม่สามารถหายไปจากสังคมไทยได้ ตราบใดที่คนไทยยังห่างจากศาสนา การไปปดมดเท็จฉ้อฉลโกงกินล้วนผิดศีลทั้งสิ้น การให้ความเคารพยกย่องคนรวยโดยมองข้ามพฤติกรรมอันทุจริตก็มีสาเหตุมาจากความย่อหย่อนในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งละเอียดอ่อนระดับจิตสำนึกซึ่งมีเพียงศาสนาเท่านั้นที่เข้าถึงได้

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่ ..... ส่วนที่

ภาคที่ ๑   หมวดที่ ๒   ส่วนที่ ๑

ภาคที่ ๔   หมวดที่ ๑,๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูป ค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

การคุ้มครองศาสนา : ศาสนาเป็นสถาบันหลักของชาติ จึงต้องคุ้มครองการนำเสนอข่าวสารศาสนาผ่านสื่อทุกชนิดให้เป็นไปด้วยความสร้างสรรค์มากขึ้น เพื่อความตั้งมั่นแห่งศรัทธาของมหาชน

รัฐธรรมนูญปี 2550 มาตรา ๗๙ บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านานและศาสนาอื่น... รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จึงต้องคงไว้ซึ่งกรอบคิดของการคุ้มครองนี้

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ศาสนาเป็นดั่งแก่นแกนของต้นไม้แห่งสังคมไทย การล่วงล้ำก้ำเกินจนถึงระดับของการกล่าวร้ายทำลายกันย่อมสั่นสะเทือนและกัดเซาะความแข็งแกร่งของต้นไม้ที่นั่น จนไม่อาจให้ร่มเงาเป็นที่พึ่งแห่งมหาชน

ข่าวสารศาสนาต้องได้รับการคุ้มครองจากการว่าร้ายทำลายกันที่เรียกว่า ประทุษวาจา (Hate Speech) อันเป็นเหตุแห่งความแตกแยก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประทุษวาจาที่ปรากฏในสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Network)

การสื่อสารด้วยอารมณ์ที่แฝงด้วยอคติ ปราศจากการตรวจสอบอย่างถี่ถ้วน บางครั้งด้วยภาษาที่ดูหมิ่นเหยียดหยามศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าไม่เป็นธรรมต่อผู้ตกเป็นข่าว ในระดับสังคมสร้างความแตกแยกและไม่สร้างสรรค์ จึงต้องคุ้มครองการนำเสนอข่าวสารประเภทนี้ผ่านสื่อทุกชนิด

ประทุษวาจา หรือวาจาที่สร้างความเกลียดชัง อาจเป็นเหตุโน้มน้าวใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญาอันเนื่องมาจากความเกลียดชัง แต่ยังไม่มิกฎหมายบัญญัติอย่างชัดเจนเกี่ยวกับควมผิดนี้เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันแก่บุคคลและแก่สังคม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

หลายทศวรรษที่ผ่านมา ข่าวสารทางศาสนาในสังคมไทยเต็มไปด้วยภาพเชิงลบในขณะที่ภาพเชิงสร้างสรรค์มีเพียงเล็กน้อย ทำให้ศรัทธาสั่นสะเทือน บุคลากรทางศาสนาขาดกำลังใจ รู้สึกว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม และตั้งข้อสงสัยในพลังของตนในการจะสร้างสิ่งดีงามแก่ประเทศชาติ

ในเครือข่ายสังคมออนไลน์หลายเว็บไซต์สร้างความแตกแยก ถึงเวลาแล้วที่ทุกฝ่ายจะมองไปข้างหน้าเป้าหมายเดียวกันคือสังคมอุดมธรรม สร้างความกลมกลืนด้วยการแสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่ ..... ส่วนที่
ภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑,๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูป ค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ใช้ศาสนาสร้างกระบวนการสามัคคีปรองดอง : ส่งเสริมให้สื่อ (Media) ทุกชนิดนำหลักธรรมทางศาสนาที่มีมาตรฐานร่วมกันขึ้นพื้นฐานมาเชื่อมร้อยสังคมให้เกิดความเข้าใจและมีเมตตากรุณาต่อกัน รู้จักการให้อภัย ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาที่จะนำไปสู่ สังคมสามัคคีปรองดอง

ทั้งนี้ต้องมีการจัดสรรคลื่นความถี่เป็นทรัพยากรของชาติให้ด้านศาสนาอย่างเหมาะสม สนับสนุนเนื้อหาทางศาสนาที่มีเป้าหมายตามวรรค ๑

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ส่งเสริมให้บุคลากรทางศาสนานำหลักธรรมคำสอน และหลักปฏิบัติทางศาสนามาใช้สร้างความสมานฉันท์ในหมู่ประชาชน หลักธรรมดังกล่าวเช่นอริยสัจ 4 มัชฌิมาปฏิปทา พรหมวิหาร 4 และทริโอดตปปะ จะต้องได้รับการต่อยอดไปสู่ประชาชนเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการสนทนาอย่างสร้างสรรค์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน ส่งเสริมสนับสนุนการเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ และการมีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรมทางศาสนาตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง

การสื่อสารศาสนาต้องเป็นไปอย่างระมัดระวังและรอบด้าน สื่อต้องเปิดพื้นที่สาธารณะแห่งการสร้างสรรค์สังคมอุดมศาสนาปัญญา ถอดหรือคิดต่อผู้ต่างความเชื่อ ประกอบสร้างวาทกรรมด้านบวกแห่งความเห็นอกเห็นใจ การยอมรับผู้อื่น ความเมตตากรุณา และการให้อภัยต่อกัน

ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างศาสนาเพื่อยกระดับคุณธรรมในสังคมไทยอย่างได้ผล ส่งเสริมการเรียนการสอนศีลธรรมในทุกกระดับ ในระดับอุดมศึกษาต้องเป็นแหล่งศิลปวิทยาการและการวิจัยทางศาสนาทั้งระดับชาติและนานาชาติ ให้ความสำคัญกับวิชาศาสนาเปรียบเทียบเพื่อความรู้ความเข้าใจอันดีต่อกัน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

สังคมไทยปัจจุบันเต็มไปด้วยการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น ขาดความเกื้อกูลเห็นอกเห็นใจผู้อื่น แยกกลุ่มแยกฝ่าย เข้าใจหลักธรรมที่ผิวเผินและพร้อมจะไหลไปตามกระแส บรรยากาศเช่นนี้ทำให้คนคิดหักล้างทำลายกัน และคิดแต่ประโยชน์ตนมากกว่าประโยชน์สังคมในภาพรวม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่ ..... ส่วนที่

ภาคที่ ๑   หมวดที่ ๒   ส่วนที่ ๑
ภาคที่ ๔   หมวดที่ ๑,๒

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

<p>๑. ประเด็นเสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ปฏิรูปความร่วมมือระหว่างศาสนาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย</p>
<p>๒. เหตุผลที่ควรบรรจุเรื่องนี้ไว้ใน ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ ด้วย เหตุผล ดังนี้</p> <p>๒.๑ ในแต่ละศาสนายังมีศาสนิกที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจและการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา</p> <p>๒.๒ ในระหว่างศาสนายังมีทัศนคติในเชิงลบ เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจระหว่างศาสนา ของกันและกัน และวิธีการปลุกฝัง เผยแพร่ศาสนาที่ไม่เอื้อต่อความรู้สึกที่ดีต่อกัน</p>
<p>๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ</p> <p>ในการที่ควรบรรจุเรื่องนี้ไว้ในส่วนของการปฏิรูป เพราะต้องการให้เกิดแนวคิดและกลไกในการแก้ไข โดยถ้าปรากฏความดังกล่าวในรัฐธรรมนูญ ก็จะสามารถนำมาสร้างเป็นกลไกในการแก้ปัญหาที่กล่าวข้างต้นได้ โดยเสนอกลไก หรือ กลยุทธ์ ดังต่อไปนี้ ต่อไปนี้</p> <p>๑) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของศาสนิกในศาสนาต่างๆ ให้เข้มแข็ง อันอาจนำไปสู่การจัดตั้ง “องค์กรความร่วมมือระหว่างศาสนิกระดับชาติ เพื่อนำไปสู่การทำงานอย่างสร้างสรรค์ในอนาคต เช่นการจัดตั้ง “สภาศาสนิกสัมพันธ์แห่งชาติ”</p> <p>๒) จัดเสวนาระหว่างศาสนาในประเด็นปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ความยากจน ยาเสพติด</p> <p>๓) ส่งเสริมให้องค์กรศาสนา ร่วมกันกำหนดประเด็นจริยธรรมเผยแผ่คำสอนศาสนา</p> <p>๔) รัฐให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมร่วมมือระหว่างศาสนาอย่างเพียงพอ</p> <p>๕) สร้างความร่วมมือระหว่างศาสนาในระดับภูมิภาค</p>
<p>๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑ การปฏิรูป</p>

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกย่องรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นเสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ปฏิรูปการสร้างเสริมศาสนธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

๒. เหตุผลที่ควรบรรจุเรื่องนี้ไว้ใน ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ ด้วย เหตุผล ดังนี้

- ๒.๑ ขาดการนำหลักธรรมทางศาสนาใช้ในการกำหนดนโยบาย
- ๒.๒ องค์การศาสนาขาดธรรมาภิบาลในการบริหารงาน
- ๒.๓ มีกฎหมายบางฉบับที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานศาสนา
- ๒.๔ สภาพแวดล้อม สื่อมวลชน และแม้แต่องค์กรศาสนาเอง มักมีแนวโน้มวัตถุนิยม ไม่นำพาหรือ รับผิดชอบในเรื่องศีลธรรมของคนในสังคม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ในการที่ควรบรรจุเรื่องนี้ไว้ในส่วนของการปฏิรูป เพราะต้องการให้เกิดแนวคิดและกลไกในการ แก้ไข โดยถ้าปรากฏความดังกล่าวในรัฐธรรมนูญ ก็จะสามารถนำมาสร้างเป็นกลไกในการแก้ปัญหา ที่กล่าวข้างต้นได้ โดยเสนอกลไก หรือ กลยุทธ์ ดังต่อไปนี้ ต่อไปนี้ในชั้นของการปฏิบัติ

- ๑) ผลักดันให้รัฐบาลกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับหลักคำสอนของศาสนา
- ๒) องค์กรระเบียบหรือกฎหมายเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลขึ้นในองค์กรศาสนา
- ๓) ส่งเสริมให้บุคลากรในทางศาสนา เช่นพระภิกษุ อิมาม หรือบาทหลวง มาเป็นวิทยากรให้แก่ สถานศึกษา
- ๔) ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่าง ครอบครัว-องค์กรศาสนา- โรงเรียน (บวร:บ้าน-วัด- โรงเรียน) (บรม:บ้าน-โรงเรียน-มัสยิด)(ครบ: ครอบครัว-โรงเรียน-โบสถ์) ในการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก และเยาวชน
- ๕) ส่งเสริมให้สังคมในทุกภาคส่วนจัดกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรมและศาสนธรรม
- ๖) ส่งเสริมองค์กรที่ดูแลหรือกำกับ ตรวจสอบสื่อ โดยให้คำนึงถึงเรื่องของศีลธรรม คุณธรรมมากขึ้นอย่างเป็นทางการ

๗) ปลุกฝังจิตสำนึกประชาชนผู้บริโภคสื่อ ให้มีวิจารณญาณในการเลือกรับสื่อ และมีบทบาทในการเฝ้าระวัง กำกับดูแล โดยอาศัยคุณธรรมศีลธรรม

๘) ส่งเสริมเครือข่ายองค์กรศาสนาให้มีบทบาทในการดูแลตรวจสอบสื่อ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑ การปราบ

ข้อเสนอ ของ ดร. นรินทร์ พันทรกิจ สปช ๑๑๕

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยก่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นเสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

ปฏิรูปการสร้างเสริมศาสนธรรมมาในองค์กรทุกภาคส่วนต่างๆของประเทศ

๒. เหตุผลที่ควรบรรจุเรื่องนี้ไว้ใน ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ ด้วยเหตุผล ดังนี้

๒.๑ วงการเมืองและข้าราชการประจำมีความแพร่หลายของการทุจริต ประพฤติมิชอบ การเล่นพรรคเล่นพวก ขาดความรับผิดชอบ ขาดคุณธรรม ขาดจิตสำนึกรับใช้ประชาชน

๒.๒ สังคมมีแนวโน้มชักนำคนให้หลงใหลในวัตถุนิยม บริโภคนิยม ตักตวงผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายของสังคม

๒.๓ ภาคประชาสังคมอ่อนแอ เนื่องจากขาดการปลูกฝังจริยธรรมทั้งในระดับครอบครัว และชุมชน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ

ในการที่ควรบรรจุเรื่องนี้ไว้ในส่วนของการปฏิรูป เพราะต้องการให้เกิดแนวคิดและกลไกในการแก้ไข โดยถ้าปรากฏความดังกล่าวในรัฐธรรมนูญ ก็จะสามารถนำมาสร้างเป็นกลไกในการแก้ปัญหาที่กล่าวข้างต้นได้ โดยเสนอกลไก หรือ กลยุทธ์ ดังต่อไปนี้ ต่อไปนี้ในชั้นของการปฏิบัติ

- ๑) สร้างกลไกในการเสริมสร้างศีลธรรมจริยธรรมแก่ข้าราชการการเมือง หน่วยงานของรัฐ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ
- ๒) สร้างกลไกในการเสริมสร้างศีลธรรมจริยธรรมแก่ภาคธุรกิจ
- ๓) สร้างกลไกในการเสริมสร้างศีลธรรมจริยธรรมแก่ภาคประชาสังคม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑ การอุป

ข้อเสนอ ของ ดร. นรินทร์ พันทรกิจ สปช ๑๑๕

๑๖

คณะกรรมการสิทธิการปฏิรูป

การกีฬา

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการกีฬา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ

การกำหนดให้การได้รับบริการด้านกีฬาจากรัฐเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยมีข้อความ ดังนี้

“มาตรา .. บุคคลย่อมมีสิทธิขั้นพื้นฐานในการเข้าถึงการได้รับบริการด้านการกีฬาจากรัฐอย่างทั่วถึง
เท่าเทียม และเพียงพอ”

**๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด,
มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)**

รัฐต้องให้ความสำคัญในสุขภาพและพลานามัยของประชาชนในทุกระดับ โดยส่งเสริมให้มีการออกกำลังกาย การนันทนาการ การพัฒนากีฬาขั้นพื้นฐาน เพื่อต่อยอดไปสู่ความเป็นเลิศและกีฬาอาชีพ ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าว ควรต้องกำหนดให้สิทธิในการเข้าถึงการได้รับบริการด้านกีฬาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ดังนั้น รัฐจึงมีหน้าที่ต้องจัดการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬา เช่น สนามกีฬา อุปกรณ์กีฬา บุคลากรทางการกีฬา ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนในทุกระดับได้มีโอกาสรับบริการอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเพียงพอ อันจะนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

โดยที่กีฬาถือเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีสุขภาพดีทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ พัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองคุณภาพที่มีความอดทน มีวินัย ความสามัคคี และมีจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปในด้าน การศึกษา การสาธารณสุข และสังคม ที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติ ดังนั้น รัฐจึงต้อง กำหนดให้สิทธิในการเข้าถึงการได้รับบริการด้านการกีฬาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนในทุกระดับ ได้มีโอกาสรับบริการจากรัฐอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเพียงพอ

**๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน
ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง**

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการกีฬา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

*****

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

การกำหนดให้การกีฬาเป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยกำหนดไว้ในส่วนแนวนโยบายด้านการกีฬา เป็นการเฉพาะ โดยมีข้อความ ดังต่อไปนี้

“มาตรา .. รัฐต้องดำเนินการด้านการกีฬา ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาการกีฬาเพื่อพัฒนาสุขภาพ คุณภาพชีวิต จิตใจ รวมทั้งสร้างความสามัคคีและความภาคภูมิใจของคนในชาติ

(๒) จัดให้มีโครงสร้างและการบริหารจัดการด้านการกีฬาในทุกระดับที่ทันสมัย มีมาตรฐาน อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเพียงพอ

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของชาติ”

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

โดยที่ได้มีการกำหนดให้การได้รับบริการด้านการกีฬาจากรัฐ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน จึงต้องกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาการกีฬาไว้ในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเป็นการเฉพาะ อันเป็นประวัติศาสตร์ของชาติที่แสดงออกถึงความสำคัญอย่างมากของกิจการด้านการกีฬากับการพัฒนาคุณภาพประชาชนและการพัฒนาประเทศ. โดยรัฐต้องมีหน้าที่ในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการบริการทางด้านการกีฬาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเพียงพอ โดยพัฒนาระบบการให้บริการด้านการกีฬาและจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬา

(๒) จัดให้มีโครงสร้างหน่วยงานและการบริหารจัดการด้านการกีฬาทุกระดับอย่างเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชน เช่น อาจต้องมีการจัดตั้งกระทรวงกีฬาแยกต่างหากจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จัดตั้งสถาบันการศึกษาด้านการกีฬา จัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์การกีฬาแห่งชาติ จัดตั้งสภาวิชาชีพด้านการกีฬา ฯลฯ รวมทั้งบูรณาการการจัดการศึกษาและอบรมที่ให้ความสำคัญกับการกีฬา ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุน การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดกิจกรรมกีฬาในทุกระดับ โดยสร้างมาตรฐานการจูงใจที่เหมาะสม เช่น การใช้มาตรการทางภาษี การจัดสวัสดิการแก่นักกีฬาและบุคลากรทางการกีฬา ให้มีกองทุนเพื่อพัฒนาการกีฬา การส่งเสริมธุรกิจกีฬา เป็นต้น

(๔) ปลุกฝังค่านิยมทางการกีฬาและกระตุ้นการเล่นกีฬาในหมู่ประชาชน

(๕) จัดให้มีการตรากฎหมายที่จำเป็นและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

โดยที่การกำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้านการกีฬาไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้รัฐมีแนวทางในการดำเนินการด้านการกีฬาเพื่อให้ประชาชนในทุกะดับได้มีโอกาสรับบริการจากรัฐอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเพียงพอ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๒
แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ .. แนวนโยบายด้านการกีฬา

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการกีฬา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	<p>การกำหนดให้การกีฬาเป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยกำหนดไว้ในส่วนแนวนโยบายด้านการกีฬาเป็นการเฉพาะ โดยมีข้อความ ดังต่อไปนี้</p> <p>“มาตรา .. รัฐต้องดำเนินการด้านการกีฬา ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาการกีฬาเพื่อพัฒนาสุขภาพ คุณภาพชีวิต จิตใจ รวมทั้งสร้างความสามัคคีและความภาคภูมิใจของคนในชาติ</p> <p>(๒) จัดให้มีโครงสร้างและการบริหารจัดการด้านการกีฬาในทุกระดับที่ทันสมัย มีมาตรฐาน อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเพียงพอ</p> <p>(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของชาติ”</p>	<p>เสนอให้บรรจุใน โครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาค ๒ ผู้นำการเมือง ที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ .. แนวนโยบายด้านการกีฬา</p>
๒.	<p>การกำหนดให้การได้รับบริการด้านการกีฬาจากรัฐเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยมีข้อความ ดังนี้</p> <p>“มาตรา .. บุคคลย่อมมีสิทธิขั้นพื้นฐานในการเข้าถึงการได้รับบริการด้านการกีฬาจากรัฐอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเพียงพอ”</p>	<p>เสนอให้บรรจุใน โครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง</p>

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่ ..... ส่วนที่ .....

.....

๑๗

คณะกรรมการอธิการปฎิรูป
วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิจัย
นวัตกรรมและทรัพย์สิน
ทางปัญญา

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	รัฐต้องจัดให้มีการศึกษา การสื่อสาร สร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นสังคมที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์อยู่ในวิถีคิด วิถีชีวิต และให้การใช้หลักเหตุผลเป็นพื้นฐานการตัดสินใจ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน และสมรรถนะของประเทศ	ภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๒.	รัฐต้องจัดให้มีกลไกส่งเสริม สนับสนุน สร้างแรงจูงใจให้เกิดการสร้างความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วนอย่างจริงจังและชัดเจน และดำเนินการให้มีการส่งเสริมและลงทุนด้านการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิต ภาคบริการ และเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน	ภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๓.	รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การผลิตและการพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาให้มีจำนวนเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อการปฏิรูปสังคมไทยให้เป็นสังคมฐานความรู้ที่ถูกต้อง และมีความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรและภูมิปัญญาไทย	ภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๔.	รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเคารพ ค้ำครอง แลกเปลี่ยนและแบ่งปันทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการประดิษฐ์หรือการค้นคิดให้เกิดความรู้ในสิ่งที่มีอยู่และความรู้ใหม่ เพื่อการรักษา พัฒนาและสร้างวัฒนธรรมการเคารพในทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าจากทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย ตลอดจนให้มีการนำไปใช้อย่างเป็นธรรม ให้มีระบบการบริหารจัดการ และคุ้มครองปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศที่มีประสิทธิภาพ	ภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๕.	จัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ข้อเท็จจริงต่อคณะรัฐมนตรี	ภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี
๖.	รัฐต้องจัดสรรงบประมาณในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายของแผนการพัฒนาประเทศ เพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา	ภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๕ การคลังและงบประมาณของรัฐ
๗.	รัฐต้องสร้างระบบการบริการที่มีประสิทธิภาพ และมีกลไกการจูงใจทั้งทางภาษีและสิทธิพิเศษอื่น ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนและดำเนินการวิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรม	ภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๕ การคลังและงบประมาณของรัฐ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๘.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมสนับสนุนหรือลงทุนทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อสร้างสมรรถนะความสามารถของชุมชนและท้องถิ่น	ภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๗ การกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่น
๙.	ปฏิรูปสังคมโดยการใช้ความรู้และทัศนคติทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการจัดระเบียบสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม	ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความ ปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความ เหลื่อมล้ำและสร้าง ความเป็นธรรม
๑๐.	ปฏิรูปการเรียนรู้ และบุคลากร ทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและวิศวกรรมให้กับเยาวชนและประชาชนทั่วไป	ภาค ๔ การปฏิรูป และการสร้างความ ปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความ เหลื่อมล้ำและสร้าง ความเป็นธรรม
๑๑.	ปฏิรูปการผลิตและพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเป้าหมายในการนำประเทศไปสู่ประเทศที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม	ภาค ๔ การปฏิรูป และการสร้างความ ปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความ เหลื่อมล้ำและสร้าง ความเป็นธรรม
๑๒.	ปฏิรูปการเข้าถึงการบริการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้ประชาชน ชุมชนและผู้ประกอบการได้ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาภาคการเกษตร ภาคการผลิต และภาคบริการ ให้มีผลิตภาพสูง และมีการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่	ภาค ๔ การปฏิรูปและ การสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม
๑๓.	ปฏิรูปการมีส่วนร่วมของสังคมผู้รู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการให้ข้อเท็จจริง ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสังคม	ภาค ๔ การปฏิรูปและ การสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม
๑๔.	รัฐต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลและสร้างความเข้าใจด้านทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อให้เกิดความเข้าใจและดำเนินการให้บุคคลเข้าถึงงานทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างเป็นธรรม	ภาค ๔ การปฏิรูปและ การสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม

๑๕.	ให้มีการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทั้งนี้เพื่อให้มีการดูแลการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยมีกลไกการใช้บทบาทของภาคเอกชน กลไกความร่วมมือภาครัฐ ภาคการวิจัยและพัฒนาและภาคเอกชน รวมทั้งระบบ สนับสนุนที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าอย่างสมดุล	ภาค ๔ การปฏิรูปและ การสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม
๑๖.	รัฐต้องจัดให้มีกลไกและคณะบุคคลเพื่อดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี เพื่อนำประเทศไทยสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วบนฐานนวัตกรรมและมีการกระจายรายได้ อย่างเท่าเทียม	ภาค ๔ การปฏิรูปและ การสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม

หมายเหตุ โปรดระบุว่าสมควรบรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่..... หมวดที่..... ส่วนที่.....

.....

ของคณะกรรมการการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๑

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดให้มีการศึกษา การสื่อสาร สร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นสังคมที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์อยู่ในวิถีคิด วิถีชีวิต และให้การใช้หลักเหตุผลเป็นพื้นฐานการตัดสินใจ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน และสมรรถนะของประเทศ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

วิทยาศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุและผลที่ผ่านการทดลอง พิสูจน์ และยืนยันได้ ทั้งในเชิงปรากฏการณ์หรือการจำลองสถานการณ์ คนไทยและสังคมไทยส่วนใหญ่ยังมีการดำรงชีวิต การประกอบกิจกรรม และมีพฤติกรรมบนฐานทางความเชื่อที่หลากหลายทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มคนซึ่งความเชื่อต่างๆ เหล่านี้ ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น หรือการถ่ายทอดผ่านสื่อหรือเทคโนโลยีต่างๆ จากสังคมโลกภายนอก ทำให้บุคคลรับทราบ รับรู้ แล้วแปลงสู่การปฏิบัติหรือถ่ายทอด โดยขาดการวิเคราะห์ พิสูจน์ หรือตระหนัก ซึ่งทำให้เกิดความเชื่อและความเข้าใจผิดโดยปราศจากการคิดอย่างมีเหตุมีผล และมีความคิดเชิงวิเคราะห์ ดังนั้นการทำให้บุคคลได้เรียนรู้และมีความเข้าใจพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องทั้งในระบบการศึกษาและตามอัธยาศัย รวมทั้งการสื่อสารสาธารณะ จะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน มีความคิดสร้างสรรค์ตามหลักประชาธิปไตย ทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมดำเนินไปอย่างมีเหตุมีผล มีหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมตามความจำเป็น และจะช่วยให้การต่อยอดความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อสร้างสมรรถนะและความสามารถของประเทศ สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ส่งผลดีต่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศไทย

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การสร้างสังคมและประเทศบนฐานของความเป็นวิทยาศาสตร์ รัฐต้องมีหน้าที่ในการจัดให้มีการศึกษาและสื่อสารโดยผ่านวิธีการหรือผ่านสื่อเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้บุคคลทุกคนในประเทศมีความรู้ความเข้าใจ มีวิถีคิดและการดำเนินชีวิตตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อปลูกฝังให้บุคคลเห็นความจำเป็นและความสำคัญของวิทยาศาสตร์ และให้ทุกสังคมไทยสามารถเข้าถึง เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจ นวัตกรรม และความมีเหตุมีผลตามหลักทางวิทยาศาสตร์ มาประยุกต์ใช้ทั้งในการดำรงชีวิตประจำวัน ชีวิตการทำงาน ระบบการผลิต การจัดการ และการทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดให้มีกลไกส่งเสริม สนับสนุน สร้างแรงจูงใจให้เกิดการสร้างความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง และชัดเจน และดำเนินการให้มีการส่งเสริมและลงทุนด้านการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิต ภาคบริการ และเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมจะมีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนการผลิตที่เป็น commodity-based และการใช้แรงงานคนเป็นหลัก (labor intensive) ให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น และนำไปสู่การเป็นประเทศพัฒนา

ดังนั้นภาครัฐจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ เพื่อให้เกิดการต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่ประเทศมีความแข็งแกร่งอยู่แล้ว โดยมีเอกชนเป็นผู้นำการลงทุนเทคโนโลยีในการผลิตนั้นๆ ในขณะที่ภาครัฐทำหน้าที่กระตุ้นการลงทุนสนับสนุน ส่งเสริม สร้างบรรยากาศการลงทุนที่ดี และเป็นผู้ลงทุนด้านสาธารณูปโภคและงานวิจัยพื้นฐาน รวมทั้งสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในรูปแบบ PPP (Public-Private Partnership) และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับเวทีโลกในโครงการเป้าหมายที่มีผลกระทบด้านสังคมและเศรษฐกิจในวงกว้างนี้จะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาคและเวทีโลกได้

ในทำนองเดียวกันรัฐต้องจัดให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ชุมชนและองค์กรชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาขยายผลไปสู่ชุมชนและท้องถิ่นก่อให้เกิดประโยชน์กับสังคมและชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากเงินลงทุนจากทั้งในและต่างประเทศแล้ว ประเทศไทยจะสามารถดึงดูดบุคลากรที่มีความสามารถ และพันธมิตรทางเทคโนโลยีได้อีกด้วย หากมีระบบการจูงใจ กลไกที่มีประสิทธิภาพ และกระบวนการที่ทำให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการวางแผนการลงทุนด้วย

ทั้งนี้ การลงทุนเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมดังกล่าว ต้องเป็นความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน ชุมชนและองค์กรชุมชน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารับให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเป็นยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มที่สำคัญต่อการสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ต้องมีการนำเสนอระบบจูงใจที่ผลักดันให้ไทยมีการเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้น สามารถแข่งขันได้ ประชากรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงเห็นควรให้ภาครัฐเข้ามามีบทบาทอย่างจริงจังในการกำหนดทิศทางการและเป้าหมายที่จะนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยสามารถสร้างกลไกและระบบจูงใจที่มีประสิทธิภาพเพื่อดึงดูดนักลงทุนอีกทั้งมีการทบทวนกฎหมายและข้อกำหนดต่างๆ ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการลงทุน และการแข่งขันด้วย

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ ผู้ที่ที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ของคณะกรรมการการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา สถาปนิกรูปแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๓

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การผลิตและการพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาให้มีจำนวนเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อการปฏิรูปสังคมไทยให้เป็นสังคมฐานความรู้ที่ถูกต้อง และมีความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรและภูมิปัญญาไทย

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา เป็นความรู้และทักษะที่สำคัญ รัฐและทุกภาคส่วน ต้องร่วมสร้างสังคมไทยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ โดยใช้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา นำการขับเคลื่อน การคิด เจตคติ ค่านิยม อันจะส่งผลลัพธ์ในทางที่ดี ทั้งต่อชีวิตและสังคม เศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะการดำเนินชีวิตทุกระดับอยู่ภายใต้ภาวะแวดล้อมทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา เต็มรูปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว

รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การผลิตและการพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา ให้มีจำนวนเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อการปฏิรูปสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งข้อมูลความรู้ที่ถูกต้อง มีความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของทรัพยากรและภูมิปัญญาไทย

รัฐต้องสร้างกำลังคนที่มีความสามารถขั้นสูงและอัจฉริยะ ในปริมาณและสัดส่วนที่มากพร้อมทำงานวิจัย พัฒนา และสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้ทัดเทียมกับประเทศที่เป็นผู้นำด้านนี้ และให้มีหน่วยงานที่สนับสนุน ทั้งภาครัฐ เอกชน สื่อมวลชน เพื่อกระตุ้นและสร้างบรรยากาศ ให้ประเทศไทยเป็นสังคมที่มีวิถีชีวิตสอดคล้องกับการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา เป็นความรู้และทักษะที่สำคัญ รัฐและทุกภาคส่วน ต้องร่วมสร้างสังคมไทยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ โดยใช้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา นำการขับเคลื่อน การคิด เจตคติ ค่านิยม อันจะส่งผลลัพธ์ในทางที่ดี ทั้งต่อวิถีชีวิต สังคม เศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะการดำเนินชีวิตของสังคมทุกระดับ อยู่ภายใต้ภาวะแวดล้อมของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา เต็มรูปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว บทบาทที่ชัดเจนซึ่งภาครัฐสามารถทำได้ในเรื่องนี้คือ

- บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญให้การพัฒนาเยาวชนเป็นหน้าที่ขององค์กรในทุกภาคส่วน (ภาคการผลิต ภาคบริการ ภาคการศึกษา และภาครัฐ)

- ปลุกฝังวิถีคิดเชิงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับเยาวชน และประชาชนผ่านสื่อการเรียนการสอน และศูนย์การเรียนรู้ในระดับต่างๆ ตลอดจนกลไกสื่อสารมวลชน เพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนปลุกฝังการใช้แนวคิดเชิงวิเคราะห์อย่างรอบด้านและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างในฐานะทางเลือกของการแก้ปัญหา

- ผลิตกำลังคน วทน. ในสาขาที่ขาดแคลน และยกระดับคุณภาพการศึกษาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM) ของนักเรียน นักศึกษาและบุคลากร เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยุคศาสตร์และโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของรัฐ

- ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนส่งเสริมการศึกษารูปแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน และส่งเสริมให้บุคลากรด้านการวิจัยของภาครัฐสามารถไปทำงานในภาคเอกชน (talent mobility)
- กำหนดให้ภาคการผลิตทุกประเภทมีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรด้าน วทน. ภายใต้มาตรการทางภาษี ด้วยกลไกความร่วมมือในรูปแบบ public private partnership

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๒ ผู้นำที่ติและสถาบันการเมือง หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเคารพ ค้ำครอง แลกเปลี่ยนและแบ่งปันทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการประดิษฐ์หรือการค้นคิดให้เกิดความรู้ในสิ่งที่มีอยู่และความรู้ใหม่ เพื่อการรักษา พัฒนาและสร้างวัฒนธรรมการเคารพในทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าจากทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย ตลอดจนให้มีการนำไปใช้อย่างเป็นธรรม ให้มีระบบการบริหารจัดการ และคุ้มครองปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศที่มีประสิทธิภาพ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

พลวัตการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและการพัฒนาประเทศล้วนเกี่ยวข้องและสอดคล้องประสานกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมซึ่งเชื่อมโยงกับทรัพย์สินทางปัญญาโดยพื้นฐานการคิดค้นและกระบวนการทางความคิดอาจมีที่มาจากภูมิปัญญาและวิถีชีวิตแห่งท้องถิ่น รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดยจัดให้มีหน่วยงานที่มีความชำนาญการพิเศษ และให้บุคลากรมีความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานนั้น เช่น อัยการหรือผู้พิพากษาด้านทรัพย์สินทางปัญญา ควรดำรงอยู่ในสายงานด้านนี้ จนถึงตำแหน่งสูงสุด เพื่อความเป็นผู้ชำนาญการพิเศษ ประกอบกับการให้มีส่วนร่วมในคดีความอย่างแท้จริงของผู้พิพากษาสมทบในศาลทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อความสามารถในการแข่งขัน กระตุ้นการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมและจัดให้มีระบบการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศที่มีประสิทธิภาพ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาคือการที่ผู้สร้างสรรค์หรือเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาได้สิทธิแห่งการหวงกันในงานของตนทั้งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประดิษฐ์คิดค้นพัฒนาการรักษาและก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าจากทรัพยากรหรือสร้างนวัตกรรมงานทรัพย์สินทางปัญญาขึ้นมาเพื่อประชาสังคม งานประดิษฐ์นวัตกรรมที่เป็นสิทธิบัตร สัญลักษณ์ทางการค้าที่เป็นเครื่องหมายการค้า ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางการค้าของสินค้า งานวรรณกรรม ศิลปกรรม ภาพยนตร์ ดนตรี ซึ่งเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือความลับทางการค้า ถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่ได้รับการปกป้องคุ้มครอง งานเหล่านี้จะลดน้อยถอยลง เพราะผู้สร้างสรรค์ขาดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ และงานศิลปกรรมรวมถึงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะถูกช่วงชิงไปจากท้องถิ่นนั้น ๆ รัฐจึงต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อความสามารถในการแข่งขัน กระตุ้นการวิจัย พัฒนาและนวัตกรรม และจัดให้มีระบบการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศที่มีประสิทธิภาพ โดยวงจรทรัพย์สินทางปัญญาอาจแบ่งออกได้เป็น ๓ ส่วนคือ ๑) การสร้างทรัพย์สินทางปัญญา (Creation) ๒) การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (Protection) และ ๓) การนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ (Utilization or Commercialization)

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีการส่งเสริมการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาโดยมีกฎหมายอยู่ ๘ ฉบับ เช่น กฎหมายสิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า ความลับทางการค้า เป็นต้น ส่วนมาตรการส่งเสริมการสร้างสรรคทรัพย์สินทางปัญญานั้น แม้รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนาแก่หน่วยงานวิจัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง แต่การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาในภาคเอกชนยังมีจำกัด ในส่วนของมาตรการส่งเสริมการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ หรือมาตรการส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีนั้น ยังมีช่องว่างที่ควรได้รับการพัฒนาหลายประการ ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์อย่างหนึ่งก็คือ การขาดทักษะและประสบการณ์ในการบริหารจัดการผลงานวิจัย รวมทั้งความไม่แน่นอนเรื่องความเป็นเจ้าของผลงานวิจัย แนวทางการพัฒนามาตรการที่

เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้แก่ การตรากฎหมายเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อความสามารถในการแข่งขัน เพื่อกระตุ้นการวิจัย พัฒนาและนวัตกรรมในภาคเอกชน โดยเปิดโอกาสให้วิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (SMEs) ที่มีสัญชาติไทยสามารถเข้าถึงแหล่งทุนวิจัยและพัฒนาของภาครัฐ และมีสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาในผลงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากภาครัฐได้ และปฏิรูปกระบวนการจดทะเบียนคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาให้สะดวกรวดเร็ว รวมทั้งการจัดให้มีทุนสนับสนุนต่อยอดผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ในรูปแบบกองทุนหรือรูปแบบโปรแกรมสนับสนุนทุนที่ต่อเนื่องได้

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๒ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

จัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ข้อเท็จจริงต่อคณะรัฐมนตรี

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีพัฒนาการก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ และการสร้างสมรรถนะความสามารถของประเทศ การวางนโยบายและการตัดสินใจจำเป็นต้องมีฐานความรู้ ความเข้าใจ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงจะมีหลักทางวิทยาศาสตร์เป็นศาสตร์ที่อิงกับความจริงเชิงเหตุและผล ตั้งอยู่บนหลักฐานเชิงประจักษ์ มาใช้ประกอบในการวางนโยบายและตัดสินใจเพื่อการพัฒนาประเทศ และเสริมสร้างสมรรถนะและความสามารถระยะยาวของประเทศ ให้เข้มแข็งมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและ ให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิหรือคณะผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานหรือมีการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัยในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อคณะรัฐมนตรี

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้มีการดำเนินงานแบบบูรณาการข้ามกระทรวงที่เป็นไปตามบริบทของการสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขัน การพัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดด รวมทั้งให้มีนโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม(วทน.) และกรอบการจัดสรรงบประมาณ ด้าน วทน. ที่มีความเชื่อมโยงกับความต้องการทางเทคโนโลยี นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน การผลิตและพัฒนากำลังคนของภาคการผลิตและบริการอย่างแท้จริง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดสรรงบประมาณในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายของแผนการพัฒนาประเทศ เพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

การจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาประเทศในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาต้องเพิ่มขึ้นและสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยต้องมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา การลงทุนด้านการศึกษาและฝึกอบรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เพียงพอต่อความจำเป็นและความต้องการใช้งานของประชาชนและหน่วยงานทั้งรัฐและเอกชน และต้องมีลงทุนในการต่อยอดองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยและพัฒนา ไปสู่การสร้างนวัตกรรมที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการนำพาประเทศไปสู่สังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ ตลอดจนต้องมีการลงทุนในการคุ้มครองและการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การพัฒนาประเทศด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา อันจะนำประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้ ให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม รัฐจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและนโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ ทั้งนี้งบประมาณดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงกิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สำคัญ อันประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กิจกรรมด้านนวัตกรรม และกิจกรรมด้านการส่งเสริมการสร้าง การคุ้มครองและการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ ผู้นำที่ติและสถาบันการเมือง หมวด ๕ การคลังและงบประมาณของรัฐ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องสร้างระบบการบริการที่มีประสิทธิภาพ และมีกลไกการจูงใจทั้งทางการเงิน ภาษีและสิทธิพิเศษอื่น ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนและดำเนินการวิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากการลงทุนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมต้องใช้เงินลงทุนที่สูง ไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ได้ในระยะสั้น อีกทั้งยังมีความไม่แน่นอน แต่สามารถสร้างผลกระทบด้านสังคมและเศรษฐกิจได้ในวงกว้าง หากประสบความสำเร็จ

รัฐต้องสร้างกลไกการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และบูรณาการหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องให้สามารถรวมศูนย์บริการเป็นหนึ่งเดียว (One Stop Service Center) ทั้งนี้สามารถวัดผลและตรวจสอบได้

นอกจากนี้ภาครัฐจะต้องสร้างแรงจูงใจแก่ภาคเอกชนต่อการลงทุนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ทั้งในรูปแบบของเงินสนับสนุน เงินอุดหนุน เบี้ยต่ำ การลดหย่อนทางภาษี และรวมถึงการสนับสนุนด้านอื่น ๆ ตั้งแต่การใช้โครงสร้างพื้นฐานด้านการวิจัยและพัฒนาาร่วมกันกับภาครัฐ การให้บริการตรวจวิเคราะห์ของภาครัฐ การสร้างความสามารถแก่บุคลากรด้านการวิจัย รวมทั้งสนับสนุนการเปิดโอกาสให้นักวิจัยจากภาครัฐเข้าไปปฏิบัติงานในองค์กรเอกชน (Talent Mobility)

การสนับสนุนเอกชนในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมนั้นต้องไม่จำกัดอยู่เฉพาะเอกชนรายใหญ่ที่มีศักยภาพด้านการเงินเท่านั้น แต่ต้องครอบคลุมถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และประชาชนที่ต้องการการสนับสนุนดังกล่าวจากภาครัฐ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้เกิดความมั่นใจว่ากลไกของภาครัฐนี้มีประสิทธิภาพ และสามารถเข้าถึงได้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ภาคเอกชนต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อยกระดับการประยุกต์วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเข้าสู่ภาคการผลิต เนื่องจากต้องใช้การลงทุนที่สูง และการสนับสนุนที่ต้องครอบคลุมหลากหลายประเด็นตั้งแต่สาธารณูปโภคพื้นฐาน การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ไปจนถึงการให้คำปรึกษาแนะนำด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม ดังนั้นภาครัฐต้องกำหนดกลไกการจัดการในเรื่องดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ วิสาหกิจทุกขนาดและประชาชนสามารถเข้าถึงการใช้บริการได้ และภาครัฐสามารถให้บริการได้ด้วยรวดเร็วและโปร่งใส

ในการนำพาประเทศให้หลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง ประเทศไทยต้องเพิ่มรายได้ประชาชาติต่อหัวมากกว่า ๒ เท่าของปัจจุบัน จาก ๕,๓๗๐ เหรียญสหรัฐฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็น ๑๒,๗๔๖ เหรียญสหรัฐฯ ซึ่งภาคเอกชนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการสร้างรายได้ดังกล่าว ในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม รัฐได้ตั้งเป้าหมายเพื่อการหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง คือ การเพิ่มการลงทุนวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม เป็นร้อยละ ๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ และปรับสัดส่วนการลงทุนดังกล่าวของภาคเอกชนและภาครัฐเป็น ๗๐:๓๐ ดังนั้น ภาครัฐควรมีมาตรการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนด้านการวิจัย พัฒนาและนวัตกรรมในภาคเอกชนอย่างเต็มที่ เพื่อเร่งอัตราการเติบโตของรายได้ประชาชาติให้เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด นอกจากนี้ ภาครัฐควรจัดให้มีกลไกการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

ในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ภาคเอกชนที่ต้องการลงทุนการวิจัยและพัฒนา และเพื่อลดภาระทางการคลังของภาครัฐ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๕ การคลังและงบประมาณของรัฐ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมสนับสนุนหรือลงทุนทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อสร้างสมรรถนะความสามารถของชุมชนและท้องถิ่น

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา เป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนในการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน ชุมชน สอดคล้องกับแผนแม่บทวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ต้องจัดการให้มีการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาที่จำเป็นและเพียงพอต่อการสร้างความสามารถของชุมชนท้องถิ่น
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการลงทุนและจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่จำเป็นและเพียงพอ
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีระบบบริหารจัดการและคุ้มครองปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างความสามารถและส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมโยงและก้าวทันความรู้และการพัฒนาของโลก
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้ข้อเท็จจริงทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และทรัพย์สินทางปัญญาในการบริหารที่มีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีกลไกการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและชุมชน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้ท้องถิ่นเห็นความสำคัญและความจำเป็นของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและพัฒนา นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความสามารถของคนและชุมชน การพัฒนาความเจริญเติบโตของท้องถิ่น ทั้งด้านเศรษฐกิจ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบจัดสรรงบประมาณในสัดส่วนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแผนพัฒนาของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำทุกปี เพิ่มเติมจากงบประมาณส่วนกลางของประเทศซึ่งอาจมีการกระจายไม่ทั่วถึง ซึ่งจะทำให้การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างต่อเนื่องและสามารถสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของท้องถิ่นและทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นได้

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๒ ผู้นำที่ดีและสถาบันการเมืองหมวด ๗ การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ปฏิรูปสังคมโดยการใช้ความรู้และทัศนคติทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการจัดระเบียบสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

การปรับเปลี่ยนความคิดของบุคคลให้ใช้วิถีคิด วิธีการทำงานอย่างเป็นเหตุเป็นผล การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาต่อยอดหรือพัฒนาเป็นเครื่องมือสำหรับใช้พิสูจน์ ตรวจสอบ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ และการใช้ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เกิดผลในกรอบบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม ที่เป็นประเด็นเชิงสังคมและเศรษฐกิจ เป็นเรื่องที่สำคัญและมีผลต่อวิถีชีวิตของประชาชน ซึ่งจะช่วยในการปฏิรูปการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการจัดระเบียบสังคม การคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งการรับรองมาตรฐานต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ตัวอย่างเช่น เครื่องมือตรวจวัดความเร็วรถยนต์ ตรวจวัดความดันและควันท้า เครื่องมือสอบเทียบ วิเคราะห์ต่าง ๆ เครื่องวัดความชื้นข้าวเปลือก เป็นต้น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

- เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไปใช้เพื่อประโยชน์ในการจัดระเบียบสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม
- รัฐต้องผลักดันและกำกับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไปใช้ในการพิสูจน์ ตรวจสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพที่เป็นรูปธรรม
- รัฐต้องส่งเสริมให้มีการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาพัฒนาสร้างเครื่องมือ วิธีการ ตรวจสอบ พิสูจน์ ในเรื่องที่เป็นประเด็นปัญหาทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ ที่มีประสิทธิภาพและมีความทันสมัย
- สร้างกลไกป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ปฏิรูปการเรียนรู้ และบุคลากร ทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและวิศวกรรมให้กับเยาวชนและประชาชนทั่วไป

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

การเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์เป็นศาสตร์พื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ความรู้พื้นฐานที่เพียงพอเป็นภูมิคุ้มกันไม่ให้ถูกเอาเปรียบสามารถดูแลตัวเอง ในฐานะผู้บริโภคได้ และทำให้สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีให้เกิดผลดี ไม่เกิดปัญหาภัยกับสังคมและสิ่งแวดล้อม รัฐจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและลงทุนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ทางด้านนี้ทั้งระบบตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป เพราะศาสตร์เหล่านี้มีความจำเป็นต่อการพัฒนาความรู้และทักษะให้กับเยาวชนและประชาชนทั่วไปให้สามารถนำความรู้เหล่านี้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและการทำงาน ทั้งกระบวนการคิด การนำความรู้มาปรับใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตการทำงานจริง โดยเริ่มปฏิรูปการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็กและตลอดช่วงชีวิต ซึ่งรัฐต้องปฏิรูปการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการศาสตร์เหล่านี้กับการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ศาสตร์เหล่านี้จะมีบทบาทสำคัญทั้งต่อเยาวชนและประชาชนให้มีความรู้ความสามารถและมีทักษะที่จำเป็นดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันในสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรุณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่ในปัจจุบันมีความคิดและความเข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี เป็นเรื่องยาก เป็นเรื่องของคนที่มีความรู้ด้านคณิตศาสตร์เท่านั้น จึงปฏิเสธไม่ยอมรับฟังหรือเรียนรู้ ทั้งที่วิทยาศาสตร์เป็นเรื่องความจริงใกล้ตัวตลอดเวลาและสามารถมองเห็นได้ทางกายภาพ แต่การให้ความรู้และการสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ของไทยยังไม่เหมาะสมทำให้เกิดความเข้าใจผิดและเบื่อหน่าย จึงจำเป็นต้องปรับรูปแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมจริง ้อย่างไรก็ตามวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์เป็นศาสตร์พื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐจำเป็นต้องลงทุนและปฏิรูปสังคมไทยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ โดยใช้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ ในการขับเคลื่อน การคิด เจตคติ ค่านิยม อันจะส่งผลดีในทางที่ดี ทั้งต่อวิถีชีวิต สังคม เศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะการดำเนินชีวิตของสังคมทุกระดับในอนาคตต้องทำให้ทุกคนใช้ศาสตร์เหล่านี้เป็นฐานในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้ที่มีพลวัตสูง และนำไปสู่การขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างสะดวกรวดเร็วและทั่วถึง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงการรัฐธรรมนูญภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ปฏิรูปการผลิตและพัฒนากำลังคน ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเป้าหมายในการนำประเทศไปสู่ประเทศที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

กำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและมีผลกระทบสูงต่อความสำเร็จที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการนำประเทศไปสู่ประเทศที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรมที่เป็นวาระแห่งชาติได้ นั้น รัฐจะต้องปฏิรูปการผลิตและพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจะต้องมีระบบการผลิตและพัฒนากำลังทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้มีปริมาณที่เพียงพอและมีคุณภาพทั้งเชิงลึกและกว้าง รัฐจะต้องส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการผลิตและพัฒนา กำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีความสามารถและทักษะในกระบวนการผลิตและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ รวมทั้งการสร้างให้มีกลไกเชื่อมโยงที่มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล มีความต่อเนื่อง และสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในสาขาที่มีความจำเป็นต่อการนำประเทศไปสู่ประเทศที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อผลักดันให้มีการปฏิรูปการผลิตและพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเป้าหมายในการนำประเทศไปสู่ประเทศที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรมได้อย่างแท้จริง โดยรัฐต้องมีหน้าที่

- จัดให้มีแผนแม่บทในการผลิตและพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่มีความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาประเทศที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม

- ลงทุนการผลิตและพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในสาขาที่จำเป็นและมีความต้องการอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง รวมทั้งจัดระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพทั้งเชิงลึกและกว้าง เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงประเทศที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม

- พัฒนาและสร้างกลไกการผลิตและการพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ของประเทศทั้งระบบให้มีความเชื่อมโยงที่มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล มีความต่อเนื่อง และสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในสาขาที่มีความจำเป็นต่อการนำประเทศไปสู่ประเทศที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม

- กระตุ้นส่งเสริมและผลักดันให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชน หรือผู้ประกอบการ ในการร่วมผลิตและการพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนากระบวนการผลิตและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ

- สร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสนใจเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น โดยสร้างเส้นทางอาชีพ การยอมรับ และมีตลาดรองรับผู้จบการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้อย่างเพียงพอ รวมทั้งจัดให้มีระบบค่าตอบแทนที่เท่าเทียมและแข่งขันได้กับบุคลากรที่จบการศึกษาในสาขาอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๑๒

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ปฏิรูปการเข้าถึงบริการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้ประชาชน ชุมชนและผู้ประกอบการได้ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาภาคการเกษตร ภาคการผลิต และภาคบริการ ให้มีผลิตภาพสูง และมีการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

การปฏิรูปการเข้าถึงบริการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นประเด็นที่มีความสำคัญที่จะส่งเสริมและผลักดันให้ผู้ใช้บริการที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ตั้งแต่ประชาชน ชุมชนและผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดย่อม และขนาดใหญ่ สามารถนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปใช้เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตในการพัฒนาภาคการเกษตร ภาคการผลิตและภาคบริการ ให้มีผลิตภาพสูง รวมทั้งการใช้ความรู้และเทคโนโลยีในการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงและครอบคลุมทุกพื้นที่ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างรายได้ระดับครัวเรือน ชุมชน จนถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิต ภาคบริการ และมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนและลดความเหลื่อมล้ำ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อขยายโอกาสและเพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) อย่างครอบคลุม มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ให้ประชาชน ชุมชนและผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดย่อม และขนาดย่อม ได้ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาภาคการเกษตร ภาคการผลิต และภาคบริการ ให้มีผลิตภาพสูง และมีการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ โดยรัฐต้อง

- จัดให้มีกลไกและช่องทางการให้บริการทางวิทยาศาสตร์ที่สะดวก เพื่อให้ผู้ใช้บริการทุกระดับตั้งแต่ประชาชน ชุมชนและผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดย่อม และขนาดย่อม เข้าถึงการบริการทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างครอบคลุมทั่วถึง เท่าเทียมและเป็นธรรม รวมทั้งการบริหารจัดการและควบคุมให้บริการมีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพและคุณภาพ เพื่อส่งเสริม กระตุ้นและจูงใจให้ผู้ใช้บริการทุกระดับนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปใช้เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตในการพัฒนาภาคการเกษตร ภาคการผลิตและภาคบริการ ที่นำไปสู่การให้มีผลิตภาพสูง รวมทั้งการใช้ความรู้และเทคโนโลยีในการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงและครอบคลุมทุกพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างรายได้ระดับครัวเรือน จนถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิต ภาคบริการ และมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนและลดความเหลื่อมล้ำ

- ลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาบุคลากรที่จำเป็น เพื่อให้สามารถรองรับการให้บริการทางวิทยาศาสตร์ที่เพียงพอ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาอุทยานวิทยาศาสตร์ (science park) ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อุทยานนวัตกรรมเฉพาะทาง เช่น space park, food valley ควรลงทุนในห้องปฏิบัติการทดสอบผลิตภัณฑ์ (testing lab) อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย พิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์และการออกแบบ ตลอดจนการลงทุนในเมืองหรือเขตวิทยาศาสตร์ (science city)

- พัฒนากลไกในการเชื่อมโยงข้อมูลและบริการ วทน. จากหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐที่มีกระจัดกระจายอยู่ทั่วประเทศ รวมถึงจัดให้มีข้อมูลเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับนโยบายและแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนฐานข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ วทน. และการทำวิจัยและพัฒนา เช่น โครงการวิจัย บริการต่างๆ เครื่องมืออุปกรณ์ด้านการวิจัยและพัฒนา บุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ เพื่อให้ประชาชน และภาคเอกชน โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สามารถติดต่อประสานงานหรือขอความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมพัฒนาเทคโนโลยี และการวิจัย ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีระบบเชื่อมโยงข้อมูลและบริการของภาครัฐที่อำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลต่างๆ และบริการให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยและพัฒนาได้โดยสะดวกและเข้าถึงง่าย

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๑๓

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ปฏิรูปการมีส่วนร่วมของสังคมผู้รู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการให้ข้อเท็จจริงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสังคม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ปัญหาของสังคมไทยในหลาย ๆ กรณีมีที่มาจากการใช้ความรู้และข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่ถูกต้องในการทำความเข้าใจและใช้ประกอบในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมหรือภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้การตัดสินใจไม่เอื้อต่อการสร้างสมรรถนะและความสามารถของประเทศในระยะยาว และเกิดความล่าช้าไม่ทันการณ์ต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำในการปฏิบัติ ในขณะที่ประเทศไทยมีผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่เป็นจำนวนมากที่มีข้อมูลและความรู้เหล่านี้ทั้งในรูปของปัจเจกบุคคลและที่รวมตัวกันอยู่แล้วในรูปขององค์กรประเภทต่าง ๆ เช่น มูลนิธิบัณฑิตยสภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (บวท.) และราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งพร้อมที่จะให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหา รัฐจึงควรจัดให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเหล่านี้ ในการให้ข้อเท็จจริงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่สังคม และให้ความเห็นต่อนโยบายการพัฒนาระยะยาวของประเทศ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีพัฒนาการก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่และการสร้างสมรรถนะความสามารถของประเทศ การวางนโยบายและการตัดสินใจจำเป็นต้องมีฐานความรู้ ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากผู้ที่มีความสามารถเฉพาะทางด้านต่างๆมาประกอบ จึงจะมี หลักทางวิทยาศาสตร์เป็นศาสตร์ที่อิงกับความจริงเชิงเหตุและผล ตั้งอยู่บนหลักฐานเชิงประจักษ์ มาใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ ให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาเชิงสังคมและภัยพิบัติที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องสร้างภาวะผู้นำของสังคมผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในด้านต่างๆ เพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลและความรู้ความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างสมเหตุสมผล สามารถแก้ไขปัญหาหรือเหตุการณ์หรือภัยพิบัติต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและทันการณ์ ซึ่งจำเป็นที่รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรหรือหน่วยงานที่มีบทบาทในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงให้มีความเข้มแข็งและสามารถดำเนินงานพัฒนาองค์ความรู้และสร้างความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๑๔

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลและสร้างความเข้าใจด้านทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อให้เกิดความเข้าใจและดำเนินการให้บุคคลเข้าถึงงานทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างเป็นธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และนำไปใช้คือหัวใจหลักในการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์บุคคลจึงต้องเข้าใจในงานทรัพย์สินทางปัญญาและต้องสามารถเข้าถึงซึ่งงานเพื่อนำไปพัฒนาและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านพาณิชย์และอุตสาหกรรมอันจะนำพาประเทศชาติและประชาสังคมก้าวหน้าก้าวหน้าก้าวทันและก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าจากทรัพยากรได้อย่างเป็นธรรม ทรัพย์สินทางปัญญาที่มีอยู่และที่เกิดขึ้นใหม่ต้องมีการนำมาเผยแพร่เพื่อให้บุคคลสามารถเข้าถึงอย่างเป็นธรรมและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์และการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะทรัพย์สินทางปัญญาที่มีภาครัฐเป็นเจ้าของ หรือทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากลงทุนของภาครัฐ รัฐต้องสร้างกลไกให้บุคคลเข้าถึงและรับรู้อย่างเป็นระบบเพื่อเพิ่มโอกาสให้บุคคลนำทรัพย์สินทางปัญญาไปพัฒนาต่อยอดซึ่งก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นทรัพย์สินที่มีอยู่แล้ว เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาไทย หรือที่เกิดขึ้นใหม่ซึ่งมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นเจ้าของ หรือเกิดขึ้นจากความร่วมมือขององค์กรภาครัฐ สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย และภาคเอกชน โดยเฉพาะทรัพย์สินทางปัญญาของหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีอยู่จำนวนมาก การที่จะนำงานทางทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้พัฒนาหรือสร้างนวัตกรรมต่อยอด อันจะก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าจากทรัพยากรและเกิดนวัตกรรมใหม่ กระบวนการเข้าถึงและเข้าใจในงานคือหัวใจหลัก ดังนั้นรัฐต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลสร้างความเข้าใจและให้มีกระบวนการเข้าถึงงานได้อย่างเป็นธรรม และปราศจากอุปสรรค เพื่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และสังคม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ของคณะกรรมการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา สถาปนิกรูปแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๑๕

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้มีการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทั้งนี้เพื่อให้มีการดูแลการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาและวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมโดยมีกลไกการใช้บทบาทของภาคเอกชน กลไกความร่วมมือภาครัฐ ภาคการวิจัยและพัฒนาและภาคเอกชน รวมทั้งระบบสนับสนุนที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าอย่างสมดุล

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ระบบการบริหารจัดการด้านวิจัย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) ของประเทศไทยในภาพรวมยังด้อยประสิทธิภาพ เนื่องจากการบูรณาการและกลไกประสานงานระหว่างหน่วยงานยังขาดความต่อเนื่อง และภารกิจยังมีความซ้ำซ้อน ยังไม่มีกรอบยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) ที่สอดคล้องกับนโยบายและแผน วทน. ทำให้การจัดทำโครงการด้าน วทน. ไม่มีเป้าหมายไปในทางเดียวกัน นอกจากนี้ปัจจุบันโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาและทาง วทน. ยังไม่เพียงพอ ผลงานวิจัยด้าน วทน. ยังไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์อย่างคุ้มค่า เนื่องจากขาดกลไกเชื่อมโยงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ตลอดจนยังขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับ การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน วทน. และระบบติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน วทน. อย่างจริงจัง จึงสมควรปรับปรุงระบบการบริหารจัดการด้าน วทน. กระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ วทน. ของรัฐ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อน มีกลไกส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับทิศทาง/แนวทางที่กำหนดในนโยบายและแผน วทน.

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้ประเทศมีโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาและวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) ที่เหมาะสม นำพาประเทศออกจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง กำจัดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงความรู้และเทคโนโลยี นำไปสู่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ผู้ประกอบการรายเล็ก ขนาดกลาง และชุมชนมีสมรรถนะความสามารถที่ดีพึ่งพิงกันและกันได้ มีสมรรถนะและความสามารถดีขึ้นสามารถพัฒนาให้ก้าวหน้าได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ต้องมีกลไกการใช้บทบาทของภาคเอกชน กลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคการวิจัยและพัฒนาและภาคเอกชน รวมทั้งระบบสนับสนุนที่ทันสมัยอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดให้มีกลไกและคณะบุคคลเพื่อดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญาอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี เพื่อนำประเทศไทยสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วบนฐานนวัตกรรม และมีการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม โดยนำประเทศไทยสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วบนฐานนวัตกรรมที่มีความมั่งคั่งและเท่าเทียมมีการผลิตสินค้าของประเทศที่มีมูลค่าสูง ผลิตภาพภาคการผลิต การเกษตร และการบริการสูง ประชาชนมีความเป็นอยู่ดี และประเทศมีความสามารถการแข่งขันที่ดี มีเศรษฐกิจที่พึ่งพิงตัวเองได้อย่างเหมาะสม เป็นเรื่องเร่งด่วนสำคัญและจำเป็นต้องกำหนดให้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นวาระแห่งชาติ โดยรัฐต้องจัดให้มีกลไกและคณะบุคคลเพื่อดำเนินการการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญาอย่างทันทีและต่อเนื่องในระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ดังนี้

- ดำเนินการสร้างความตระหนักและผลักดันให้ “วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นวาระแห่งชาติ”

- จัดให้มีระบบนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง มีการบูรณาการระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มีนักวิชาชีพ นวัตกรรม และคณะผู้รู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา จำนวนเพียงพอ และมีกลไกให้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานหรือมีการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัยในประเด็นต่าง ๆ เพื่อการวางนโยบายและดำเนินกิจการต่าง ๆ ให้มีการพัฒนาบนฐานนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

- มีกลไกในการปฏิรูปให้บุคคลได้เรียนรู้ มีกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อสามารถนำความรู้และทักษะที่จำเป็นมาปรับใช้ในการคิด ดำรงชีวิต และการทำงาน มีการปฏิรูประบบการศึกษา ระบบการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อทำให้โครงสร้างพื้นฐานทางปัญญามีความเข้มแข็ง ต้องมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น หน่วยงานวิจัย อุทยานวิทยาศาสตร์ อุทยานนวัตกรรมเฉพาะทาง ที่มีความทันสมัยและเพียงพอ ทั้งนี้ให้ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ รวมทั้งมีกลไกการพัฒนากำลังคนเพื่อสร้างนักวิจัยและนวัตกรรม ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

วิทยาศาสตร์ วิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสร้างความมั่งคั่งและมั่นคงให้กับประชาชนและประเทศ ต้องมองวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในเชิงยุทธศาสตร์และบูรณาการจากหลาย ๆ กระทรวง เพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม นำพาประเทศไทยด้วยการสร้างความเข้มแข็งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ ซึ่งประกอบด้วยระบบต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกัน จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และปรับแก้สิ่งต่าง ๆ ที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ การปฏิรูปวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วยการคำนึงถึงการปฏิรูปในระดับต่าง ๆ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับบุคคล (Individual) ระดับสถาบัน (Institutionalization) โครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Infrastructure) และการปฏิรูปการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาและระบบสารสนเทศ (Intelligence/Information)

รัฐต้องมีการปรับปรุงแบบการเรียนรู้ของบุคคลที่เน้นศาสตร์ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เน้นการเรียนรู้ศาสตร์เหล่านี้กับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ให้บุคคลสามารถนำความรู้และทักษะที่จำเป็น มาปรับใช้ในการคิด การดำรงชีวิต การเรียนรู้ และการทำงาน เมื่อคนคิดแบบวิทยาศาสตร์ได้ ระบบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นต้องมีการผลิตกำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ หรือในสาขาที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศที่มีความรู้ลึกในสาขานั้นๆ และต้องรู้รอบโดยเฉพาะทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม

ในระดับสถาบันคือต้องมองไกลกว่ากระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องมองเชิงบูรณาการในหลาย ๆ กระทรวง องค์กรภาครัฐอื่น และภาคเอกชน เพื่อสร้างความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ต้องมีความเชื่อมโยงกับระดับโลก (Global link) รวมทั้งการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership-PPP) และปราชญ์ชาวบ้าน (Local wisdom) ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งเป็นการกำหนดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการปรับอำนาจหน้าที่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นรูปธรรม

รัฐต้องลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จำเป็น เพื่อให้สามารถรองรับการให้บริการทางวิทยาศาสตร์ที่เพียงพอ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาอุทยานวิทยาศาสตร์ (Science park) ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อุทยานนวัตกรรมเฉพาะทาง เช่น Space park, Food-valley ควรลงทุนในห้องปฏิบัติการ ทดสอบผลิตภัณฑ์ (Testing lab) อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และการออกแบบ ตลอดจนการลงทุนในเมืองหรือเขตวิทยาศาสตร์ (Science city)

รัฐต้องพัฒนากลไกในการเชื่อมโยงข้อมูลและบริการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม จากหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐที่มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ รวมถึงจัดให้มีข้อมูลเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับนโยบายและแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรม ตลอดจนฐานข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา และการทำวิจัยและพัฒนา เช่น โครงการวิจัย บริการต่าง ๆ เครื่องมืออุปกรณ์ด้านการวิจัยและพัฒนา บุคลากร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ เพื่อให้ประชาชน และภาคเอกชน โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สามารถติดต่อประสานงานหรือขอความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมพัฒนาเทคโนโลยี และการวิจัย ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีระบบเชื่อมโยงข้อมูลและบริการของภาครัฐที่อำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ และบริการให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยและพัฒนาได้โดยสะดวกและเข้าถึงง่าย

๕. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

๑๘

คณะกรรมการจัดการปฏิรูป
การคุ้มครองผู้บริโภค

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปด้านการคุ้มครองผู้บริโภค สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับการคุ้มครองตามมาตรฐานสากล ที่กำหนดโดยองค์การสหประชาชาติ และได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา	เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง
๒.	<p>ให้มืองค์การคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่กำหนดแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติ ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้สิทธิของผู้บริโภคได้รับการปฏิบัติ และติดตามตรวจสอบให้มีการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการพิจารณาตรา กฎหมาย ระเบียบ-ข้อบังคับ และบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป การบังคับใช้กฎหมาย การตรวจสอบด้านการคุ้มครองผู้บริโภค การสนับสนุนให้องค์การคุ้มครองผู้บริโภคเข้มแข็ง โดยรัฐให้หลักประกัน เกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินงานที่เพียงพออย่างเป็นอิสระ และยั่งยืน เพื่อการบริหารงาน</p> <p><u>ข้อสังเกต</u> กรรมการบางท่านเห็นว่า ควรมีการเพิ่มเติมบทบาทขององค์การอิสระให้มีอำนาจในการแก้ไข เยียวยา สั่งระงับการกระทำที่มีผลกระทบต่อผู้บริโภคเป็นส่วนรวม</p>	เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง
๓.	ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนเข้าชื่อเสนอ กฎหมายตามรัฐธรรมนูญสภาผู้แทนราษฎรต้องใช้เวลาในการพิจารณารับหลักการในวาระแรกภายในสามเดือนนับแต่วันที่ยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จให้ถือว่าได้มีการรับหลักการแล้ว และในการพิจารณาตามขั้นตอนต่าง ๆ ของรัฐสภา ให้แต่ละสภากำหนดระยะเวลาในการพิจารณาไว้ในข้อบังคับการประชุมของแต่ละสภา รวมทั้งให้มีสัดส่วนตัวแทนประชาชนผู้เสนอกฎหมาย ไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ เข้าไปมีส่วนร่วมในกรรมการของแต่ละสภา รวมทั้ง กรรมการร่วมกันของทั้งสองสภา	เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมทางการเมือง
๔.	รัฐต้องรับรองสิทธิพลเมืองในฐานะผู้บริโภค โดยดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติด้านการคุ้มครองผู้บริโภคที่องค์การคุ้มครองผู้บริโภคตามรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดไว้ให้มีผลบังคับใช้อย่างเคร่งครัด และกำหนดสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคที่ได้รับการคุ้มครองตามพันธกรณีระหว่างประเทศ นอกจากนี้ รัฐต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของตัวแทนผู้บริโภคไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งในโครงสร้างคณะกรรมการทุกระดับ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค	เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๕.	มีกฎหมายกลางหรือประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคเพียงฉบับเดียว ซึ่งครอบคลุมเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งบูรณาการการใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการคุ้มครองผู้บริโภค นอกจากนี้ รัฐมีหน้าที่ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคให้ทันสมัย	เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๖.	<p>ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการคุ้มครองผู้บริโภคในท้องถิ่นของตน โดยอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้</p> <p>(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค และการแสดงความคิดเห็นและกำหนดหลักเกณฑ์ร่วมกับหน่วยงานของรัฐ</p> <p>(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริโภคในท้องถิ่นได้รับสินค้าและบริการที่ปลอดภัย</p> <p>(๓) ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรผู้บริโภคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองจากการลวงของโฆษณา</p> <p>(๔) ส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับการบริโภคสินค้าและบริการ</p>	<p>เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๗</p> <p>การกระจายอำนาจ และการปกครองส่วนท้องถิ่น</p>
๗.	<p>จัดตั้งศาลคดีผู้บริโภคในศาลยุติธรรมซึ่งมีผู้พิพากษา ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค และให้ผู้พิพากษาดังกล่าวรับผิดชอบคดีคุ้มครองผู้บริโภคเมื่อได้รับตำแหน่งในศาลสูงด้วย</p>	<p>เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑</p> <p>ศาลและกระบวนการยุติธรรม</p>
๘.	<p>ศาลมีหน้าที่ต้องใช้บทบาทเชิงรุกในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่คู่ความเป็นผู้บริโภคที่มีรายได้น้อยหรือด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค โดยการใช้บทบาทดังกล่าวไม่ให้ถือว่าเป็นเหตุให้มีการคัดค้านผู้พิพากษาว่าไม่มีความเป็นกลาง</p>	<p>เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๑</p> <p>ศาลและกระบวนการยุติธรรม</p>
๙.	<p>ให้มีองค์กรผู้บริโภคทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานรัฐในทุกระดับ องค์กรมหาชน องค์กรอิสระ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสามารถเปิดเผยข้อมูลผลของการตรวจสอบต่อสาธารณชนได้ รวมทั้งรัฐสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการดังกล่าว</p>	<p>เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๓ หมวดที่ ๒</p> <p>การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p>
๑๐.	<p>รับรองสิทธิผู้บริโภคที่จะได้รับสินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต อันสำคัญ ได้แก่ อาหารปลอดภัย ที่อยู่อาศัย การเข้าถึงบริการสุขภาพ การสาธารณสุข การศึกษา การเลี้ยงดูบุตรกรณีที่เป็นครอบครัวเดี่ยว การมีงานทำที่ยังชีพอย่างมีคุณภาพของผู้พิการ/ทุพพลภาพ ผู้มีอายุเกินหกสิบปีมีระบบบำนาญประชาชน การจัดสรรที่ดินทำกิน ทั้งนี้รวมถึงการบรรเทาทุกข์อย่างเร่งด่วน ในกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติ เด็ก เยาวชน ผู้พิการ และผู้สูงอายุซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูจากรัฐ</p>	<p>เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๔ หมวดที่ ๑</p> <p>การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม</p>

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับการคุ้มครองตามมาตรฐานสากล ที่กำหนดโดยองค์การสหประชาชาติ และได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

พลเมืองไทยในฐานะผู้บริโภคย่อมได้รับการคุ้มครองเกี่ยวกับสินค้าและบริการตามมาตรฐานซึ่งกำหนดโดยองค์การสหประชาชาติ ได้แก่ สิทธิในการเข้าถึงกลุ่มที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีความปลอดภัย และมีคุณภาพในราคาที่แข่งขันกัน ได้รับข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ การคุ้มครองจากการหลอกลวงของโฆษณาหรือการแจ้งประกาศที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด การมีอิสระในการเลือก การร้องเรียนเพื่อการเยียวยาและชดเชยความเสียหาย การรวมตัวเพื่อพิทักษ์สิทธิ การแสดงความคิดเห็นและกำหนดหลักเกณฑ์ร่วมกับภาครัฐ การได้รับการส่งเสริมให้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับการบริโภค การดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดีและยังชีพได้อย่างปลอดภัย และการได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม รัฐต้องทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของพลเมือง อย่างไรก็ตามหน่วยงานของรัฐมีข้อจำกัดในเรื่องบุคลากรและงบประมาณ การดูแลพลเมืองที่ดีที่สุดคือการให้พลเมืองในฐานะผู้บริโภคได้รู้จักรักษาสิทธิของตนเอง ดังนั้นเพื่อสร้างพลังให้แก่ผู้บริโภคให้สามารถต่อต้านการเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจได้ตลอดจนเพื่อควบคุมดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกฎหมาย อีกทั้งเพื่อสร้างจิตสำนึกของผู้ประกอบธุรกิจในการผลิตสินค้าและบริการ โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณภาพและมีความเป็นธรรมด้านราคา อันจะเป็นประโยชน์ในระยะยาวต่อประสิทธิภาพการแข่งขันทางธุรกิจในเวทีการค้าเสรีของผู้ประกอบธุรกิจเอง จึงจำเป็นต้องเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับผู้บริโภคโดยกำหนดสิทธิของผู้บริโภคให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒

สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้มีองค์การคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่กำหนดแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติด้านการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้สิทธิของผู้บริโภคได้รับการปฏิบัติ และติดตามตรวจสอบให้มีการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการพิจารณาตรากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป การบังคับใช้กฎหมาย การตรวจสอบด้านการคุ้มครองผู้บริโภค การสนับสนุนให้องค์การคุ้มครองผู้บริโภคเข้มแข็ง โดยรัฐให้หลักประกันเกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินงานที่เพียงพอ เป็นอิสระ และยั่งยืนเพื่อการบริหารงาน

ข้อสังเกต กรรมการบางท่านเห็นว่า ควรมีการเพิ่มเติมบทบาทขององค์การอิสระให้มีอำนาจในการแก้ไข เยียวยา สั่งระงับการกระทำที่มีผลกระทบต่อผู้บริโภคเป็นส่วนรวม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรมเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่ส่งเสริมบทบาทของผู้บริโภคโดยตรงเพื่อการรวมตัวของผู้บริโภคในการพิทักษ์สิทธิ กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่มีอยู่มุ่งเน้นการใช้อำนาจรัฐ ในการคุ้มครองผู้บริโภคในลักษณะต่าง ๆ ดังนั้น การให้มีองค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การผู้บริโภคมีความเข้มแข็ง และมีบทบาทแสดงความคิดเห็นและกำหนดหลักเกณฑ์ร่วมกับหน่วยงานของรัฐ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้มีกลไกในการเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้สิทธิ เสรีภาพของพลเมืองด้านการคุ้มครองผู้บริโภค และเพื่อให้กลไกอื่น ๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว ขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อผู้บริโภค ที่เกิดจากผู้ประกอบการที่ขาดความรับผิดชอบ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และเกิดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒
สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ สภาผู้แทนราษฎรต้องใช้เวลาในการพิจารณารับหลักการในวาระแรกภายในสามเดือนนับแต่วันที่ยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จให้ถือว่าได้มีการรับหลักการแล้ว และในการพิจารณาตามขั้นตอนต่าง ๆ ของรัฐสภา ให้แต่ละสภากำหนดระยะเวลาในการพิจารณาไว้ในข้อบังคับการประชุมของแต่ละสภา รวมทั้งให้มีสัดส่วนตัวแทนประชาชนผู้เสนอกฎหมายไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ เข้าไปมีส่วนร่วมในกรรมวิธีการของแต่ละสภา รวมทั้งกรรมวิธีการร่วมกันของทั้งสองสภา

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

การจัดทำกฎหมายของรัฐสภา ควรมีขั้นตอนที่ชัดเจนในทุกขั้นตอน เช่น การรับหลักการผ่านวาระที่ ๑ ของสภาผู้แทน ผ่านวุฒิสภา ผ่านวาระ ๓ หรือแม้แต่ขั้นตอนกรรมวิธีการร่วมของสองสภา เพื่อให้เปิดโอกาสสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางตรงของประชาชนที่สำคัญ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อกำหนดกรอบเวลาให้ชัดเจน และอุดช่องว่างในกรณีที่รัฐสภาไม่ยอมหยิบยกร่างพระราชบัญญัติของประชาชนขึ้นพิจารณา ส่งผลให้ร่างพระราชบัญญัติของประชาชนบางฉบับรอเข้าวาระหนึ่งนานเกือบห้าปีเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตราพระราชบัญญัติได้อย่างเต็มที่ตามแนวทางประเทศเยอรมัน และเพื่ออุดช่องว่างในกรณีที่รัฐสภาไม่เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติของประชาชน ทั้งที่เป็นเจตจำนงของประชาชนที่ต้องการให้แก้ไขกฎหมายหรือบัญญัติกฎหมายใหม่เพื่อแก้ไขปัญหา ตามแนวทางของประเทศสหรัฐอเมริกาในบางมลรัฐและประเทศสวีตเซอร์แลนด์

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๔

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องรับรองสิทธิพลเมืองในฐานะผู้บริโภค โดยดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติ ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคที่องค์การคุ้มครองผู้บริโภคตามรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดไว้ให้มีผลบังคับใช้อย่างเคร่งครัด และกำหนดสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคให้ได้รับการคุ้มครองตามพันธะกรณีระหว่างประเทศ นอกจากนี้ รัฐต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของตัวแทนผู้บริโภคไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งในโครงสร้างคณะกรรมการทุกระดับที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เพื่อกำหนดให้สิทธิของพลเมืองในฐานะผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองเฉกเช่นอารยประเทศ โดยเป็นภาระหน้าที่สำคัญของรัฐในการตรากฎหมายและกำหนดเป็นนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน อันถือเป็นหลักประกันในการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคที่จะไม่ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามรัฐบาลที่บริหารประเทศ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

รัฐต้องให้ความสำคัญกับการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้ทุกภาคส่วนถือปฏิบัติเป็นแนวนโยบายให้ประชาชนในฐานะผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญ อันเป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งเป็นการกำหนดแนวนโยบายให้รัฐได้ปฏิบัติหน้าที่โดยการบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวด ๒
แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

มีกฎหมายกลางหรือประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคเพียงฉบับเดียว ซึ่งครอบคลุมเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งบูรณาการการใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการคุ้มครองผู้บริโภค นอกจากนี้ รัฐมีหน้าที่ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคให้ทันสมัย

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากในปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคกระจัดกระจายอยู่ในฉบับต่าง ๆ ซึ่งมีหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคและองค์กรผู้ใช้อำนาจ โดยบางฉบับก็เป็นเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรง เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๕ บางฉบับไม่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร กฎหมายพลังงาน กฎหมายลิขสิทธิ์ การรวมไว้ในฉบับเดียวจะช่วยทำให้เข้าใจเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคในภาพรวม ซึ่งจะทำให้เห็นถึงปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการได้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นข้อเสนอการปฏิรูปด้านกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ทำให้กลไกของรัฐเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวดที่ ๒

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการคุ้มครองผู้บริโภค ในท้องถิ่นของตน โดยอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค และการแสดงความคิดเห็นและกำหนดหลักเกณฑ์ร่วมกับหน่วยงานของรัฐ
- (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริโภคในท้องถิ่นได้รับสินค้าและบริการที่ปลอดภัย
- (๓) ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรผู้บริโภคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองจากการลวงของโฆษณา
- (๔) ส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับการบริโภคสินค้าและบริการ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ในปัจจุบันถึงแม้จะมีอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคระดับจังหวัดแล้วก็ตาม แต่การดำเนินงานของหน่วยงานดังกล่าวยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับผู้บริโภคในระดับครัวเรือนเป็นอย่างมาก ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้ภาคประชาชนเกิดการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง และได้รับความเป็นธรรมจากการถูกละเมิดสิทธิผู้บริโภค

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในฐานะผู้บริโภคในระดับท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง และได้รับการคุ้มครองสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด อันเป็นการส่งเสริมให้การคุ้มครองผู้บริโภคในระดับท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งเป็นการสนับสนุนให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนในฐานะผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวด ๗

การกระจายอำนาจ และการปกครองส่วนท้องถิ่น

366
แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

จัดตั้งศาลคดีผู้บริโภคในศาลยุติธรรมซึ่งมีผู้พิพากษาที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค และให้ผู้พิพากษาดังกล่าวรับผิดชอบคดีคุ้มครองผู้บริโภคเมื่อได้รับตำแหน่งในศาลสูงด้วย

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากตามกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค ผู้พิพากษาจะต้องมีบทบาทเชิงรุก (active role) เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้เสียเปรียบในการดำเนินคดี อันจะแตกต่างจากบทบาทของผู้พิพากษาในคดีแพ่งทั่วไปที่มีบทบาทเชิงรับ (passive role) นอกจากนี้ กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคมีแนวความคิดเกี่ยวกับการที่รัฐจำเป็นต้องช่วยเหลือผู้บริโภคซึ่งเป็นบุคคลส่วนใหญ่ของสังคมเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกับผู้ประกอบการ จึงแตกต่างจากความสัมพันธ์ทางแพ่งทั่วไป ซึ่งเป็นเรื่องประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องกัน จึงจำเป็นต้องมีผู้พิพากษาซึ่งมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดดังกล่าว

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรุณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นข้อเสนอการปฏิรูปด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ศาลซึ่งกลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว และมีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๓ หมวด ๑

ศาลและกระบวนการยุติธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ศาลมีหน้าที่ต้องใช้บทบาทเชิงรุกในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่คู่ความเป็นผู้บริโภค ที่มีรายได้น้อยหรือด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค โดยการใช้บทบาทดังกล่าวไม่ให้เกิดว่าเป็นเหตุให้มีการคัดค้านผู้พิพากษาว่าไม่มีความเป็นกลาง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคได้กำหนดให้ศาลมีบทบาทเชิงรุก (active role) อันมีผลทำให้กระบวนการพิจารณาเป็นระบบไต่สวนมากขึ้น โดยมีเจตนารมณ์ เพื่อช่วยเหลือผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้เสียเปรียบในการดำเนินคดี แต่มีปัญหาที่ผู้พิพากษาส่วนหนึ่งไม่ค่อยจะยอมใช้บทบาทดังกล่าวซึ่งเป็นบทบาทที่แตกต่างจากคดีแพ่งทั่วไปที่ศาลมีบทบาทเชิงรุก อันมีผลทำให้กระบวนการพิจารณาเป็นระบบกล่าวหา เนื่องจากส่วนหนึ่งเกิดจากความเคยชินและอีกส่วนหนึ่งเกิดจากความระมัดระวังตัวไม่ต้องการให้ถูกคัดค้านว่าการที่ศาลใช้บทบาทเชิงรุกเพราะมีอคติหรือไม่มีความเป็นกลาง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นข้อเสนอการปฏิรูปด้านกฎหมายกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้ศาลซึ่งเป็นกลไกของรัฐสามารถบริการประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว และมีการบังคับใช้กฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม รวมทั้งเป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมให้กับคู่ความซึ่งเป็นผู้บริโภค

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๓ หมวดที่ ๑

ศาลและกระบวนการยุติธรรม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้มีองค์กรผู้บริโภคทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานรัฐในทุกระดับ องค์กรมหาชน องค์กรอิสระ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสามารถเปิดเผยข้อมูลผลของการตรวจสอบต่อสาธารณชนได้ รวมทั้งรัฐสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการดังกล่าว

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

การตรวจสอบอำนาจรัฐโดยภาคประชาชน องค์กรผู้บริโภค เป็นกลไกสำคัญในการใช้อำนาจของรัฐ การปกครอง การบริหารราชการ ที่ขาดการตรวจสอบ ย่อมนำไปสู่การใช้อำนาจโดยไม่ชอบ การคอร์รัปชัน ดังนั้นการดำเนินงานต่างๆ ของรัฐ ประชาชนจะต้องเข้าถึงข้อมูล สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้การใช้อำนาจรัฐเป็นไปอย่างโปร่งใส มีธรรมาภิบาล และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดงบประมาณแผ่นดินและมีความยั่งยืน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การใช้อำนาจรัฐ ต้องยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและสามารถตรวจสอบได้ โดยกลไกที่ภาคประชาชน องค์กรผู้บริโภค เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐ เป็นไปอย่างสุจริต มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในการใช้จ่ายเงินงบประมาณและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๓ หมวดที่ ๒
การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รับรองสิทธิผู้บริโภคที่จะได้รับสินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต อันสำคัญ ได้แก่ อาหารปลอดภัย ที่อยู่อาศัย การเข้าถึงบริการสุขภาพ การสาธารณสุข การศึกษา การเลี้ยงดูบุตรภรรยาที่เป็นครอบครัวเดี่ยว การมีงานทำ การยังชีพอย่างมีคุณภาพของผู้พิการ/ทุพพลภาพ ผู้มีอายุเกินหกสิบปี มีระบบบำนาญประชาชน การจัดสรรที่ดินทำกิน ทั้งนี้รวมถึงการบรรเทาทุกข์อย่างเร่งด่วน ในกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติ เด็ก เยาวชน ผู้พิการ และผู้สูงอายุซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูจากรัฐ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ปัจจุบันมีการจัดบริการพื้นฐานในบางด้าน เช่น การศึกษาจนถึงอายุ ๑๕ ปีเรียนฟรี การเข้าถึงบริการสาธารณสุข เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ระบบต่าง ๆ ยังมีความแตกต่างกัน มีสิทธิประโยชน์ที่แตกต่างกัน หลายมาตรฐาน และไม่มีความเสมอภาค

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ประเทศไทยมีปัญหาการกระจายรายได้ของประชากรในประเทศในระดับต้น ๆ ของโลก การจัดสวัสดิการที่ดินด้านต่าง ๆ สำหรับประชาชน เป็นกลไกการลดความเหลื่อมล้ำสร้างความเป็นธรรมที่มีประสิทธิภาพ

การสนับสนุนการศึกษาให้ทุกคนมีโอกาสเรียนสายอาชีพและสามัญฟรีจนถึงปริญญาตรีเป็นเรื่องพื้นฐานที่สำคัญ การเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ สิทธิประโยชน์ที่ไม่แตกต่างกัน มีระบบเยียวยาความเสียหายทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการสาธารณสุข การจัดสรรที่ดินทำกิน มีระบบบำนาญพื้นฐานสำหรับประชาชน และสนับสนุนการออมของทุกคนทุกกลุ่มในสังคม เพื่อเตรียมการให้สอดคล้องกับสังคมผู้สูงอายุ ท่ามกลางปัญหาของผู้สูงอายุที่มีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก และไม่มีคนดูแล

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๔ หมวดที่ ๑

การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปด้านการคุ้มครองผู้บริโภค สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	รัฐต้องดำเนินการกำกับดูแลสภาวิชาชีพ องค์กรวิชาชีพ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรภาคเอกชนอื่นของผู้ประกอบธุรกิจ ให้มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามสิทธิของผู้บริโภค รวมทั้งปฏิบัติให้เป็นธรรมกับผู้บริโภค โดยให้มีตัวแทนผู้บริโภคซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ในองค์กรดังกล่าวด้วย	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๒.	รัฐต้องดำเนินการให้การค้ามีความเป็นธรรม โดยให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนและท้องถิ่น โดยเฉพาะการตัดสินใจเกี่ยวกับมาตรการอนุญาตให้มีการค้าในท้องถิ่น เพื่อรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่น ประเพณีการค้าและการประกอบอาชีพ วิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมของชุมชน นอกจากนี้ ต้องส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เจริญเติบโตและเข้มแข็งเข้าสู่การแข่งขันตามกลไกตลาด.	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๓.	รัฐต้องจัดกลไกเพื่อคุ้มครองความมั่นคงด้านอาหาร รวมทั้งสินค้าอื่นและบริการที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงสินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ด้วยการบริหารจัดการกลไกและมาตรการทางการค้ามิให้เกิดการผูกขาดตัดตอนโดยกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ เพื่อคุ้มครองเกษตรกรและผู้ผลิตรายย่อยให้คงอยู่และพัฒนาทักษะในอาชีพของตน	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๔.	รัฐต้องกำหนดมาตรการกรณีที่รัฐทำความตกลงระหว่างประเทศ ในเรื่องธุรกิจ สินค้า หรือบริการ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำอันเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเกิดผลกระทบต่อ การจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งต้องให้ข้อมูลในการเจรจาเพื่อทำความตกลงดังกล่าว	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๕.	ในวาระเริ่มแรก ให้คณะรัฐมนตรีที่เข้าบริหารราชการแผ่นดินภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ดำเนินการจัดทำกฎหมายให้มีองค์การคุ้มครองผู้บริโภคเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา และรัฐสภาต้องดำเนินการพิจารณากฎหมายดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีการเสนอ โดยหากรัฐบาลหรือรัฐสภาไม่สามารถดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ จะต้องชี้แจงอธิบายเหตุผลต่อสาธารณชน หรือต่อรัฐสภาในกรณีที่เป็นรัฐบาล รวมทั้งระยะเวลาที่คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ บทเฉพาะกาล
๖.	รัฐต้องคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้ในการทำธุรกรรมด้านต่าง ๆ ของผู้บริโภคมิให้ผู้ใดนำข้อมูลดังกล่าวไปแสวงประโยชน์ทางธุรกิจหรือทางด้านอื่น ๆ โดยปราศจากความยินยอมของผู้บริโภค	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๗.	รัฐต้องจัดให้มีกองทุนเพื่อชดเชยหรือเยียวยาความเสียหายให้กับผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าหรือบริการที่ไม่ปลอดภัยโดยผู้บริโภคไม่ต้องพิสูจน์ความรับผิด	เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
๘.	รัฐต้องมีมาตรการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงหรือเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง
๙.	รัฐต้องจัดให้มีกลไกอัตโนมัติหรือสถาบันกลางที่สร้างหลักประกันด้านความปลอดภัยของสินค้าและบริการที่เป็นมาตรฐาน โดยใช้หลักการป้องกันล่วงหน้า (Precautionary Principle) ในการกำหนดหรือหามาตรการที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายที่สามารถคาดหมายได้ล่วงหน้า และให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายต่อผู้บริโภคน้อยที่สุด รวมทั้งคำนึงถึงผู้ประกอบการด้วย ทั้งนี้ โดยไม่ต้องรอผลอันตรายเชิงประจักษ์ที่เกิดแก่ผู้บริโภคในประเทศ	เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องดำเนินการกำกับดูแลสภาวิชาชีพ องค์กรวิชาชีพ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรภาคเอกชนอื่นของผู้ประกอบธุรกิจ ให้มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามสิทธิของผู้บริโภค รวมทั้งปฏิบัติให้เป็นธรรมกับผู้บริโภค โดยให้มีตัวแทนผู้บริโภคซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ในองค์กรดังกล่าวด้วย

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากปัจจุบันของค์กรวิชาชีพหรือองค์กรภาคเอกชนอื่นของผู้ประกอบธุรกิจ ไม่ได้ใช้บทบาทในการควบคุมดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจคำนึงถึงสิทธิของผู้บริโภค ทำให้ผู้ประกอบธุรกิจคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์สูงสุดในการประกอบธุรกิจจนทำให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหาย ดังนั้น การให้รัฐกำกับดูแลให้องค์กรดังกล่าวมีหน้าที่ในการควบคุมให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามสิทธิของผู้บริโภค รวมทั้งปฏิบัติให้เป็นธรรมกับผู้บริโภคจะช่วยทำให้ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองมากยิ่งขึ้น

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

รัฐต้องให้ความสำคัญกับการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้ทุกภาคส่วนถือปฏิบัติเป็นแนวนโยบายให้ประชาชนในฐานะผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญ อันเป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวด ๒

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องดำเนินการให้การคุ้มครองความเป็นธรรม โดยให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนและท้องถิ่น โดยเฉพาะการตัดสินใจเกี่ยวกับมาตรการอนุญาตให้มีการค้าในท้องถิ่น เพื่อรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่น ประเพณีการค้าและการประกอบอาชีพ วิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมของชุมชน นอกจากนี้ ต้องส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เจริญเติบโตและเข้มแข็งเข้าสู่การแข่งขันตามกลไกตลาด

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากปัจจุบัน ได้มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้มีธุรกิจขนาดใหญ่ หรือธุรกิจข้ามชาติ เข้ามาดำเนินธุรกิจขยายไปสู่ชุมชนเมืองและชนบทต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประชาชนดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมมีอัตลักษณ์ท้องถิ่น ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยชุมชนมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและได้รับการค้ำจุนที่ดีไม่ให้อุตสาหกรรมไปจากสังคมไทย เมื่อการดำเนินชีวิตแตกต่างกันทำให้วิถีชีวิตและประเพณีการค้าเปลี่ยนแปลงถูกรอบงำและจะกระทบประชาชน ในฐานะผู้บริโภคในที่สุด ดังนั้นรัฐจึงควรให้ความรู้และให้ความคุ้มครองแก่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อผู้บริโภคจะได้รับความเป็นธรรม และวิถีชีวิตจะได้รับการคุ้มครอง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนและท้องถิ่น ป้องกันการขยายตัวของธุรกิจขนาดใหญ่ ธุรกิจข้ามชาติในท้องถิ่น จะสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมให้ประชาชน

๔. เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวดที่ ๒
แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดกลไกเพื่อคุ้มครองความมั่นคงด้านอาหาร รวมทั้งสินค้าอื่นและบริการที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงสินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ด้วยการบริหารจัดการกลไกและมาตรการทาง การค้ามิให้เกิดการผูกขาดตัดตอนโดยกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ เพื่อคุ้มครองเกษตรกรและผู้ผลิตรายย่อย ให้คงอยู่และพัฒนาทักษะในอาชีพของตน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความ กระชับ, เข้าใจง่าย)

การสร้าง ความมั่นคงของรัฐโดยการรักษาทักษะทางอาชีพของบุคคลให้เกิดความมั่นคงด้าน เกษตรกรรมและธุรกิจขนาดย่อมซึ่งเป็นกระดูกสันหลังทางความมั่นคงและเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้ รัฐกำหนดเป็นแนวนโยบายเชิงป้องกันว่าทั้งสองอาชีพจะต้องได้รับการคุ้มครองให้ดำรงอยู่ซึ่งวิธีหนึ่ง ในการปกป้องคุ้มครองคือการป้องกันกลไกทางการค้าให้อยู่ในลักษณะที่มีการแข่งขันอย่างยุติธรรมอัน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการในราคาที่เป็นธรรมต่อนักธุรกิจรายย่อยและ เกษตรกร เหล่านี้รัฐจำเป็นต้องบริหารจัดการให้เกิดขึ้นในประเทศโดยรัฐต้องส่งเสริมสนับสนุน กระบวนการต่างๆ ด้านกฎหมาย ด้านคลไก ด้านนโยบายและด้านงบประมาณเพื่อการนี้ การป้องกัน กลไกทางการค้าดังกล่าว ได้แก่ การป้องกันการผูกขาดตัดตอนทางการค้า การทุ่มตลาด การแข่งขันที่ ไม่เป็นธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

กรณีนี้ นำไปสู่การปฏิรูปในสาขาสังคมตามมาตราที่ ๒๗ ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยปัญหาการผูกขาดทางการค้าของผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีต้นทุนสูงโดยใช้กระบวนการ ต่างๆ ผ่านทางกลไกการค้า การทุ่มตลาด การผูกขาดตัดตอนทางธุรกิจ ส่งผลให้ผู้ประกอบการรายย่อย ไม่สามารถแข่งขันได้อย่างยุติธรรม นับเป็นการทำลายอาชีพของผู้ประกอบการรายย่อยและคู่แข่งอื่น ๆ นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดการบิดเบือนราคาที่ไม่เป็นไปตามกลไกการตลาด การสนับสนุนผู้ประกอบการ รายใหญ่ให้ดำเนินธุรกิจลักษณะนี้ นำไปสู่การละทิ้งอาชีพของผู้ประกอบการรายย่อยนับเป็นการ ทำลายอาชีพที่ใช้เวลาสะสมทักษะทางธุรกิจอันเป็นหัวใจในการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะ ยาว นอกจากนี้การผูกขาดยังส่งผลให้เกษตรกรขายผลผลิตได้ในราคาต่ำเนื่องจากขาดอำนาจต่อรอง โดยการผูกขาดของผู้ประกอบการรายใหญ่ ย่อมส่งผลให้เกษตรกรที่เป็นเจ้าของกิจการละทิ้งอาชีพ ประเทศขาดแคลนบุคคลที่มีทักษะทางการเกษตรนำไปสู่ปัญหาความมั่นคงทั้งทางด้านอาหาร ด้านธุรกิจ และด้านอื่น

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวดที่ ๒
แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องกำหนดมาตรการกรณีที่รัฐทำความตกลงระหว่างประเทศในเรื่องธุรกิจ สินค้า หรือบริการ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำอันเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเกิดผลกระทบต่อการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งต้องให้ข้อมูลในการเจรจาเพื่อทำความตกลงดังกล่าว

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ก่อนการทำสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้า การบริการ การลงทุน หรือมีผลผูกพันงบประมาณของประเทศ หรือเป็นภาคีพันธะสัญญาระหว่างประเทศ รัฐต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมและวิถีชีวิต วัฒนธรรมของประเทศอย่างรอบด้าน ต้องมีกระบวนการการมีส่วนร่วมของรัฐสภาประชาชน และภาควิชาการอย่างมีความหมายก่อนนำไปสู่การพิจารณาของรัฐสภา การทำสัญญาดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อ การเข้าถึงสินค้าและบริการที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและเป็นที่ต้องการสำหรับผู้บริโภค เช่น การเข้าถึงยา เวชภัณฑ์ และเทคโนโลยี เป็นต้น ซึ่งมีผู้ประกอบการธุรกิจน้อยราย ผู้ประกอบการเหล่านี้จึงสามารถผูกขาดราคาได้โดยลำพังส่งผลให้ผู้บริโภคต้องซื้อสินค้าและบริการเหล่านั้นในราคาที่ไม่เป็นธรรม ไม่สามารถเข้าถึงได้

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้มีมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภคมิให้ผู้ประกอบการผูกขาดราคาสินค้าโดยไม่เป็นธรรม อันเป็นกลไกในการป้องกันและขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังเป็นการกำหนดให้รัฐต้องมีการเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ประชาชนในฐานะผู้บริโภคสามารถเข้าถึงรายละเอียดในการทำความตกลงระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวกับธุรกิจ สินค้า บริการ อันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและการจัดบริการสาธารณะด้วย

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวดที่ ๒

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ในวาระเริ่มแรก ให้คณะรัฐมนตรีที่เข้าบริหารราชการแผ่นดินภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ดำเนินการจัดทำกฎหมายที่มีองค์การคุ้มครองผู้บริโภคเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา และรัฐสภาต้องดำเนินการพิจารณากฎหมายดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีการเสนอ โดยหากรัฐบาลหรือรัฐสภาไม่สามารถดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ จะต้องชี้แจงอธิบายเหตุผลต่อสาธารณชน หรือต่อรัฐสภาในกรณีที่เป็รัฐบาล รวมทั้งระยะเวลาที่คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากที่ผ่านมารัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีการออกกฎหมายต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญภายหลังจากที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา แต่รัฐก็ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดได้ โดยไม่มีมาตรการใด ๆ ต่อรัฐที่ไม่สามารถดำเนินการได้ จึงต้องกำหนดเป็นมาตรการให้รัฐต้องดำเนินการตามกำหนดเวลา

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นการกำหนดมาตรการต่อรัฐที่ไม่สามารถดำเนินการออกกฎหมายต่าง ๆ ได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และเป็นมาตรการเร่งรัดให้รัฐต้องออกกฎหมายภายในกำหนดเวลาให้แล้วเสร็จ ทำให้หน่วยงานของรัฐเสนอร่างพระราชบัญญัติเพื่อให้รัฐสภามีการตรากฎหมายภายในระยะเวลาเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญบทเฉพาะกาล

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้ในการทำธุรกรรมด้านต่าง ๆ ของผู้บริโภคมิให้ผู้ใดนำข้อมูลดังกล่าวไปแสวงประโยชน์ทางธุรกิจหรือทางด้านอื่น ๆ โดยปราศจากความยินยอมของผู้บริโภค

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ให้รัฐคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่บุคคลจำเป็นต้องรักษาไว้ การละเมิดโดยผู้หนึ่งผู้ใดทำให้เกิดการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้หรือแสวงประโยชน์ทางด้านธุรกิจหรือทางด้านอื่น ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งโดยอิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีการอื่นไม่สามารถกระทำได้ โดยรัฐต้องจัดกลไกทั้งด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการ ด้านนโยบายและหรืองบประมาณเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวมิให้เกิดขึ้นอันเป็นการคุ้มครองสิทธิอันชอบธรรมของผู้บริโภค

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

รัฐต้องป้องกันมิให้ผู้ใดหรือองค์กรใดนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคในฐานะพลเมืองไปใช้เพื่อแสวงประโยชน์ทางธุรกิจหรือทางด้านอื่น เว้นแต่ได้รับการอนุญาตหรือยินยอมโดยผู้บริโภคเป็นลายลักษณ์อักษร การปล่อยให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลดังกล่าวนำไปสู่ปัญหามากมายที่ตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละเมิดความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของผู้บริโภค

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒

สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดให้มีกองทุนเพื่อชดเชยหรือเยียวยาความเสียหายให้กับผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าหรือบริการที่ไม่ปลอดภัยโดยผู้บริโภคไม่ต้องพิสูจน์ความรับผิด

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากกระบวนการเยียวยาความเสียหายจากการใช้สินค้าหรือบริการของผู้บริโภคมีความล่าช้า เพราะต้องใช้กระบวนการทางศาลยุติธรรม ซึ่งใช้ระยะเวลาเนิ่นนาน ผู้บริโภคต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเยียวยารักษาตนเอง กอปรกับประชาชนไม่เข้าใจกฎหมายที่ใช้ในการดำเนินคดี รวมทั้งไม่มีค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี เป็นผลให้ผู้บริโภคไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายได้ทันท่วงทีและเป็นธรรม รัฐจึงต้องจัดให้มีกลไกด้านการเงินหรือกองทุนเพื่อชดเชย หรือเยียวยาความเสียหายดังกล่าว โดยต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเข้าถึงได้สะดวก

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารับให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

รัฐต้องให้ความสำคัญกับการจัดให้มีกลไกด้านการเงิน หรือกองทุนเพื่อชดเชยหรือเยียวยาความเสียหายต่อผู้บริโภคโดยทันที เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางสังคม รวมทั้งเป็นการสนับสนุนให้มีกลไกที่สามารถช่วยเหลือเยียวยาประชาชนในฐานะผู้บริโภคได้ทันท่วงทีและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวดที่ ๒

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องมีมาตรการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงหรือเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากที่ผ่านมา ผู้ประกอบธุรกิจจะแสวงประโยชน์จากที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เช่น ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท หรือห้างสรรพสินค้าที่มักจะแสวงประโยชน์โดยการจัดพื้นที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่ติดกับพื้นที่ซึ่งตนมีกรรมสิทธิ์เป็นพื้นที่ให้บริการสำหรับลูกค้าที่ใช้บริการเท่านั้น โดยบุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์จากที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันนั้นได้ ซึ่งแท้จริงแล้วที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันนั้น ผู้ประกอบธุรกิจไม่สามารถอ้างกรรมสิทธิ์เหนือที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันได้ รัฐจึงควรมีมาตรการเพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงหรือเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ซึ่งควรสงวนไว้สำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อเป็นการรับรองสิทธิให้กับประชาชนทุกคน ซึ่งมีสิทธิในการเข้าถึงหรือเข้าใช้ประโยชน์จากที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน รัฐจึงต้องจัดให้มีมาตรการเพื่อคุ้มครองการละเมิดสิทธิดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อเป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางสังคมให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาค ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒

สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สถาปปฏิรูปแห่งชาติ

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดให้มีกลไกอัตโนมัติหรือสถาบันกลางที่สร้างหลักประกันด้านความปลอดภัยของสินค้าและบริการที่เป็นมาตรฐาน โดยใช้หลักการป้องกันล่วงหน้า (Precautionary Principle) ในการกำหนดหรือหามาตรการที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายที่สามารถคาดหมายได้ล่วงหน้า และให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายต่อผู้บริโภคน้อยที่สุด รวมทั้งคำนึงถึงผู้ประกอบการด้วย ทั้งนี้ โดยไม่ต้องรอผลอันตรายเชิงประจักษ์ที่เกิดแก่ผู้บริโภคในประเทศ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ: ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากในปัจจุบัน สินค้าและบริการต่าง ๆ มีการปนเปื้อนของสิ่งต่าง ๆ จำนวนมาก อาทิ มีการปนเปื้อนของดินประสิว สารกันบูด สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและสารเคมีกำจัดแมลง ตลอดจนมีการปนเปื้อนของสารตะกั่ว ซึ่งสิ่งเหล่านั้นเราอาจไม่มีความรู้เกี่ยวกับอันตรายที่เพียงพอ และอาจมีการพบในภายหลังว่าเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคในระยะยาว ตลอดจนการดำเนินการในรูปแบบเดิมไม่สามารถให้ความมั่นใจต่อความปลอดภัยของผู้บริโภคได้ ทำให้ผู้บริโภคจึงเป็นผู้แบกรับความเสี่ยงภาครัฐจึงจำเป็นต้องจัดให้มีกลไกในการควบคุมคุณภาพสินค้าและบริการให้มีความปลอดภัย โดยจัดให้มีสถาบันกลางโดยให้อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของสินค้าและบริการและมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบหรือทดสอบความปลอดภัยของสินค้าและบริการ รวมทั้งผลกระทบระยะยาวจากการบริโภคสินค้าและบริการนั้น ตลอดจนมีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎ ระเบียบ วิธีปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการบริโภค ทั้งนี้ โดยยึดหลักการป้องกันล่วงหน้า (Precautionary Principle)

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม ขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาค ๒ หมวดที่ ๒

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ฝ่ายเลขานุการกลุ่มคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ

ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในคณะกรรมการวิสามัญติดตามและให้ข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นายชูพงศ์ นิลสกุล	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ
๒. นายคณิต คำนวนผล	นิติกร ชำนาญการ
๓. นางสาวกมลทิพย์ สุภเพียร	นิติกร ชำนาญการ
๔. นางสาวฐิติมา ทองสวัสดิ์	วิทยากร ชำนาญการ
๕. นายอนุกุล หทย้อย	นิติกร ปฏิบัติการ
๖. นางสาวสุมาลี ย้วนประสิทธิ์	วิทยากร ปฏิบัติการ
๗. นางสาวณัฐกาญจน์ เวชพันธ์	นิติกร ปฏิบัติการ
๘. นายธนู พุกชาญคำ	วิทยากร ปฏิบัติการ
๙. นางจිරนนท์ ธรรมภูษิต	เจ้าพนักงานธุรการ อาวุโส
๑๐. นางสาวสรริสา จันทร์พงษ์	เจ้าพนักงานธุรการ ปฏิบัติงาน
๑๑. นางสาวชนิษฐา แนวโอโล	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูล ปฏิบัติงาน
๑๒. นางสาวอโนทัย เตชะสุภากร	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูล ปฏิบัติงาน

